Alberti Dureri clarissimi pictoris et Geometræ de Symetria partium in rectis formis hūanorum corporum, Libri in latinum conuersi.

Lectori.

Si qui forte leges Germanœ audacia dextrœ
  Scripta per ausonios currere iussa sonos
Da veniam erratis, neq; enim non esse ueremur,
  Et nouitate tibi concilietur opus
Nam labor exemplo caruit nec signa priorum
  Vlla pedum per quœ nos graderemur erant
Si qua tamen namq; haud nostra omnia dãno, placebũt
  Scripta tuus decorans augeat ista fauor.

Io.

Cautum est D. Caroli. V. Imper. Rom. edicto Ne cui
Alberti Düreri scripta vel in hoc genere vel Geometrico-
rum elementorum, vel tichismatica, typis impune
excudere excusa ue venditare liceat,
contra facientib. multa dicta
quæ in diplomate priuilegij continetur.

Aequis et Studiosis bonarum artium Lectorib:

Si quid de pictura hoc loco dicendum duxissem, Non tam laudibus illam q̃z deploratione fuerã celebraturus. Cui enim vestrum ignota esse possunt laudatiss: artis encomia. Me vero et florentis amissionem, et repululantis neglectionem, quis daturus vitio sit ac non arbitraturus potuis debuisse dolore et lacrimis ꝓsequi? Sed mihi consilium nõ fuit de arte nunc quidem verba facere, de artifice autore huius libri, deqz opera nostra, necessitate quadam non nihil disputaturo. Ac illum quidem confido virtute meritisqz innotuisse, non suæ modo patriæ sed exteris etiam nationib. Satisqz intelligo non expectare laudes ipsius nostra præconia, præsertim cum eximia opera sempiterna gloria auctum ornatumqz relinquant. Conueniens tamen iudicauimus, cum quod illius inuenta ederemus, tum quod occasio data esset mandandi litteris præclari viri nobisqz amiciss. vitã ac mores, pertexere quæ partim sermonib. aliorum partim præsentes de ipso cognouissemus, habitura prædicationem aliquam dexteritatis et ingenij singularis et artificis et hominis, atqz etiam allatura voluptatis nonnihil legentib. Albertum nostrum e pannonia oriundum accepimus, Sed cuius maiores in Germaniam cõmigrarint, De origine igitur et natalib. illius copiosæ orationi locus non erit, Qui et si fuero honesti, ab eo tamen maiorem splendorem accepisse constat quam tribuisse. Dederat huic natura corpus compositione et statura conspicuum, aptum qz animo specioso quẽ cõtineret, vt iusticiæ suæ quam solet extollere Hippocrates etiam in hoc nõ oblita fuerit, quæ vt ridicule animato simiæ ridiculum quoqz corpus texuit, ita præclaris mentib. conuenientia corpora circumdare consueuit. Erat caput argutum. oculi micantes. nasus honestus et quem greci τετράγωνον vocant. ꝓceriusculũ collum. pectus amplum. castigatus venter. femora neruosa. crura stabilia. Sed digitis nihil dixisses vidisse elegantius. Sermonis autem tanta suauitas atqz is lepor, vt nihil esset audientib. magis contrariũ q̃z finis. Litterarum quidem studia non attigerat, sed quæ illis tamen traduntur, max. naturalium et mathematicarum rerum scientiæ, fere didicerat. Eqz is præcipua vt intelligebat et re explicare nouerat, ita et oratione sciebat declarare. Testãtur hoc scripta eius Geometrica, in quib. quid de illa scientia possit requiri, quatenus quidem tractandam sibi iudicauit, nõ video. Ferebatur autem magno quodam ardore animi ad omnem honestatem morum et vitæ complectendam, quam ita præstitit vt vir optimus merito haberetur. Nõ tamen erat aut tristi seueritate aut grauitate odiosa, quin etiam quicquid ad suauitatem hilaritatemqz facere putatur neqz ab honesto nec recto alienum, et ipse per ætatem nõ neglexerat, et probabat etiã senex, cuiusmodi sunt gymnastices et Musice reliquiæ. Sed præ cæteris eũ ad picturam natura finxerat, quare et illius studium totis virib. complexus, et vbiqz gentium laudatorum pictorum opera, et rationum illorum cognoscendi, et imitandi quæ probasset cura tenebat. Inter quæ et max. regum ac principum ipsiusqz adeo Maximiniani et huius nepotis Caroli AVGG. et benignitatem expertus et fauorem consecutus est, affectus ab illis non aspernando salario. Sed vbi iam habuit illius manus, vt ita loquar, maturitatem, tum max. de operib. intelligeres ingenium sublime et virtutis amans. talia enim omnia faciebat grandia et laudabilis argumenti. Extant encomia Maximiniani, extãt et historiæ astronomicæ opera inmortalia de quib. quæ memoraui

æstimare licebit, vt alia non dicam, quorum est nullum quod non vel ex veterib. aliquis, vel nostra ætate quacunq; in gente pictor suum dici optaturus videatur. Est autem nulla profecto certior neq; verior naturæ vniciuisq; indicatio quam quæ ab operibus fit quæ quisq; pro artificio suo effecit. Quorum duo genera quo reliquis longius prestant et quasi ex ipsius naturæ officina prodeunt, hoc in eo quod diximus magis possunt pollentq;. Ea sunt quæ μιμητικά et ποιητικά vocantur, id est repræsentate rerum similitudines vel oratione vel manu. Quorum illa proprie poetica nominantur, hæc nescio an generalem appellationem habeant, sed quadrifariam fere intelliguntur, statuarum picturæ. Scalpture. et plastices. Nunc vero de pictura loquamur vt propositum fert quæq; ipsa inter quatuor illa laudatiss. est, et ab aliquo græcorum poetice vocalis nuncupata. Tales igitur esse pictores prorsus quales ipsorum opera sint vere arbitrabimur, non secus ac poetas. Polygnotum pinxisse ampliora õnia, Pausona minora tradunt. Quis non ex hoc intelligit et illum fuisse ingenio altiore, et hunc humiliore Martialis negat se Maronem quidem, sed Marsum tamen futurum si Moecenatem sortitus sit, de quo ipse viderit. Nam illud nemo speraverit, qui modo eius legerit versus egregios in eo genere in quo epigrammata insunt, sed quib. non solum infirmæ ad maiora vires verum aliena ab illis quoq; omnia produntur, plæraq; etiam fœda et deformia. Qua propter non possum sine risu recordari catullianæ sententiæ huius, castum esse decere pium poetam, ipsum versiculos nihil necesse esse. Et quod ille alter probare voluit mores distare a carmine suo Sed poetas nunc dimittamus. Quot autẽ fuere, ac potius quis non fuit pictorum inq̃; omnium qui non declararet operibus naturam suam. Non iam veterum mentionem faciam, nostrorum temporum exemplis contentus. Cui autem obscurum est non paucos laudem et admirationem vulgi quæsiuisse obscenitate pingendi, dum quæ non nisi occulte, fieri honeste nequeant, immo quæ ne occulte quidem facta nefario scelere et probro vacent, tabulis expressa publicarunt, hos ne pudicos quisq̃; credet, quorum mens et dextra talia fuerit molita. Vidimus etiam multorum minutulas et bene sane coloratas picturas, quib. quidem non nihil ingenij et gnauitatis declararet̃ magistri, sed ars requireretur Hoc igitur loco opt. iure admirabimur Albertum sanctimonie et pudoris diligentiss. custodem, et granditate picturarum proferentem se conscium nimirum sibi virium suarum. sic tamen vt ex minorib. quoq; operib. ipsius sperni nihil debeat. In quibus nullam lineam inuenias ductam temere aut peruerse, nullum superuacuum punctum. Quid ego de manus constantia et certitudine loquar. Iurares regula normaue aut circino perscripta que nullo adiumento vel penicillo vel sæpe calamo aut pẽna deducebat, ingenti cum admiratione spectantium. Quid memorem qua dextræ cum animi conceptibus congruentia, sæpe in chartas statim calamo aut penna figuras quarumcunq; rerum coniecerit, siue vt ipsi loquuntur, collocarit. In quo hoc profecto legentib. incredibile futurum prospicio, distantiss. non solum argumenti sed et corporum partes instituisse uonnunq̃;, quæ coniunctæ ita inter se conuenirent, vt aptius fieri nihil potuisset. Nimirum ita mens artificis singularis instructa omni congnitione et intelligentia veritatis consensusq; inter se partium, ipsa moderabatur ac regebat manum, iubebatq; sibi absq; vllis adminiculis fidere. Similis erat promptitudo peniculum tenentis, quo minutiss. quæq; in linteo tabellaue perscribebat, nulla designatione præmissa, sic vt non culpari modo posset nihil, sed

laudem etiam omnia summam inuenirent. Maxime admirabile fuit hoc laudatiss. pictorib, quib. in illa re versatis plurimum, difficultas non esset ignota. Hoc loco nō possum silentio prœterire quod inter hunc et Joannem Bellinum accidit. Erat is venetiœ, inqꝫ italia tota huius artis fama excellens. quo cum Albertus venisset facileqꝫ cum illo se coniunxisset, atqꝫ, vti fit, mutuœ operum iam ostentationes existerent, admirante Alberto candide et magni faciēte Bellini omnia, Bellinus et ipse ingenue cum alia, tū pilorum subtilitatem prœcipue in Alberti operibus comprobaui. forte accidit, vt de arte inter se colloquerentur, quib. sermonib. finitis, facies ne inquit Bellinus, Alberte benigne et gratificabere in re non magna amico. senties inquit Albertus si quidem quod prœstare valeam a me petieris. Tum Bellinꝰ cupio a te ferre, inquit, dono vnum e penicillis tuis quib. capillamenta deducere soles. Ibi albertus nihil moratus cum plurimos similes aliorum et qualib. bellinus quoqꝫ vteretur, protulisset, eligere iussit qui maxime placerēt, nisi auferre mallet vniuersos. Sed Bellinꝰ falli se ratus, non enim hos, inquit, aiebam, sed quib. crines et pilos vnico ductu compluscuculos exprimere consueuisti, quos sparsulos et latiusculo discrimine esse oportet. Aliter enim in max. sœpe longitudine tanta œquabilitas flexuum et distantiœ seruari nequeat. Non alijs inquit Albertus q̃z his vtor, quod vt tibi probem licet contemplere, et arrepto vno ex propositis penicillo, longiss. et flexulos crines quales mulierum maxime sunt, constantiss. ordine et ratione inspectāte et stupente Bellino produxit, qui postea multis confessus fuit, nullius mortalium sermonem, eius rei quam oculis vidisset, fidem sibi facere potuisse. Tribuit hoc idem illi ingenuitate spectabili Andreas Montegna qui Mantuœ floruit reuocando ad seueritatem quandā et legē picturā, quā quidem primꝰ laudem meruit, dum disiectas et fractas statuas eruit et in exemplum artis proponit. Cuius quidem sunt omnia dura et rigida scilicet manu non assuefacta sequi animi intelligentiam et promptitudinem. Sed illis nihil putatur in arte melius neqꝫ perfectius. Is ergo cū Mantuœ decumberet et Albertum in Italia esse audiuisset, curauit celeriter ad se accersi. Instructurus facilitatem eius et certitudinem manus rerum cognitione et arte. Nō enim raro in sermonib. familiarib. questus fuerat quod vel sibi nō contigisset illa, aut Alberto scientia sua. Nihil moratus albertus posthabitis reb. omnib. vbi nuntium accepit statim itineri se accinxit, sed prius decesserat Andreas q̃z Mantuam potuisset peruenire, neqꝫ quicq̃z dicere solebat in vita sibi tristius accedisse. Quāuis enim Albertus summus esset tamen aliquid animo suo magno et excelso supra concupiscebat semper. Nos viri barbatam imaginem, ita vt diximus, in linteo statim ipso penicillo nullis ante dispositis, vt assolet delineationib· ab eo expressam quasi attoniti spectauimus. Pili sunt barbœ ferme cubitales, ita exquisite et solerter ducti, ita vbiqꝫ discrimine et modo simili, vt quo quis melius artē intelligeret, hoc magis cum admiraretur, tum incredibile duceret in illis effingendis nulla alia ope manum adiutam fuisse. Cœterum nulla spurcities nullum dedecus in ipsius operib. extat, refugientib. scilicet talia omnia castissimi animi cogitationib. O dignum tali successu artificem. Jam expressiones viuentium vultuum, quœ contrafacta nunc vocant, quam similes conficiebat, q̃z infallibiles, q̃z veras? Quœ omnia eo consequebatur quod ad artem et rationem vsum reuocarat, ignotam hactenus et inauditam pictoribus nostratibus saltem. Quis enim illorum fuit, qui operis sui quo maximam quoqꝫ famam adeptus esset, rationē explicare posset, vt magis

scientia quam casu laudem inuenisse crederetur. Sed Alberto parata, certa inqꝫ prōp-
tu erant omnia, quod picturam in viam præceptionum induxerat et reuocarat ad ra-
tionem doctrinæ, Sine qua, vt Cicero scripsit, etiam si quid bene fit adiuuāte natura,
Tamen id quia fortuito fit, semper paratum esse non potest. Hæc sibi ipsi primum ela
borauit, Mox, vt erat liberaliss. et candidiss. explicare inscriptis libris CL. ac doctissimo
viro Vuilibaldo pircamero aggressus est, cui et elegantiss. epistola illos dicauit, quam
nos latine reddere intemerata illius natiua quasi facie, cum supra vires nrās esse senti-
remus, intactā reliquimꝰ. Sed priusq̃ꝫ absoluere ōnia et correcta edere, vt cupierat pos
set, morte est ereptus, placida illa quidem et optabili, sed profecto, nostro quidem iudicio,
præmatura. Erat autem si quid omnium in illo viro quod vitij simile videretur, vnica
infinita diligentia, et in se quoqꝫ inquisitrix sæpe parum æqua. Hunc igitur mors ab
incepta editione operis sustulit, quam tamen consumarūt amici ex illius perscriptione.
De qua nunc deinceps et de nostra versione pauca dicimus. Ipsum quidem opus geo-
metrico quodam modo elaborari ab illo coeptum, paulo vt non perpolitū et expers tinc-
ture literarum, rudiusculum videtur, sed hoc facile ipsius rei bonitate compensatur.
Hoc ipse vt se elimante etiam latinum facere vellem, paucis ante q̃ꝫ fato suo fungeretur
diebꝰ a me petierat, Neqꝫ ego grauatim detuleram illi operam et studiū meum, Sed hāc
ei curam et elimandi operis facultatem quæ fert omnia mors abstulit. Postea amici nō
solum precib. sed autoritate sua, cum opus edidissent, a me obtinuerunt, vt vertendum in
linguam latinam susciperem, hancqꝫ operam receptam viuo Dürero, nauarē mortuo.
Equidem nō ingnorabā quantum oneris susciperem in tractanda re nec satis mihi per-
specta neqꝫ in cuius tractatione haberem in lingua latina quicq̃ꝫ quod pro exemplo po
nere imitariqꝫ possem, Non etiam fugiebat me/~~quanto difficilior esset~~ occupatus alijs
ordinarijs negocijs, videbam non posse me tantum diligentie et assiduitatis huic cōuersi-
oni impendere, quantam et cuperē et ipsa mereretur. Sed quid agerem? Et mortui ami
ciss. mihi hōinis respectu, et amicorum illius cum voluntate erga me tum quasi quodā
iure imperandi mihi, rapiebar contra omnes difficultates, ad ingrediendum iter, neqꝫ
planum neqꝫ expeditum mihi. Itaqꝫ libris duob. totius voluminis tantum tribui quan-
tum quidem potui ocij subtrahere ocupationib. necessarijs meis, et conatus sum quomodo
cunqꝫ latine docere. de quib. ille in teutonica lingua optime præceperat. Cuius facti cō-
fido me veniam apud vos bonos et studiosos artium facile inuēturum, quod neqꝫ ego
defendere aut velim aut possim quo minus audax videat̃. Sed non modo ignosci alicu-
bi audacie, verum succurri etiam oportere censeo. Quot si cognouero industriam et stu
dium hac in parte meum, gratū nobis fuisse, animabor et ad id quod reliquū est Alberti
de pictura preceptionum laitnū faciendū, non pauloq̃ꝫ hæc vt exquisitius ita et iam ope
rosius. Non autem expectabitis modo in hoc argumento scripta illius, sed etiam cum
Geometrica tum tichismatica, in quibus vrbium munitiones, vt horum temporū ratio
ferebat descripsit. Hæc autem fere sunt de quib. libros ille composuit. Nam quod audio
quosdam in vulgus promittere, vel scriptis vel sermonb. suis, Libellum Alberti de sym-
metria partiū in equorum corporibus, equidem miror, vnde post mortem illius allaturi
sint, quæ viuus nunq̃ꝫ perfecerit. Etsi me clam non est Albertum in hoc etiam genere
rationem cepisse exquirere veritatis, neqꝫ ~~labor futurus mortui autore quā fuisset viuo~~.

...to difficilior labor fu- ...us esset, mortui autoris, q[uam] ... fuisset viuo, q[uo]d magis contrarium esset

~~Et, quod maxime, contrarium esset~~, nihil mensurationum confecisse, verum quicquid fuerit effectum amisisse scio quorundam perfidia, per quos factum sit vt commentarij surriperentur autori, itaqȝ ille nunq̃ȝ postea de integro voluit illam rem aggredi. Neqȝ non suspicabatur vel potius compertum habebat, vnde in suos labores fuci inuolassent, sed opt. vir maluit dissimulare cum detrimento et dolore suo, q̃ȝ in illis persequēdis māsuetudinis et lenitatis obliuisci. Huius igitur quicquid erit non patiemur in Albertum autorem conferri, futurum, vt apparet, illo tanto artifice indignum. Exierunt etiam ante aliquot annos paucule quedam charte teutonice, commendicatas et in conuenientes fere præceptiones illa de re continentes. de quib. in præsentia verba facere nō fert animus, sed nisi admodū fallor, non semel penituit autorem editionis. Ceterum illa quorum fecimus paulo ante mentionem, quæ non modo quia editioni comparauit ipse, sed etiam quia eximia sunt, facile probant Alberti esse, nō paulo hinc, vt arbitror, q̃ȝ aliunde meliora accipietis, Non quod sint apud nos paratiores ab eruditione et doctrina q̃ȝ alibi, sed quia in officina illius hæc interpretātes, et inter chartarū αὐτογράφων augmenta et correctiones exemplorumqȝ varietates, quasi in luce multorum versantur, quæ alijs quamuis doctis, obscura videri necesse est. Ostendet hoc Geometricus illius liber, quē iam doctiss. vir in manibus habet emissurus ꝓpediē ornatiorē et explicatiorem q̃ȝ nunc legitur multipliciter, nō enim minus viginti sex σχημάτων seu figurarum additionem habebit, correctiones autem vel castigationes priorum innumerabiles ita ipse relegens emissa iam in vulgus meliora locupletioraqȝ reddiderat, et quasi diuinans se iterū non editurum, præscripserat quid publicaturis de scriptura deqȝ figuris faciendum esset, neqȝ nō etiam in teutonica lingua, vt ab autore est volumen confectum, vbi primum poterimus, curabimus typis excudendum. Hæc æqum fuerit vobis accepta esse referentib. hanc gratiam et autoris singularis viri ardentiss. studijs ad publicam aliquid vtilitatem conferendi, inuentionum suarum, et nostris laborib. ac cupiditati, illa quæ vni dūtaxat nationi scripta videntur, propagandi in omnes.

poſuimus pro capitib. coxæ, id eſt die peyn in hůften.
Aluus End des pauchs.
Verenda. pudenda. pubes die ſcham. huc pertinet glans et ſcrotum et virgula et teſticuli. Sed in mulierib. initium pubis diximus, pro nature initio id eſt χίσματος, et imam pubem vbi deſineret id tamen non nusq̄ȝ interpretantes, his verbis. vbi corpus bifidum ſit. Den ſpaldt des weybs.
Extremæ nates. Vnd des hindern. Femur das ober peyn.
Feminum ſulci. Einpeiſung des peins.
Supra genu. Ob dem knie. Supra genu interius. poplites.
Medium genu. In der mitte. Infra ipſum Vnder dem knie.
Sura. waden. Eſt et illa notata, media et ima. Itemqȝ exterius et interius.
Tibia Schinpein.
Tali. Die knorren. gemini et ipſi interius et exterius.
Mons pedis ſiue conuexus pes. Des fues ritz.
Planta. Die ſolen. Calcem diximus den fues. Calcaneum die ferſen.
Brachium. Arm. Humeri. achſel. Ale ůchſen. Muſculi id eſt tori die mauſe.
Nexus cubiti qui grecis eſt ἀγκών, vbi cubitus in obliquum flectitur der elnpogen.
Junctura manus grecis καρπος. Das gelengk der hand.
Manus hand. Palma die offen hand. Digiti. finger vnd zehen.
Articuli Gelengk.
Hec ſunt de quibus quaſi referre ad te voluimus. que tu diligenter. v. cl. conſiderabis, et voluntatem erga nos ſtudiaqȝ noſtra tuam conſeruabis.

Jo. Ca. Qu.

antiquorum extaret nihil. Conquisiuimus autem et nos non mediocri cura neqꝫ modico tempore nomina quibus latine reddere Dûreriana possemus, quæ q̃ꝫ apposita sint, non nos quidẽ præfari decuerit, sed legentium erit iudicium. Quæ velim tu qualia sint perpendas, cui si satisfecero bona erit et de aliorum iudicationib. spes. Quos tamen equum fuerit, vt arbitror, erratorum etiam nobis cum tali volũtate gratiam libenter facere, atqꝫ hæc nostra emendantes ipsos aliquid melius proferre, quod quidem non solum non offendet nos, sed etiam voluptatem cum vtilitate nobis afferet. Ne quid autem dissimularemus, subiecimus appellationes partium in humano corpore latinas, quibus addidimus teutonicas Dûreri, vt perspiceretur quid e quo fecissemus.

Partium humani corporis nomina quarum in his Libris mentio fit.

Sinciput græci vocant βρέγμα. intelligenda est capitis summitas pro qua veteres verticem posuere. Die schaytel.
Vertex vbi in media calua capilli girantur. Der hinderst wirbel.
Occiput et occipitium. Hinden der kopff ob dem genigk.
Radices capilli. Harwachs. Accipiuntur autem supra frontem et tempora.
Frons. Die stiern.
Supercilia. Augpraen.
Palpebræ. Augschedel.
Nasus. Die nase.
Nares. Naslôcher.
Bucca. munde. Sic enim visum in ore nominare coniunctionem labiorum, id ist, vt græci vocant, συναρμογὴν vel συμβολὴν
Gene siue malæ. Item bucce. Die packen.
Tempora. Neben das haubt.
Collum. gula. guttur. ceruix. Der hals.
Scapulæ. Schulterflaysch.
Humeri. Achsel. Ibidemqꝫ notantur extare humeri ossa, id est capita inserta τῇ ὠμοκοτύλῃ id est acetabulis. Die achselbain.
Iugula et iuguli. Halsgrûblein. Intelligenda autem est ἡ σφαγή, id est lacuna in medijs iugulis. Iugulum etiam latini dixere.
Pectus Die pruste.
Alæ siue Axillæ ûchsen. Notantur autem in aduerso et auerso corpore.
Mamæ. prûste. Papillæ. die tûtlein.
Infra mamas. vndern prûsten. Ibidemqꝫ nominatur alicubi imus thorax.
Lumbi. latera. sub costis. vbi præcingimur. Cinctus. die waychen.
Sinus coxarum, quod supra illas concauitates extat, in quas coxæ caput inseritur quæ sunt κοτύλαι id est acetabula. Græci vocant plane ἰσχία. Der huft art.
Sum̃um femur seu coxa. der huft ende. Alicubi coxendices diximus. Quas tamen fere

In libros συμμετριῶν Alberti Dureri προλεγόμενα ad Cristophorum Colerum V. C. et doctiss.

Cum tuo max. impulsu hos libros Alberti cariss. tibi amicorum, transferendos in linguam latinã suscepissem, cõueniens visum fuit, de tota cõuersione nostra rationem tibi reddere, vt et tuo iudicio commendaretur lectorib. et ego quasi te duce huius editionis viam minus timide ingrederer. Cum igitur intellexissem nostrã operam, quam in trãsferendo sumpsissemus, tibi non displicere, placuit illas rationum quasi tabulas hoc loco exponere, vt a te quæ gessissem comprobata ostenderem, fieretqȝ hoc modo speciosius opus. Allaturum etiam non nihil hoc vtilitatis lectorib. sperabã, cõmunicatione quadam animi et cogitationum nostrarum, Quib. si quid hac in parte gratæ a nobis opere nauatum fuerit, id omne tibi v. cl. debebunt referre acceptum, qui non modo autor mihi extiteris, sed etiam impulsor.

Cristophoro Colero V. Cos.

Cum tuo suasu vertendi Durerianos libros de pictura prouinciam ceperim, quid in toto opere max. appellandis reb. secuti essemus, placuit exponere tibi ante editionem de tua sententia vel retenturi illa vel mutaturi.

Quod autor exquisiuit in aptis et concinnis corporib. effingendis q̃ȝ longe quæ partes a quib. distare deberẽt, Quæ elegans et venusta membrorum compositio pulcritudo est, ideo nos interpretantes titulum, Symmetriam in his libris doceri prænotauimus. Hãc picturæ dedit, vt Plinius ait, Primus parrasius, vsurpauit autem plurimum Euphranor, qui et volumina de ipsa cõposuit. Latinũ nomen etsi habere negat̃ nos tamen interpretemur cõmensum cõmensurationẽue. Atqȝ ita arte, quæ naturã sequitur, ratio vestigatur qua quicqȝ tale fiat in exprimẽdis rerum formis, quale re vera fuisset. Dimetiendarum auten partium in corporib. cum duplex sit via, vna altitudinis, altera latitudinis, vt scis, hanc bifariam accepimus, Nam quum in obliquis etiam imaginib. vt in plano notaretur, satis intellectum iri putabam hanc densitatis esse si ad soliditatem corporis respectum esset. Eodem pertinet et quã profunditatem vocant cum a dextris partib. retro quasi ceditur vt in obliquo capite, verbi gratia, ab oculis ad aures. Altitudinis quidẽ ratio longitudinis est. Sed in pede seu calce pecurialiter cõsiderauimus. Nam ille trãsuersus longus est. ita obliquo designatio datur perpendiculariter altitudinis. Neqȝ te fugiat si quando nominentur a nobis simpliciter partes, illarum initia seu sumitates accipiendas, sicut fere adiecimus, cum non fuerit vt opinor necesse, alicubi etiã superuacuũ, Nobis tamen vt in alieno opere non nimium audendum duximus. Quis autem requirat cum sinciput dicatur summi adiectionem, præsertim hac voce facta e summo capite, nisi fallor? Cæterum cum autor curiosa pene diligẽtia exquisiuerit partium in corpore humano nomina, quo mẽsurationes certiores essent, quibusdam etiã noua imposuerit, confido fore vt studiosi versionis vel hac in parte difficultatem intelligãt, Nam reliqua prætereo quæ et ipsa nõ possint facilia videri fuisse, cum in hoc genere quod imitaremur,

H. Eobanus Hessus hæc quoq; Dürero faciebat.

Nunc noua nobilibus symmetrica ducta parergis
　Plurima in exiguo codice lector habes.
Quæ dum forte leges, simul hoc quoq; forte notabis
　Pictoris tantum non habuisse manus
Omnia iudicio certo cognouit, et acri
　Ingenio, nihil hunc quod latuisset erat
Siue mathematicas res esset agenda per artes
　Nemo hoc iudicio dexteriore fuit.
Siue forent aptis cingendæ moenibus vrbes
　Düreri potuit pingere docta manus.
Nec tantum pinxit, docuit quoq; qnalia bello
　Sæpe etiam clari non potuere duces.
Non tamen illius hic locus est describere laudes
　Quas alio scriptas carmine vulgus habet.
Tu modo Düreri decora inmortalia lector
　Qui sapis eximij muneris instar habe.
Illius et patriæ grates age Noridos vrbi
　Tradita per quam sunt hæc monumenta tibi.

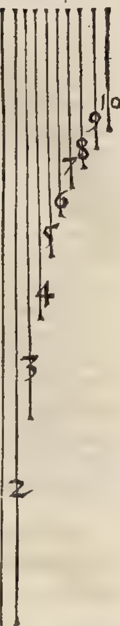
Et hæc.

Quanta suæ monumenta reliquerit artis Apelles
　Testantur varijs vtraq; scripta locis
Illius at nullum superest quod dicere possis
　Artificis pictum nobilis esse manu
Fallor an Hæc tiam Dürero fama futura est
　Et poterunt tanti facta perire viri?
Non equidem credo quoniam quæ perdidit illum
　Hunc eadem ratio viuere posse facit.
Viuere non poterāt quæ plurima scripsi Apelles
　Quod calamo tantum scripta fuere leui
Nos nitido plures conscribimus ære libellos.
　Quos fati series perdere nulla queat.

Paucà vt credibile est exempla reliquit Apelles.
Perdere quæ potuit quælibet hora nocens.
Nos damus exiguo tot milia tempore, quot nec
Per tres vlla manus scribat Olimpiades.
Hæc michi millo alios Dürerum posse per annos
Viuere conditio spem facit esse ratam
Quamuis arte sua sibi iam monumenta parari
Quæ sine digna libris ne morerentur erant.
Namqz quis hoc melius pingendi calluit artem?
Quis fuit ingenio promptior atqz manu?
Omnib. ille prior fuit. omnes ille reliquit,
Quiqz coæui aderant quiq fuere prius.
Sicut in hunc mihi scripta docent, Epicedia, veris
Facta magis tanti laudib. apta viri.

Alberti Dureri clariss: pictoris et Geometræ de Symmetria liber primus.

Regula
Vertex

Planta

Depicturus humanam effigiem, hanc rationē sequitor. In ppositam regulam quæ effigiem quam facere vis longitudine sua excedat, lineam ducito, eius cuius picturam esse placuit altitudinis. Sic vt linæ primꝰ punctus verticem, extremus calcem describat, proque diuersitate formarum, vt illas longas aut breues in animo cōcepisti, singulis suas lineas accommodato, easdemqꝫ singulatim partitor Quare quotiescunqꝫ in sequentibus partium numeros audies, eos petendos scias, ex statura totius altitudinis a vertice ad calcem vsqꝫ eiꝰ cuius effigies instituta sit, cuius vnica illa linea diligentia summa distinguenda est, quæ distinctio perueniat a duabꝰ partibus ad partes aut quinquaginta, aut centum aut quotcunqꝫ tandem partib: vsus sit. Eas partes omnes suis numeris notatas ad illam longam in regula ductam lineam referes, sic vt cum eius primo siue initiali puncto consentiant, deinceps vero pro sua quæqꝫ diuersitate discrepent, vt necesse est. Atqꝫ hac via paucioribꝰ numeris longiores partes notabuntur et contra pluribus breuiores. fiet autem de tota lōgitudine, dimidium linee. 2. pars tertia. 3. pars quarta 4. atqꝫ ita consequenter. Quas etiam ipsas hoc modo notatas partes si res poposcerit vlterius pro tuo arbitrio, dimidiato in alios siue pares siue impares numeros Nam qui aliqꝫ rem accurate metiri cupit, dum vna certa partitione comprehendere omnia nequit, necessitate ad partium cōminutionem defertur Quod a me factum postea apparebit sepe enim duplices, sepe triplices numeros collocatos videbis / magnos / medios / pares / impares, qbus prox: ad veritatem rei pertingere posse visus sum Cæterum numerorum eorum qui a me designati sunt, compositio, mutari et pro alterius ingenio aliter vsurpari poterit, Vt autem omnia quæ et dicta hactenus a nobis sunt et postea dicentur melius intelligantur, Illam regulam cum suis partib: et partium notis quomodo facere docui hic appingam. ante enim omnia huius rectitudinem cōstare oportet absqꝫ quo immensus labor et temporis infinitas, vix omnium partium nominatas lōgitudines in totius longitudinis statura a vertice ad calcem vsqꝫ perquesitura videatur.

Nunc quomodo institutam effigiem metiri possis ostendam. Sit autem verbi caussa prima effigies uirilis depingenda hominis bene habiti et agrestis/cuius staturæ caput septimæ sit partis/ Lineam rectam transuersam ducito, in eam perpendiculares lineas tres imponito, eius spacij cuius effigiem futuram proposuisti. Harum autem linearum trium prima obliquæ imagini tribuet̃, altera aduersæ, Tertia, auersæ. His lineis paralelis hoc quo dixi modo dispositis, Mensuram adhibeto altitudinis membrorũ id est partium notabilium a sum̃o capite usq; ad imam plantã. Eaq; ratione animaduertes in exemplis nos per lineas perpendiculares transuersis equaliter siue directe ductis, peruestigatam membrorũ altitudinem, suisq; numeris distinctã notasse, ubiq; ad mensurã partis numero adiecto quo intuenti statim innotesceret totius huiusce rationis certitudo, præcipuas vero transuersarum linearum has inuenies/ sæpe tamen plures sæpe pautiores, nominari. Primo et sum̃o loco verticem, prox: infra hãc lineã fronti locus, Infra hanc superciliis, in inferiore, naso, in hac etiam inferiore, mento, Atq; hoc pacto descendetur ad sum̃os humeros, ad iugula, ad pectũs, alas, scapulas, mamas, infra mamas, lumbos vbi incingimur, vmbilicum, sinus coxarum, coxendices, aluum, pubem, extremam glandem, extremas nates, feminum sulcos, supra genu, supra poplites, medium genu, infra poplites, imum suræ exterioris, imum suræ interioris, montem pedis, imum tali exterioris, plantam.

Hec nomina suo loco in exemplis perpendicularib: lineis addemus q̃bus membrorũ longitudo indicetur, Quo huius rationis quam in toto opere secutus sum euidentia constet.

His sic ordinatis ita longitudinem membrorum metieris.

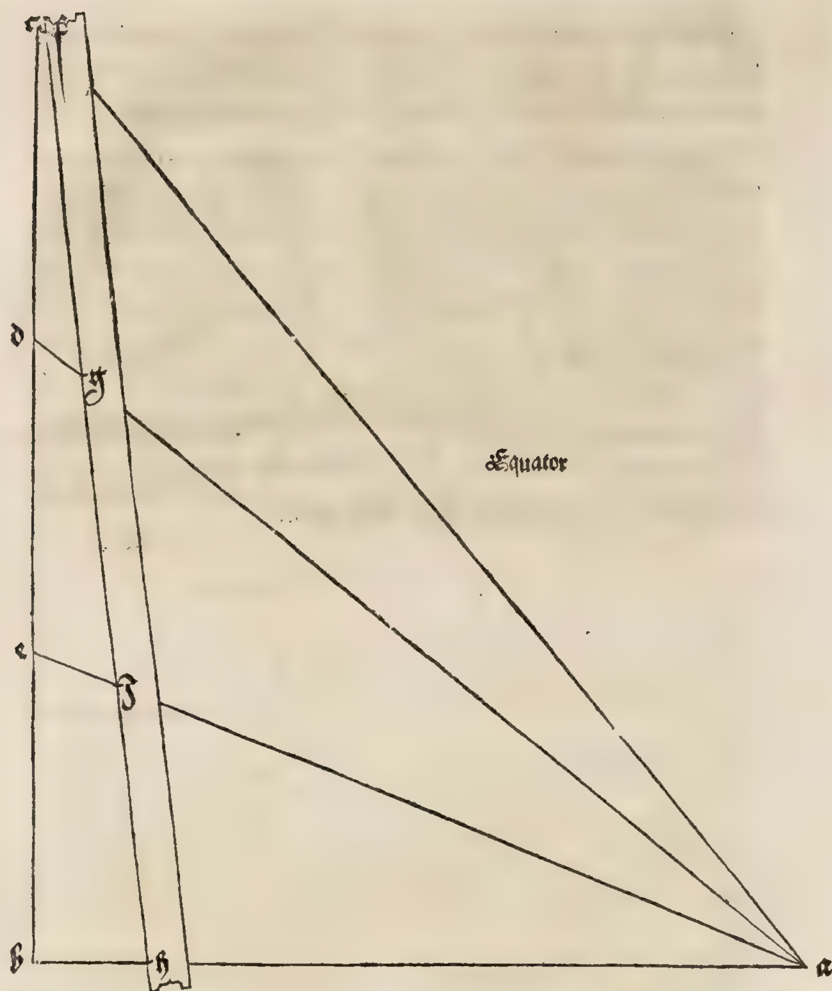
A sincipite quod bregma dicitur vsq; ad medij iuguli summitatem vna pars esto decima et vna vndecima Ad summos humeros due partes. 11 Ad imum mentum vna pars. 7 Sumitas verticis media est inter synciput et frontem A mento vsq; ad radices capilli vna decima.

Hanc si partitus fueris in tria æqualia spacia, primũ frontem, secundum oculos et nasum, tertium os et mentum desingnabit. A iugulo vsq; ad sum̃um pectus vna. 30 Sub alas vna. 13. Ad mamas vna. 10. Infra mamas vna. 8. lumbos due. 11. A lumbis ad vmbilicum vna. 40 sinus coxarum vna. 30 Imas coxendices vna. 10 Pudenda vna. 8 extremam glandam, vna. 6 Imas nates vna decima et vna. 11 Ab imis natibus vsq; vbi femina quasi sulcantur id est ad medium femur vna. 18 A planta ad imum talum vna. 28 A planta ad montem pedis vna. 20.

Atq; ita corporis longitudinez dimensus ad imum vsq; femur, superest vt genu quoq; suo loco collocetur. Quod vbi factum erit de tota corporis statura tres inæquales mensiones existent. Nempe a summitate medij Juguli ad imum vsq; femur vna et longis:, ab imo femore ad medium vsq; genu, altera et q̃dem minus longa a medio genu ad imam vsq; tibiam tertia et breuis: Superiora enim membra/quod in homine obseruatu per est facile, longiora et firmiora esse consueuere. Corpus, quod nomen sæpe audis, accipe ex partib: compositam et aptam longitudinem, compotem motionis. Nunc ad illas tres mensiones redeo, eas scito inter se certa proportione conuenire oportere, sic ut qua proportione corporis longitudo cõgruat cum longitudine coxæ, ductaratione a summo femore ad genu medium, ea proportione hæc cum tibia comparetur.

Cæterum hoc, quod equidem non vbiq; sequor ita constitues. Triangulum ducito a.b.c. a.b. latus esto transuersum. b.c. rectum sic vt.b. rectum angulum faciat mox rectum latus.b.c.diuides punctis duobus.d.e.in tria æqualia spacia, Et ab angulo.a.duces lineas duas rectas ad puncta .d.e.quibus proportionem eam quam dixi erues hoc modo.

In regula duob: punctis designabis totius corporis longitudinem inter medium jugulum et jmum femur. Similiter inferius imum talum sub tibia notabis, punctum autem juguli ascribes .f.jmi femoris.g.jmi autem tali.h.postea regulam sic applicabis vt punctum.g .tangat lineam.a.d.supra memorati trianguli,et istud punctū neutiq; a dicta linea dimouebis, Regulam tamen super ea linea tantisper versabis dum punctum.f. pertingat ad lineā trianguli.a.c.et dum infimum punctum.h.pertingat ad trāsuersam lineam.a.b Quib: ita perfectis secabit linea.a.e regulam inter.g.h et ad.d punctum J ascribes inuenies q; designatas cum corporis longitudine tres mensiones analogicas, Quæ enim est proportio spacij.f.g.ad spatium. g.J.ea est a spatio.g.J.ad spatium.J h. de puncto autem.f. sumitatem medij iuguli intelliges, de puncto.g. jmum femur de puncto.J.medium genu de puncto.h.jmum talum sub tibia, inter hæc animaduertes regulam ad triangulum applicatam inflectendam esse cum puncto.f. sursum versum recte stans latus.e.b Talem triangulū licet æquatorem nomines, et hanc rationem contrariam cum aliquid inuertere voles facere poteris, Sane plurimam ad multarum rerum effectum vtilitatem recte vsurpantib: suppeditabit.

Post hac deinceps peruenitur ad brachij mensuram ita vt subiecimus
Ab humero enim vbi illius caput ad jugulum annectitur ad cubitum vsqz, duæ.jj.
Cæterum ab humero ad imos musculos vna .jo.
A cubito ad extremos vsqz digitos vna.4
Ab extremis digitis retro ad extremam manum vna.jo. Et si in vnam.9 produci non est inconcinnum si cui forte ita libeat.

Atq; ita sese habet omnium membrorum altitudinis mensura, Nunc latitudinem de transuersis lineis ductis per obliqua effigiei membra, indicabimus.

Caput per verticem supra sinciput diduces in vnam nonam
Per frontem imam .14 et .15.
Per palpebras vnam .7
Per nasum vnam . 8
Per mentum ac imum collum similiter .8. vnam.
Per collum ipsum vnam 12
Per Iugula vnam 9
Per summum pectus duas 13
Per alas vnam 6
Per mammas vnam similiter 6
Infra mamas vnam .12 vnamq; 13
Per lumbos vbi precingimur vnam similiter 12 et 13.
Per sinus coxarum vnam 6
Per femur sumum siue coxendicem perq; aluum ac nates vnam .11. et 12
Per pubem similiter vnam . 11 et 12
Per summa fœmina sub natibus vnā. 7
Per media fœmina vnam 14 et 15
Supra genu vnam 10
Per medium genu vnam 12
Infra genu vnam item 12
Per mediam suram vbi latis: est vnam 20. et 21.
Per imam suram vnam 13
Per talum vbi cum calce tibia connectitur vnam. 13
Pedem ipsum siue calcaneum ad vnam.6 produces.

Post hæc brachium obliquum per partes suas ita densabis
Humerum duab: 21
Sub alis vna 13
Nexum cubiti vna 18
Musculos cubiti vna 18
Iuncturam manus vna 32
Ipsam manum sic dependentem vna.30.

Ceterum in exemplis brachiorum mensura seperatim a corporibus demonstrabitur quo planior res minusq; inuoluta sit

Ac nunc deinceps de latitudine aduersorum membrorum singulatim pcipiemus.

Capitis per verticem latitudo sit vna 10.
Per frontem vna 8
Per palpebras vna 9
Per aures vna 8
Per nasum vna 10
Ipsius sub mento colli latitudo vnam 12 habeat
Per iugula vna 5
Per pectus tres 10
Intra alas spatium vnam 5 habeat
Intra mammas duas 15
Per lumbos vnam 5
Per sinus coxarum vnam 9 et duas 19
Per femur vnam 4.
Vbi et coxendices notabuntur distantes quidem inter se vna .6
Per pubem vnam 4
Per sub ipsis statim natib⁹ femur duas 17.
Per medium femur vna 10

Hoc loco illum quas, vt diximus sulcum id est interius notabis.

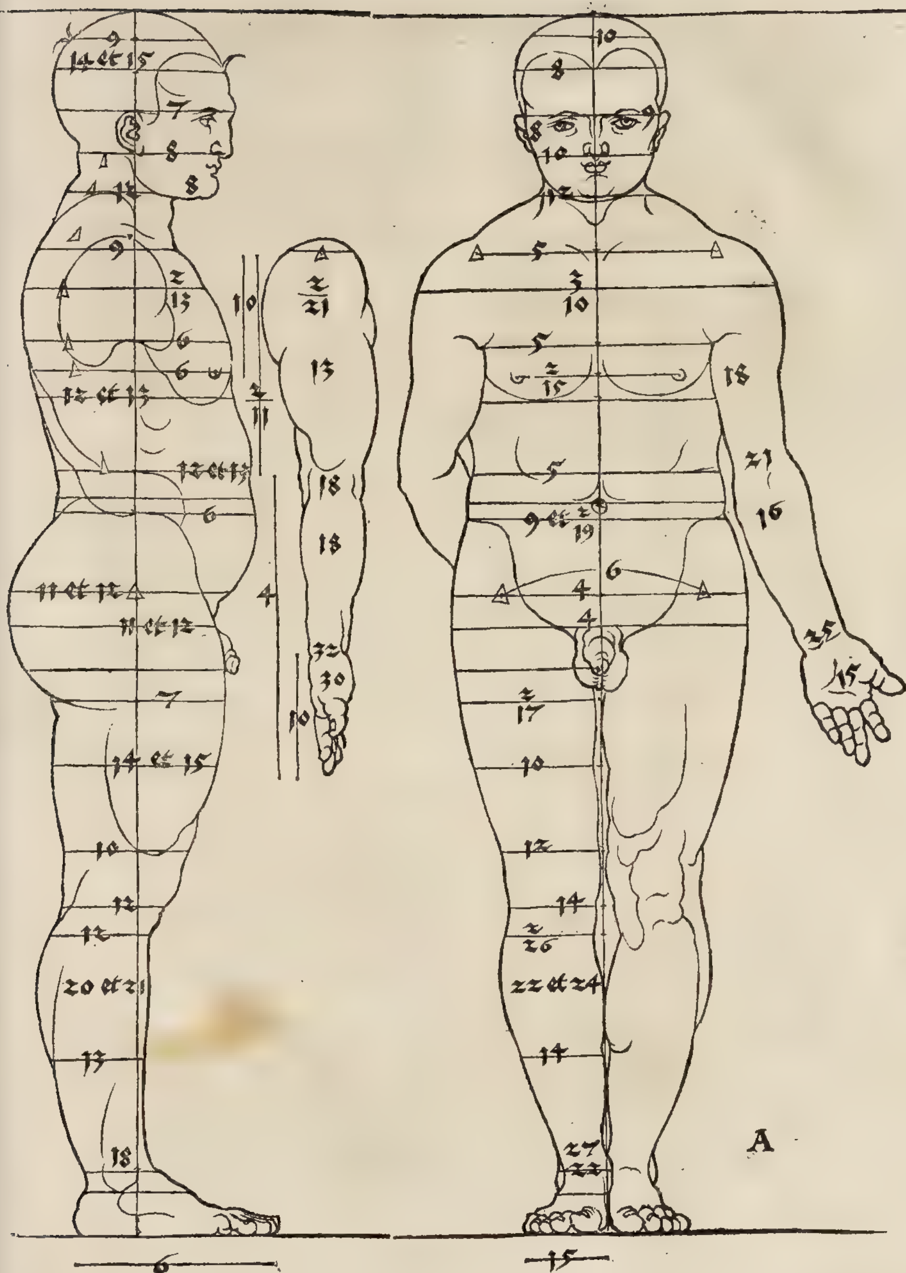
Supra genu vnam 12
Per genu vnam 14
Sub genu duas 26
Per mediam suram vnā 22 et vnam 24.
Per imum suræ interioris vnam 14
Per tibiam supra talum vnam 27
Per talos vnam 22
Ipsum per extremos digitos pedem dilatabis in vnam 15
Iam brachium deinceps huius forme ita describes
Per alas vna 18 erit
Supra cubiti nexum vna 21
Infra vna 16.
Per cubitum ante iuncturam manus vna

25 palmam ipsam explanabis vna 15
Postremo ad tertiam lineam effigiem auersam per scapulas, id est intra alas, latam facies, vna 4.

Ipsum podicem intra nates fissum designabis altitudine vnius octauæ
Calcaneum latum facies vna 24.

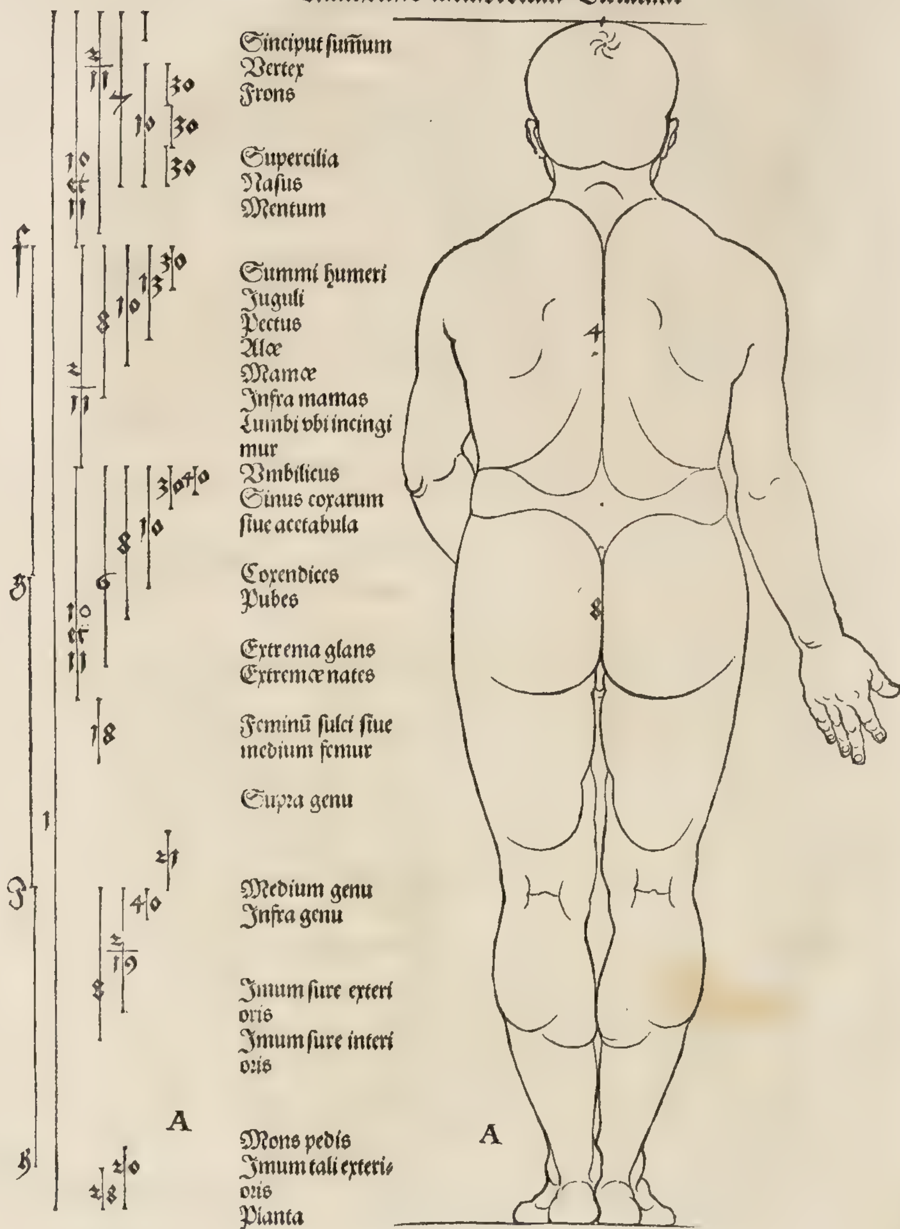
Atq; hac ratione et via altitudine et latitudine omnium huius corporis membrorum tripliciter descripta, consequenter delineationis habitus et figuram inscribes pro tuo quidem ingenio q; appositissime Neq; est parum vtile, id quod libenter soleo facere, vt ille de lineationes et figura secundum propositam viui hominis similis staturæ Imaginem inducantur, ita cadent aptius ac venustius, quam si temere exarentur.

Equidem quam potui exactissime in exemplis omnia expressi Atq; est in hac parte spectabile præ cæteris, quanto artificio natura hominem, quasi compactum duabus partibus fabricata sit, vtq; in coxendicis tanquam basin truncum impositum agglutinarit Quo loco in exemplis diligenter circum ventrem sacrumq; os, talem habitum designantes curuauimus. Quæ quidem vt primæ effigiei exempla quo omnia sint distinctiora, signo licet aliquo notes vt verbi gratia. A.

14 et 15
7
8
8
9
12 et 13
12 et 13
6
11 et 12
11 et 12
7
14 et 15
10
12
20 et 21
18
10
4
13
18
18
30
10
8
5
10
18
15
5
21
16
9 et 19
6
4
4
35
15
17
10
12
14
26
22 et 24
14
22
A
6
15

Altitudines membrorum Virilium.

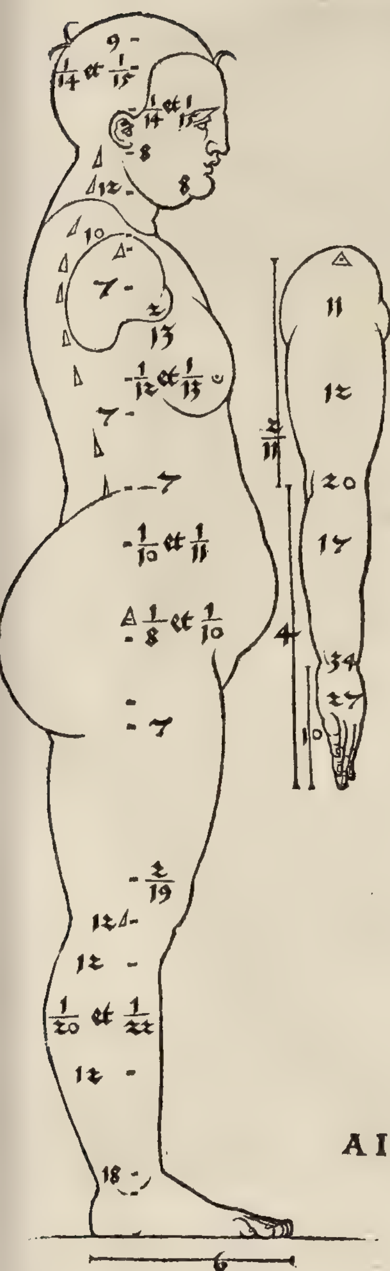
Post hec describemus effigiem mulieris crassulæ valentulæqꝫ ac agrestis cuius forma sit superius demonstrate virilis max. consimilis, ponaturqꝫ et huius altitudo ipsius capitum septem. Igitur superius traditam rationem sequere, secundum quam etiam huius corporis partes dimetiare. Cæterum in exemplis placuit latitudinum lineas transuersas deinceps omittere, solosqꝫ numeros illius latitudinis indices inscribere, notatis tamē locis omnibus punctulis appositis, quod quidem ideo putaui faciendum, vt odium crebritatis in lineationibus vitaremus. Membra ergo talis muliebris corporis ad talem commensurationem formabis.

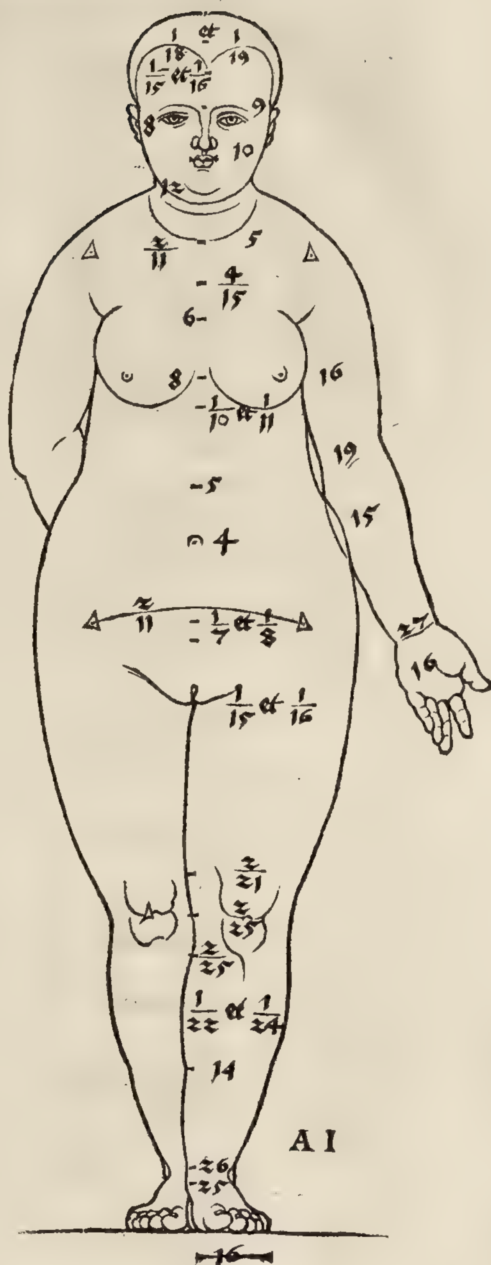
Inter sinciput et summos humeros esto vna decima et duæ vigesimæ tertiæ
Atqꝫ hoc item et inter iugula duæ .11.
Atqꝫ hoc etiā inter et imum mentū vna 7
Inter mentum et verticem vna 8
Inter mentum sursum et summam frontem vna 10
Quam qdem decimam diuides in partes æquales tris quarum summa habeat
Frontem, media nasum, oculos / aures, ima buccam et mentum
Cæterum sub mento carnosum quasi palear circum duces
Inter iugula et lumbos vna 5
Inter iugula et vsqꝫ infra māmas vna 7
Inter iugula et papillas vna. 9
Hecqꝫ ipsa inter et axillas vna 15
Hæcqꝫ item inter et pectus vna 28
Hoc loco obseruabis alarū posteriores partes id est quæ a tergo sunt demissiores esse prioribus
Inter lumbos et vmbilicum vna 22
Inter lumbos et coxendices siue summnm femur vna 9
Eosdem inter et imam aluum vna 8
Inter eosdem item et imam pubem due 11
Item inter eosdē et extremas nates vna 5
Inter plantam et conuexitatem pedis vna 20
Eam ipsam inter et talum exteriorem vna 28
Inter imum talum et medium genu due 9
Vel sane facies hæc, quo modo fieri per æquatorem solere ostendimus. Tum quidem genu paulo quam prius stabit inferi⁹, sed tu sequare vtramlibet rationem licet.
Inter medium genu et imam surā vna 8
Cæterum calces longos facies vnam 6

Deinceps longitudinem brachij a summo humero vsqꝫ ad cubitum extendes duab: 11
A cubito vsqꝫ ad extremos digitos vna 4
Inde vero retro vsqꝫ ad manus iuncturā vna 10
Atqꝫ ita designata mēbrorum altitudine, consequenter latitudinem notabis, Et quidem primum obliqui corporis hoc modo
Caput obliquum per verticem addensabis vna 9
Cum verticem vel quam aliam partem nomino in exemplis, fac ad illarum puncta respicias ita res tibi erit plana
Per frontem vna 14 et 15
Per supercilia similiter vna 14 et vna 15
Per nasum vna 8
Per mentum et ceruicem vna 12
Per iugula esto latitudo vnius 10
Per pectus id est supra mam̄as vnius. 7
Per axillas duarum 13
Per papillas vnius 12 et vnius 13
Per imas mamas vnius 7
Per lumbos id est infra costas vbi præcingunt vnius similiter 7
Per vmbilicum vnius 10 et vna 11
Per coxendices vnius 8 et 10
Ipsum statim sub natib: femur vnam 7. latum sit
Supra genu latitudo esto duarum 19
Per medium genu vna 12
Infra genu similiter 12 vna
Per mediam suram vna 20 et vna 22
Per imam suram vna 12
Per imam tibiam vna 18
Ac deinceps brachij latitudinē ita notabis
Per humeros vt sit vna 11
Per musculos vna 12
Per nexum cubiti vna 20

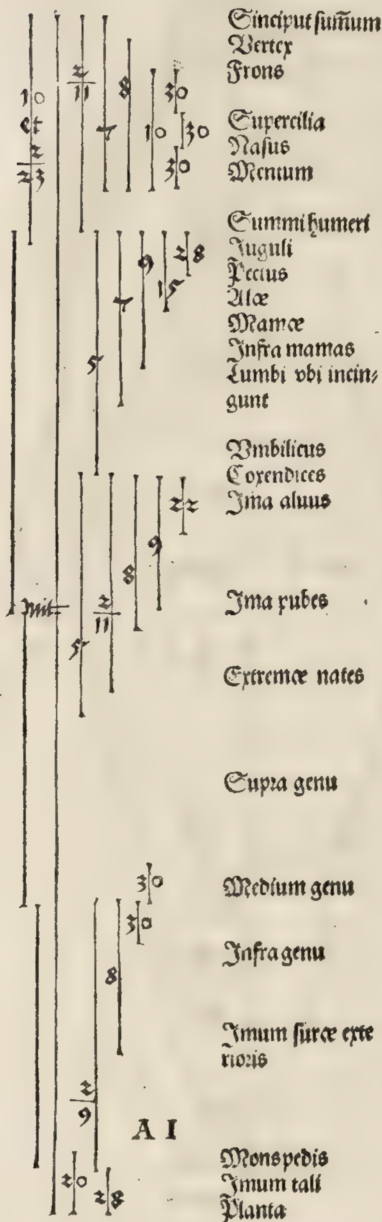
Per musculos cubiti vna 7
Per iuncturam manus vna 34
Per ipsam dependentem manum vna 27
Postea similiter latitudinem muliebris aduersæ formæ ita facies
Caput p verticem latum vnam 18 et vnã 19
Per frontem vnam 15 et 16
Per supercilia vnam 9
Per aures vnam 8
Per nasum vnam 10
Per gulam sub mento vnam 12
Per iugula vnam 5
Vbi subsunt humeri ossa siue acetabula inter se distantia duas 11
Per pectus quatuor 15
Per summas mammas intra alas vnã 6
Infra papillas vnam 8
Per imas mammas vnam 10 et 11
Per lumbos id est infra costas vbi precingunt vnam 5
Per vmbilicum vna 4
Per summum femur vnam 7 et vnam 8
Atq̃z ibidẽ intra coxendices facies duas 11
Per femur iuxta imam pubem vnam 15 et 16
Supra genu duas 21

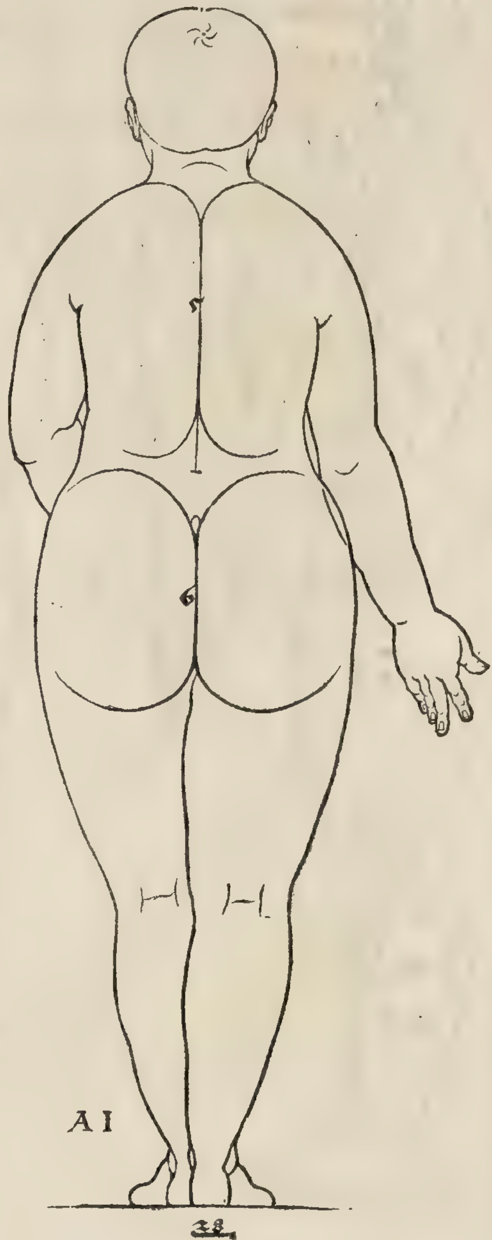
Per medium genu duas 25
Per mediam suram vnã 22 et vnam 24
Per imam suram vnam 14
Per imam tibiam vnam 26
Per talos vnam 25
Ipsum pedem p digitos dilatabis vna 16
Et calcaneum vna 28
Iam auersam muliebrem effigiem per quidem scapulas id est intra alas latam facies vnam .5. in podice fissura obtinebit spatium vnius 6
Verum brachium aduersum per humeri musculos addensabis vna 16
Per nexum cubiti vna 19
Per musculos cubiti vna 15
Per iuncturam manus vna 27
Ipsam palmam vna 16
Atqz ita commensuratis õnibus partib:, corporis formam aptam ac conuenientem delineabis ac inscribes Ita vt in exemplo a nobis factitatum videre potes, diligenter expressis omnibus flexibus et congruis ductibus delineationum pro loco vbiqz suo, Sicqz confecta etiam muliebri effigie exemplum similiter notabis, veluti supra, vt verbi causa, A. I.

9
1/14 et 1/15
1/14 et 1/15
8
12
8
10
7
2/13
1/12 et 1/13
7
7
1/10 et 1/11
1/8 et 1/10
7
11
12
2/11
20
17
4
34
27
10
2/19
12
12
1/20 et 1/22
12
18
6
A I

1 et 1/19
1/15 et 1/16
9
8
10
12
5
2/11
4/15
6
8
16
1/10 et 1/11
19
5
15
4
2/11
1/7 et 1/8
27
16
1/15 et 1/16
2/21
2/25
2/25
1/22 et 1/24
14
A I
26
25
16

Altitudines membrorum Muliebrium.

Sequitur commensuratio membrorum virilis corporis, cuius altitudinis caput sit partis octauæ. Vbi simili via procedes, ita vt altitudinem membrorum instituas isto modo.

Inter sinciput et iugula erit spacium vnius 6.
Inter sinciput et mentum imum vna 8
Inter imum mentum et summã frontem vna 10
Per hanc decimam, faciem in tres partes diuides vt supra est ostensum.
Inter sinciput et lumbos vbi precingimur vna 3
Inter iugula et alas vna 14. ceterum a tergo alæ sunt demissiores
Inter iugula et mammas vna 10
Inter sinciput et vbi in pedes corpus finditur vna 2
Inter lumbos et vmbilicum vna 29
Inter lumbos et sinus coxarum vna 18
Inter eosdem et coxendices vna 20. et vna 18
Inter item illos et pubem duæ 13
Interq; eosdem et extremas nates vna 10 et 11
Inter extremas nates et imum scrotum vna 40
Indeq; etiã usq; ad mediũ femur vna 15
Inter plantã et exteriorem talum vna 27
Inter talum et vbi pes conuexus fieri incipit vna 21
Juterq; eundem et medium genu vna 4
In genu etiam constituendo superius demonstratam per æquatorem rationem sequi poteris
Inter medium genu et supra genu vna 30
Inter medium genu et infra genu vna 30 atq; his partib: genu includetur.
Inter medium genu et imum suræ exterioris vna 9
Inter medium genu et imum suræ interioris 15 et 16
Atq; ita ad brachium transibis.
A summo humero ad cubitum vsq; vna 5
A cubito vsq; ad extremos digitos vna 4
Ab extremis digitis ad iuncturam manus vna 10

Deinceps obliquæ formæ latitudinem aggrediere hoc modo.

Per verticem latam caput facies vna 10
Per supercilia facies vna 8
Per nasum vna 9
Per mentum et collum vna 10
Ipsum vero infra mentum collũ vna 16 et paulo inferius vna 14
Corpus per iugula vna 12
Per pectus vna 7
Per mammas vna 7
Infra mamas vna 14 et 15
Per lumbos vna 16 et 17
Per vmbilicum vna 17 et 18
Per sinus coxarum vna 8
Per coxendices vna 7
Per pubem seu nates et femur duab: 15 ipsumsub natib: femur in vnã 9 addendabis.
Per medium femur vna 19 et 20
Supra genu vna 14
Per medium genu vna 15
Infra genu vna 16
Per mediam suram vna 13
Per imam suram vna 17
Supra montem pedis vna 24
Ipsum calcem in vnam 6 produces.

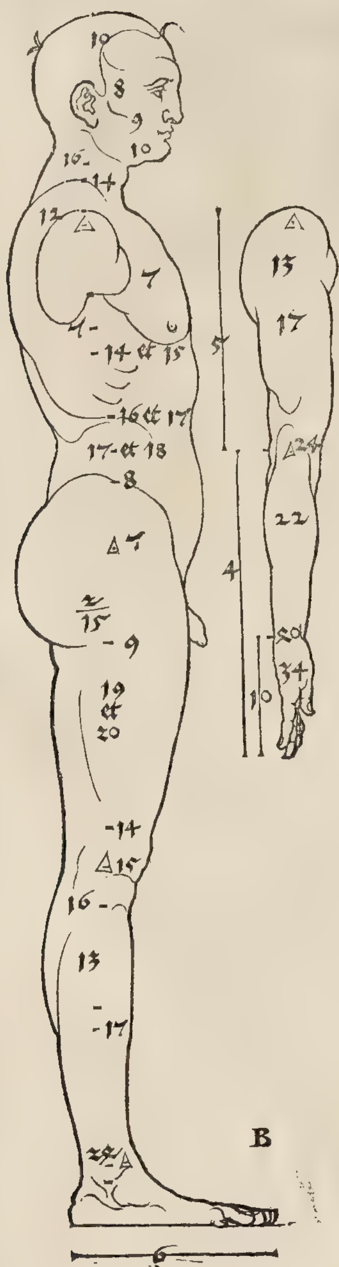
Deinceps obliquũ brachium sic dilatabis
Per humerum vna 13
Infra alas vna 17
Per nexum cubiti vna 24
Per musculos cubiti 22
Per manus iuncturam vna 10
Per ipsam ita manũ pendentem vna 34

Post hæc aduersæ formæ latitudinem notabis. isto modo.

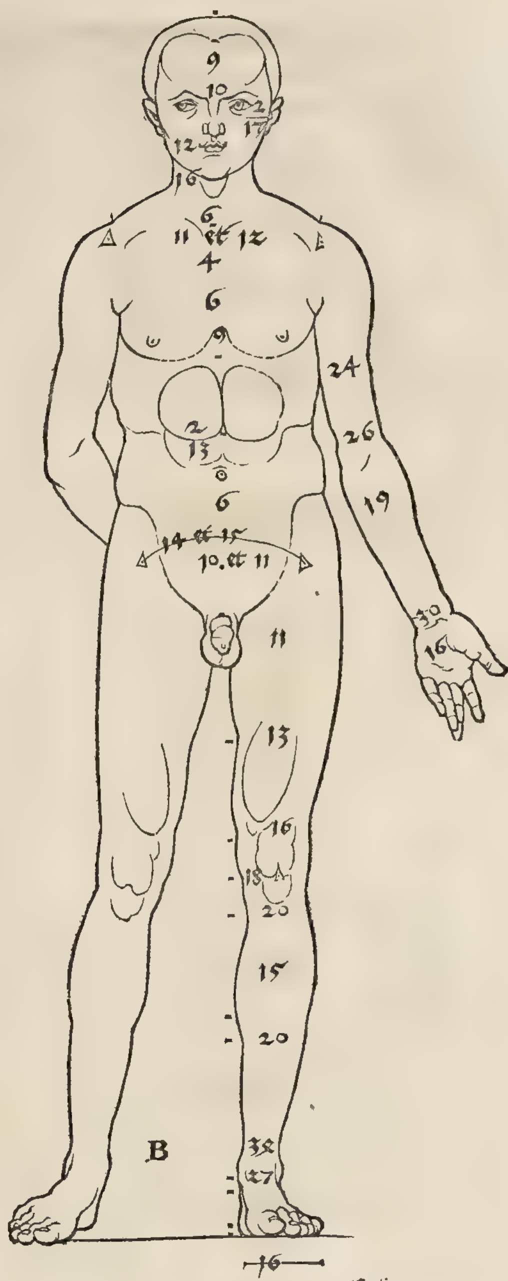
Caput per frontem dilatabis vna 9
Per supercilia vna 10
Per aures duabus 15

C

Per naſum vna 12
Ipſiꝰ colli ſub mento latitudo erit vniꝰ 16
Truncum per iugula latum facies vna ſexta. ibiqꝫ inter humerorū oſſa pars erit vna 11 et vna 12
Pectus humeroſqꝫ facies latos vnam 4
Spacium intra alas erit vnius 6
Intra mammas vnius 9
Per lumbos duarum 13
Per ſinus coxarum vnius 6
Per ſummum femur vnius. 10 et 11. Atqꝫ ibidem diſtabunt. Coxendices inter ſe vnius 14 et 15
Ipſum ſub natib: ſtatim femur vnius 11 latitudine facies, medium id eſt ſulcos vnius 13
Supra genu vnius 16 erit.
Medium genu vnius 18
Infra genu vnius 20
Media ſura vnius 15
Ima ſura vnius 20
Ima tibia vnius 34
Per talos latitudo erit vnius 27
Pedis vero per extremos digitos vniꝰ 16
Atqꝫ ita pergens ad brachium, per muſculos illud infra alas addenſabis in vnam 24
Supra cubitum vnam 26
Per cubiti muſculos vnam 19
Per iuncturam manus vnam 16
Palmæ latitudo eſto vnius 16
Auerſam formam per ſcapulas latam facies vnam 5
Rima podicis erit vnius 10
Calcaneus pateſcet una 28
Quibus obſeruatis per cōmenſurationes effigiem exquiſite deſcribes. vt quidem nos in exemplo facere ſtuduimus. Quod vt A. ſuperius, ſic litera. B. poteris ſignare.

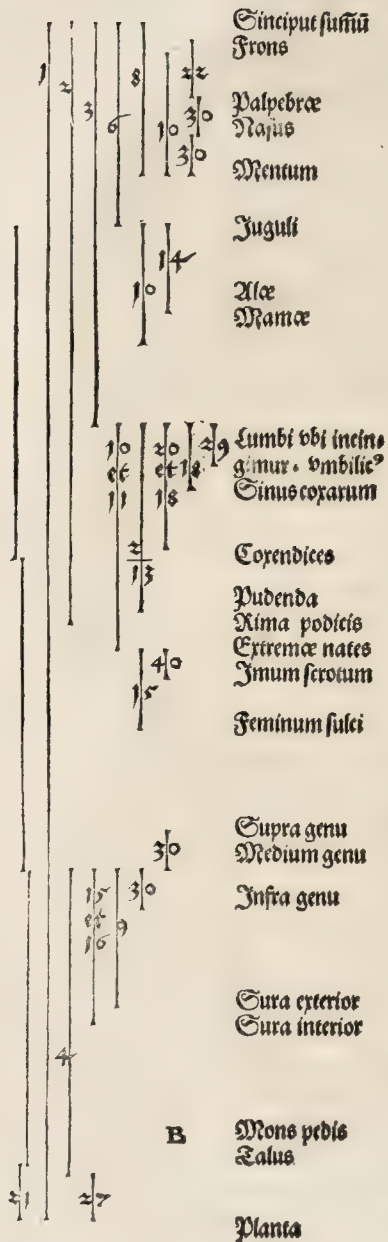

10
8
9
10
16
14
12
7
4
14 et 15
16 et 17
17 et 18
8
4
2
15
9
19
et
20
14
15
16
13
17
29
5
13
17
24
22
4
20
34
10
B
6

9
10
2
17
12
16
6
11 et 12
4
6
9
24
26
2
13
19
6
14 et 15
10. et 11
30
16
11
13
16
18
20
15
20
32
27
B
16

Altitudines membrorum Virilium.

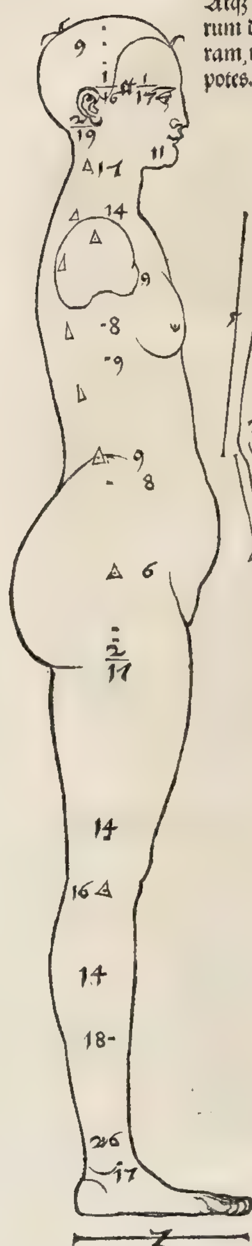

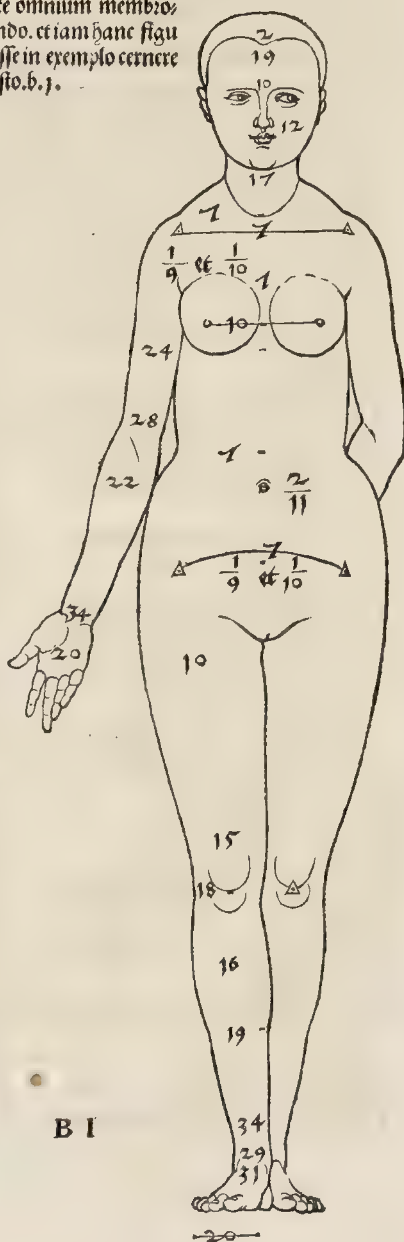

Huic virili formæ adijciemus, sicut ante quoqꝫ fecimus consimilem muliebrem, cuiꝰ sit item altitudinis Caput partis octauæ. Eam igitur ita instiues.

A sum̄o capite vsqꝫ ad iugula altitudo erit vnius 6
Atqꝫ item inde ad imum mentū vnius 8
A mento sursum versum ad sum̄um frontē vniꝰ. 10. Quam quidem decimā vti est supra ostensum in tria æqualia spacia diuides quæ tribuātur frōti, naso, mento.
A iugulis ad lumbos vnius 5
Atqꝫ inde ad alas vnius 16
Itemqꝫ inde ad mām̄as vnius 11
Indeqꝫ etiam vsque infra mām̄as vniꝰ 9
A lumbis ad extremas nates vniꝰ. 11 et 12
Indeqꝫ ad imam pubem vnius 13 et 14
Atqꝫ inde ad sum̄um femur siue coxam vnius 10
Indqꝫ etiam ad vmbilicum vnius 40
A plāta sursum versum ad talum vniꝰ 30
Atqꝫ inde item ad cōuexitatē pedis vniꝰ 21
Itemqꝫ inde ad mediū genu vnius 8 et 9
Vel sane genu per æquatorem impones, vt est traditum.
A medio genu vsqꝫ supra genu vniꝰ 26. atqꝫ ibi incipit genu existere.
A medio genu ad imam suram vnius 8
Post hæc ad brachium accedes. sic vt inter humerū et cubitū lōgitudo sit vniꝰ partis 5
A cubito ad extremos vsqꝫ digitos vniꝰ 4
Ab extremis digitis vsqꝫ ad iuncturam manus vnius 10
Atqꝫ ita per latitudinem obliquæ formæ muliebris membra metieris.
Ea erit per frontem vnius 9
Per supercilia vnius 16 et 17
Per nasum duarum 19
Per mentum et ceruicem vnius 11
Ipsum sub mēto collū addēsebis in vnā 17
Per iugula vnius 14
Per pectus siue supra mamas vnius 9
Per papillas vnius 8
Infra mammas vnius 9
Per lumbos siue infra costas vbi precingūt vnius 9
Per vmbilicum voius 8
Per summū femur siue coxeam vnius 6
Per femur statim sub natib: duarum 17
Supra genu vnius 14
Per medium genu vnius 16
Per medium suram vnius 14
Per imam suram vnius 18
Per imam tibiam vnius 26
Per talos vnius 17
Ipsius calcis longitudo erit vnius 7
Brachiū aūt p hūeros latum facies vnā 14
Infra alas vnā. 18 Supra cubitū vnā 26
Per musculos cubiti vnius 24
Per iuncturam manus vnam 40
Ipsam ita ppendentem manū vnam 36
Postea aduersæ formæ latitudinem exquires, hoc modo.
Per frontem latitudo erit duarum 19
Per supercilia vniꝰ 10 Per nasum vniꝰ 12
Collum sub mento addensabit in vnā 17
Per iugula vnius. 7. Vbi paulo inferius notabis acetabula humeri distantia inter se vna 7. Per pectus vnius 9 et 10
Intra alas vniꝰ 7 Intra papillas vniꝰ 10
Per lumbos id est vbi precingunt vniꝰ 7
Per vmbilicum duarum 11
Per summum femur vnius 9 et 10. Vbi quidem impones coxendices distantes inter se vna 7
Per femina infra pubem vnius 10
Supra genu vniꝰ 15. Per mediū genu 18
Per medium suram vnius 16
Per imam suram vnius 19
Per imam tibiam vnius 34
Per talos vnius 29
Infra talos id est per cōuexū pedē vniꝰ 31
Ipsius quidem calcis erit per extremos digitos latitudo vnius 20
Tum brachium sic exequere.
Per humeri musculos latitudo habebit vnam 24. Supra cubitum vnam 28
Per musculos cubiti unam 22
Per iuncturam manus vnam 34
Ipsa palma explanabitur in vnam 20
Postremo auersam formā p scapulas hoc est intra a tergo alas latā facies duab: 13
In podice fissura erit vnius 9
Calcaneus patescet vna 30

Atqȝ ita effinges apte omnium membro-
rum ductus persequendo. et iam hanc figu
ram, ita vt nos studuisse in exemplo cernere
potes. quod quidem esto.b.j.

Altitudines membrorum Mulierbrium.

Sinciput summum
Frons
Palpebræ
Nasus
Mentum
Juguli
Allæ
Mentum
Infra mamas
Lumbi vbi incinguntur.
Vmbilicus
Summu femur
Ima pubes
Extremæ nates
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Ima sura
Mons pedis
Imus talus
Planta

Licet etiam has prox: deſcriptas effigies alicubi mutes quo quidem modo ſequit̄.

Ac primum quidem viri vſqȝ vbi in pedes corpus findit̄ altitudinem facies vniꝰ 2
Inter ſinciput et iugula duarum 11
Inter ſinciput et ſum̃os humeros vniꝰ 7
Inter idem et imum mentum vnius 8
Inter imum mentum et ſum̃am frontem vnius 10
Quod quidem ſpatium in tria æqualia diuides, ad frontem, naſum, et mentum, vti aliquoties iam eſt oſtenſum.
A iugulis ad lumbos duarum 11
Indeqȝ itiem vſqȝ infra mamas vnius 9
Itemqȝ inde ad mammas vnius 11
Atqȝ etiam inde ad alas id eſt vſqȝ ſupra mammas vnius 16
A lumbis ad extremas nates vniꝰ 12 et 13
Itemqȝ inde ad pubem vnius 17 et 18
Indeqȝ etiam ad ſum̃um femur vnius 10
Aqȝ inde item ad ſinus coxarum vniꝰ 24
Atqȝ etiam inde ad vmbilicum vnius 35
Ab extremis natibus vnius 40, ſulcatur femur ibi ſub natibus. Cæterum ab extremis natibus vnius 14 altitudine ille in medio femine id eſt interius ſulcus notabit̄, cuius ſæpe iam eſt facta mentio.
Ad planta ad Cōuexitatis initiū vniꝰ 22
A planta ad imum talum vnius 32
Ab imo talo ad medium genu vnius 4
A medio genu vſqȝ ſupra genu exterius quidem unius 20
Verum interius vnius 30
Similiter a medio genu vſqȝ infra genu exterius quidem vnius 80.
Verum interius vnius 40
A medio genu vſqȝ ad imum ſure exterioris, vnius 10
A medio genu ad imum ſuræ interioris vnius 9
Longitudo calcis erit vnius 6

Longitudo autem brachij talis.

A iugulis vbi illis humerus annectitur ad cubitum vnius 10 et 11
A nexu cubiti vſqȝ ad iuncturam manus vnius 7
A iunctura manus ad extremos digitos vnius 10

Poſt hæc latitudinem etiam membrorum paulo diuerſiore modo notabis, ac primum obliquæ formæ.

Per frontem quidem vnius 10
Per ſupercilia vnius 17 et 18
Per naſum et tempora duarum 19
Per mentum et ceruicem vnius 10
Ipſiꝰ ſub mento colli latitudo erit vniꝰ 17
Per humeros vnius 15
Per iugula vnius 12
Per pectus vnius 8
Per alas id eſt ſupra mammas duarū 15
Per mammas duarum item 15
Infra mammas vnius 15 et 16
Per lumbos duarum 19
Per vmbilicum vnius 9
Per ſinus coxarum vnius 16 et 17
Per ſummum femur duarum 15
Ipſum ſub natibus femur latum eſto vnā 19 et 20
Per medium femur id eſt ſulcum feminis vnius 10
Supra genu exterius vnius 27
Supra genu interius vnius 14
Per medium genu vnius 16
Infra genu exterius unius 17
Infra genu interius vnius 16
Per mediam ſuram vnius 14
Per imum ſuræ exterioris vnius 16
Per imum ſuræ interioris vnius 16
Per imam tibiam id eſt ſupra cōuexitatē pedis vnius 26
Per conuexitatem vnius 20
Tum brachium reſumes. facieſqȝ per humeros latum vnam 14
Infra alas vnam 19
Per nexum cubiti vnam 26
Per muſculos cubiti vnam 25
Per iuncturam manus vnam 44
Ipſam ita dependentem manū vnā 34

Atqȝ ita ad effigiē aduerſam accedes.

Illam facies per frontem latam duas 19

Per aures vnam 9

Per nasum vnam 12

Per collum sub mento vnam 17

Supra iugula vnam 14

Per iugula vnam 6

Vbi paulo inferius humeri ossa inter se distabant vna 6

Infra iugula per pectus et humeros vna 8 et duabus 17

Intra alas vna 12 et vna 13

Per mamas vna 9

Per lumbos vbi incingimur duabus 13

Per sinus coxarum vna 11 et vna 12

Per femora trib: 20 et vna 21

Ibiqꝫ coxendices incurrunt distantes inter se vna 7.

Per femur infra nates vna 11

Per illum femoris sulcum vna 13

Supra genu exterius vna 16

Supra genu interius vna 17

Per medium genu vna 19

Sub genu exterius vna 20

Sub genu interius vna item 20

Per medium suram vna 16

Per imum suræ exterioris vna 18

Per imum suræ interioris vna 20

Per imam tibiam vna 37

Per talos vna 29

Sub talis vna 30

Latitudo extremæ calcis ꝑ digitos vna 17

Brachium aduerse imaginis sic mutabis

Per musculos latum esto vna 25

Ante nexum cubiti vna 27

Post nexum vbi latiss: est cubitus vna 21

Per iuncturam manus vna 34

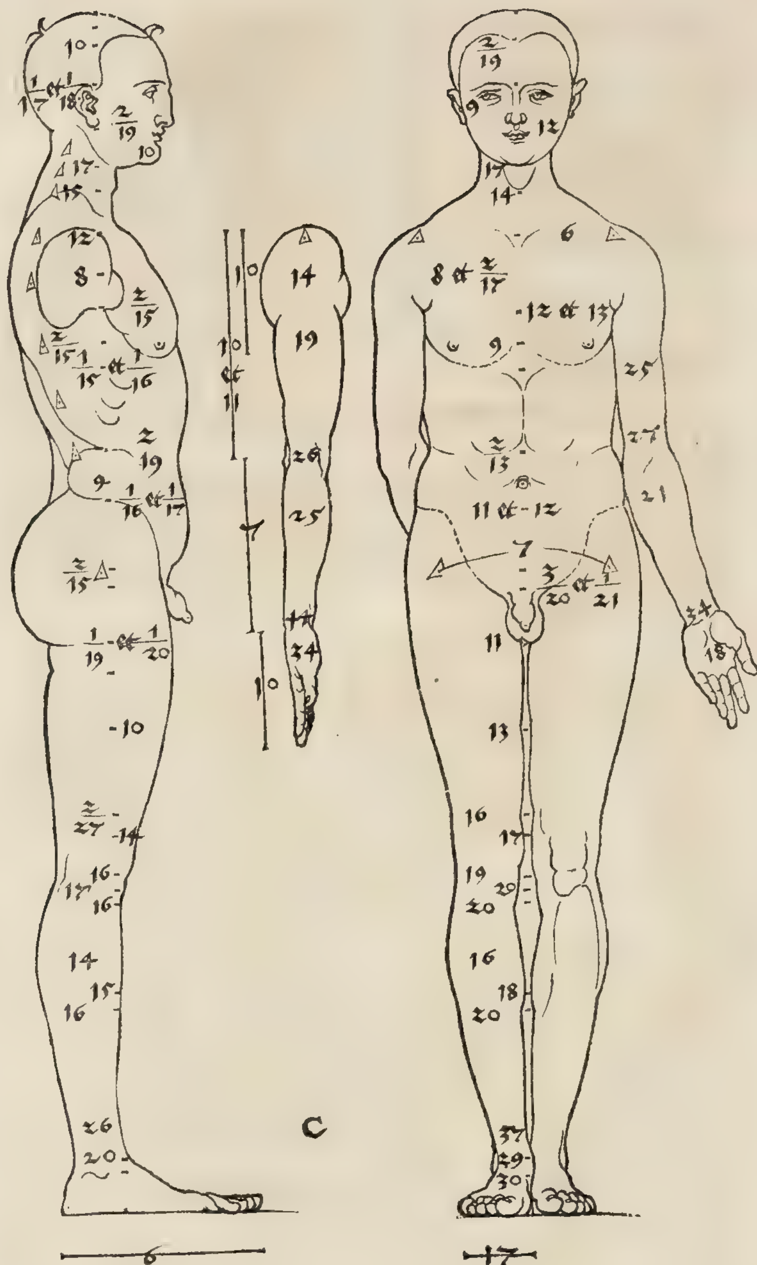
Palmam ipsam latam facies vnam 18

Aduersam imaginē hactenꝰ demutabis, vti intra alas lata sit duas 11. Vtqꝫ podicis rima habeat lōgitudinem vniꝰ 11

Calcem facies latam vna 33

Quibus confectis diligenti studio lineas formationis inscribes vt supra monui.

Atqꝫ harum omnium rationum exemplo subiecta sunt.

10
1/17 et 1/18
2/19
10
17
15
12
8
2/15
2/15
1/15 et 1/16
2/19
9
1/16 et 1/17
2/15
1/19 et 1/20
10
2/27
14
16
17
16
14
15
16
26
20
6
10
10 et 11
7
10
14
19
26
25
14
34
2/19
9
12
17
14
6
8 et 2/17
12 et 13
9
25
27
2/13
21
11 et 12
7
3/20 et 1/21
34
18
11
13
16
17
19
20
20
16
18
20
37
29
30
17

C

Sinciput
Frons

Supercilia
Nasus

Mentum
Summi humeri

Juguli

Alœ
Mame
Infra mamas

Lumbi vbi incin-
gimur.
Vmbilicus
Sinus coxarum
Femur
Pudenda

Extremas nates

Sulcus feminū
Supra genu exte
rius
Supra genu inte
rius

Medium genu
Infra genu exte-
rius. Infra genu
interius

Imum sure exteri
oris
Imum sure inte-
rioris

c

Mons pedis
Tali
Planta

Sed muliebrem effigiem ita mutabis.

A sincipite ubi capilli discernuntur usq; ad iugula erit altitudo duarum 11
Ad scapulas unius 7
Ad imum mentum unius 8
Ab imo mento usq; sursum ad verticem unius 9
Ab eodem ad frontem usq; unius 10
Atq; hanc 10 distribues secundum demonstratam supra rationem, pro positu oris siue faciei.
A iugulis infra alas unius 17
Ad mammas unius 11
Infra mammas unius 9
Ad lumbos ubi incingunt duarum 11
Inde usq; ad umbilicum unius 40
Ad femur unius 10
Ad imam aluum duarum 17
Ad pubis initium unius 7
Ad imam pubem duarum 13
Ad imas nates unius 11 et unius 12
Præterea ab ima planta sursum versũ ad mõtem usq; pedis altitudo erit uni⁹ 23
Ad talum unius 35
Ad medium genu unius 4
Poteris etiam beneficio æquatoris genu suo in loco constituere.
A medio genu, usq; supra illud unius 25
Infra genu, unius 36
Ad imum talum exteriorem unius 11
Ad imum talum interiorem unius 9
Longitudo pedis esto unius 12 et unius 13
Sequitur brachium illud longum esto a summo humero usq; ad nexum cubiti duarum 11
A cubiti nexu usque ad extremos digitos unius 4
Hinc retro usque ad iuncturam manus unius 11

Sequitur mutata effigies muliebris per latitudinem. Primum quidem obliqua, ea esto lata per frontem una 18 et una 19
Per supercilia una 9
Per genas et nasum una 10
Per mentum et gulam una 11
Collum sub mento latum esto unam 18
Per sum̃as scapulas esto latitudo uni⁹ 16
Per iugula unius 14
Per mammas unius 18 et unius 19
Per papillas unius 16 et unius 17
Infra mamas unius 18 et unius 19
Per lumbos ubi incingunt unius 9
Per umbilicum unius 8
Per femora unius 6
Per aluum duarum 13
Femoris sub natibus unius 9
Supra genu unius 13
Per medium genu unius 16
Infra genu unius 17
Per mediam suram unius 16
Per imum suræ interioris unius 17
Tibiam supra calcem facies latã una 26
Per montem pedis una ducetur 24

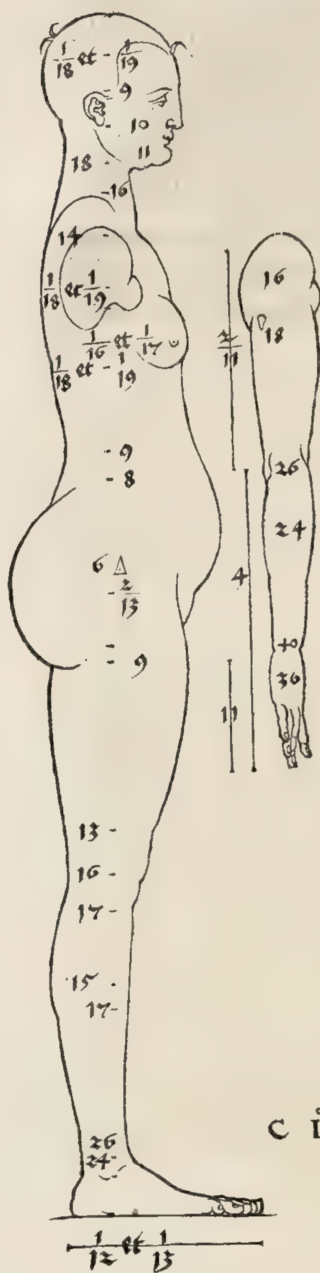
Obliquæ imaginis brachium aliter quã supra demonstratum est ita licet facias.

Sub alis latum esto unam 18
In cubiti nexu unam 26
Proxime hunc per cubitum unam 24
Per manus iuncturam unam 24
Palma latitudinem habeat unius 36

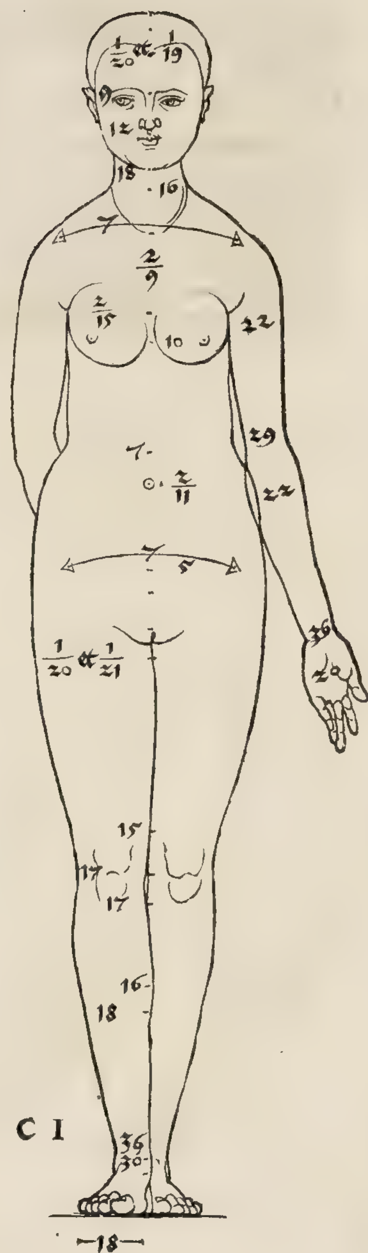
Sed aduersæ formæ hec ostendatur mutatio.
Caput aduersum per frontem latum esto una 19 et 20
Per aures una 9
Per nasum una 12
Gulam sub mento dilatabis in unam 18
Per summas scapulas una esto 19
Ossa humerorum siue acetabula iuxta iugula inter se disiuncta sint una 7
Per pectus et humeros latitudo esto duarum 6
Intra alas duarum 15
Intra mamas unius 10
Per lumbos ubi incingunt unius 7
Per umbilicum duarum 11
Per coxas siue femur sum̃um unius 5

Per coxas ſiue femur ſuñum vnius 5
Atq; ibidem inter ſe diſtantes coxendices facies vna 7
Femur ſub natib: latum eſto vnam 20 et vnam 21
Supra genu latitudo ducatur vnius 15
Per genu medium unius 17
Infra genu ſimiliter 17 vnius
Per imam ſuram exteriorem vnius 16
Per imam ſuram interiorem vnius 18
Per imam tibiam vnius 35
Per conuexum pedem et talum vnius 30
Calcis extremitas id eſt digiti occupent ſpacium vnius 18

Brachium vero ſecundum hãc rationem ſub alis quidem dilatabis in vnam 22
Supra nexum cubiti vnam 29
Infra eundem per cubitum vnam 22
Per iuncturam manus vnam 36
Sed manus ipſa lata eſto vnam 20
Poſtremo auerſam huiuſmodi effigiem intra alas latam facies vnam 6
Podicis rima longa ſit vna 9
Calcaneus vnꝰ 34 latitudiuem obtineat
Atq; ita inſtitutam imaginem formabis omnibus in partib: ſuis conuenienti delineatione, Exemplum etiam noſtrum ſubiecimus.

1/18 et 1/19
9
10
11
18
16
14
1/18 et 1/19
1/16 et 1/17
1/18 et 1/19
9
8
6
2/13
9
13
16
17
15
17
26
24
1/12 et 1/13
16
18
2/11
26
24
4
40
36
11

c i

1/20 et 1/19
9
12
18
16
7
2/9
2/15
10
22
29
7
2/11
22
7
5
36
20
1/20 et 1/21
15
17
17
16
18
36
30
18

C I

Sinciput vbi est
capilli discretio
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sum̃æ scapulæ
Juguli

Alæ
Mamæ
Infra mamas

Lumbi vbi incin-
gunt
Vmbilicus

Sum̃um femur
siue coxa
Ima aluus
Summa pubes
Ima pubes
Extremæ nates

Supra genu

Medium genu
Infra genu

Imum suræ exteri
oris
Imum suræ inte
rioris

c i

Conuexus pes
Ima tibia
Planta.

Sequitur commensuratio Corporis virilis cuius longitudinis totius caput sit nona pars. Eius similis ratio tradet̃ atq3 sumus in superiorib: secuti. Nam huiusmodi imaginem ita p̃ partes suas metieris, primũq3 longitudinis.

A sincipite sũmo vsq3 ad imum mentum altitudo esto vnius 9

Hinc sursum uersum vsq3 ad frontem vnius 10 Atq3 hec ipsa altitudo erit verticis quoq3. In hancq3 item 10 faciem distribues secundum supra ostensam rationem.

A sincipite vsq3 ad summas scapulas altitudo esto vnius 15 et unius 16

Atq3 item inde vsq3 ad iugula vnius 6

A iugulis ad vsq3 sũmum pectus vni⁹ 28

Infra alas vnius 14

Ad mamas vnius 12

Infra mamas duarum 19

Ad lumbos vbi incingimur vnius 6

Hinc vero usq3 ad vmbilicum vnius 26

Ad sinus coxarum vnius 22

Ad sũmum femur siue coxas vnius 9

Ad extremum uentrem vnius 8

Ad pubem vnius 7

Ad extremas nates vnius 6

Ab extremis natib: vsq3 ad feminum sulcos vnius 11

A planta usq3 ad conuexitatem summam pedis vnius 23

Atq3 item inde vsq3 ad talum vnius 35

Ab imo talo ad medium genu vnius 4

A medio genu vsq3 supra ipsum exterius vnius 20

A medio genu usq3 supra ipsum interius vnius 30

A medio genu vsq3 infra ipsum exterius vnius 80

A medio genu usq3 infra ipsum interius vnius 40

Itemq3 a medio genu vsq3 ad imũ talum exteriorem vnius 10

Itemq3 illinc vsq3 ad imum talum interiorem vnius 9

Calcis vero longitudo sit duarum 13

Post hæc brachij longitudinem notabis sic ut ea ducatur ab humero usq3 ad cubiti nexum duarum 11

A nexu cubiti vsq3 ad extremos digitos vnius 4

Ab extremis digitis retro ad iuncturam manus vnius 10

Designata autem partium altitudine latitudinem quoq3 notabis. Primumq3 obliquæ imaginis hoc modo.

Caput per frontem latum esto vnam 12

Per supercilia vnam 9

Per nasum vnam 10

Per gulam et mentum ducito duas 23

Per collum sub mento vnam 18

Per summas scapulas vnam 17

Per iugula vnam 12

Per summum pectus vnam 8

Iuxta alas vnam 15 et vnam 16

Per mamas vnam 8

Infra mamas vnam 16 et vnam 17

Per lumbos vbi incingimur vnam 18 et vnam 19

Per vmbilicum vnam 18 et unam 20

Per sinus coxarum vnam 18 et unam 19

Per coxas siue sũmum femur vnam 15 et vnam 16

Per extremum uentrem et nates vnam 8

Per pubem vnam 16 et vnam 17

Ipsum femur sub natib: vnius 10 habeat latitudinem

Atq3 inferius per sulcum vnius 11

Supra genu exterius latitudo sit vni⁹ 15

Supra genu interius duarum 31

Per medium genu vnius 18

Infra genu exterius unius 19

Infra genu interius vnius 18

Per mediam suram vnius 15

Per imam suram exterius vnius 16

Interius vnius 18

Imæ tibie vnius 28

Per montem pedis unius 24

Sequitur descriptio brachij obliquæ imaginis

Per humeros brachium latũ facito vnã 15

Sub alis vnam 20

Per nexum cubiti unam 26

Supra illum vnam 25

Per manus iuncturam vnam 48

Ipsa palma dilatetur in vnam 38
Sed aduersæ imaginis latitudines sic notabis
Per frontem vnius 11
Pauloqz inferius vnius 10
Per Supercilia unius 11
Per aures vnius 18 et vnius 19
Per nasum vnius 12
Per collum sub mento unius 18
Per sum̃as scapulas vnius 16
Per iugula vnius 6
Sub quib: ossa humeri inter se distabunt duabus 13
Per pect⁹ et humeros latitudo esto duarũ 9
Intra alas vnius 7
Intra mamas vnius 9
Per lumbos vbi incingimur vnius 7
Per vmbilicum vnius 12 et duarum 25
Per sinus coxarum vnius 12 et uni⁹ 13
Per sum̃a femora seu coxas vnius 10 et vnius 12
Atqz ibidem desingnentur coxendices distantes inter se vna 15 et vna 16
Femur sub natibus habebit latitudinem vnius 12
Idemqz per sulcum feminis vnius 14
Supra genu exterius latitudo erit vni⁹ 18
Interius vnius 19
Medium genu vnius 21
Infra genu exterius vnius item 21
Interius vnius 20
Per mediam suram vnius 17
Per imam suram exterius vnius 19
Interius vnius 21

Per imã tibiã vbi est coactissima vni⁹ 42
Per talos vnius 33
Per digitos pedis id est extremam calcem vnius 19
His adiungatur latitudo brachij aduersæ imaginis
Erit igitur illud sub alis latum vnam 26
Supra nexum cubiti vnam 31
Infra illum per cubitum vnam 22
Per iuncturam manus unam 38
Per palmam vna ducetur 19
Postremo effigiem auersam intra alas in vnam 6 dilatabis. Ipsum calcaneum in vnam 35 Rime aũt podicis erit vna 11 Atqz his spacijs ita ut ostensum est punctis numerisqz desingnatis formam cõsequenter imaginis propositæ congrua delineatione exprimes. Cuius rei exemplum subiecimus notatum littera D.

Quod si forte caput huius effigiei maiusculum et altiusculum facere collibitum tibi fuerit, licet sumas totius longitudinis a vertice vel quo rectius ut hoc in argumento loquar, a sincipite vsqz ad plantam, partem octauam, et secundum illã caput a mento sursum eminentiusculum facias, reliquis omnib⁹ immutatis. Sic autem fiet vt verticis locus ea in altitudine inueniatur qua erat prioris capitis sinciput. Conuenietqz in obliqua effigie frontem supra supercilia prominentiusculam describere. Atqz hoc modo erit huius corporis tota longitudo fere octuplex caput. Quod et ipsum subiectis exemplis declaratur.

D

D

Sinciput
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sũmæ scapulæ
Iugula
Sũmum pectus
Alæ
Mamæ
Infra mamas
Lumbi ubi incingimur
Vmbilicus
Sinus coxarum
Summum femur siue coxa
Ima aluus
Pubes
Extremæ nates
Sulcus feminis
Supra genu exterius
Supra genu interius
Medium genu
Infra genu exterius
Infra genu interius
Imum sure exterioris
Imum suræ interioris
Mons pedis
Ima tibia
Planta

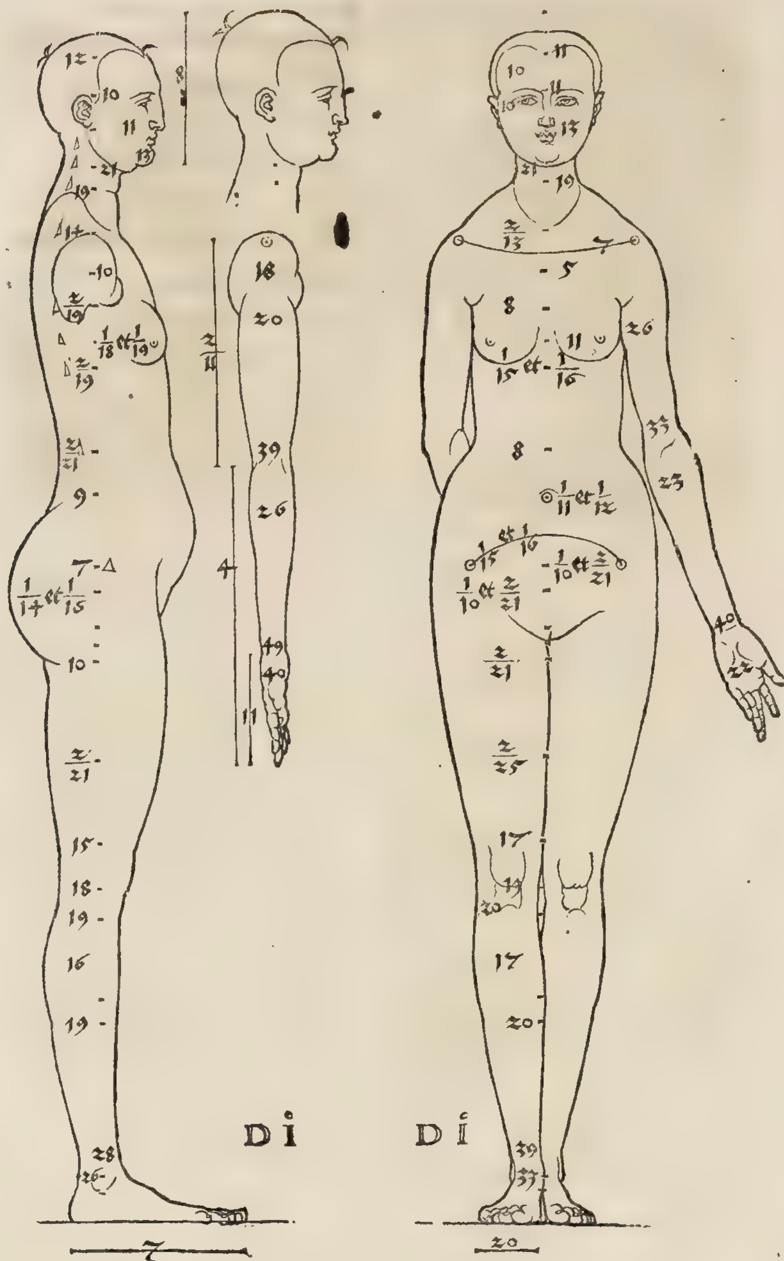
D

D

Huic virili corpori addat conueniens muliebre, cuius et ipsius altitudinis sit caput pars nona. Quam per partes ita metieris.
A Sincipite summo vsqꝫ ad imum mentum longitudo esto vnius 9
Ab imo mēto sursum versum usqꝫ ad summam frontem vnius 10
Ab hac 10 tria illa æqualia spacia pro ore siue facie petes, vt sæpe ostensum est.
A sincipite vsqꝫ ad summas scapulas esto altitudo vnius 15 et vnius 16
Ab eodem vsqꝫ ad iugula vnius 6
Atqꝫ ab his vsqꝫ ad pectus vnius 30
Sed vsqꝫ infra alas vnius 16
Ad mamas unius 11
Infra mamas vnius 9
Ad lumbos vbi incingunt duarum 11
Illinc vero vsqꝫ ad vmbilicum vnius 26
Vsqꝫ ad sum̄um femur siue coxā vni⁹ 10
Ad imam aluum duarum 17
Ad pubis initium vnius 7
Ad imam pubem vnius 12 et vnius 13
Ad extremas nates vnius 11 et vnius 12
Inde vero vsqꝫ ad medium femur vni⁹ 12
A planta vsqꝫ ad montē pedis vnius 42
Atqꝫ inde usqꝫ in medium genu vnius 4
E medio genu usqꝫ supra illud vnius 26
E medio genu vsqꝫ infra illud vnius 30
Ad imum suræ exterioris vnius 11
Ad imum suræ interioris vnius 9
Calcis vero ipsius longitudo esto vnius 7
Brachij vero longitudo a summo humero ad nexum vsqꝫ cubiti erit duarum 11
E nexu cubiti usqꝫ ad extremos digitos vnius 4
Hinc vero retro vsqꝫ in iuncturam manus vnius 11
Imaginem vero obliquæ formæ ita ꝑ sua membra dilatabis.
Caput per frontem habeat latitudinem vnius 12
Per supercilia vnius 10
Per nasum vnius 11
Gula et mentum vnius 13
Collum sub mento vnius 21
Sūmæ scapulæ unius 19
Iuguli vnius 14
Pectus vnius 10
Iuxta alas spatium sit duarum 19
Per papillas vnius 18 et vnius 19
Infra mamas duarum 19
Per lumbos vbi incingunt duarum 21
Per vmbilicum vnius 9
Per summum femur siue coxā vnius 7
Per imam aluum perqꝫ nates vnius 14 et vnius 16
Per femur sub natib: vnius 10
Per medium femur duarum 21
Supra genu vnius 15
Per medium genu vnius 18
Infra genu vnius 19
Per mediam suram vnius 16
Per imam suram interiorem vnius 19
Per imam tibiam vnius 28
Per montem pedis et talum vnius 26
Hisqꝫ adijcies brachij quoqꝫ obliqui latitudines illudqꝫ facies per humerum latum vnam 18
Sub alis vnam 20
Per nexum cubiti vnam 39
Infra eundem per cubitum vnam 26
Per iuncturam manus vnam 49
Palma autem occupabit vnam 40
Sed duersam effigiem sic facies
Summam frontem latam vna 11
Mediam vna 10
Per supercilia vna 11
Per aures vna 10
Per nasum vna 13
Per collum sub mento vna 21
Per summas scapulas vna 19
Per iugula duabus 13

Sub hoc loco ossa humeri notabis inter se distantia vna 7
Per pectus vna 5
Intra alas vna 8
Intra papillas vna 11
Infra mamas vna 15 et vna 16
Per lumbos vbi incingunt vna 8
Per vmbilicum vna 11 et vna 12
Per summum femur siue coxam vna 10 et duab: 21
Atq; ibidem designentur coxendices distantes inter se vna 15 et vna 16
Per imam aluum vna 10 et duab: 21
Per femur sub natib: duab: 21
Per medium femur duab: 25
Supra genu vna 17
Per medium genu vna 19
Infra genu vna 20
Per mediam suram vna 17
Per imum suræ interioris vna 20
Per imam tibiam vna 39
Per montem pedis et talos vna 31
Calcis per extremos digitos latitudo esto vnius 20
His accedat et consimile brachium.
Sub alis quidem latum vnam 26
Supra nexum cubiti vnam 33
Infra illum per cubitum vnam 23
Per manus iuncturam vnam 40
Palma autem lata erit vnam 22
Cæterum auersum corpus intra alas latum facies vna 7
Rimam vero podicis vnius 10
Calcaneus autem patescet vna 37
Atq; ita omnib: membris notatis formam describes conuenientem vt sæpe monuim⁹ et in subiecto exemplo cernere est a nobis factitatum, quod quidẽ signet litera D.i. Jam si lubet caput grandiusculum huiusmodi corpori imponere, in proxima ante hanc effigie demonstratam rationem sequere.

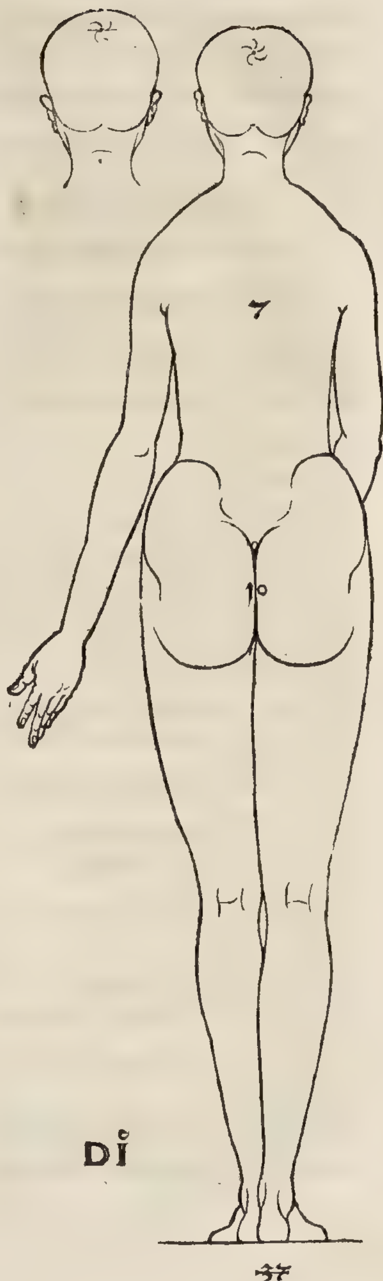

D i
D i

Sinciput vbi cri-
nes discernuntur
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sũmæ scapulæ
Juguli
Sũmum pectus
Alæ
Papille
Infra mamas
Lumbi vbi incin-
gunt
Umbilicus
Sũmum femur
siue coxa
Ima aluus
Initium pubis
Ima pubes
Extremæ nates
Medium femur
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Imum sure exte-
rius
Imum sure inte-
rius

D I

Mons pedis
Imum tali
Planta

D I°

Vnam ad huc proponam gracilem et productioris stature effigiem cuius longitudinis sit caput vna 10

Virile autem corpus prius facere docebo, illius altitudo talis erit.

A Sincipite vsq; ad imum mentum esto vna 10

Inde vero sursum versum usq; vd summam frontem vna 11

In hoc spacium oris siue faciei forma inscribetur.

A sincipite usq; ad summas scapulas duæ 17

Ad iugula vna 13 et una 14

Vsq; ad humeros vna 6

Ab humeris usq; ad summum pectus vna 25

Sub alas una 17

Ad mamas vna 13

Infra mamas duæ 21

Ad lumbos vbi præcingimur duæ 13

Hinc vero usq; ad vmbilicum una 30

Vsq; ad sinus coxarum vna 21

Ad summum femur seu coxam vna 8

Ad pudenda vna 14 et vna 15

Ad extremum scrotum duæ 13

Ad extremas nates duæ 11

Hinc vero usq; ad sulcum feminis vna 11

Inter extremas nates et plantam medium genu impones.

A planta sursum versum ad imum talum vna esto 35

Inde etiam vsq; ad montē pedis vna 26

A medio genu supra genu vna 30

Infra vero vna 40

A medio item genu vsq; ad imam suram exterius vna 10

Interius vna 9

Calcis ipsius longitudo erit vnius 7

Brachij autem longitudines deinceps ita metieris

Ab humeri nexu vsq; ad cubiti nexum duas facies 11

Longitudinem quæ est a nexu dupliciter notabis. Vel enim facies a nexu totam vsq; ad extremos digitos quæ sit 4 vniꝰ, et ab extremis digitis retro vsq; ad iuncturam manus vnam duces 11 Vel a nexu vsq; ad extremos digitos duces 11 tres. et ab extremis digitis retro vsq; ad iuncturam manus duas 21

Post hœc latitudines quoq; primumq; effigiei obliquæ notabis iuxta puncta altitudinis tali via.

Per frontem latitudo esto vnius 13

Per supercilia vnius 11

Per nasum et tempora vnius 11

Per buccam et ceruicem vnius 13

Per mentum et gulam vnius 14

Per collum sub mento vnius 22

Per summas scapulas vnius 20

Per iugula vnius 13

Per summos humeros vnius 11

Per summum pectus duarum 17

Iuxta alas vnius 8

Per mamas vnius similiter 8

Infra mamas duarum 17

Per lumbos vbi præcingimur vnius 11

Per vmbilicum vnius itidem 11

Per sinus coxarum vnius 10

Per summum femur vnius 17 et vniꝰ 18

Per pudenda vnius 9

Ipsum sub natib: femur addenseatur in vnam 11

Femur medium id est sulcus in vnam 12

Supra genu esto latitudo vnius 17

Per medium genu vnius 19

Infra genu vnius 20

Per mediam suram vnius 32 et vniꝰ 34

Per imam suram exteriorem vnius 17

Per imam suram interiorem vnius 19

Supra montem pedis vnius 32

Per summum montem vnius 29

Per eundem medium id est infra talum vnius 23

Brachium autem obliquum hanc mensuram habebit

Per humerum vnius 17

Sub alis vnius 21

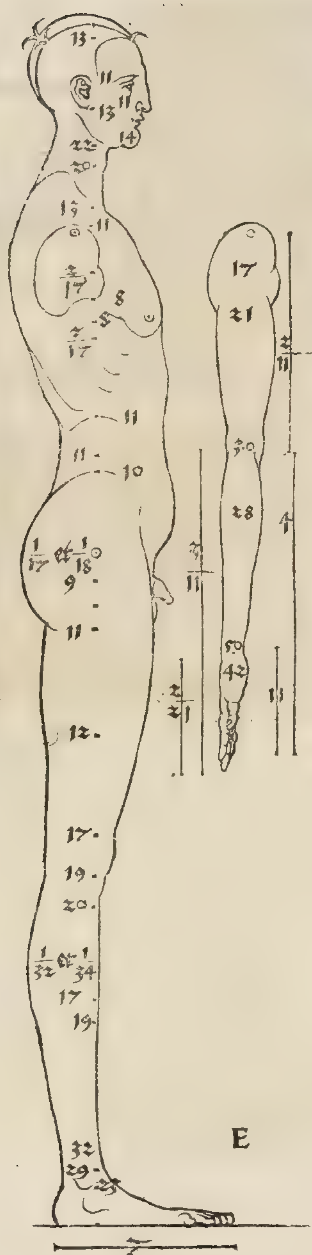
Per nexum cubiti vnius 30

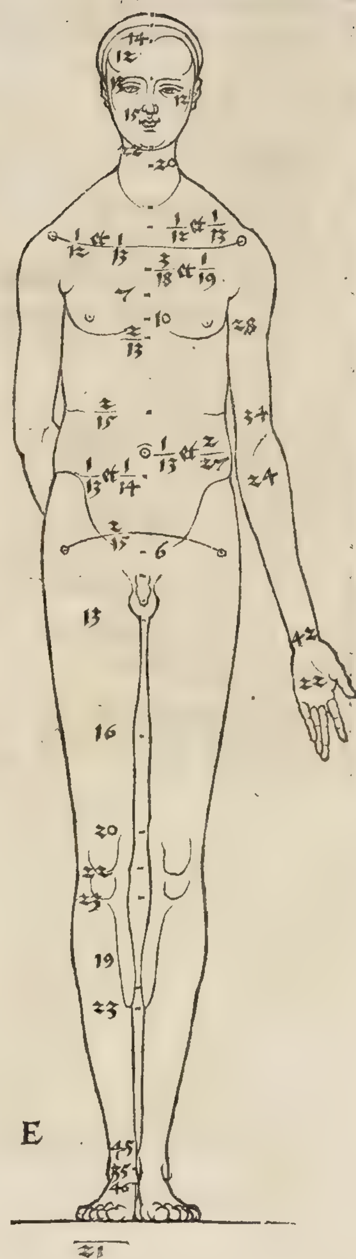
Supra illum vnius 28

Per iuncturam manus vnius 50

Ipſa palma erit, vnius 24
Sequit latitudo aduerſæ imaginis. Eam latam facies.
Per frontem vna 14
Per ſumma tempora vna 12
Per ſupercilia vna 13
Per aures vna 12
Per naſum vna 15
Per collum ſub mento vna 22
Per ſummas ſcapulas vna 20
Per humeros vna 12 et vna 13
Ibidemqʒ infra notabuntur oſſa humerorum diſtantia inter ſe vna 12 et vna 13
Per pectus et humeros tribus 18 et vna 19
Intra alas vna 7
Intra mammas vna 10
Infra mamas duab: 13
Per lumbos vbi incingimur duab: 15
Per vmbilicum vna 13 et duabus 27
Per ſinus coxarum vna 13 et vna 14
Per ſummum femur vna 6
In hoc ſpatio diſtabunt coxendices inter ſe duabus 15
Femur ſub natibus latum eſto vna 13
Per ſulcum feminis vna 16
Supra genu latitudo ſit vnius 20
Per medium genu vnius 22
Infra genu vnius 23
Per mediam ſuram vnius 19
Per imam ſuram interius vnius 23
Per tibiam vnius 45
Per talos vnius 35
Infra talos vnius 46
Latitudo calcis p extremos digitos vni⁹ 21
Brachium vero aduerſum ſub alis latum facies vna 28
Supra nexum cubiti vna 34
Infra hunc per cubitum vna 24
Per iuncturam manus vna 42
Palma lata eſto vnam 22
Auerſa autem imago intra alas lata eſto vnam 12 et vnam 13
Podicis rima occupet ſpatium vnius 11
Calcaneum pandes vna 37
Atqʒ ita diſpoſitis omnib: partibus, delineationib: congruis has imagines effinges vt nos in exemplis ſtuduiſſe facere cernere potes.
Ceterum ſi forte libuerit huius corporis grandiuſculum caput efficere ſumes partem vnam 9 eiuſqʒ punctum inferius facies eſſe menti, et ſuperius ſinciput, ita altitudo capitis aliquantulū excreſcet. Quam cōſequetur quoqʒ vt par eſt maiuſcula latitudo. reliqua autem facies in demōſtrata forma remanebit. Quod nos et ipſum in exemplis expreſſimus. verum tum non magis erit ſtature huius corporis caput vni⁹ 10 ſed ferme vnius 9. Eſto huius imaginis nota. E.

E

E

E

Sinciput.
Frons
Supercilia
Nasus
Imum mentum
Sūmæ scapulæ
Juguli
Humeri
Pectus
Ale
Mamæ
Infra mamas

Lumbi vbi incingimur
Vmbilicus
Sinus coxarum

Sūmum femur
Pudenda
Imum scrotum
Extremæ nates

Sulcus feminis

Supra genu
Medium genu
Infra genu

Ima sura exteri⁹
Ima sura interi⁹

E

Mons pedis
Ima tibia
Planta.

E

$\frac{1}{12}$ et $\frac{1}{13}$

Consequenter exponam conmẽsurationem muliebris corporis conuenientis descripte imagini virili. Illius igitur altitudo erit talis.

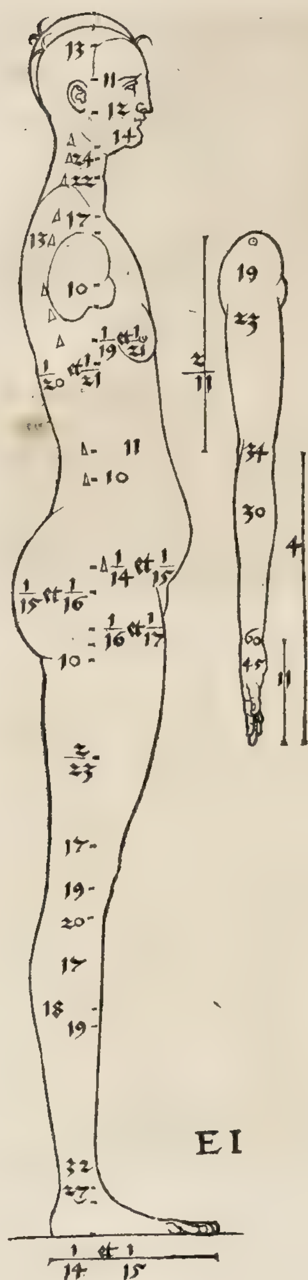
A sincipite vbi crines discernunt vsq; ad imum mentum vnius 10
Hinc vero vsq; ad sum̃um frontẽ vniꝰ 12
Inq; hanc 12 facies vel positus totius oris distribuetur. vt sæpe est ostensum.
A sincipite vsq; ad illud quasi palear sub mento vnius 18 et vnius 19
Ad summas scapulas vnius 8
Ad iugula duarum 13
Ad humeros vnius 6
Ad humeros ad sum̃um pectus vniꝰ 22
Infra alas vnius 16
Ad papillas vnius 11
Infra mammas vnius 9
Ad lumbos vbi incingunt duarum 11
Hinc vero ad vmbilicum vnius 40
Ad summum femur vnius 10
Ad imum aluum due ducantur 17
Ad pubis initium vna 13 et vna 14
Ad imam pubem vna 12 et vna 13
Ad extremas nates vna 11 et vna 12
Hinc vero vsq; ad medium femur vna 12
A planta vsq; sursum ad medium genu due sunto 7
Vsq; ad imum talum vna 38
A medio genu vsq; ad montem pedis vna 4
Vsq; ad imam suram interius vna 9
Exterius vna 10
Infra genu vna 30
A medio item genu vsq; supra illud vna 30
Longitudo autem calcis vniꝰ 14 et vniꝰ 15
Brachij autem longitudo hæc erit.
Ab humero vsq; ad nexum cubiti duæ ponantur 11
A nexu cubiti vsq; ad extremos digitos vna 4
Hinc vero retro ad iuncturam vna 11

Atq; ita disposita altitndine membrorum et vbiq; notata locis suis, ipsa latitudinis quoq; spatia singnabis. Ac obliquæ primum imaginis.

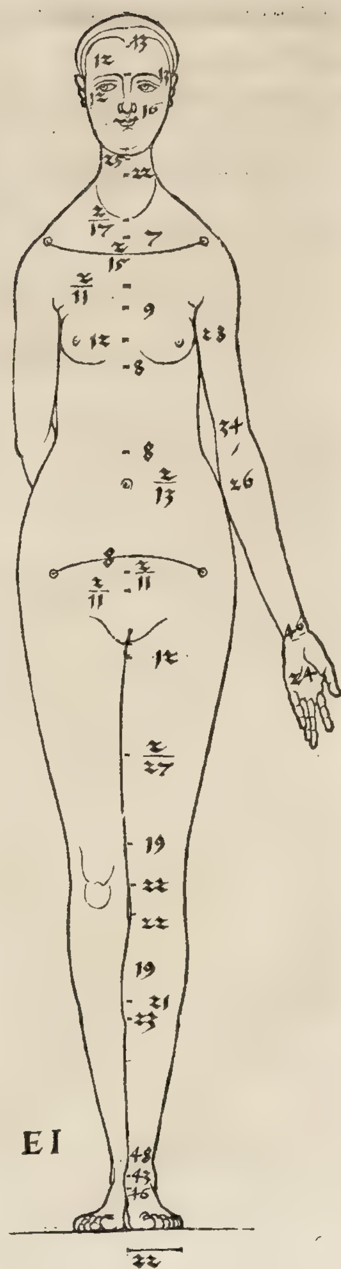
Per frontem igitur esto latitudo vnius 13
Per supercilia vnius 11
Per nasum et supercilia vnius 12
Per gulam et mentum vnius 14
Collum sub mento faties latum vnã 24
Per summas scapulas vna erit 22
Per iugula vna 17
Per summos humeros vna 13
Per pectus vna 10
Per papillas vna 19 et vna 21
Infra mamas vna 20 et vna 21
Per lumbos vbi incingunt vna 11
Per vmbilicum vna 10
Per summum femur seu coxam vna 14 et vna 15
Per imum aluum vna 15 et vna 16
Per pubem summam et nates vna 16 et vna 17
Femur sub natib: vna 10
Atq; ibidem inferius per sulcum duæ 23
Supra genu vna 17
Per medium genu vna 19
Infra genu vna 20
Per mediam suram vna 17
Per imam suram exterius vna 18
Per imam suram interius vna 19
Per imam tibiam vna 32
Per conuexum pedem et talos vna 27
Sed brachium tale erit. Per humerum vnius 19 latitudine.
Sub alis vnius 23
Per nexum cubiti vnius 34
Supra illum vnius 30
Per iuncturam manus vnius 60
Palma quidem dilatabitur in vnam 45
Sequũtur latitudines aduersæ imaginis.
Per frontem esto vna 13
Per summa tempora vna 13
Per supercilia vna 13
Per aures vna 12
Per nasum vna 16
Collum sub mento latum esto vnam 25

Per summas scapulas ducatur latitudo vnius 22
Per iugula duarum 17
Per summos humeros vnius 7. Ibidē q3 prope imponētur ossa humeri distantia inter se duabus 15
Sed per pectus et humeros ducantur duæ 11
Intra alas vna 9
Intra papillas vna 12
Infra mamas vna 8
Per lumbos vbi incingūt vna similiter 8
Per vmbilicum duæ 13
Per summum femur duæ 11. Ibidemq3 prope distabunt Coxendices inter sese vna 8
Per imam aluum duæ erunt 11
Per femur sub natib: vna 12
Per feminis sulcum duæ 27
Supra genu vna 19
Per medium genu vna 22
Infra genu tantundem
Per mediam suram vna 19
Per imam suram exterius vna 21
Interius vna 23
Per imam tibiam vna 48
Per montem pedis et talos vna 43
Inferius autem vna 46
Ipsius calcis per extremos digitos latitudo esto vnius 22
Ad hanc autem imaginē pertinens brachium latum erit sub alis vna 28
Supra nexum cubiti vna 34
Infra hunc vna 26
Per manus iuncturam vna 46
Palma autem deducetur in vnam 24
Auersæ vero imaginis latitudo intra alas erit duarum 15
Rima podicis vnius 10
Calcaneus vnius 40
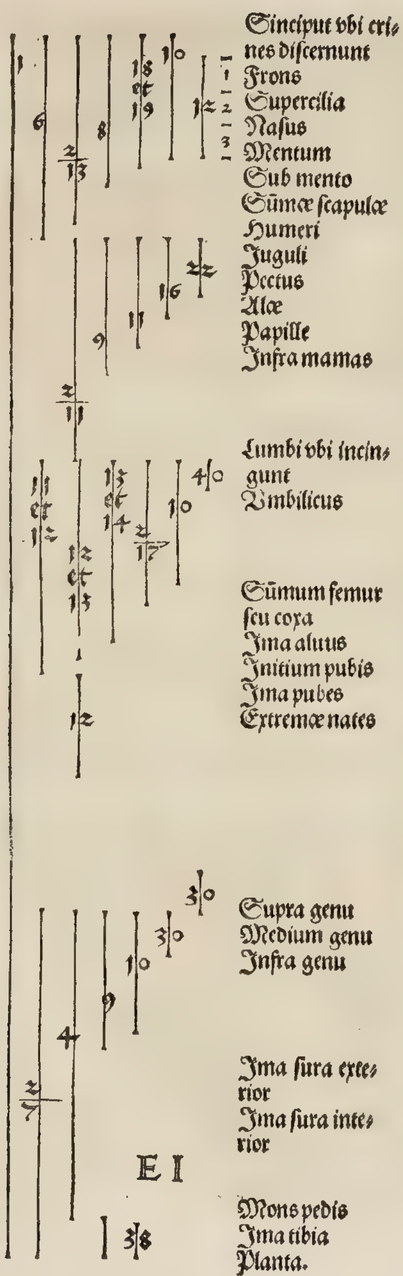
Tum vero vt sæpe dictum est formam his notationib: circum inq3 scribes conuenietem vnicuiq3 faciej, obliquæ, aduersæ, auersæ. Quod si grandiusculum facere volueris huius corporis caput, ita facies vt in virili corpore docuimus, et nostrum exemplum quod subiecimus indicat. Estoq3 huius imaginis nota E.1.

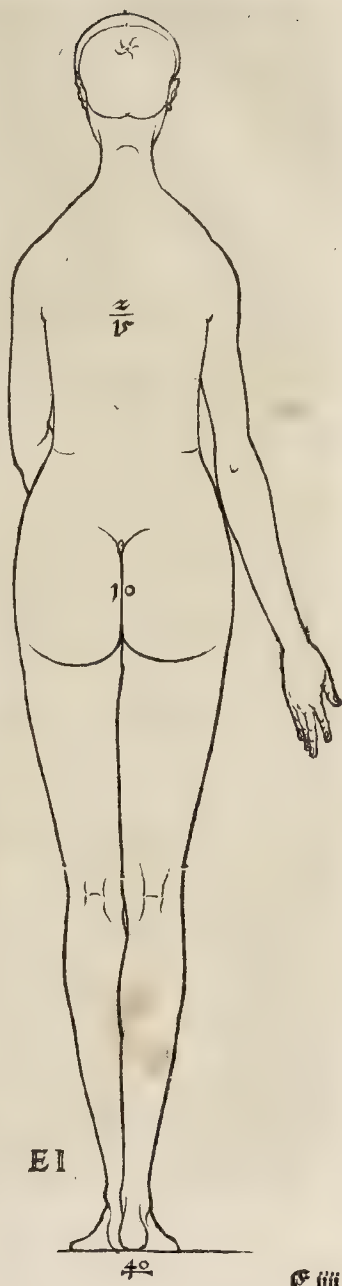
EI

EI

Sinciput vbi cri-
nes discernunt
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sub mento
Sūmæ scapulæ
Humeri
Juguli
Pectus
Alæ
Papille
Infra mamas
Lumbi vbi incin-
gunt
Vmbilicus
Sūmum femur
seu coxa
Ima aluus
Initium pubis
Ima pubes
Extremæ nates
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Ima sura exte-
rior
Ima sura inte-
rior
E I
Mons pedis
Ima tibia
Planta.

E I
40

Has præscripta ratione depictas imagines in spina et aliorum membrorum compagib:, quomodo flectende sint, et si legentib: hæc prius notū esse par erat, tamen quo illorum cognitioni omnia expeditiora essent quæa nobis fuissent precepta, in supra depictis exempli loco obliquis imaginib: per spine longitudinem et flexum, in posteriore semper lati corporis quarta parte, notulis triangulis designauiūs. Similiter et in aduersis imaginib: non nihil artuum circulis alicubi notatum cernes.

Quanq̃z autem supra imagines eque longas omnes secundum vnam propositam regulam quo res minoris esset negotij, dimensi sumus, Si quo tamen in opere componendæ hæ fuerint non est ignorandum graciliorum quarumq; staturas prolixiores esse debere.

Jam si viri forte ac foemine imagines vnius seu potius conuenientis modi constituende erunt, Linea quæ feminæ longitudinem metiatur breuior esse debebit parte vna 18 q̃z viri. Nam si hoc negligeretur maior viro femina appareret, propterea quod harum nuda corpora carnosiuscula et habitiora, q̃z virorum delineanda sunt. Virilia vero q̃z illa compactiora et solida magis minusq; carnea.

Hanc vero tam remotam supra depictarum imaginum rationē, a grandissima ad exilisſ. eo p̄ scripsimus, ut vnicuiq; facultas suppeteret copiose et varie pro vt collibuisset, aliquod institutum opus tractare. Qua de re in sequētib: a nobis verbosius disputabit̄.

Supra quidem, vt intellectum est, quatuor humanorum corporum discrimina designauimus, Nunc autem deinceps vnius partis idest capitis et primū quidem virilis compositionem et lineamenta diligentius et exactius perquiremus. Sequemur tamen superiorem rationē, Tantum modo ad longiorem regulam, quam in præ depictis imaginib: vsus sum hanc descriptionem exigam, propterea quod minutiores partes indicande erūt cui rej regulæ breuitas obscuritatem allatura fuerat.

Proposita igitur virilis capitis obliqua figura ex corporis totius longitudine partis .8 describes vndiq; æquale quadrilaterum, idest quadratum, Quo constituto latus illud quod nasum spectet facies esse.a.posterius.b.superius.c.inferius.d. Quib: confectis capitis vniuersas particulas per longitudinem dimetieris easq; lineis paralelis transuersis describes, quib: singulis appones suas litterarum notas, ita facile totius capitis omnium partium mensurationem colliges, sicut nos etiam in exemplis subiectis ob oculos posuimus. Ratio autem talis inibitur.

Lineam transuersam.e.duces a latere.d.remotā vna 10 sicut faciendum supra quoq; in imagine virili longa spaciorum capitis sui octo, ostensum est. Ea linea diuidet capillum et frontem. Sed verticem altiorem facies vna 3 inter.c.e.postea diuides.c.d.duabus lineis .f.g.in tria equalia spacia, atq; harum superior.f.supercilia tanget et summas aures. Interior.g. imum nasum imasq; aures. Ibidemq; occiput in collum deprimetur. Deinceps diuides.e.f.punctis duob.in æqualia tria spacia, et in puncto infimo duces lineam transuersam.h. Ea linea tanget frontis initium supercilijs iminēs, vnde frontis procursus ad radicem vsq; capilli rotundabitur Deinceps diuides.f.g.punctis duob. in tria spacia equalia quorum supremum abscindes linea transuersa.J.atq; ita intra.f.J.oculus includetur, et oculi vterq; angulus id est interior et exterior in medio.f.J. porrigetur. item.f.g. diuides punctis trib: in æqualia spacia quatuor, quorum infimum abscindes linea transuersa.k. Hæc tanget superius eminentiam narium.auricula etiam ima intra k.g.compræhendetur. Deinceps diuides.g.d.linea transuersa.l.in duo æqualia spacia, quæ quidem linea tanget summum mentum, sicut imum.d.deinceps diuides.g.l. linea m.p̄ medium, quæ linea transibit buccam mediam. Cumq;.g.m.fueris partitus in tria

æqualia spacia, infimũ occupabit labrum superius, reliqua duo dabuntur illi, quæ sub naso cernitur, quasi cannulæ. Cum autem fueris partitus.l.m.in duo æqualia spacia, vnum quod supra erit occupabit labrum inferius, alterum illam inter labrum et mentum quasi conuallem, quam nympham dicunt. Atq; ita habebis præcipuas partes capitis secundum altitudinem quæ supra quæq; infra visuntur notatas transuersis lineis. sequitur vt latitudinem densitatẽ ve, siue, vt nostri loquuntur profunditatem capitis per suas partes ostendam. Quod quidem per lineas perpendiculares faciemus. profunditatem autem accipies, quicquid a priore parte, in qua nasus est retro deducitur.

Duo latera.a.b.diuides perpendicularib: lineis sex.n.o.p.q.r.s.in septem æqualia spacia. Linea.n.tanget pupulam oculorum et buccæ angulos. Sed interiorem angulum oculorum vt nunc loquimur id est temporib. proximũ terminabis in medio.n.o. Hec aũt bifariam accipientur idest vtroq; uersum, pro eo ac spectabit facies huc vel illuc.

Post hæc duces diagonion id est obliquã lineam inde vbi angulum facit transuersa c.et ꝑpendicularis .n. ad angulum quem facit.a.f.et notabis litera.t.postea duces aliam obliquam ex angulo item.c.n.ad angulum quem faciunt.a.g.apponesq; notã.v. Per lineam q̃dem .n.t. frons curuabit̃, ꝑ lineam vero.n.v.nasum figurabis. Jam qua transuersa.e.obliquam.n.t. secat describes supra frontem radicem capilli. Deinceps duces inter perpendiculares.a.n.interq; transuersas.d.g.vnam perpendicularem.x, quæ tanget labri superioris et mẽti extremitates. Deinceps diuides.n.x.intra transuersas.m.d.duabus perpendicularib: in tria æqualia spacia, quarum linearum prior tanget inferioris labri extremitatem, posterior illam quam supra dicebam sub hoc labro quasi conuallem Supercilia deduces propemodum ad.o.sic vt media extumescant paulisper vltra transuersam.f. Jntra vero perpẽdiculares.q.r.et transuersas.f.g.comprehendes aurem totã, Jmam tamẽ auriculam collocabis in spacij dimidiati priorẽ partem, quod est inter.q.r et.k.g.verticem capitis pones intra.s.b.et.c.e.iuxta quidem huius spacij partem tertiam eam quæ erit proxime.s.et item tertiam prox: transuersam.e. Jn transuersa.g.intra.s.b in huius spacij parte 4 prox: .s.caput in collum statues. His ita dispositis lineamenta obliqui capitis per istos linearum tanq̃ cancellos describes, sic vti summum caput tangat.c.inter.p.q.postremumq;.b.inter.h.f.sic quidem circumductum in hoc quadrilatero vsq; ad collum, quod porro et ipsum ad inferius latus perueniet.

Postea sinciput a summo ad frontem deduces, et consequenter hanc et nasum et buccam figurabis. Extremus nasus tanget.a.inter.k.g Hoc modo totum caput in quadratum illud inclusum singula eius latera attinget. Cæterum maxillam sursum versum retroq; post aurem abduces, Et aures ac palpebras suis locis exprimes. Frontis autem totum ambitum subter radices capillorum et sinciput deduces per.e.intra.p.q.interius quidem ad mediam aurẽ vsq;. At gulam de linea.d.deorsum, intra.o.p.describes sumpto initio spatij parte quarta prox: o.collum autem si lubebit vel vnam 14 uel duas 27. latum facere poteris. Qui has res tractabis magna diligentia obseruato lineamentoꝝ ductus, quod qui neglexerit cito aliqua deformitate opus vitiabit, et si linearum supra demonstratarum iuncturæ et cancelli non longe aberrari patiuntur.

Hac via obliqui capitis forma perquisita, sequitur vt aduersi eodem modo demonstremus, in quadrilaterum rectangulũ et ipsum constituentes quod quidem erit altera parte sui longius æque altum quidem sed minus latum.

Lineas transuersas secundum eam rationem q̃ in obliqua facie secutus es, ordine produces per quadrilaterum propositum, ab.c.ad vsq;.d.iuxta dispositas litterarum notas.

De his lineis animaduertes summas imasq; faciei partes. postea easdem perpendicularib: transcindes de quib: latitudo appareat.

Duas perpendiculares .a.b. adiunges vtrinq; transuersis propositis, quæ inter sese distent vna parte 10 Deinde hoc spatium diuides alijs perpendicularib. quatuor .c.d.e.f. equaliter. In medio .d.e. constitues sinciput intra transuersas .c.e. Postea nasum sic inscribes vt narium eminentia attingat vtrinq; .d.e, intra transuersas .f.g. Buccæ vero angulos adduces per transuersam .m. ad .d.e. interq; easdem et mentum figurabis. At oculos sic collocabis vt quatuor suis angulis pertingant ad .c.d.e.f. intra trāsuersas .f.J.

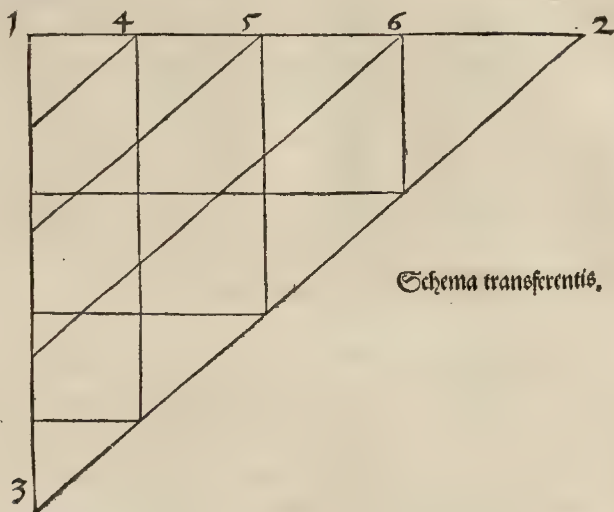
Post hæc diuides perpendiculares .a.c. et .f.b. duabus alijs perpendicularib: g.h. p medium. has duas lineas tangēt vtrinq; sum̄æ genæ, per transuersam .k. Cæterum supercilia desinent vtrinq; inter .g.c. et .f.h. sub transuersa .f. Præterea diuides .a.g. et .h.b. per medium duab: item perpendicularib: i.k. Atq; his separabit quasi apertum æquor frontis a radice capillorum vtrinq; inter transuersas .e.f. Porro tempora has vtrinq; lineas transcendent sic vt dimidium aurium contegatur et subducatur conspectui, intra transuersas .f.g. At aures afformabis vtrasq; inter .a.i. et .k.b. et transuersas .f.g. ita vt supra excedant perpendiculares .a.b. infra tendant ad perpendiculares .i.k.

His omnib: perfectis lineamenta addes sic vt ubi summum caput transuersam e tangat intra perpendiculares .d.e. inde vtrinq; rotundetur .a.b. versus perpendiculares, et transuersam .h. indeq; ad aures iuxta transuersam .f. vtrinq; inter medias .a.i. et .k.b. Deinceps patentē frontem nec non maxillas duces per .g.h. perpendiculares et transuersam .m. ac mento concludes. Itemq; ab .m. transuersa collum deduces ad infimā transuersam .d. et latum facies vna 15 vel paulo plus. Mox faciem, oculorum, nasi, buccæ menti et aliarum partium expressione congruenter insignies.

Postremo peruenies ad tertium quadrilaterum rectangulum, inq; illo describes auersum caput. Quod secundum descriptionem et ambitum linearum capitis aduersi exprimes, et verticem constitues loco suo quaq; infra parte caput rotundatur ibi apte et composite in ceruicem collo·abis.

Caput vero ista quam præscripsimus, ratione effictum, proiecturus sic vt illius partium omnium circumductus et fines ac superficies per transuersas lineas appareant, veluti si caput cuius picturam demonstraui e cera forte fictum, per aliquam transuersarum linearum quæ indicate sunt, amputaretur, iam qualis huius amputationis planicies futura esset, sciretur, quod quidem verbo sibi vsitato pictores hodie in fundamentum deprimi vocant, Hoc igitur aggressurus triangulo te instrues vti docebo. per quem, quoniam id quod est propositum, in aliud transferri mutariue poterit seruata proportionis rectitudine, placuit transferentem nominare. Hunc ita parabis. triangulum cuius vnus rectus sit angulus notabis, vt his numeris 1 2 3. Rectus autem omnino, vt dixi angulus vnus erit, vti vsus quoquo versus esse possit, seu æqualia, siue inæqualia, longa vel breuia latera contineat. Huius trianguli latus vnum quodlibet, nihil enim reffert, punctis discernes, vt verbi gratia, in præsentia, 4 5 6. Ex quibus æquedistantes lineas ad alterum trianguli latus deduces quib: similiter et ipsum diuidatur, ex cuius diuisionis nouis punctis duces alias æque distantes in nondum diuisum latus reliquum, quo facto et illius similiter diuisio facta erit.

Ex hoc schemate multarum rerum discrimina proferre poteris, quod prius subiecimus delineatum, quam quomodo ad capitis depressionem quam diximus, accomodari possit, docere aggrederemur.

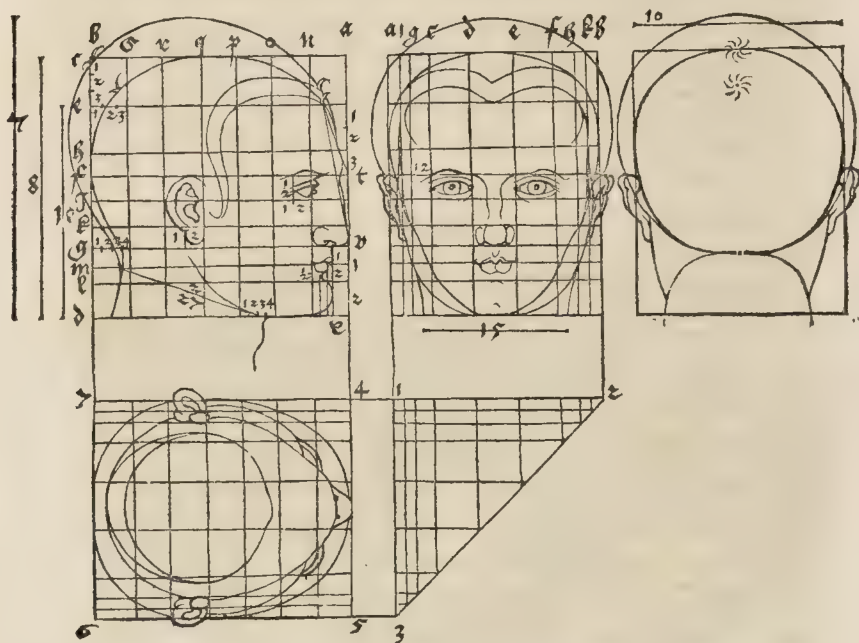

Schema transferentis.

Ad illam igitur depressionem sicut vocamus, hunc transferentem, sic accomodabis. Capitis tam obliqui qꝫ aduersi supradicto modo confectas in suis quadrilateris formas propones, Tum ex quadrato obliqui capitis deduces lineas perpendiculares omnes .a.n.o.p.q.r.s. eo vsqꝫ deorsum quo vsus poscet. Similiter ex quadrilatero aduersi capitis deduces perpendiculares omnes .a.i.g.c.d.e.f.h.k.b. posthæc per omnes hoc pacto pro tractas lineas infra capitum memoratorum formas, transuersam rectam lineam æqualiter duces, Quo facto notabis qua partæ hæc transuersa linea secet perpendiculares .a.b. capitis aduersi et iuxta lineam .a. scribes .1. iuxta .b.2. Deinde de nota .1. deorsum versum metieris spacium quantum aduersi capitis latitudo continet, inqꝫ fine illius spacij ascribes .3. et .2.3. obliqua id est hypotenusa linea iunges, et triangulum quem ego transferentem nominaui absolueris. Post hæc animaduertes vbi obliqua linea .2.3. secet perpendiculares ex capitis aduersi figura protractas, eque illius sectionis punctis transuersas equedistantes duces per eas perpendiculares quæ sunt protracte ex capite obliquo, Quoqꝫ in loco transuersa linea .2.1. et linea .3. transibunt perpendiculares duorum laterum obliqui capitis .a.b. illis appones priori in loco notas .4.5. posteriore vero .6.7. Hoc erit quadrilaterum oblongum, in qua compræhendetur capitis, quam dixi, depressio.

Qua confecta et notata numeris. 4. 5. 6. 7. adminiculo præparati trianguli, inductis lineis aduersi et obliqui capitis, iā de inclusis quadrangulis quæ in illo cernes, indicabitur quo omniū capitis partium quasi desecturæ cadant, Nam singula illa quadrāgula minutiora suarum partium loca obtinebunt, veluti oculorum, nasi, bucce, menti, auriū, colli, et vt dicam semel, lineamētorum totius capitis. Subiecimus autem horum quoq; omnium exempla, capitis obliqui, aduersi, auersi, et depressi, vt nos loqui, diximus. Perq̄; vtile est hæc explorata et partium planas superficies, sic ut dixi, cognitas habere.

Cæterum si cui magis libeat caput ita describere, vt longitudinis corporis totius sit pars septima, cum nos in hac depictione octauam fecerimus, Is cōseruatis alijs omnibus partibus, caput primum obliqum ad illam saltem mensuram producet et dilatabit. Collum fatiet latum duas 27. Similiter et aduersum caput conuenienter distendetur vt spatium per frontem sit quasi duarum. 17. iuxta vero aures rursus contrahetur, quæ et ipse iam magis eminebunt. Item capillorum radices et frontis quasi campus longius aperietur, quæ omnia in subiectis exemplis licet studiosi harum rerum contemplentur Sane ignorandum non est corporis cuius longitudinis totius caput vna sit. 7. exquisitam commensurationem, neutiq̄; esse contemnendam.

Qua vero ratione caput in fundamentum deprimi debere docui, eadem totam imaginem siue rectam siue aliquo in gestu deprimere poteris.

Nunc etiam palmam viri ualidi exactius per omnes ſuas particulas deſcribã eamq; ita vt ſupra poſui facio longã vna.10. Lineas duas tranſuerſas duces.c.d.et eas perpendiculari diſcludes cuius vnius.10.ſit altitudo, et notæ.a.b. Itemq; altera perpendiculari mediocri ſpacio ab illa diſtanti.e.f. Tum.a.b.diuides punctulis ſeu ſignis.18.in æqualia ſpacia.19.ſed.e.f.ita collocabitur vt mediam tranſeat palmã, tendens ab extremitate medij digiti vbi tangat.c.ad lineam.d.quæ manus cum cubito compagem id eſt carpon. findat. Deinceps ex puncto.1. produces tranſuerſam lineam.g.ea tanget extremum digitum eum qui eſt minimo proximus Græci vocant parameſon. Deinceps ſcribes inter.1 2. medium punctum exquo produces tranſuerſam .h. ea tanget extremitatem indicis. Deinceps ex puncto.4.duces lineam tranſuerſam.I.ea tanget extremitatem digiti minimi.poſtremo duces ex puncto.7.tranſuerſam.k.ea tanget extremitatem pollicis.

Poſteaq̃; ſummitates digitorum notatas habueris imas quoq; illorum partes et quaſi radices vnde e manu enaſcantur conſtitues.hoc modo.Ex puncto.11.duces lineã tranſuerſam.l.ea tranſibit per imos articulos indicis et medij digiti,quorum poſitura in manu exæquata cernitur.Atq; ita fiet medius digitus longior, quã inferior reliqua pars tota manus. Vbi vero linea.l. perpendicularẽ.e.f. ſecuerit, illic inſcribes.m.et circini vnũ brachium impones in punctum .f.alterum in.m. Indeq; promouebis recta per manum a medio digito minimũ verſus, quatenus vſus indigebit.inq; huius lineæ flexum inſcribes imos articulos minimi digiti et proximi huic id eſt parameſi. Horum enim poſitura quam priorum demiſſior eſt. Poſt hæc duces ex ſigno.14.lineam tranſuerſam.n. quæ per inferiorem pollicis articulum curret.

Iamq; emetitus manus digitorumq; altitudines conſequens erit vt articulorum omnium ſitus ordines hoc modo.

Ex ſigno.10.lineam tranſuerſam duces.o.quæ pollicis articulum ſuperiorem percurret.Deinceps inter.h.l.linea tranſuerſa medium indicẽ diuides, ea tranſibit per eius medium articulum. Ab hoc quantũ ſupra digiti eſt id punctis.6.diſtingues in æqualia ſpacia.7.Tum e puncto.3. tranſuerſam duces lineam,ea tranſibit per ſummum articulum indicis.linea vero tranſuerſa.p.ducta e puncto.6.tranſibit articulum medium digiti medij.Item ſpacium inter.c.p.tranſuerſas,diſtingues in partes.7. punctis.6. æqualiter, et lineam tranſuerſam duces e puncto.3. ea tranſibit articulum ſummum medij digiti. Linea vero tranſuerſa .k. cernetur tranſire medium articulum parameſi. Inde quantum ſupra huius digiti eſt .8. punctis in .9. æqualia ſpacia diſtingues, et ex puncto. 4. lineam tranſuerſam duces ea tranſibit ſummum articulum digiti eiuſdem.

Digiti minimi longitudinem vel relinques ita vt ſecundum ſuperiorem rationem cecidit,vel ſane facies eam quæ eſt a medio articulo digiti medij ad illius imum. Sed hanc longitudinem diſtingues punctis.10.in æqualia ſpacia.11.eq; puncto.6. tranſuerſam duces, ea tranſibit medium articulum minimi digiti.Mox huius longitudinis ſpacium ſuperiorum punctorum.6. de integro punctis .10. diſtingues in.11. æqualia ſpacia. Et ex puncto .8. duces tranſuerſam ea per digiti minimi articulum ſumum tranſibit. Inter hæc fac animaduertas qui numeri quæq; menſuræ , aſſumantur e perpendiculari.a.b. quæ ve ex alijs minutiorib: ſpacijs.

Vnguium altitudinem facies ſingulorum digitorum eam, quæ habeat dimidium eius ſpacij,quod a ſui digiti extremitate eſt vſq; ad primum id eſt ſummum articulum.

Præterea aduertendum, ab vtraq; medij digiti parte digitorum ſciſſuram in manus media longitudine inueniri, ſed eam quæ inter minimũ et hinc proximum eſt aliquanto inferius, hac etiam inferius eam quæ eſt pollicis.

F

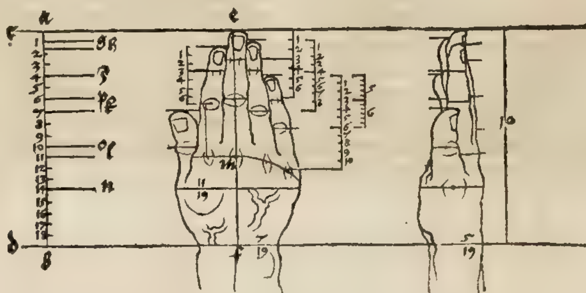
Ubi vero iam manus illiusq; partium altitudinem constitueris, latitudinem quoq; deinceps perquires. Cæterum rationem quam supra in imaginum picturis sequendam proposui, nempe vti primo loco figuræ obliquæ habitudo vestigaretur, eam hoc loco rei proprietate seruata tenere non poteris. Itaq; priore loco palmæ explicatæ quæ oblique stature non est latitudines, per suas partes dispones hoc modo. Palmam per iuncturam vbi cum brachio committitur facies in transuersa.d. latam septem.19. eius longitudinis quæ est in spacio.a.b. Palmam vero per transuersam .m. facies vndecim .19. huiusmodi partib: Nam per pollicis articulum latiss: esse debebit. Cæterum eam latitudinem man⁹ quæ sit ab extremo indice per lineam transuersam.l. perq; imos digitorum articulos, eius cuius supra facta est mentio circinationis fragmentum versus, iuxta radicem minimi digiti, eam in q; latitudinem indicis longitudine metieris. Medium digitum qui longiss: est, ima sui parte latum facies vna.5. parte propriæ longitudinis. Summa vero sui parte, eam latitudinem coactiorē facies subducta vna .4. Indicem imum tam latum facies quam medium digitum feceras, Summum vero paulo contractiorē. Digitum minimum huicq; proximum singulos latos facies imos vna.5. proprie longitudinis, sed ab hac latitudine detrahes summis vnam.4. pollicem medium vna.3. suæ longitudinis dilatabis.

Digiti imi in manu ita infixi sunt vt singulorum radices in eorum latitudinum media penetrent, quod ipsum in exemplis paruulis circulis notatum expressimus.

Considerandum, hoc loco nullum digitum in manu alteri similiter et conformem inueniri, quod cuiuis inquirenti facile apparebit. Etiam hoc animaduertendum, palme totius non esse directam extensionem sed iuxta minimū digitum hanc quasi extrauagari.

His confectis etiam obliquæ manus latitudinem siue densitatem exquires. ea esto per compaginem vbi cum brachio coniungitur lata quinq;.19. longitudinis.a.b. Per pollicis imum articulum et transuersam.n. dimidium duces eius latitudinis quam palmæ explicatæ esse debere supra demonstrauimus. Tantum duces et iuxta volam per pulpulam. Sed quia illa parte manus in volam quasi concauatur intus conuergentib: imis partibus pollicis et minimi digiti, fit vt obliquæ manus tanta densitas non sit atq; apparet, et extremæ lineæ exprimunt. Per priorem articulum facies pollicem ita densum vti spacium est minimi digiti a sum̄o articulo sursum. sed in fastigio contrahes subducta ex hac densitate vna.4. Rursus qua ad inferiorem articulum tendit bene crassulum facies digitorum omnium ea forme erit obliqua latitudo id est densitas, quam ostendimus in explicata palma. in articulis tantum alicubi hoc fallit.

Atq; hoc modo notata manus longitudine, latitudine, et densitate consequenter formam illius in scriptis conuenienter lineis effinges, cuius rei exemplum a nobis subiectum vides. Quod si quis imitari uolet, ei magna censeo diligentia allaborandum nequid deprauet neue in linearum ductib. deliret. Quandoquidē has congruenter depingere non vulgaris opere neq; ingnauæ manus est.

Nunc deinceps pedem ſiue calcem hominis validi exactius et perquiſitius deſcribã, vt de manu feci, ducta ſimiliter ratione ad longitudinem corporis cuius caput inueniatur vna. 8.

Huius igitur vna .6. pedi dabitur, qui dilatabitur in vnam.17. Quod ſpatium in vnum quadrilaterum includito, quod pro rei natura oblongum ſit, Quod qua parte ſuperiore ſui erit longius ad eam aſcribes notam .a. ad huic reſpondentem inferiorem longiorem partem . b. laterum vero breuiorum prius hoc eſt dextrum qua digiti ſpectant, ſignato littera .c. poſterius iuxta calcaneum.d. In hoc quadrilaterum depingetur pes ſic, vti planus depreſſusqꝫ poſitus omnia latera ipſius attingat. Huius autem quadrilateri longitudinem diuides primum inter .c.d.lineis duabus.e.f.in æqualia ſpatia tria, ita vti e. præponatur. Quo loco obſeruandum, quamuis literarum notæ promiſcue poſitæ fuerint, tamen priores cenſeri ſemper, quarum uomina priora ſint prolata. Atqꝫ ita iſtis ſpacijs diſpoſitis, In primũ inter.c.e. conſtitues digitos pedis, In mediũ inter.e.f. quicquid eſt pedis patentis inter digitos et talos ubi ſunt oſſa et nerui. In poſtremũ calcaneum et iuncturam cruris cum pede. Poſtea diuides lineam.d.punctis ſex.g.h.i.k.l.m. In ſeptem æqualia ſpacia, et ex puncto.g.rectam lineam duces ad lineam.c.ubiqꝫ illa hanc attigerit ſcribes notam.n. Vbi uero ſciderit perpendicularem.f.ſcribes.o. Poſtea diuides.l.m. per mediũ puncto.p.ex quo puncto ducetur paralellos ad perpendicularem.f.ubiqꝫ eam attigerit, eo pones.q. Atqꝫ inde mox ad. k. obliquam lineam duces. Poſtea punctum.r. collocabis in medio latere.c.medium inter.a. b.ac mox.r.b. diuides duobus punctis. S.T.in æqualia tria ſpacia. Poſtea diuides.b.e.punctis duobꝰ.v.x. in tria æqualia ſpacia. Atqꝫ etiam diuides.e.f.lineis duabus.y.ʒ.in æqualia tria ſpacia. Etiamqꝫ diuides.f.d.punctis duobus. ſt . ß. in æqualia tria ſpacia. Mox ubi lineam. g. uideris ſecantem lineam. e. ibi aſcribes notam. ꝭ. Poſtea ex puncto. h. duces tranſuerſam lineam , ad lineam. f. Vbiqꝫ attigerit aſcribes.a j. Poſtea diuides.r.s.punctis duobus.1.2.in tria æqualia ſpacia. Diuides etiã.x.e.duobus punctis.1.2.in tria æqualia ſpacia. Ac deinde diuides.ß. d. punctis quatuor.1.2.3.4.in quinqꝫ æqualia ſpacia. Ex puncto. 3. lineam duces perpendicularẽ ad tranſuerſam.h.a j.ibiqꝫ appones notam.b j. Hoc loco ſciendum, ſecundum hanc noſtram rationem breuiorũ linearum notas omnes reperiri inſcriptas tranſuerſæ lineæ. a. Vnde deducantur et obliquæ aliquot, vna.e. n. diagonios. Item vna.r.ꝭ. Itemqꝫ vna a puncto. 2. inter. r. s. ad puctum. y. Item vna. t.ʒ. Itemqꝫ vna.b.o.et ipſa diagonios. Item vna.v.a j. Poſtea duces a puncto.ſt.rectam lineam ad obliquam .k.q. vbiqꝫ attigerit, aſcribes.c .i. Poſtea circini pedem vnũ infiges puncto.ꝭ. attingente altero punctũ .n. Hunc igitur in illo vt dictum eſt fixo in.ꝭ. circumages deorſum uerſum ad obliquam vſqꝫ licam .r.ꝭ. Atqꝫ ita etiam num retento fixo pede illo circini circumages vlterius ab obliqua.t.ʒ.ad obliquam . b.o. Præterea eodem in loco fixo vno circini pede , paululum ad duces alterum vt attingat punctum . 2. in linea. b. intra. x. e. atqꝫ inde prorſus circumages vſqꝫ ad obliquã . b. o. Deinceps adhuc quidem illum vnum pedem circini infixum relinques puncto.ꝭ.uerum paululum diduces circinum, vti pes alter tangat punctum. r. atqꝫ inde circumages deorſum uerſum ad vſqꝫ obliquam. t. ʒ. Atqꝫ his curuis lineolis digiti pedis illorumqꝫ extremitates notabuntur. Quorũ quidem imi articuli, et cũ pede iuncturæ ita diſponentur, punctum ſtatues in linea.c.mediũ inter obliquas. b. o.et. v. a j. Ibidemqꝫ collocabis digiti pedis qui minimo eſt proximus imũ articulum. Poſtea circini vnum pedem infiges puncto. ʒ . et alterum in iſtum iam factum punctum in linea. c. Et fixo illo pede in.ʒ.circumages hunc ſurſum uerſum vſqꝫ ad tranſuerſam. q. n. vbiqꝫ

illam circini circumactus pes attigerit, ibi locus erit articuli inferioris, digiti pedis maximi. Mox in sursum uersum hoc modo ductam curuam lineā impones puncta duo media intra obliquas. S.y.T.z.b.o. Ibidemq; collocabis articulos imos digiti medij in pede, et eius qui est proximus maximo. Quorum loca in exemplo indicata circulis oblongulis subiecta cernes. Minimi digiti imum articulū puncto notabis posito super linea.e. medio inter transuersam.b.et obliquam.v.aj. Maximi autem digiti in pede in quo articuli duo insint priorem partem animaduertes esse longiusculam. Digitos tres medios diuides per spacia quæ sunt intra ipsorū articulos, ita vt imū quodq; reliqua duo æquet longitudine sua. Cæterum summa horum spacia excedent vna. 4. media spacia, quod fit propter illam sub vnguibus carnis quasi excrescentiam. Minimo digito iuxta imum articulum appones valentiusculum callum, et illius extremitatē definies ad lineam. x. imam etiam partem huius facies q̄; reliquas longiusculam. Vngues singulos digitorum facies dimidio minus longos q̄; est eius partis spacium cui insunt. Post hæc circini vnū pedem constitues in punctum. y. alterū vero paulo supra punctū imi articuli, digiti minimi super linea. e. Atq; ita hinc circumagens sursum versum annotabis paruis lineolis, vbi pes in digitos findi incipiat.

Cæterum retro aliquanto longius fissuræ formas, et quasi excauationes abduces. Post hæc animaduertes lineam. f. attingere pedis supremā partem, vbi cruri agglutinatur, nunc montem vocant. Verum sectionis siue abscissionis, id est, plani hac in parte figura, inferius excedet lineam. f. duabus. 3. versus lineam. z. Postremo diuides. z. d. quatuor punctis, in tria æqualia spacia: Et ex puncto. 3. duces rectam lineam perpendiculariter, ea attinget poplitem iuxta calcem, quem græci tenonta vocant.

Atq; ita dispositis trāsuersis paralelis, perpendicularibus, Item obliquis, diagonijs et curuis lineis, quibus habitus ita proiecti in planum pedis describeretur: Consequenter exprimes figuram, tali quodam modo.

Digitum maximum ab linea. e. paululum supra lineam obliquam. e. n. extendes, sicuti illius inferior articulus prominet. Mox inflectes paululum infra lineam obliquam e. n. Ac rursus, vti illius superior articulus vtrinq; prominet, reflectes sursum ad lineam. e. n. Inde recta produces illum, dum in prænotatam curuaturam includatur, intra. n. r. Atq; totum retro duces super linea. r. z. vsq; eo vbi pes in digitos finditur.

Postea similiter in præscriptas suas digitos singulos curuaturas, intra pductas obliquas lineas includes. Quo loco obseruabis maximum digitum, non recta protendi in bene composito pede, ut in quibusdam inuenustis corporibus fit. Quod quo melius intelligeretur, situs digitorū per illas obliquas lineas in exemplo descripsi, quibus digiti plus minusue deprimerentur, pro eo ac venustas et ratio compagū exigeret. Itaq; animaduertes inter maximum digitum, illiq; proximū spacium relictum, Cum reliqui omnes ad minimū vergant, minimusq; in aduersos nitatur, super obliqua linea. v. aj. Eum autem minimū digitum longum facies vna tertia parte lineæ. b. ducta mensura a puncto. e. vbi stat illius imus articulus.

Velim diligenter cognoscas et contemplere singulorum digitorum facies inter se dissimiles, articulorumq; tuberculos, et aliarum partium formas quas nominatim omnes dicere possit nemo. Quare ad exemplum, ubi et debuere et potuere exprimi, te dimitto. Past hæc ab imo digito minimo retrouersus pedis, quasi excessum rotundabis ad angulum. b. y.

Pedis autē interiora lineamēta duces peculiariter, deflexa ad lineam. y. Intra trans-

uersas. a. et. n. g. et retro longe repanda ad lineam. f. intraq; .f. o. reflexa, usq; ad calcaneū. Cunq; hinc incipies rotundare donec pertingat ad lineam. d. et puctum. h. Vnde porro calcanei imparilem curuaturā deduces usq; ad obliquam. k. q. Et iuxta lineam. st. sursum versus curuaturam inscribes. Sed a puncto. q. perges formare pedem, dum ad illum, quē dixi, quasi excessum perueniatur, qui secundum minimum est digitum, ad. y. b. Plantam seu uestigium in exemplo animaduertes signatum certis quibusdam punctulis. Jam pedis quasi cæsuræ ibi vbi cum calce crus cōmittitur, siue vbi pes conuexus fit, intra utrumq; talum, in linea. st. spacium erit vnius. 26. Infra vero talos vnius, 31. Et illius quasi, quam diximus, cæsuræ formam, produces vltra lineam. f. duabus. 3. versus lineam. z. Talum etiam interiorem facies planiusculū, exteriorem acutiusculū. Itemq; Interiorem longiuscule distantem a calcaneo q̄; exteriorem. Ita existet illa intra talum interiorem et poplitem, iuxta calcaneum siue tenonta concauitas planior et longior. q̄; ea quæ est inter hunc et interiorem. Post hæc in pedem illum, quasi singularem callum a linea. f. ad lineam. z. quo fiat aspectu venustior, Illumq; etiam callum minimi digiti inscribes, per lineam. y. retroducens vsq; ad dimidiatum spaciū quod est inter. y. et. z. Inter hæc diligenter dabis operam, ne detortis lineamentis species deprauetur.

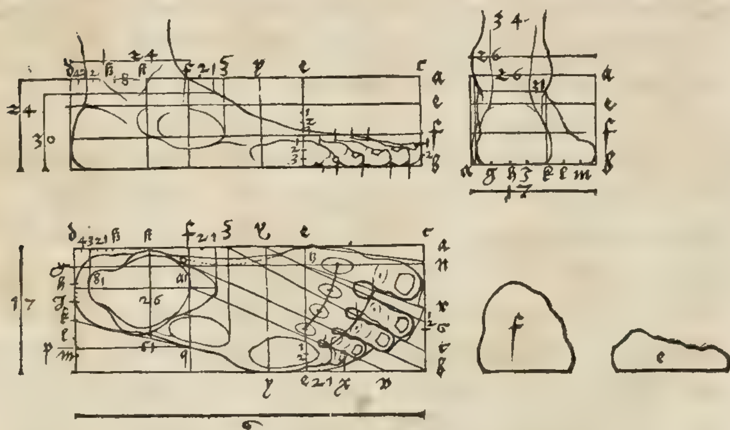
His ita perfectis, ne illas quidem quasi cæsuras, per. e. itemq; per. f. quales in plano appareāt, seorsim figuratas, proponere neglexi, quo melius nostra tota hæc ratio p̄ spiceretur. Nam quo ego modo has duas præcisiones perscripsi: Eo cæsuras omniū partiū totius corporis uestiges licet, quamcūq; informam cadant seu rectam siue obliquam.

Nunc uero deinceps pedem iacentem in planicie, et quasi pressum extructurus, ut obliquæ effigiei fiat, ita facies. Locum notabis, ut a me factum videbis in exemplo, supra spacio vnius. 24. Ibi educes ex descripta forma secundū transferentē lineas. c. e. y. z. f, d. et alia, quæ huc pertinebunt, ordine simili et modo superioris descriptionis. Has lineas perpendiculariter eductas, duabus transuersis claudes: Ita spacium quadrilaterū altera parte sui longius effeceris, longitudine quidē ut dictum est, in superioris pedis forma, altitudine vero vnius. 24. Atq; huic inscribes hanc pedis extructionem. Postmodo latus a. b. diuides duab9 trāsuersis. e. f. in spacia æqualia tria Ita illæ perpendiculares lineæ. indicabunt tibi situs omniū partium pedis in longitudinem, vtpote digitorum extremitates, deinde articulos ac fissuras, mox vnguium positus. Postremo totius pedis faciem, quomodo, vt dixi, quasi extruatur: Et illius cæsuram, vbi tibia siue crus in calcem defigitur. Verum transuersæ, altitudinem quæ est in hoc loco densitatis, tibi demonstrabunt hoc modo. Plantam siue vestigium in lineam. b. plane colloca. Mox latus. c. intra transuersas. f. b. diuide punctis duobus. 1. 2. in tria æqualia spacia. Postea perpendicularē. e. diuide in quatuor æqualia spacia, punctis tribus. 1. 2. 3. intra transuersas. e. f. Præterea transuersam ducito aliam intra transuersas. a. e. et perpendiculares. z, d. Atq; ita secundum has notas lineamenta pedis inscribito, ordiens ab angulo. a. f. producere montem pedis vsq; ad perpendicularem. e. in punctum. 3. Abhinc illam inferioris articuli in maximo digito prominentiā, deflectes ad transuersam. f. Ac inferius paulo iuxta punctum. 1. terminabis maximum digitum. Sed inferiorē articulum in minimo digito illiusq; prominentiam sursum obduces in quartam partem spacij quod est inter. f. b. Cæterum reliquos digitos dabis operam, ut decenter inscribas, ita vt in ordine quisq; longior, densitate quoq; proximum sibi excedat, ita fit vt minimi extremitas valde attenuanda sit. Verū huius circa inferiorem articulum excessum, et quasi euagationē retro sane abduces vltra lineam. y. Jam illum alterum et singularem callum pedis, supra quidem ad transuer-

sam.e. adduces: Infra vero adprimũ ex tribus spaciis designatis intra transuersas. f. b. Qua vero digitos spectat, attingere debebit angulum transuersæ. f. et recte. ʒ. Calcaneũ autem versus, excedere rectam. ß. intra transuersam. e. f. Post hæc calcaneum ita rotundabis vt in transuersa. f. attingat per pendicularẽ. d. Et supra adduces ad angulum qui efficit linea de puncto. ʒ. decidente in transuersam. e. intra. ß. d. in transuersa. a. In denervum tibiæ seu tenonta sursum educes. Talum exteriorem, id est, qui apparet, duces a puncto. ß. infra paulo lineam transuersam, eam quæ sit media intra trãsuersas. a. e. et supra quidem pedis montem, ac talum latitudo siue densitas erit vnius. 24. Tibiaqꝫ describetur sursum a perpendiculari. f. vtrinqꝫ. Calcanei autem formam in pede et sub talo produces prorsum deorsumqꝫ a transuersa. e.

Consequenter etiam auersi pedis descriptionem proponemus. Hic includetur et ipse in quadrilaterum congruum pedis altitudini siue densitati, itemqꝫ latitudini, secundum transferentem vero lineæ et puncta inducentur, quibus omnes pedis partes discernantur et declarentur. Sed in figuratione seruabitur situs diuersus talorum: interior enim erit elatior, exterior depressior. Latitudem vero in monte per talos facies vnius. 26. per lineam uero mediam intra transuersas. a. e. vnius. 31. Verum tibiam supra talos diduces in vnam. 34.

Simili ratione et aduersum pedem poteris exprimere. Quæ quidem omnia, ita ut a nobis præceptis sunt comprehensa, studuimus depicta quoqꝫ omnibus lineamentis suis subiicere oculis, cupientium hæc cognoscere, quo præceptis quasi lumen quoddam inferetur. Quantopere enim cognitionẽ exempla instruere possint, constat compertũqꝫ est.

Explicata etiam pedis ratione, in sequentibus caput muliebre exactius q̄ȝ supra describam. Ingrediar autem eamviam qua superius capitis virilis exquisitionē vestigaui.
Sicut igitur in imaginibus altum te facere alicubi iussimus muliebre caput vnā. 8. Ita nunc quoqȝ facies, inqȝ hac exactione quantitatem accomodabis ad virilis capitis accuratum modum. Tota autem res ita peragetur.

Quadrilatera tria collocabis, transferentis vsus adminiculo: Horum vnumquodqȝ altitudinem habebit vnius. 8. Primum etiam similem latitudinem, sicqȝ erit quadratū. Reliquorum vtriusqȝ latitudinem facies vnius. 10. Quadratum dabitur obliquo capiti. E reliquis vnum aduerso, alterum auerso ascribetur. Bina vero latera litteris insignies, dextrum quidē qua nasus osqȝ spectat litteræ. a. nota, sed sinistrum litteræ. b. Deinceps lineis perpendicularib: alijs, intra. a. b. totam discernes capitis latitudinem, siue vt diximus profunditatem, omnium partium quas ab aspectu ordiens retroqȝ quasi abiens, notabis. Eas singulas appositis notis insignies, mensurationis autem numeri, erunt particulæ e totius imaginis longitudine. Itaqȝ primam lineam. c. pones post. a. spacio vnius. 80. Quam attinget pars ea supra frontē vbi capilli radices sunt, attingent etiam extrema supercilia, quæ supra nasum non debent coniungi. Eandem attinget et superius labrum. Deinceps aliam lineam pones. d. vna ab. a. 64. eam lineam exttremæ palpebræ tangant. Item labrum inferius. itemqȝ extremū mentum. Deinceps pones lineam aliam. e. ab. a. vna. 56. Ad eam attinget illa supra palpebras quasi concauitas, et extremitas pupillæ. item narium intima eminentia. angulusqȝ etiam buccæ, et ea quam diximus nympham. Deinceps pones aliam lineam. f. vna ab. a. 40. eam tangent oculorum anguli iuxta tempora. Deinceps lineam pones aliam. g. vna ab. a. 32. eam tangēt intima supercilia iuxta tempora, et illi sub maxillis quasi recessus. Deinceps lineam pones aliam. h. vna ab. a. 22. eam tanget extremum collum. Deinceps pones aliā lineam i. vna ab. a. 14. eam tanget enascens auris. Deinceps pones aliam lineam. k. vna ab. a. 11 ad quam extrema auris pertinget, sed ima auricula intra hāc et. i. appendetur. Deinceps pones aliam lineam. l. vna ab. a. 9. eam tanget capitis vertex et commissio occipitij cum ceruice. Quam etiam hinc deorsum abduces. Postremo lineam. m. pones ab. a. duabus. 17. hæc definiet mediæ ceruicis extremitatem.

Deductis autem perpendicularib: omnibus, et notatis partib. quæ quas attingere debeant, consequenter altitudinē, id est caput supra ac infra discernes, quod fiet lineis transuersis paralelis.

Quarum primam, quæ erit lateris superioris, facies. n. ad eam summum caput attinget. vltimam, et lateris inferioris. y. facies. Deinceps duces transuersam. o. vna infra. n 80. eam tanget vertex. Deinceps duces transuersam. p. vna ab. n. 30. eam tanget supra frontem capillorum origo. Deinceps duces aliam lineam. q. vna ab. n. 16. eam summæ palpebræ tangent. Item summæ aures. inqȝ eadē supercilia iacebūt, in medio sui paulisper sursum excurrentia. deinceps aliam duces. t. mediam intra. q. y. eam tanget imus nasus, et incidet in eandem, commissura ceruicis cum occipitio. Deinceps aliam duces. r. quā desecabitur suprema pars. 3. æqualiter diuisi spatij quod est intra. q. t. eam tangent palpebre siue genæ inferiores. Sed angulum oculi vtrunqȝ, itemqȝ pupillam in medio constitues, intra. q. r. Deinceps lineam aliam duces. s. qua desecabitur infima pars. 4.

æqualiter diuiſi ſpacij intra .q.t. eam tangent ſummæ eminentiæ illæ narium, et ima auricula. Deinceps diuide.t.y.linea.x.per medium, eam atinget ſummum mentum. deinceps diuides.t.x.linea.v.per medium, quæ tranſibit per buccam mediam. Deinceps diuides .t.v.in tria æqualia ſpacia, in quorum infimum pones labrum ſuperius. verũ aliis duobus inſcribes illam ſub naſo quam diximus quaſi cannulam, a græcis philtrum dici inuenio, Itidem.v.x.diuides in partes duas, quarum ſuperiori labrum includes inferiꝰ, inferiori dictam nympham illam intra labrum et mentum valliculam.

Poſt hæc obliquam duces diagonion ex angulo quem faciunt lineæ .c.p. ad angulum a.y.quam intra quidem .p.q.frons tranſcendet, naſus autem ſubter deſcendet intra.q.t.

His ita confectis, prox: conſtitutum quadrilaterũ aggrediere illud et ipſum inſignies tranſuerſis lineis indicio transferentis, et duorum quidem laterum longiorum vnum litera notabis.a.alterum litera.b. Deinceps perpendiculares inſcribes nouem, quib. totum illud ſpacium intra.a.b. diuides in decem æqualia ſpacia, hæc et ipſa totidem literarum notis diſcernentur, nempe, d.e.f.g.h.i.k.l.m. Deinceps diuides.a.d.et.m.b.aliis duabus lineis.c.n.vtraſqꝫ per medium.

Atqꝫ ita omnibus diſpoſitis et deſignatis partib.faciei, in præparata quadrilatera formam conſequenter exprimes, ſed tenuiorib. lineamentis et quaſi molliorib. minuſqꝫ validis q̃ꝫ fuere virilium imaginum. Primum obliquum caput ita deduces, vti ſum̃um attingat lineam tranſuerſam.n.iuxta perpendicularem .I.vtqꝫ occiput incumbat in latus.b.intra.p.q.Tum deinceps inſcribes, ſinciput, frontem, naſum, buccam, mentum, genas, aures, oculos, patentem frontem, ſingula ſuis ante notatis ſedibus collum autem addenſebis in vnam.14.

Mox effinges etiam aduerſum caput. ſic vti ſummum mediam lineam.n.radat. tempora autem deſcendant ad.a.b.latera, quibus vtrinqꝫ applicentur intra.p.q.poſtea deducetur maxillarum rotundatio ab perpendicularib.c.n. Sub tranſuerſa.x.dum in mento coeat. Ambæ aures exprimantur intra.a.c.et.n.b.et tranſuerſas, q.s. Sed imæ auriculæ decliuiuſculæ hinc vltra.c.illinc vltra .n. porrigantur. Tum deinceps collũ ab aurib. deducatur, ad inferius vſqꝫ latus.y.ibidemqꝫ latitudinem habeat vnius.15. Poſtea aperiatur frons vtrinqꝫ intra perpendiculares.a.c.et.n.b.et tranſuerſas.p.q. Radices autẽ capillorum deſcribantur ex angulo.h.p.vtrinqꝫ ſurſum in medio.p.o.tranſuerſarum Oculi ſic imponantur vt angulos definiant lineæ.e.g.et.i.l. Supercilia in.f.k. tranſcendant media tranſuerſam .q.et vtrinqꝫ iuxta tempora deſinant intra perpendiculares.d.e.et.l.m. Deinceps naſus inſcribatur, ſed narium eminentes vtrinqꝫ quaſi tubuli, cohibeantur a perpendicularib.g.i.hinc et illinc, ad quas quidem anguli buccæ penitus attingent.

Poſt hæc, inqꝫ illud, quod reſtat quadrilaterum, ſimile iſti in quo aduerſum eſt caput effictum, impones capitis auerſi figuram, et formationem. Atqꝫ ita tandẽ ad illam proiectionẽ in planum, et ſuperficies ſingularum altitudinis partium exquirendas accedes, ea prorſus via quã ingrediendũ tibi eſſe ſupra oſtendimus, in tractatione capitis virilis.

Atqꝫ hæc vniuerſa ea diligentia et attentione ſtudui in exemplis ꝓponere, vt ſine ſcriptura quoqꝫ præceptionum facile intelligi a modo non penitus excordib. poſſe confidam.

Cæterum in exaltando muliebri capite, ſequere quidem ſupra in virili oſtenſam rationem, ſed eam tamen moderabere, pro eo ac debent minus grandia apparere huius ſexus omnia.

His imaginib: vtriusq; sexus adultorum corporũ adijciam et tenellæ id est infantilis ætatis corpusculi descriptionẽ. Cuius ratio erit superiorum similis. Nam ad effigies tres, vt ante ostendi, ita etiam hoc loco proponendæ erunt longitudinis tres lineæ, quarũ vna sit formæ obliquæ, altera aduersæ, auersæ, tertia. His supra infraq; transuersæ duæ lineæ apponentur, quarum superioris nota esto. a. inferioris. z. Atq; ita deinceps altitudines corpusculi transuersis lineis discernentur hoc modo Propositæ lineæ longitudinis cum spacium occupent corpusculi a summo capite ad imam plantam, vt summi capitis sit. a. plantæ. z. primum metiere a summo capite, quod sinciput diximus, vnam. 4. ibiq; duces transuersam vnam. b. hæc scindet imum collum a capite per iugula. Hoc spacium includes in quadratum quo caput comprehendatur, quod placuit exactius per omnes suas partes describere priusq̃ ad alias mẽsurationes accederem. Esto autem huius quadrati latus rectum illud qua nasus spectat siue prius, itidem. a. alterum siue posterius. b Exquires autem primum altitudines partium notatione transuersarum, vt de superioribus quoq; imaginib. præcepimus, ducesq; vna ab. a. transuersa. 24. trãsuersam aliã, ea tanget summam extremamq; frontem. Mox ab. a. vna. 16. ducetur transuersa. c. ea transibit per capitis verticem. A qua vna. 6. ducito aliam transuersam. d. quæ tanget imum mentum et commissionem occipitij cum ceruice. Et ad hanc etiam extumescent summe scapulæ. Nam ita fit de circumductione colli, cum illud curuis lineolis exprī

G

mendum sit. post hæc diuides.d.b.punctis duob⁹ inæqualia spacia tria, quorū infimū abscindes linea.e. cui incumbet illud sub mento palearculū, atq; ita vides huiusmodi corpusculorum colla breuissima describi. preterea diuides.a.b.linea.f. per medium. Huic insistent extremitates superciliorum, eandēq; in medio sursum paululum transcendent. Eadem attinget summas aures. Et in hac occipitium inclinabitur in latus.b. præterea diuides.f.d.linea.g. per medium, eam attingent imæ nares et ima auricula. Præterea f.g. diuides lineis duab.h.i. in tria æqualia spatia, harum superior.h. transibit oculi pupillam et ambos angulos. Totus autem oculus includetur intra transuersas.f.i. ipsaq; linea.i. eminentes supra narium quasi tubulos tanget. Ima vero aricula cōpræhendetur intra.i.g. postea diuides.g.d. quatuor transuersis.k.l.m.n. in quinq; spacia equalia, Harum linearum.k. tanget labrum superius.l. transibit buccam. Tum.l.m. per medium diuides, supraq; impones labrum inferius, infra vsq; ad.m. illa vallicula id est nymphula inscribetur. Ceterum in linea.l. occiput singulariter incuruabitur, quod in exēplo certius cognosces. Linea.n. per medium vadet mentū vbi illud quasi cauulum cernitur. Itemq; imas malas, et sum̄um tollum. Deinceps per transuersas has lineas perpendiculares ducentur indices partium omnium latitudinis siue vt dixi, profunditatis, hoc modo. In medio laterum.a.b. inscribes perpendicularē.c. Ea transibit enascentem aurem, et insistet in medium trunculum corporis. Aliam deinde duces inter.a.c. lineā.d. Hæc descendet per extremitatem supercilij et tempusculum iuxta frontem, vsq; eo dum collum incipiens designet.

Post hæc diuides.a.d. quatuor lineis.e.f.g.h. in quinq; spacia æqualia. Linea.e. tanget labrū superius, nasum q; vbi illa supra depressiulus cernitur. Linea.f. tanget extrēa supercilia nasiq; eminentiam, malarum etiam lunulam iuxta bucculam, et illā supra mentum quam diximus nymphulam. Linea.g. radet capillum supra frontem, itemq; cauulum palpebrarum, item pupillam oculi, et imum intimūq; mentum. Linea.h. tanget angulum oculi iuxta tempora. Sed alter medius erit intra.g.f. Post hæc diuides a.e. linea.i. per medium, ea tanget extremam frontem, hanc nasus paululum excedet. Post hæc diuides.e.f. alia perpendiculari.l.d. per medium, ea tanget extremitatē labri inferioris et menti. Post hæc constitues ab.a. interuallo trium.20. lineam.k. ea finietur auris. sed ima auricula describet̄ in altera parte spacij inter.c.k. ea quæ quidē erit.c. proxima. præterea pones ab.a. interuallo vnius.5. lineam.l. Hæc attinget ad imum occiput vbi illud cum quasi subsidente ceruice com̄ittitur. Ceruix autem finietur in medio spacio k.l. postremo diuides.l.b. punctis trib: in æqualia spacia quatuor. quorum tertiū designabit verticem. Atq; ita notatis omnibus partib. capitis in constituto quadrato, altitudinum et latitudinum, priusq̄ eas expressas, subiciam relliquorum partium cōmensurationem huius staturæ imagunculæ itemq; aduersæ auersæq; persequar.

Primū infra.b. vna.60. summi notentur humeri.
Sed ad sum̄um pectus esto vna 16
Sub alam vna 10
Ad mamulas vna 9
Infra easdem vna 7
Ad lumbulos vbi incingimur vna 5
Hinc vero vsq; ad vmbilicum 21
Ad sinus coxarum vna 14
Ad summum femur vna 15
Ad imam aluum vna 6
Ad virgulam vna 10 et vna 11
Ad extremos testiculos duæ 9
Ad extremas nates vna 4
Atq; hinc inferius vna 50. incipies femina corrugare, Nam ita est hæc ætas impariter fartula. Postea iterum supra genu corrugabis, a natib. vna 18

Intra femur summum seu coxam et plantã medium genu inscribes.
A medio genu vsqꝫ ad imos talos interius esto vna 36
Itemqꝫ inde ad imam suram vna 9
A planta sursum vna.20.esto locus summi montis in pede. Brachium autem sic describitur.
Ab humero vsqꝫ ad nexum cubiti ducantur duæ 11
A nexu cubiti vsqꝫ ad extremos digitos vna 4
Hinc vero retro vsqꝫ ad iuncturã manus vna 9
Sequunt̃ notaiones partium p latitudinem obliquæ imaginis, quæ sunt crassitiei.
Per humeros sunto duæ 15
Per summum pectus vna esto 6
Per mamulas duæ 11
Infra easdem vna 11 et vna 12
Per lumbos vbi incingimur vna 6
Per vmbilicum duæ 11
Per sinus coxarum vna 10 et vna 11
Per summum femur vna 9 et vna 10
Per imam aluum et nates vna 5
Per extremos testiculos vna 6
Ipsius femoris statim sub natib. densitas esto vnius 7 et paulo inferius vniꝰ 14 et vnius 15
Supra genu esto vnius 8
Per genu medium vnius 10
Infra genu vnius 11
Per mediam suram vnius 10
Per imam suram vnius 12
Supra montem pedis vnius 16
Calcis autem longitudo erit vniꝰ 13 et 14
Sed obliqui brachij partes sic dilatabuntur.
Per humeros esto vna 10
Sub ala vna 12
Per nexum cubiti vna 16
Per cubitum proxime nexum vna 15
Paulo vlterius vna 18
Paulo supra manum vna 23
Sed Palma addensabitur in vnam 21

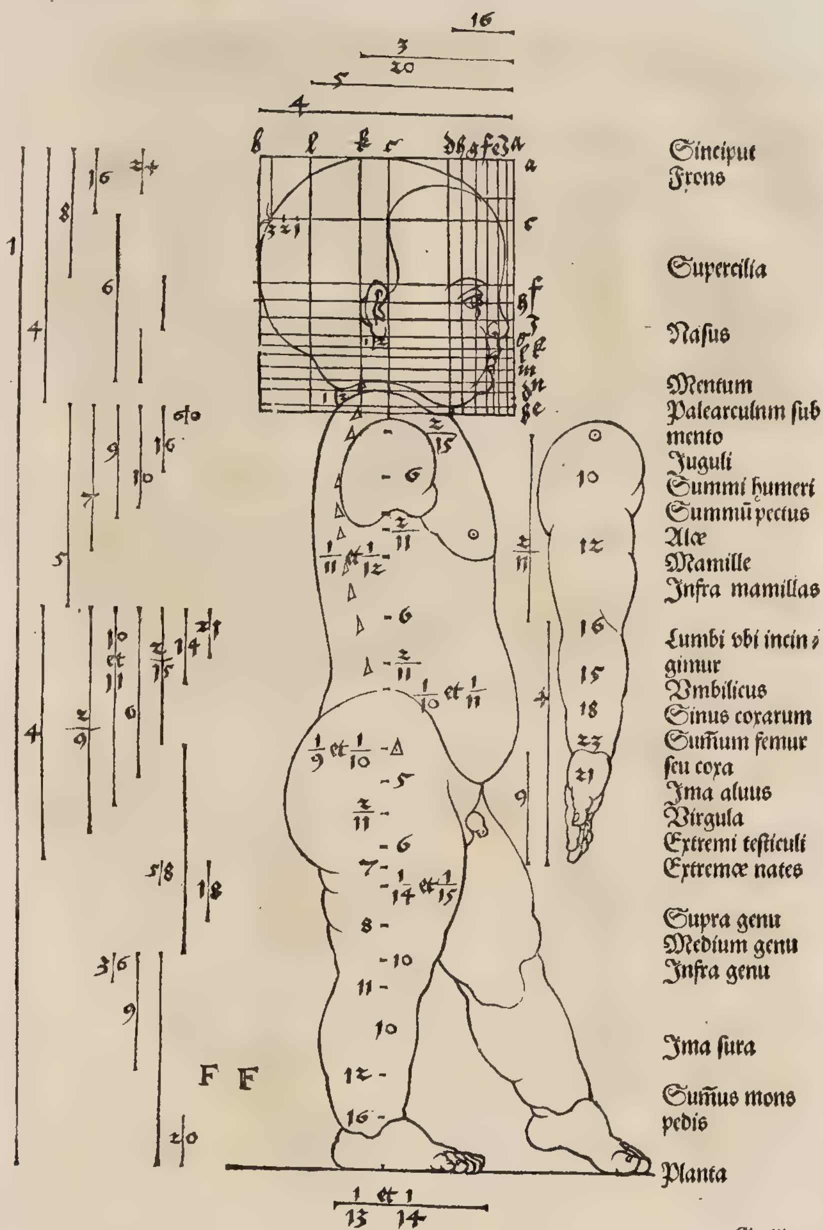
Atqꝫ ita omnib. partib. obliqui corporis notatis, transibis ad locum aduerse imaginis, eoqꝫ deduces ex obliquo corpore per transferentem omnes lineas lõgitudinis. Atqꝫ ita deinceps latitudines quoqꝫ scrutabere. Ac primum quidem in capite exactiꝰ vestigabis constituto hic quoqꝫ quadrilatero, quod iam tamẽ quadratũ esse desinet, nam latitudo erit duarum.9.atqꝫ ita aliquanto breuior quã lõgitudo. Huiꝰ quadrilateri altitudinis latera idest recta, notẽt̃ literis.p.b. Tum diuides ppendiculari linea c. per mediũ, quæ quidem transibit p sinciput, nasum, buccam et mentum. Postea diuides.a.c.et.c.b.duab. lineis. d.e. vtraqꝫ spatia per medium. Hæ duæ lineæ definient extrema supercilia iuxta tẽpora. itemqꝫ collum. Postea diuides.d.e.duab.lineis.f.g in tria æqualia spacia. Huc attingent anguli oculorum iuxta nasum, Eminentiæ extremæ narium. anguli buccæ. atqꝫ his etiam mentum definietur. post hæc diuides.a.d.lineis duab.h.i. in spacia æqualia tria. Itemqꝫ.e.b.lineis totidem.k.l.in totidem æqualia spacia. Lineæ.h.l.latitudinẽ faciei definient in transuersa. h. Aures quidem sic inscribentur, vt summæ tendant vtrinqꝫ ad.a.b. Imæ vero auriculæ vt decliues cadãt intra.h.l. Duæ ppendiculares i. k. tangent lunulas malarũ. idest quasi inflatas bucculas. Post hæc diuides.a.h. itemqꝫ.l.b. vtrasqꝫ in quinqꝫ æquala spacia punctis quatuor. Et vtrinqꝫ de duab. punctis proximis.a.et.b. perpendiculares duas deduces.m. et.n. Hæ latitudinem capitis definient intra transuersas. c. f. frons autem aperietur vtrinqꝫ vltra. h. l. intra.c.f. transuersas. Supercilia vtrinqꝫ desinent intra.i.d. et.e.k. infra transuersam.f.

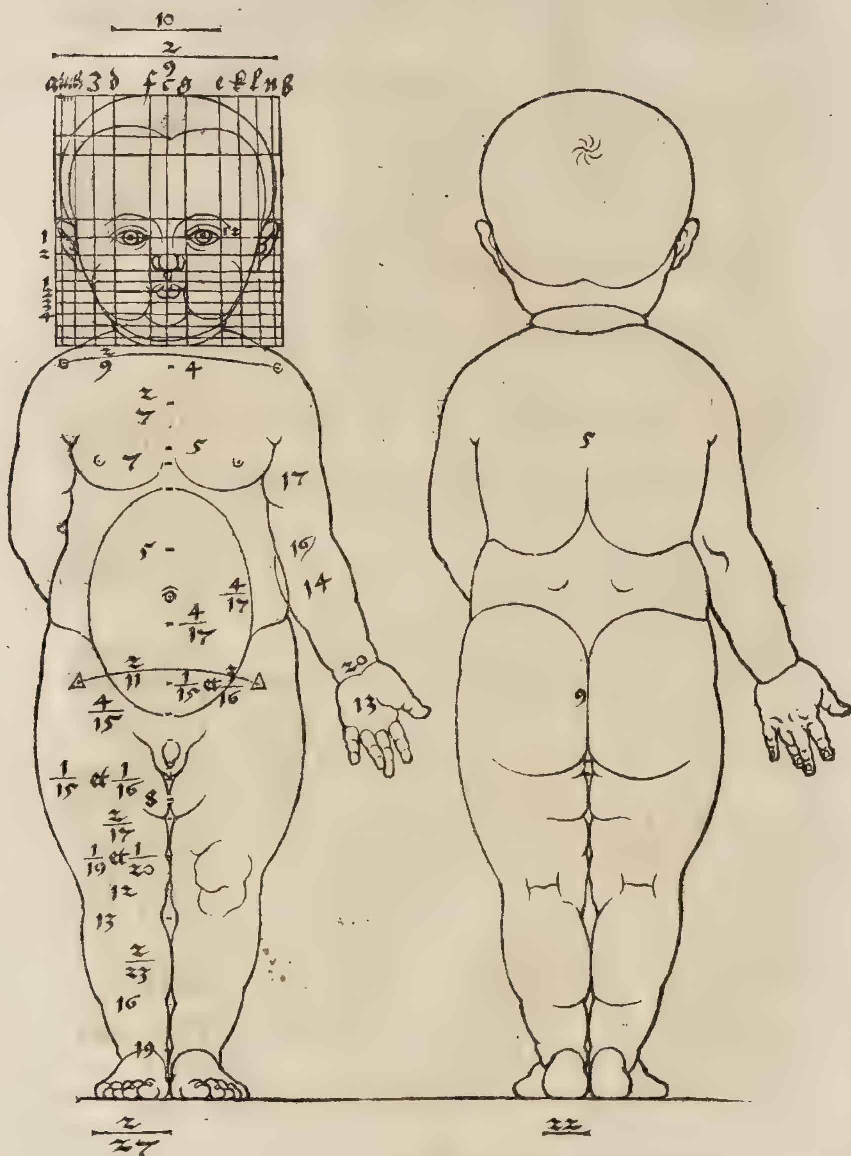
Atqꝫ ita diſpoſita et in hoc quadrilatero omnium partium notatione, progredière ad veſtigandes latiudines reliquas huius corpuſculi. Idqꝫ facies latum per humeros vna. 4. Atqꝫ ibidem impones humeri oſſa, diſtantia inter ſe duabus. 9

Per ſuṁum pectꝰ erit latitudo duarum. 7
Intra alas vnius 5
Intra mamulas vnius 7
Per lumbos vbi incingimur vnius 5
Per vmbilicum quatuor 17
Per ſinus coxarum tantundem.
Per coxam vniꝰ. 15 et trium. 16. Atqꝫ ibidem diſtabūt coxendices inter ſe duabꝰ 11
Per imam aluum quatuor 15
Iuxta extremos teſticulos latitudo erit femoris vnius 15 et vnius 16
Per extremas nates vnius 8
Per ſulcum feminis duarum 17
Supra genu vnius 19 et vnius 20
Per genu medium vnnius 12
Infra genu vnnius 13
Per ſuram mediam duarum 23
Per imam ſuram vnius 16
Per tibiam ſupra monticulū pedis vniꝰ 19
Calcis autem per extremos digitos latitudo erit duarum 27

Brachium autem accomodabitur tale.
Sub ala latum vnam 17
Per nexum cubiti vnam 16
Infra illum vnam 14
Per iuncturam manus vnam 20
Palma autem lata eſto vna 13

Huius autem modi corpuſculi tota lōgitudo ſit pars tertia longitudinis corporis materni. Quo ſicut præſcriptum eſt dimenſo, conſequenter forma conueniens exprimi debebit, obliquo, aduerſoqꝫ, atqꝫ etiam auerſo. Quemadmodum non minus, q̄ꝫ ſcriptura, atqꝫ etiā aliquanto euidentius ſubiectis exemplis oſtēdimus. Vbi et illi ſpine flexus et reliquorum artium ſitus, ſunt indicati. Ceterū auerſum corpuſculum extremas lineas easdem habebit quas aduerſum. Intra alas vero latitudo erit paulo diductior quam vnius. 5
Sed rima podicis obtinebit vnam 9
Calcaneus pateſcet vna 22.

Sinciput
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Palearculnm sub
mento
Juguli
Summi humeri
Summũ pectus
Alæ
Mamille
Infra mamillas
Lumbi vbi incin-
gimur
Vmbilicus
Sinus coxarum
Sum̃um femur
seu coxa
Ima aluus
Virgula
Extremi testiculi
Extremæ nates
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Ima sura
Sum̃us mons
pedis
Planta
F F

10
2
4
5
7
17
14
13
20
12
16
19
9
22
2/27

Alberti Dureri de Symmetria liber secundus.

Hic secundus liber commensurationum membrorum humani corporis continebit eandem quidem rem quam in superiori tractauimus, sed aliam viam ostendet qua ad conuenientes magnitudines partium in humano corpore perueniatur. Erit autem hæc aliquãto exquisitior, pageturqꝫ mensuraria perticula, et illius distinctionibus hoc modo.

Perticulam parabis cuius longitudo sit pars tertia totius stature cuius imaginem esse volueris. huius in præceptionib. nostris signum vel notam fecimus talem.—— ┬

Hanc distingues in decem spatia æqualia. quorum quidem vnumquodqꝫ numerus dicatur et hoc signo notetur.—————————————— Ɛ

Deinceps numerum quem dixi partiere in decem itidem spatia æqualia. Et horum sane vnumquodqꝫ portio nominetur. habeatqꝫ tale signum.—————— ⊥

Harum postremo portionum vnã diuides in æqualia spacia tria, Quorum vnumquodqꝫ appelletur frustulum et hoc signo intelligatur. —————— ⁒

Hac autem via sic incedes. Cum opus aggredi volueris, habebis ad manum aptã tabellam, Inqua quasi colũnulas rectis lineis quinqꝫ duces, ita erunt columnularum quæ dixi spacia quatuor, Illis sigulis sua singna ascribes. Primo quidem perticulæ tale ┬. Secũdo numeri ita Ɛ Tertio portionis. sic. ⊥. Quarto frustuli hoc modo. ⁒ Cumqꝫ cœperis exquirere altitudines, latitudinesqꝫ ac crassities, corporis per õnes partes suas et mẽbra, Singulis illis perscriptis addes notis numerorũ cõuenientem mensurationem, inscriptam suo spacio, in quodcũqꝫ illa inciderit, seu perticulæ, siue numeri, siue portionis, siue frustuli. Si quod autem forte in spacium nihil ceciderit, notabis ita. o. progredieris autem in cõmensurationib. ordine superius demõstrato. Lineasqꝫ tres ppones lõgitudinis totius stature faciende imaginis. Quorum vna deseruiat obliquo corpori, altera aduerso, tertia auerso. His super sum̃is appones subiciesqꝫ imis trãsuersas duas protractas lineas. Postea definies omnes partes altitudinis in obliquo primum corpore transuersis paralellis lineis, vnde produces et in aduersum, quas res postulabit. nam altitudinis est simplex ratio.

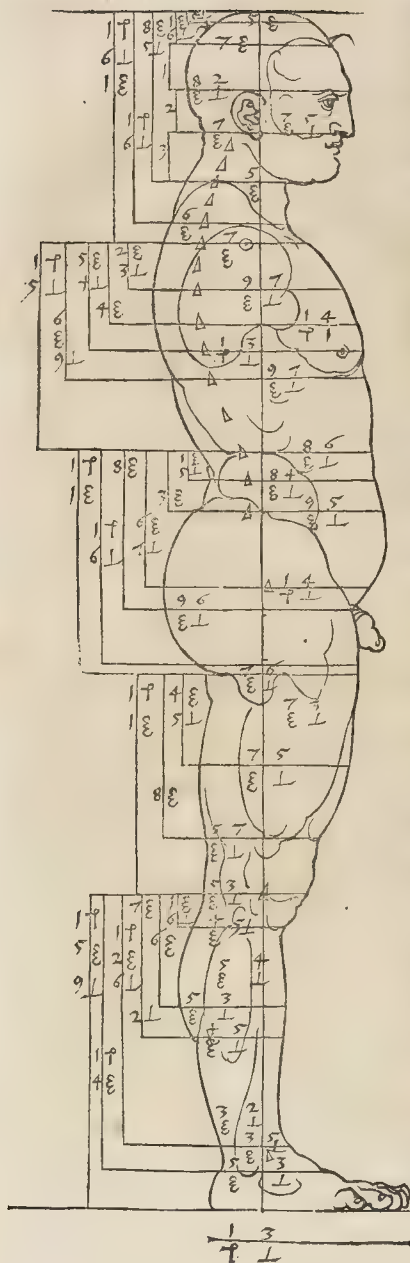
Hæc vti ante quoqꝫ fecimus et faciemus vbiqꝫ, exemplis subiectis declarauimꝰ. in quibus cernes singulis obliquis corporib: adiectas in margine longitudinum siue altitudinẽ mensuras extractas de singulis transuersis lineis indicibus, vt dictum est, illarum Habebunt autẽ mensuræ signationes vna queqꝫ suas, ex illis quas memorauimus. perticulæ. numeri. portionis. frustuli. Similiter videbis et latitudinum siue crassitudinis notata spacia. His igitur præmissis et explanatis pergam mensurarum rationem subijcere. precipiens vsurpato modo. ac primum altitudinis.

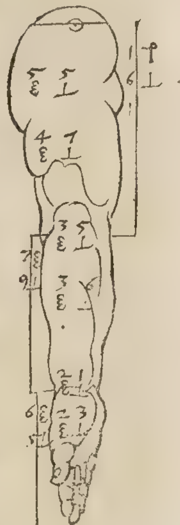
	perticula	numerus	portio	frustulū
Eam facies aſtincipite ad verticem	0	0	5	0
Ad frontem	0	1	6	0
Ad imum mentum	0	8	5	0
Ad iugula	1	0	6	0
Ad ſummas ſcapulas	1	1	6	0
Spatium quod intra ſummā frontem erit et imum mētum diuides lineis duabus in tria æqualia ſpatia, eorumq̨ ſupremo patentem frontē inſcribes medio naſum, infimo buccam et mentum.				
A ſummis ſcapulis vſq̨ ad pectus	0	2	3	0
Ad alam auerſam	0	4	0	0
Ad mamas	0	5	4	0
Infra eaſdem	0	6	9	0
Ad lumbos vbi precingimur	1	5	0	0
Hinc vero vſq̨ ad vmbilicū	0	1	5	0
Ad ſinus coxarum	0	3	0	0
Ad ſummū femur ſeu coxam	0	6	7	0
Ad verenda	0	8	0	0
Ad extremum ſcrotum	1	0	6	0
Ad extremas nates	1	1	0	0
Ab extremis natib. ad ſulcum feminis	0	4	5	0
Supra genu	0	8	0	0
Ad medium genu	1	1	0	0
Hinc autem vſq̨ infra genu	0	1	6	0
Ad imam ſuram exterius	0	6	0	0
Interius	0	7	2	0
Ad ſummum montem pedis	1	2	6	0
Ad imum talum exteriorem	1	4	0	0
Ad imam plantam	1	5	9	0
Sed calcis longitudo erit	1	0	3	0
Brachiū autē ita permetieris				
Ab humero vſq̨ ad nexum cubiti	1	0	6	0
A nexu cubiti ad iuncturam manus	0	7	6	0

	perticula	numerus	portio	frustulū
Atq̨ hinc vſq̨ ad extremos digitos	0	6	5	0
Verum latitudines ſiue denſitates obliqui corporis tales facies.				
Per verticem	0	5	0	0
Per frontem	0	7	0	0
Per ſupercilia	0	8	2	0
Per naſum	0	7	5	0
Per labrum	0	7	0	0
Per mentum et ceruicem	0	7	0	0
Vbi quidē colli craſſitudo erit	0	5	0	0
Per iugula	0	6	0	0
Per pectus	0	9	7	0
Iuxta alam	1	0	4	0
Per mamas	1	0	3	0
Infra eaſdem	0	9	7	0
Per lumbos vbi incingimur	0	8	6	0
Per vmbilicum	0	8	4	0
Per ſinus coxarum	0	9	5	0
Per femur ſum̄um ſeu coxā	1	0	4	0
Per verenda	0	9	6	0
Iuxta extremas nates craſſitudo eſto femoris	0	7	6	0
Proxime ſub natibus	0	7	3	0
Iuxta ſulcum feminis	0	7	5	0
Supra genu	0	5	7	0
Per medium genu	0	5	3	0
Infra genu	0	4	5	0
Per mediam ſuram	0	5	4	0
Per imam ſuram exterius	0	5	3	0
Per imam ſurā interius	0	4	5	0
Per imam tibiā vbi coactiſſ. eſt	0	3	2	0
Per montem pedis	0	3	5	0
Per imum talum exteriorem	0	5	3	0
Sequitur brachij obliqui latitudines.				
Hoc erit per humeros latum	0	5	5	0
Per muſculos humeri	0	4	7	0
Per nexum cubiti	0	3	5	0
Per cubitum	0	3	6	0

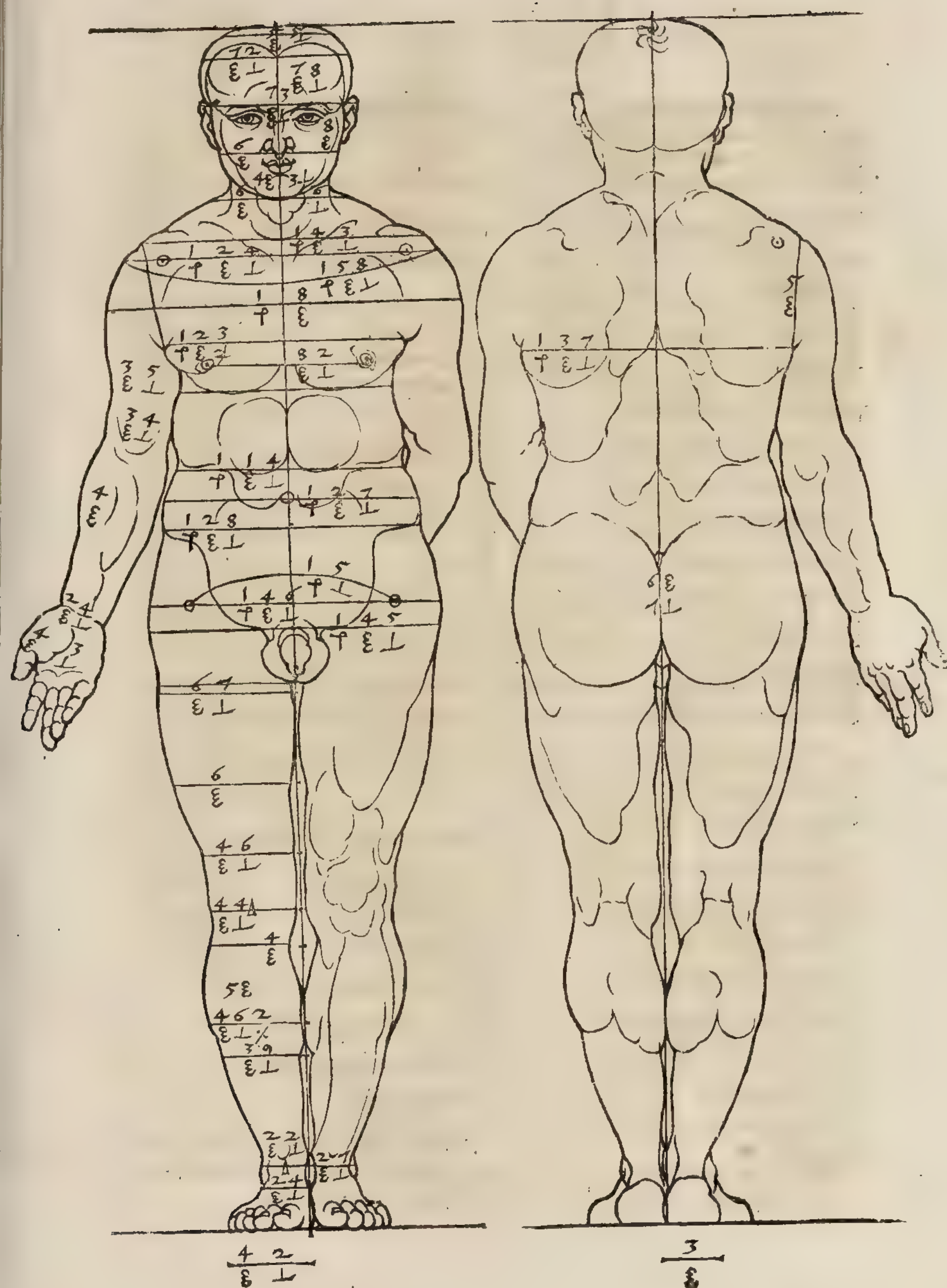
	perticula	numerus	portio	frustulũ
Per iuncturam manus	0	2	1	0
Palma aũt addenſebitur in	0	2	3	0
Poſt hœc iuxta propoſitarũ linearum ſequentem, quam ſeruire aduerſæ imagini diximus notabis latitudinum ſpacia linearum hoc pacto.				
Caput per verticem habeat	0	5	5	0
Per frontem	0	7	2	0
Per tempora	0	7	8	0
Per ſupercilia	0	7	3	0
Pet aures	0	8	0	0
Per naſum	0	6	0	0
Gulæ autem eſto latitudo	0	4	3	0
Per imum mentum	0	6	6	0
Per iugula	1	4	3	0
Per humeros	1	5	8	0
Atq3 ibidem impones oſſa humerorum diſtantia inter ſe	1	2	4	0
Per pectus	1	8	0	0
Intra alas	1	2	3	0
Intra mamas	0	8	2	0
Per lumbos vbi incinguntur	1	1	4	0
Per vmbilicum	1	2	7	0
Per ſinus coxarum	1	2	8	0
Per ſum̃um femur ſiue coxã	1	4	6	0
Atq3 ibidem infigentur coxendices diſtãtes inter ſe	1	0	5	0
Per pubem	1	4	5	0
Femur ſub natib.	0	6	7	0
Per ſulcum feminis	0	6	0	0
Supra genu	0	4	6	0
Per medium genu	0	4	4	0
Infra genu	0	4	0	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Per mediam ſuram	0	5	0	0
Per imam ſuram exterius	0	4	6	0
Interius	0	3	9	0
Per imam tibiam	0	2	2	0
Per montem pedis et talos	0	2	7	0
Infra talos	0	2	4	0
Extremi digiti pateſcent	0	4	2	0
Sed brachium aduerſum facies latum.				
Sub ala	0	3	5	0
Supra nexum cubiti	0	3	4	0
Infra eundem per cubitum	0	4	0	0
Per iuncturam manus	0	2	4	0
Palmæ autem erit latitudo	0	4	3	0
Atq3 ita omnib. partibus cõmenſuratis conuenientem formã vtriq3 corpori inſcribes, poſteaq3 progreſſus ad tertiã lineam deſtinatam auerſæ imagini, accomodabis illi extremas eaſdem lineas quam auerſæ circumdediſti.				
Sed intra alas latam facies	1	3	7	0
Atq3 tali in figura ideſt auerſa cũ ſint demiſſiores alæ quã in auerſa, ideo pones a ſum̃is.				
Humeris ad alas	0	5	0	0
Podicis autem rimæ dabit	0	6	7	0
Calcaneus pateſcet	0	3	0	0
Quæ omnia ſubiecta exempla ob oculos ponent.				

Sum̃um ſinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Naſus
Mentum
Juguli
Summi humeri
Pectus
Alæ auerſæ
Mammæ
Infra mamas
Lumbi vbi incin-
gimur
Vmbilicus
Sinus coxarum
Sum̃um femur
ſeu coxa
Verenda
Extremū ſcrotum
Extremæ nates
Sulcus femuris
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Imum ſure exteri
oris
Imum ſure inte-
rioris
Mons pedis
Imum tali exte-
rioris
Planta

4 2
ε ⊥

3
ε

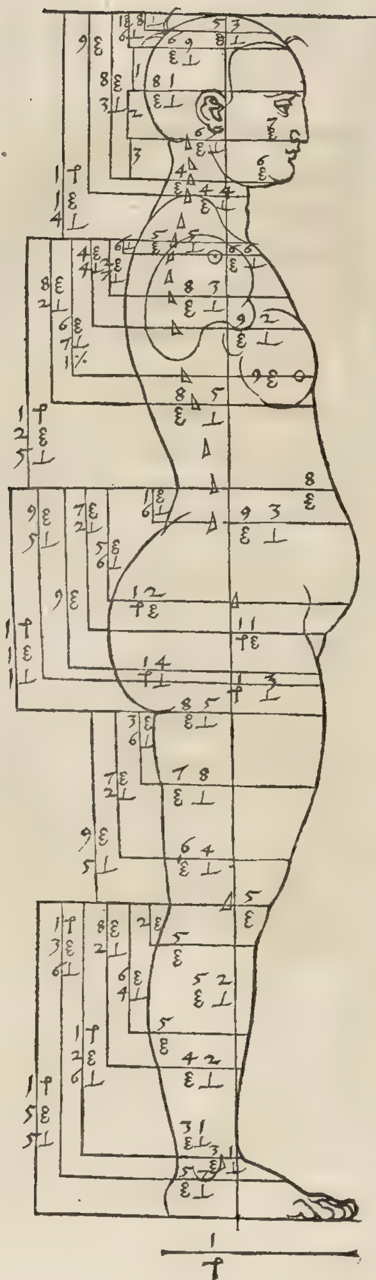
	perticula	numerus	portio	fruſtulū
Huic corpori virili adijciatur cõſimile muliebre, Inquo dimetiendo ſuperiorẽ modum tenebis. primumqꝫ partes altitudinis notabis.				
A ſummo ſincipite vſqꝫ ad verticem capitis	o	o	8	o
Ad frontem	o	1	6	o
Ad imum mentum	o	8	3	o
Ad ſcapulas ſummas	o	9	o	o
Ad iugula	1	1	4	o
Sed ſpacium a ſum̃o fronte ad imum vſqꝫ mentũ partiere in tres æquales partes lineis duab⁹, Supreme dabit̃ frõs proxime naſus, oculi, aures. Infimæ bucca et mentum.				
A ſum̃is iugulis ad humeros				
Ad ſummum pectus	o	o	6	o
Ad alam aduerſas	o	2	7	o
Ad alas auerſas	o	4	4	o
Ad papillas	o	4	8	o
Infra mamas	o	6	7	1
Ad lumbos vbi incingunt	o	8	2	o
A lumbis vero vſqꝫ ad vmbilicum	1	2	5	o
Ad ſum̃um femur ſeu coxam	o	1	6	o
Ad imum aluum	o	5	6	o
Ad pubis initium vbi fit bifidum corpus	o	7	2	o
Ad imam pubem	o	9	o	o
Ad extremas nates	o	9	5	o
Ab extremis natib. vſqꝫ ad feminis ſulcum	1	1	1	o
Hinc vero vſqꝫ ſupra genu	o	3	5	o
In medium genu	o	7	2	o
A medio genu vſqꝫ ad illud	o	9	5	o
Ad imam ſuram exterius	o	2	o	o
Interius	o	6	4	o
Ad montem pedis	o	8	2	o
Ad imum talum exteriorem	1	2	6	o
Ad plantam	1	3	6	o
Calcis autem lõgitudo erit	1	5	5	o
Sed brachiũ facies longum	1	o	o	o

	perticula	numerus	portio	fruſtulū
Ab hũero vſqꝫ ad nexũ cubiti	1	o	2	o
Ab eodem vſqꝫ in iuncturam manus	o	7	6	o
Manus autem obtineat	o	6	8	o
His apponantur menſuræ latitudinis obliqui corporis quæ eſt denſitas. Hãc igitur facies.				
Per verticem	o	5	3	o
Per frontem	o	6	9	o
Per ſupercilia	o	8	1	o
Per naſum	o	7	o	o
Per labrum	o	6	5	o
Per mentum	o	6	o	o
Atqꝫ ibidem dabitur collo	o	4	o	o
Per ſummas ſcapulas	o	4	4	o
Per iugula	o	5	5	o
Per humeros	o	6	6	o
Per pectus	o	8	3	o
Per alam	o	9	2	o
Per papillas	o	9	o	o
Infra mamas	o	8	5	o
Per lumbos vbi incingunt	o	8	o	o
Per vmbilicum	o	9	3	o
Per ſum̃um femur ſeu coxam	1	2	o	o
Per imam aluum	1	1	o	o
Per pubis initium femurqꝫ ac nates	1	4	o	o
Per imam pubem	1	o	3	o
Femoris autẽ iuxta extremas nates erit	o	8	5	o
Per ſulcum feminis	o	7	8	o
Supra genu	o	6	4	o
Per medium genu	o	5	o	o
Infra genu	o	5	o	o
Per mediam ſuram	o	5	2	o
Per imam ſuram exterius	o	5	o	o
Interius	o	4	2	o
Per imã et coactiſſimã tibiã	o	3	1	o
Per montem pedis	o	3	1	o
Per imum talum exteriorem	o	5	7	o

Calcem autem muliebrem min⁹ facies quam virilem craſſulum. Sed brachium obliquum ita addenſeatur.

	perticula	numerus	portio	minutum
Per humerum	0	5	3	0
Per musculos humeri	0	4	5	0
Per cubiti nexum	0	3	3	0
Infra eundem	0	3	7	0
Paulo etiam inferius	0	2	7	0
Per iuncturam manus	0	2	0	0
Palmæ autem mensura erit	0	2	4	0
Consequenter notabis et aduersi corporis latitudines.				
Per verticem esto	0	5	2	0
Per summam frontem	0	6	9	0
Per mediã et apertam frontẽ	0	7	5	0
Per supercilia	0	7	2	0
Per aures	0	8	0	0
Per nasum	0	5	6	0
Gulæ sub mento latitudo erit	0	4	0	0
Per sum̃as scapulas	0	4	2	0
Per iugula	1	1	0	0
Per sum̃os humeros	1	2	2	0
Ibidemq; distabunt ossa humerorum inter sese	1	0	1	0
Per pect⁹ et humeros	1	4	8	0
Intra alas	0	9	6	0
Intra papillas	0	7	2	0
Per lumbos ubi præcingunt	1	0	2	0
Per vmbilicum	1	3	7	0
Per summum femur seu coxã	1	5	2	0
Atq; ibidem distabunt inter sese coxendices	1	1	1	0
Per imam aluũ	1	5	4	0
Per pubis initiũ	1	5	6	0
Per imam pubẽ	0	7	6	0
Per extremas nates similiter	0	7	6	0
Per sulcum feminis	0	6	9	0

	perticula	numerus	portio	minutum
Supra genu	0	5	3	0
Per medium genu	0	4	5	0
Infra genu	0	4	5	0
Per mediam suram	0	5	0	0
Per imã suram exterius	0	4	5	0
Interius	0	3	8	0
Per montem pedis	0	2	5	0
Infra talos similiter	0	2	5	0
Calcis autẽ per extremos digitos latitudo erit	0	4	0	0
Brachij vero talis.				
Sub alis per musculos	0	3	4	0
Supra nexum cubiti	0	3	0	0
Infra eundẽ per cubitũ	0	3	8	0
Per iuncturam manus	0	2	4	0
Palma autẽ patebit	0	3	9	0
His perfectis tum vero deinceps delineationib. congruis forma effingetur tam obliqui q̃; aduersi corporis. Auersum autem comprœhendetur iisdẽ extremis lineis, quibus aduersum inclusum est. Alæ autem inferiores demissiores cũ sint, supra est indicatum spacium intra has et humeros.				
Intra alas vero latitudo erit	1	2	0	0
Rima podicis	0	7	5	0
Calcaneus patescet	0	2	5	0
Quæ in exemplis expressa summa diligentia oculis subiecimus.				

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus

Mentum
Sūmæ scapulæ
Juguli
Summi humeri
Pectus
Alæ aduersæ

Papillæ
Infra mammas

Lumbi vbi incin-
gunt
Vmbilicus

Summū femur
seu coxa.
Ima aluus
Initium pubis
Ima pubes
Extremæ nates

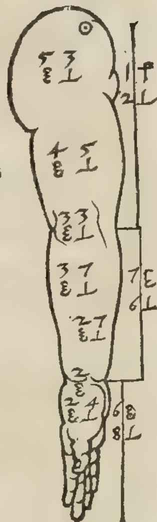
Sulcus feminis

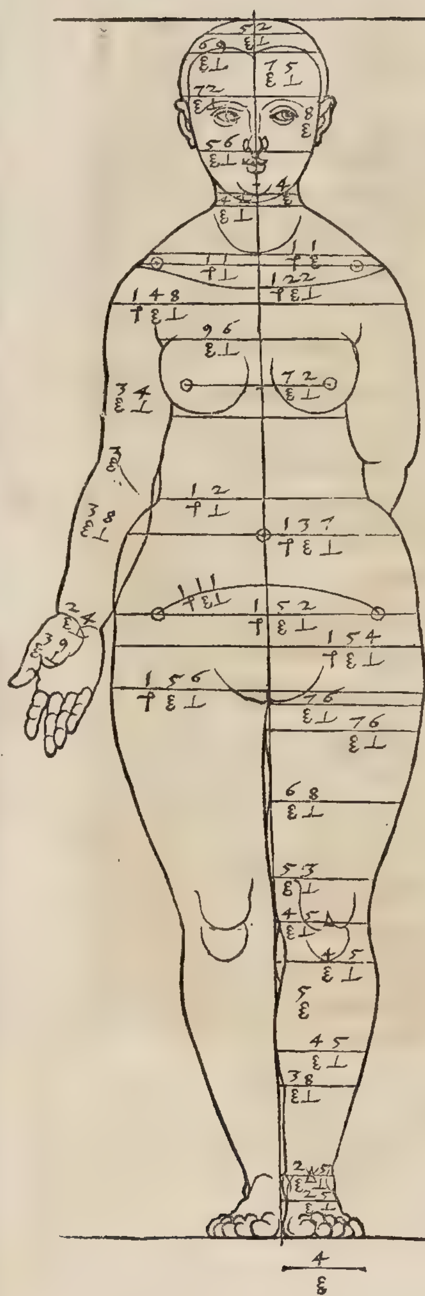
Supra genu

Medium genu
Infrā genu

Imum suræ exte-
rioris
Imum suræ inte-
rioris

Mons pedis
Imum tali exteri-
oris
Planta

Sequitur alia commenſuratio virilis corporis modo ſupra oſtenſo et ſeruato. Primumqȝ longitudines metiere.

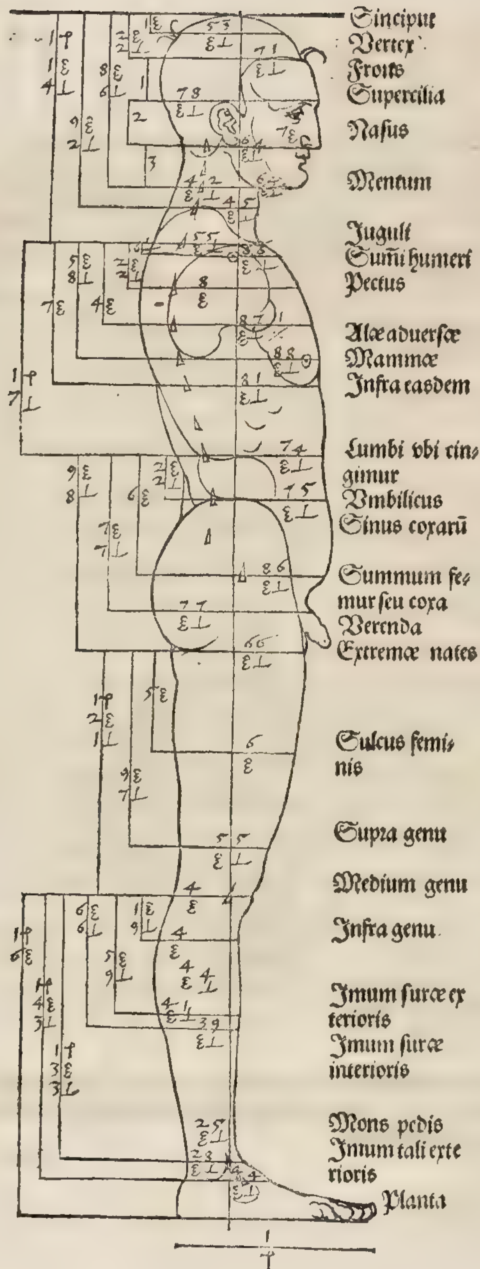
	perticula	numerus	portio	frustulū
A ſincipite vſqȝ ad verticem faciesesse	0	1	0	0
Ad frontem	0	2	2	0
Ad imum mentum	0	8	6	0
Ad ſum̃as ſcapulas	0	9	2	0
Ad iugula	1	1	4	0
A ſumma fronte ad vſqȝ imum mentum fient duabus lineis æqualia tria ſpacia, quorum vni inſcribetur frons, alteri, naſus, oculi, aures. Tertio bucca ac mentum, poſtea perges menſurare.				
A ſummis iugulis ad humeros	0	0	6	0
Ad pectus	0	2	2	0
Ad alas aduerſas	0	4	0	0
Ad alas auerſas	0	5	0	0
Ad mammas	0	5	8	0
Infra easdem	0	7	0	0
Ad lumbos vbi incingimur	1	0	7	0
Hinc vero vſqȝ in vmbilicum	0	2	2	0
Ad femur ſummum ſeu coxā	0	6	0	0
Ad verenda	0	7	7	0
Ad extremas nates	0	9	8	0
Hinc autem vſqȝ ad ſulcum feminis	0	5	0	0
Supra genu	0	9	7	0
In medium genu	1	2	1	0
E medio genu vſqȝ infra illud	0	1	9	0
Ad imam ſuram exterius	0	5	9	0
Interius	0	6	6	0

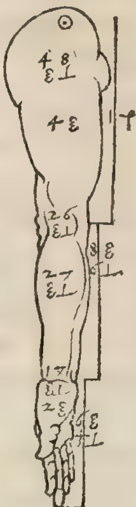
	perticula	numerus	portio	frustulū
Ad montem pedis	1	3	3	0
Ad imū talum	1	4	3	0
Ad imam plantam	1	6	0	0
Calcis autem longitudo erit	1	0	0	0
Sed brachium ſic menſurabitur.				
Ab humero vſqȝ ad nexum cubiti	1	0	0	0
A nexu vſqȝ in iuncturam manus	0	8	6	0
A iunctura vſqȝ ad extremos digitos	0	6	4	0
Poſt hæc notabuntur obliquæ latitudines, hoc modo.				
Per verticem eſto	0	5	3	0
Per ſummam frontem	0	7	1	0
Per ſupercilia	0	7	8	0
Per naſum	0	7	0	0
Per labrum	0	6	4	0
Per gulam et mentum	0	6	4	0
Collum quidem erit latum hoc loco	0	4	2	0
Per ſummas ſcapulas	0	4	5	0
Per iugula	0	5	5	0
Per humeros	0	6	6	0
Per pectus	0	8	0	0
Per alam	0	8	7	1
Per mammas	0	8	8	0
Infra easdem	0	8	1	0
Per lumbos vbi incingimur	0	7	4	0
Per vmbilicum	0	7	5	0
Per coxam	0	8	6	0
Per verēda	0	7	7	0
Femoris ſub natibus erit	0	6	6	0
Per ſulcum feminis	0	6	0	0
Supra genu	0	5	5	0

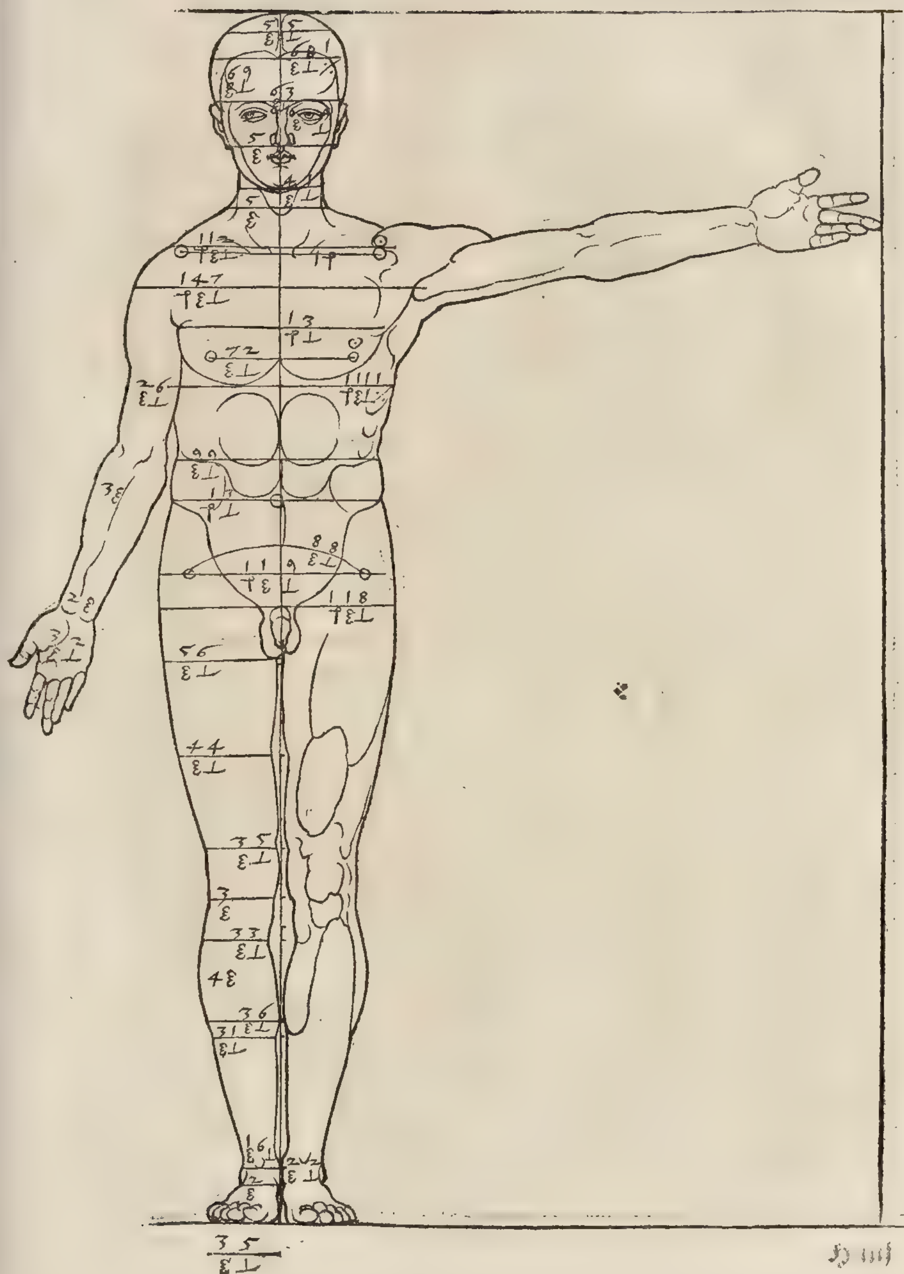
	perticula	numerus	portio	fusillũ
Per medium genu	o	4	o	o
Infra genu	o	4	o	o
Per mediam ſuram	o	4	4	o
Per imã ſuram exterius	o	4	1	o
Interius	o	3	9	o
Per imam et coactiſſimã tibiã	o	2	5	o
Per montem pedis	o	2	8	o
Per imum talum exteriorem	o	4	4	o
Sed brachium ita incraſſabitur.				
Per humerum	o	4	8	o
Per muſculos humeri	o	4	o	o
Per nexum cubiti	o	2	6	o
Infra eundem	o	2	7	o
Per iuncturam manus	o	1	7	o
Palma vero obtinebit	o	2	o	o
Atq; ita perges ad proximam lineã corporis aduerſi. Atq; illius etiam latitudines perſcribes tali ratione.				
Per verticem eſto	o	5	5	o
Per ſummam frontem	o	6	8	1
Per ſupercilia	o	6	3	o
Per aures	o	6	9	o
Per naſum et genas	o	5	o	o
Collũ iuxta mentũ latum erit	o	4	1	o
Per ſummas ſcapulas	o	5	o	o
Per iugula	1	1	2	o
Vbi ſuberũt oſſa humeri diſtantia inter ſeſe	1	o	o	o
Per pectus	1	4	7	o
Intra alas	1	3	o	o
Intra mammas	o	7	2	o
Infra mammas	1	1	1	1
Per lũbos vbi cingimur	o	9	9	o

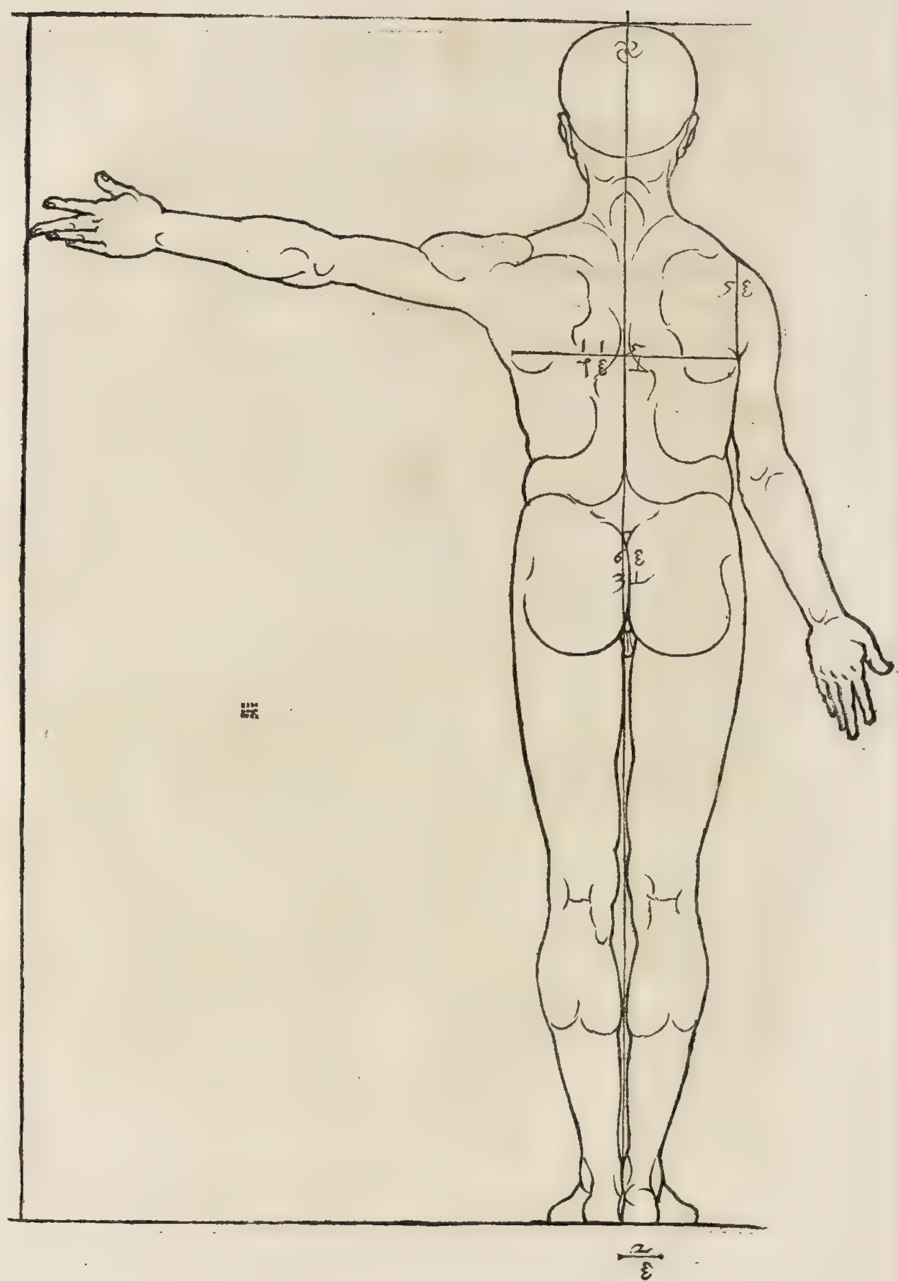
	perticula	numerus	portio	fusillũ
Per vmbilicum	1	3	o	o
Per coxam	1	1	9	o
Ibidẽq; diſtabunt coxendices inter ſe	o	8	8	o
Per verenda	1	1	8	o
Femur iuxta extremas nates latum erit	o	5	6	o
Per ſulcum	o	4	4	o
Supra genu eſto	o	3	5	o
Per medium genu	o	3	o	o
Infra genu	o	3	3	o
Per mediam ſuram	o	4	o	o
Per imam ſurã exterius	o	3	6	o
Interius	o	3	1	o
Per imã ac coactiſſimã tibiã	o	1	6	o
Per montem pedis et talos	o	2	2	o
Infra talos	o	2	o	o
Sed calcis latitudo per extremos digitos erit	o	3	5	o
Brachium autem ſic dilatabitur.				
Per muſculos humeri eſto	o	2	6	o
Infra nexum cubiti	o	3	o	o
Per iuncturam manus	o	2	o	o
Palma autem patebit	o	3	2	o
His deſignatis cõſequenter figuratio congrua accommodabitur obliquo aduerſoq; corpori. Auerſum autem circundabitur extremis lineis aduerſi. Latitudoq; erit.				
Intra alas	1	1	5	o
Rima podicis erit	o	6	3	o
Calcaneus pandetur	o	2	o	o

Hoc corpus ſi quatuor lineis incluſeris quadratis ad normam, attinget pedibus, et expaſſis manibus ſingula latera. Ita ſecundum hoc quadratum deſcribi poterit, ſicut et ipſum in exemplis annotatum cernes.

Sincipüt
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Juguli
Sum̃i humeri
Pectus
Alæ aduersæ
Mammæ
Infra easdem
Lumbi vbi cingimur
Vmbilicus
Sinus coxarū
Summum femur seu coxa
Verenda
Extremæ nates
Sulcus feminis
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Imum suræ exterioris
Imum suræ interioris
Mons pedis
Imum tali exterioris
Planta

Huic corpori virili in sequētibus adiungam conueniens muliebre. Quod quidem et ipsum simili ratiōe iuxta primam propositarum trium linearum per longitudinē metiere hoc pacto.

	perticula	numerus	portio	frustulū
A sincipite vsqz ad verticē esto	0	1	0	0
Ad frontem summā	0	2	4	0
Ad imum mentum	0	8	6	0
Ad sūmos humeros	1	1	0	0
Ad iugula	1	2	0	0

Intra summam frontem et imum mentum designabis tria æqualia spacia lineis duabus, horū supremo includes frontē, medio nasum, et oculos, infimo buccam et mentū. Atqz ita mensurare perges.

	perticula	numerus	portio	frustulū
A iugulis ad summū pectus esto	0	1	5	0
Ad alas aduersas	0	3	4	0
Ad alas auersas	0	4	0	0
Ad papillas	0	6	0	0
Infra mammas	0	7	4	0
Ad lumbos vbi præcingunt	1	1	6	0
Hinc vero vsqz ad vmbilicum	0	1	9	0
Ad summum femur seu coxā	0	6	3	0
Ad pubis initiū vbi fit bifidū corpus	0	9	1	0
Ad imam pubē	1	[illegible]	0	0
Ad extremas nates	1	1	0	0
Sed hinc vsqz ad sulcum feminis	0	2	6	2
Supra genu	0	7	7	0
In medium genu	1	0	1	0
Hinc autem vsqz infra genu	0	2	0	0
Ad imā suram exterius	0	6	3	0
Interius	0	7	4	0
Ad montem pedis	1	2	7	0
Ad imum talum	1	3	5	0
Ad imam plantam	1	5	3	0
Longitudo autem calcis erit	0	9	8	0

Sed brachium ita metiere

	perticula	numerus	portio	frustulū
Ab humero in cubiti nexū esto	1	0	0	0
E nexu vsqz in iuncturam manus	0	7	6	0
E iūctura ad extremos digitos	0	6	2	0

Atqz ita notatis partium altitudine transuersis lineis iuxta primam quidē propositam obliquæ staturæ lineā, traductisqz et in aduersam et auersam ex illis quantū quidem requireretur, tum deinceps et latitudines notabunt, primumqz obliquæ imaginis quæ sunt densitates. Esto igitur latitudo.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Per verticem	0	4	6	0
Per frontem	0	7	1	0
Per supercilia	0	7	2	0
Per nasum et ceruicē	0	6	5	0
Per supius labrū itēqz ceruicē	0	6	0	0
Collum iuxta mentū habeat	0	4	0	0
Per summos humeros	0	5	0	0
Per iugula	0	5	5	0
Per pectus	0	7	0	0
Per alam	0	8	0	0
Per papillas	0	8	2	1
Infra mammas	0	7	4	0
Per lumbos vbi incingūt	0	6	4	0
Per vmbilicum	0	8	0	0
Per coxam	1	0	4	0
Per pubis initium	0	9	0	0
Per imā pubem et nates	0	8	5	0
Femur sub natibus habeto	0	7	2	0
Per sulcum feminis	0	7	1	0
Supra genu	0	5	1	0
Per medium genu	0	4	1	0
Infra genu	0	4	0	0
Per mediam suram	0	4	4	0
Per imam suram exterius	0	4	0	0
Interius	0	3	5	0
Per imam et coactissimā tibiā	0	2	5	0

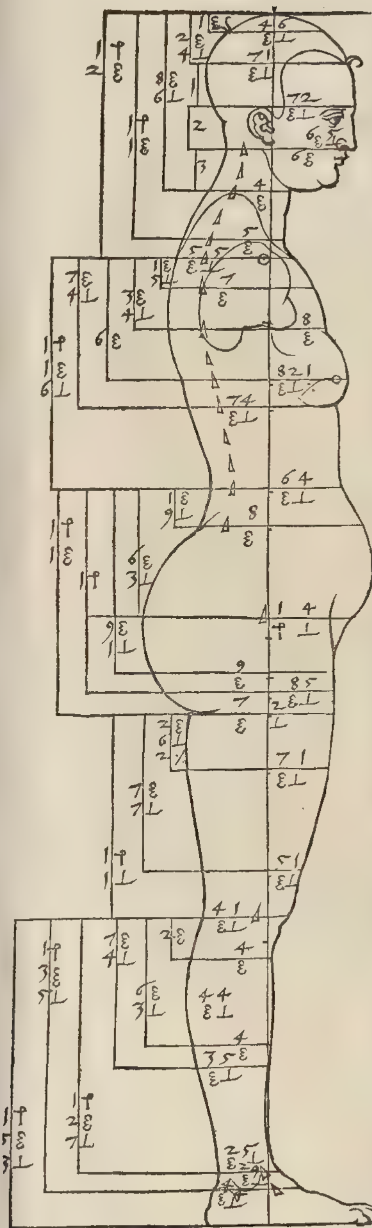
	perticula	numerus	portio	frustulũ
Per montem pedis	0	2	9	0
Per talum imũ exterius	0	4	4	0
Brachij autẽ latitudo erit talis.				
Per humerum	0	4	4	0
Sub alis per musculos	0	3	8	0
Per nexũ cubiti	0	2	7	0
Infra illum per cubitum	0	2	6	0
Per manus iuncturam	0	1	5	0
Palma autẽ habebit	0	1	8	0
Post hæc iuxta secundam propositam lineam aduersæ imaginis latitudines sic describes.				
Per uerticẽ latitudo ducatur	0	4	8	0
Per frontẽ	0	6	5	0
Per supercilia	0	6	0	0
Per aures	0	6	5	0
Per nasum et genas	0	4	9	0
Collum iuxta imum mentum obtineat	0	3	8	0
Per summos humeros esto	1	0	2	0
Per iugula	1	2	2	0
Atq; ibidem distabunt inter se humeri ossa	0	9	3	0
Per pectus et humeros	1	3	9	0
Intra alas	0	9	0	0
Intra papillas	0	7	4	0
Infra mãmas	0	9	9	0
Per lumbos vbi incingũt	0	9	3	0
Per vmbilicum	1	2	6	0
Per summũ femur seu coxam	1	4	0	0
Atq; ibi inter se distabunt coxendices in perpẽdiculari supra talum exteriorem	1	0	0	0
Supra pubem vbi fit corpus bifidum	1	3	8	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Femur iuxta imam pubem latum erit	0	7	0	0
Idem iuxta extremas nates	0	6	7	0
Per sulcum feminis	0	6	2	0
Supra genu	0	4	4	0
Per medium genu	0	4	0	0
Infra genu	0	3	8	0
Per mediam suram	0	4	0	0
Per imam surã exterius	0	3	5	0
Interius	0	3	0	0
Per imam et coartissimã tibiã	0	1	7	0
Per talos	0	2	0	0
Infra eosdem	0	1	8	0
Calcis autem latitudo per extremos digitos erit	0	3	4	0
His addãtur brachij aduersi latitudines.				
Per musculos esto	0	2	9	0
Supra nexũ cubiti	0	1	5	0
Infra eundem per cubitum	0	2	9	0
Per manus iuncturam	0	1	9	0
Palma autem explanabitur	0	3	0	0

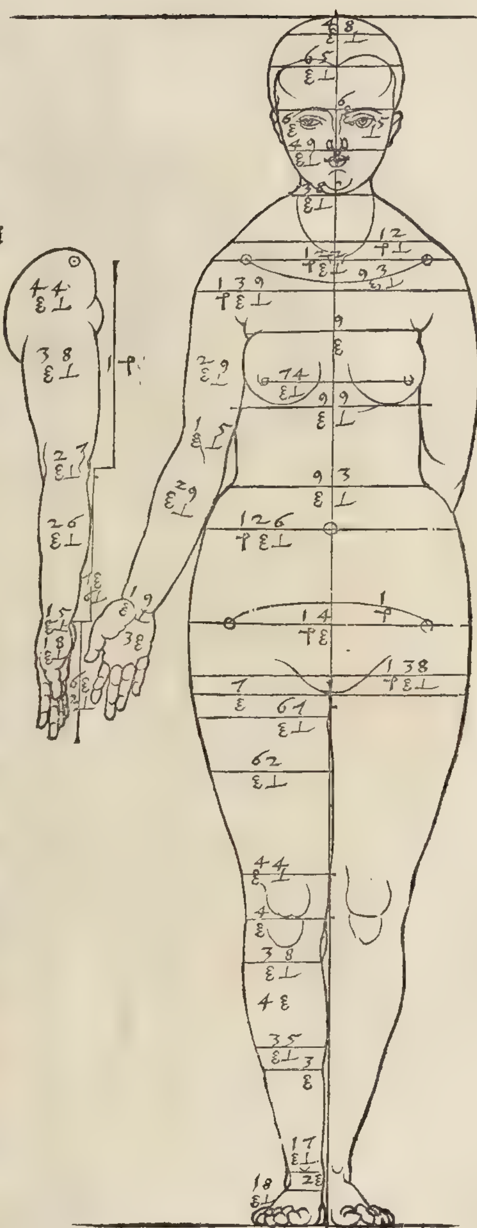
His peractis figurationẽ huius etiam corporis notationibus accommodabis, sicut decebit obliquã aduersamq; staturam. Sed auersam circũduces extremis auersæ lineis. Cæterum spacium altitudinis intra iugula et alas auersas, supra indicatum est. Sed

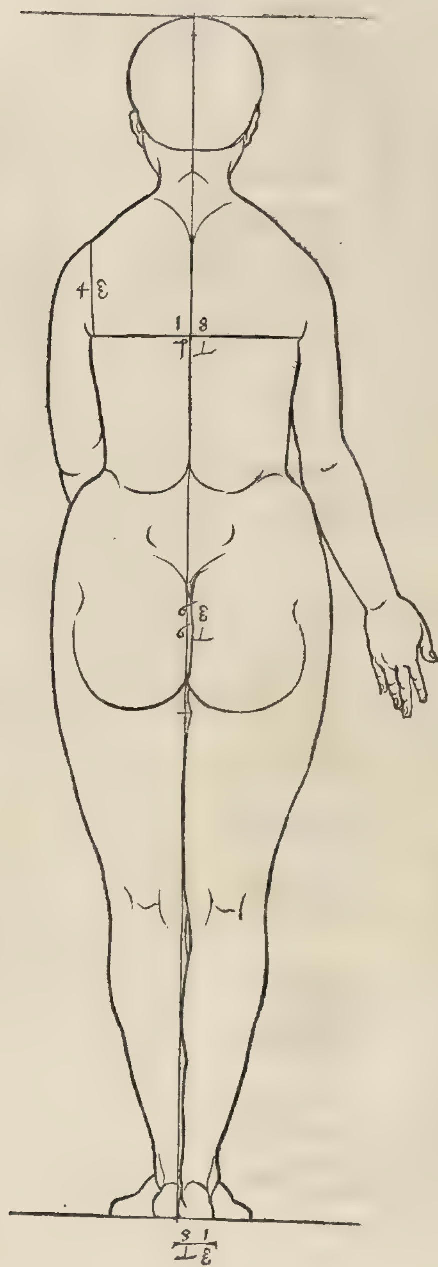
	perticula	numerus	portio	frustulũ
latitudo intra alas erit	1	0	8	0
Sed podicis rima obtinebit	0	6	6	0
Calcaneus patebit	0	1	8	0

Hæc omnia et ipsa exemplis subiectis explanauimus.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sūmi hūeri
Juguli
Pectus
Alæ
Papillæ
Infra mam
mas
Cūbi ubi in-
cingunt
Umbilicus
Sinus coxa-
rum
Initiū pubis
Ima pubes
Extremæ na
tes
Sulcus femi
nis
Supra genu
Mediū genu
Infra genu
Imū suræ
exterioris
Imū suræ
interioris
Mons pedis
Imum tali
exterioris
Planta

In ſequentibus aliud diuerſumqʒ a ſuperioribus corpus virile a nobis deſcribetur, ſeruato modo ſuperiori. Primumqʒ de lõgitudine partiū, quæ eſt altitudo præcipiam, conſcribenda quidem iuxta lineam primam obliqui corporis, traducenda tamen et ad alias quantum ſcilicet requiretur.

	particula	numerus	portio	fruſtulū
A ſincipite vſqʒ ad verticem longitudo fiat.	0	0	7	0
Ad frontem	0	1	4	0
Ad imum mentum	0	7	8	0
Ad ſummas ſcapulas	0	8	4	0
Ad ſummos humeros	1	0	0	0
Ad iugula	1	0	6	0
Hinc autem ad pectus	0	2	7	0
Ad alas aduerſas	0	3	5	0
Ad alas auerſas	0	4	3	0
Ad mammas	0	5	0	0
Infra eaſdem	0	6	2	0
Ad imum thoracem	0	7	5	0
Ad lumbos vbi incingimur	1	1	0	0
Hinc vero ad vmbilicum	0	1	9	0
Ad ſummū femur ſeu coxam	0	5	9	0
Ad verenda	0	7	3	0
Ad extremas nates	1	0	0	0
Ab extremis natibus ad ſulcum feminis	0	4	5	0
Ad vſqʒ ſupra genu	0	9	0	0

	particula	numerus	portio	fruſtulū
In medium genu	1	1	6	0
E genu medio vſqʒ infra illud	0	1	7	0
Ad imum ſuræ exterioris	0	6	2	1
Ad imum ſuræ interioris	0	7	0	0
Ad montem pedis	1	4	3	0
Ad imum talum exteriorem	1	5	0	0
Ad imam plantam	1	6	8	0
Calcis autem longitudo erit	0	9	3	0

Brachium autem facies tali longitudine

Ab humero vſqʒ ad nexum cubiti eſto	1	1	2	0
E nexu vſqʒ in iuncturam manus	0	8	0	0
E iūctura ad extremos digitos	0	6	5	0

Atqʒ ita altitudine deſignata exquirentur et latitudines ac denſitates hoc modo.

Caput obliquæ imaginis eſto denſum per verticem	0	4	7	0
Per frontem	0	6	0	0
Per ſupercilia	0	7	2	0
Per naſum et tempora	0	6	1	0
Per labrum ſuperius et ceruicem	0	5	7	0
Collum autē iuxta mentum obtineat	0	3	8	0
Per ſumās ſcapulas ducatur	0	4	0	0
Per ſummos humeros	0	4	5	0
Per iugula	0	4	9	0
Per pectus	0	7	0	0
Per alam	0	7	7	0

	particula	numerus	portio	minutum
Per mammas	0	7	9	0
Infra easdem	0	7	7	0
Per imum thoraca	0	7	8	0
Per lumbos vbi cingimur	0	6	4	0
Per vmbilicum	0	6	5	0
Per coxam	0	7	6	0
Per verenda	0	7	0	0
Femur ſub natibus habeat	0	5	7	0
Pauloqȝ inferius	0	5	5	0
Per ſulcum feminis eſto	0	5	5	0
Supra genu	0	4	0	0
Per medium genu	0	3	6	0
Infra genu	0	3	6	0
Per mediam ſuram	0	4	0	0
Per imam ſuram exterius	0	3	6	0
Interius	0	3	3	0
Per imam tibiam vbi fiet coactiſſima	0	2	2	0
Per montem pedis	0	2	5	0
Per imum talum exteriorem	0	3	6	0
Brachium autem ſic addenſebitur.				
Per humeros	0	4	1	0
Sub alis per muſculos	0	3	6	0
Per nexum cubiti	0	2	5	0
Infra eundem per cubitum ſimiliter	0	2	5	0
Per iuncturam manus	0	1	4	0
Palma autem obtinebit	0	1	7	0
Poſt hæc deſcribantur latitudines aduerſi corporis.				
Per verticem eſto latitudo	0	4	5	0
Per frontem	0	5	8	0

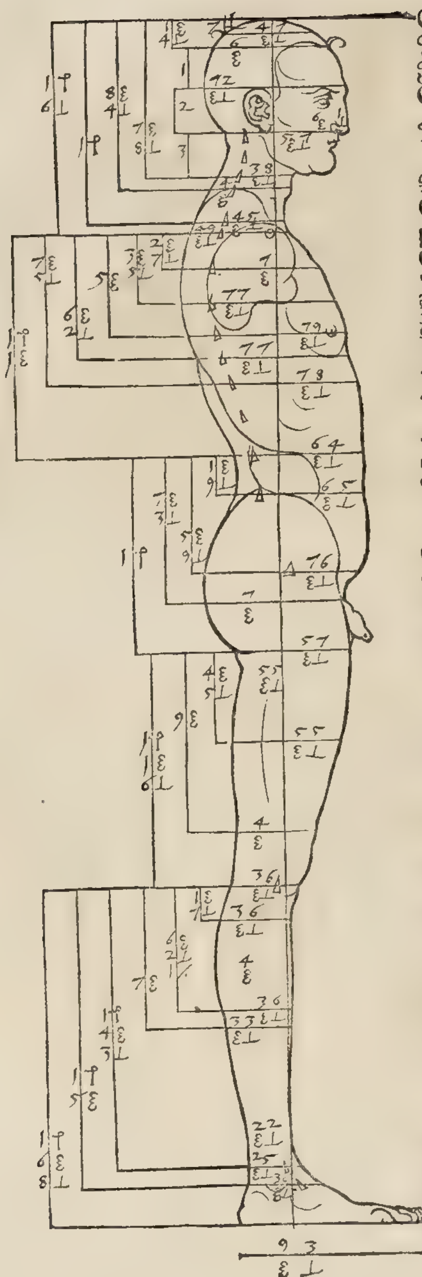
	particula	numerus	portio	minutum
Per frontem mediam	0	6	2	0
Per ſupercilia	0	6	0	0
Per aures	0	6	4	0
Per naſum et genas	0	4	8	0
Collum iuxta mentum occupabit	0	3	7	0
Per ſummas ſcapulas eſto	0	4	2	0
Per ſummos humeros	0	9	5	0
Per iugula	1	1	3	1
Ibidemqȝ oſſa humerorum diſtabunt inter ſeſe	0	9	6	0
Per pectus et humeros ducatur	1	4	0	0
Inter alas	0	9	7	0
Intra mammas	0	6	5	0
Per imum thoracem	1	0	2	0
Per lumbos vbi incingũt	0	9	2	0
Per vmbilicum	0	9	7	0
Cæterum intra lumbos et vmbilicum caro nonnihil quaſi extumeſcens deſcribetur, erit igitur ibi latitudo	0	9	9	0
Per coxam	1	8	0	1
Ibidemqȝ coxendices diſtabunt inter ſe	0	7	9	0
Per verẽda latitudo ſignetur	1	0	7	0
Femoris aũt ſub natibus	0	4	8	0
Per feminis ſulcum	0	4	0	0
Supra genu	0	3	2	0
Per medium genu	0	3	0	0
Infra genu	0	3	0	0
Per mediam ſuram	0	3	7	0
Per imam ſuram exterius	0	3	2	0
Interius	0	2	8	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Per imã et coactissimam tibiã	0	1	5	0
Per montem pedis	0	1	8	0
Per talos	0	2	0	0
Infra eosdem	0	1	9	0
Sed calcis per extremos digitos latitudo erit	0	3	4	0
Sequitur brachij aduersi latitudo.				
Per musculos esto	0	2	5	0
Supra nexum cubiti	0	2	2	0
Infra eundem per latum cubitum	0	3	0	0
Pauloq; inferius	0	2	2	0
Per manus iuncturam	0	1	8	0
Palma autem explicabitur	0	3	4	0

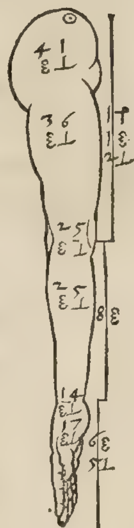
Atq; ita altitudine et latitudine partium notatis, consequenter figuram obliquam aduersamq; accurate effinges. Auersæq; accomodabis extremas lineas aduersæ, vt iã sæpe est dictum. Sed huius

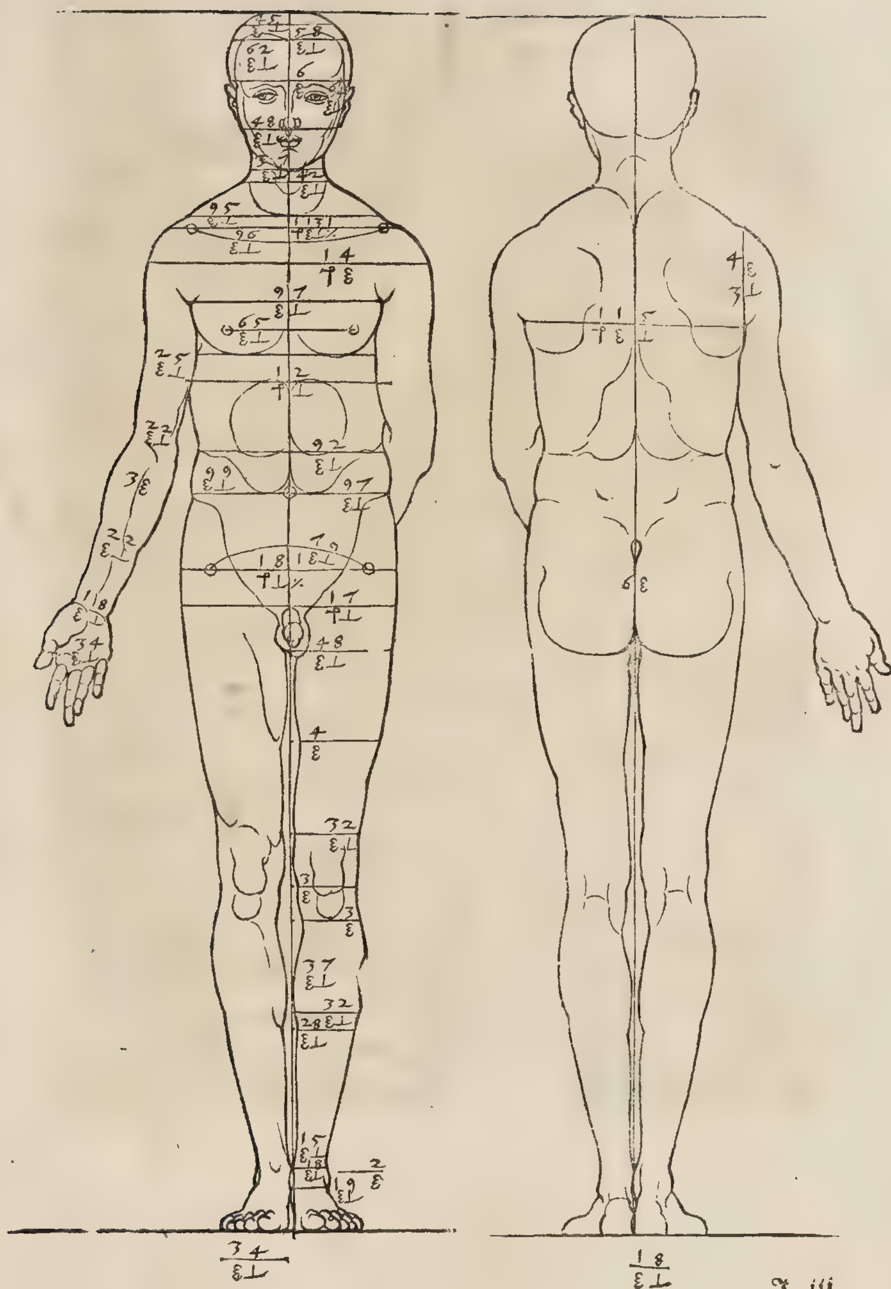
	perticula	numerus	portio	frustulũ
Intra alas latitudo erit	1	1	5	0
Hæ vero quantum distent a iugulis supra est ostẽsum.				
Rima podicis habeat	0	6	0	0
Calcaneo vero detur	0	1	8	0

Secundum hæc exempla confecta subiecimus.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Summæ sca-
pulæ
Sũmi humeri
Iuguli
Pectus
Mammæ
Infra mãmas
Imus thorax
Lumbi vbi in-
cingimur
Vmbilicus
Summum fe-
mur, ea est coxa
Verenda
Extremæ nates
Sulcus femi-
nis
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Ima sura exte-
rius
Interius
Mons pedis
Imus talus ex-
terior
Planta

Huic viro conueniens mulier adiungatur. Cuius corpus primum quidem vt alia ante, per longitudinem metiere hoc pacto.

	perticula	numerus	portio	frustulū
A summo sincipite vsqz ad verticem esto	0	0	6	0
Ad frontem	0	2	0	0
Ad imum mentum	0	7	7	0
Ad summas scapulas	0	8	3	0
Ad summos humeros	1	0	4	0
Ad iugula	1	1	1	1
Hinc vero ad pectus	0	1	7	0
Ad alas aduersas	0	3	2	0
Ad alas auersas	0	4	0	0
Ad papillas	0	6	1	0
Infra mammas	0	7	6	0
Ad lumbos vbi incingunt	1	1	3	0
A lumbis vsqz ad vmbilicum	0	2	1	0
Ad coxam	0	6	1	0
Ad imam aluum	0	7	0	0
Ad initium pubis vbi corpus findi incipit	0	8	5	0
Ad imam pubem	0	9	6	0
Ad extremas nates	1	0	3	1
Hinc autem vsqz ad sulcum feminis	0	4	5	0
Supra genu	0	9	0	0
Medium in genu	1	1	2	1
Hinc vero vsqz infra genu	0	2	0	0
Ad imam suram exterius	0	6	4	0
Interius	0	7	2	0
Ad montem pedis	1	3	4	0
Ad imum talum exteriorem	1	4	4	0
Ad imam plantam	1	6	0	0
Calcis autem longitudo ponatur	0	9	0	0

Sed brachium erit tale.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Ab humero vsqz in nexum cubiti	1	0	6	0
E nexu vsqz in iuncturā manus	0	8	8	0
E iunctura ad extremos digitos	0	5	8	0

His addantur latitudines primumqz corporis obliqui.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Per verticem ducatur	0	4	5	0
Per frontem	0	6	7	0
Per supercilia	0	7	0	0
Per nasum	0	6	0	0
Per labrum et ceruicem	0	5	6	0
Per mentum et collum	0	5	5	0
Ibidemqz collum occupabit	0	3	5	0
Per sumos humeros	0	4	4	0
Per iugula	0	5	0	0
Per pectus	0	6	6	0
Per alam	0	7	3	0
Per papillas	0	7	6	1
Infra mammas	0	7	0	0
Per lumbos vbi incingūt	0	6	1	0
Per vmbilicum	0	8	0	0
Per coxam	1	0	0	0
Per imam aluum	0	9	3	0
Per initium pubis	0	8	0	0
Per imam pubem	0	7	6	0
Per femur iuxta extremas nates	0	6	9	0
Per sulcum feminis esto	0	6	0	0
Supra genu	0	4	5	0
Per medium genu	0	3	9	0
Infra illud	0	3	8	0
Per mediam suram	0	4	1	0
Per imam suram exterius	0	3	4	0
Interius	0	3	2	0
Per imam tibiam vbi est coactissima	0	2	3	0
Per montem pedis	0	2	6	0
Infra talum	0	4	1	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Brachium autem obliquũ ita addenſebitur.				
Per humerũ eſto	0	4	0	0
Per muſculos	0	3	5	0
Per nexum cubiti	0	2	4	0
Infra hunc	0	2	4	0
Per iuncturã manus	0	1	3	0
Ipſi Palmæ dabitur	0	1	6	0
Latitudines autem aduerſæ imaginis erunt tales.				
Per verticem latitudo eſto	0	4	5	0
Per frontem	0	6	2	0
Per ſupercilia	0	5	7	0
Per aures	0	6	4	0
Per naſum et genas	0	4	8	0
Collum iuxta imum mentũ habeat	0	3	3	0
Per ſuñas ſcapulas	0	3	6	0
Per ſummos humeros	0	8	7	0
Per iugula	1	0	2	2
Ibidemqꝫ diſtabunt inter ſe humerorum oſſa	0	8	3	0
Per pectus et humeros	1	2	6	1
Intra alas	0	8	6	0
Intra papillas	0	5	6	0
Infra mammas	0	9	0	0
Per lumbos vbi præcingunt	0	8	5	0
Per vmbilicum	1	1	4	0
Per coxam	1	2	5	0
Ibidemqꝫ diſtabunt inter ſe coxendices	0	8	7	0
Per imam aluum erit	1	2	4	0
Per initium pubis	1	2	3	0
Femur iuxta imam pubem obtineat	0	6	1	0
Iuxta extremas nates	0	6	0	1
Per ſulcum feminis	0	5	5	0
Supra genu eſto	0	4	2	0
Per medium genu	0	3	5	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Infra genu	0	3	4	0
Per mediam ſuram	0	3	9	0
Per imam ſuram exterius	0	3	4	0
Interius	0	3	0	0
Per imam et coactiſſimam tibiam	0	1	5	0
Per montem pedis	0	1	8	0
Per talos	0	2	0	0
Infra eoſdem	0	1	9	0
Calcis autem latitudo per extremos digitos erit	0	3	2	0
Brachium vero aduerſum ita facies.				
Per humeri muſculos latum	0	2	7	0
Supra nexum cubiti	0	2	3	0
Infra illum per cubitum	0	2	9	0
Per manus iuncturã	0	1	7	0
Palma autem patebit	0	3	0	0

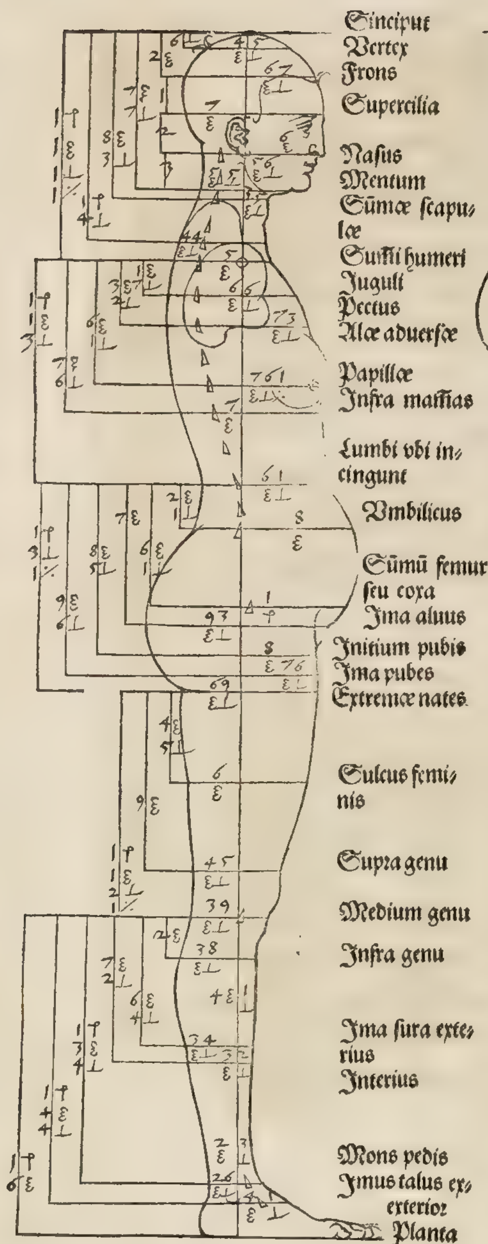
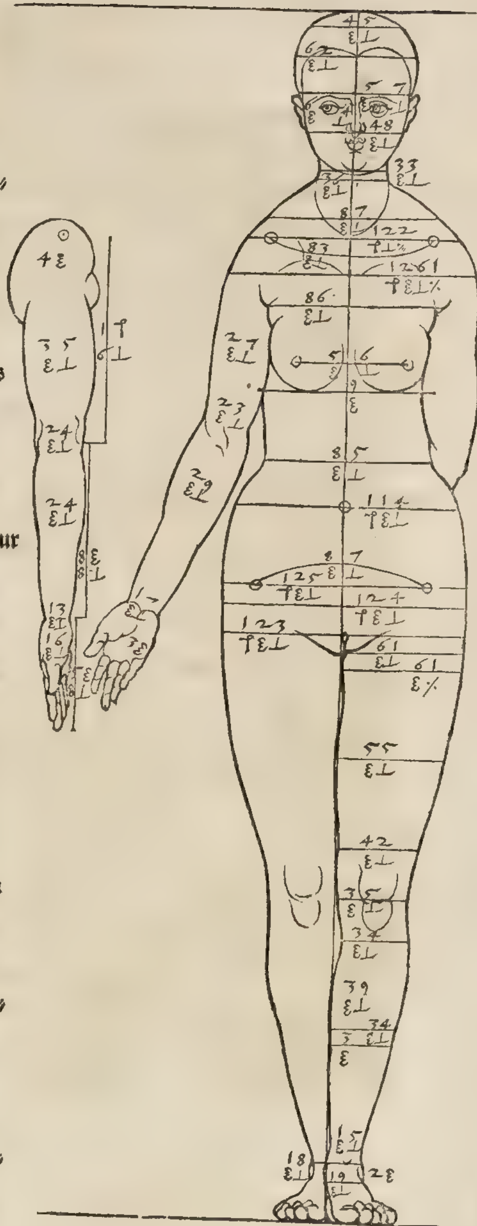
His omnibus hoc modo conſtitutis forma etiam corporum exprimet᷉, ita vt obliqua aduerſaqꝫ ſtatura poſtulat. Erunt etiam lineamenta bellula, quomodo debent eſſe in corpore muliebri. Cæterum auerſum corpus extremas lineas habebit eaſdẽ cum auerſo. Intra alas autem erit ſpacium

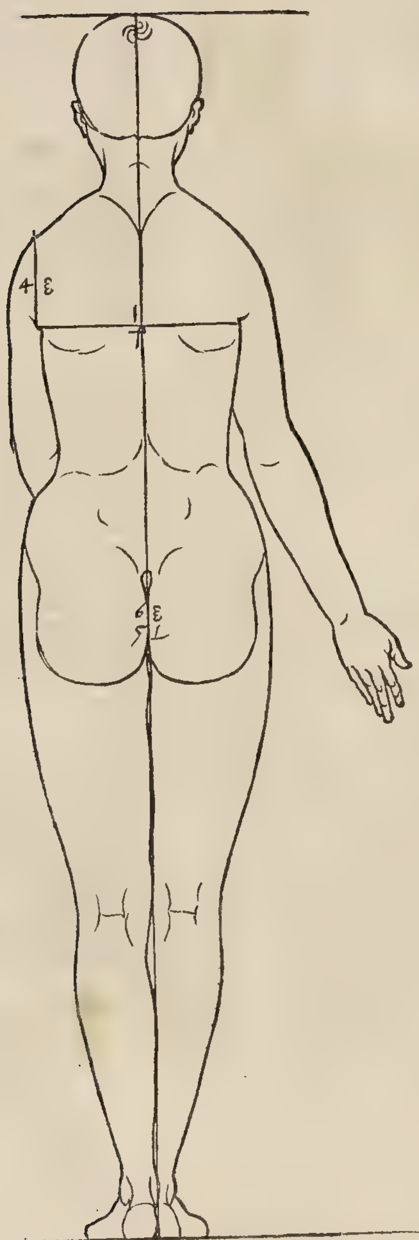
	perticula	numerus	portio	frustulũ
Intra alas autem erit ſpacium	1	0	0	0

Auerſas autem alas q̃ꝫ aduerſas demiſſiores eſſe diximus, harumqꝫ diſtantiã a iugulis ſupra indicauimus.

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Sed podicis rima obtinebit	0	6	5	0
Calcaneuſqꝫ pateſcet	0	1	7	0

Hæc in exemplis contemplanda vniuerſa ſubiecimus.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sũmæ scapu-
læ
Summi humeri
Juguli
Pectus
Alæ aduersæ
Papillæ
Infra mammas
Lumbi ubi in-
cingunt
Umbilicus
Sũmũ femur
seu coxa
Ima aluus
Initium pubis
Ima pubes
Extremæ nates
Sulcus femi-
nis
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Ima sura exte-
rius
Interius
Mons pedis
Imus talus ex-
exterior
Planta

1 7

In ſequentibus conſeruato quidem ſuperiore ordine et modo aliam commenſurationem exponam muliebris corporis, adiungendi proxime deſcripto virili. Cuius quidem longitudo ſit talis.

	perticula	numerus	portio	minutū
A ſincipite ſum̃o vſq; ad verticem eſto	0	0	5	0
Ad frontem	0	1	9	0
Ad imum mentum	0	7	6	0
Ad ſummas ſcapulas	0	8	6	0
Ad ſummos humeros	1	0	2	0
Ad iugula	1	1	0	0
A iugulis ad pectus	0	2	0	0
Ad alas aduerſas	0	3	3	0
Ad alas auerſas	0	4	0	0
Ad papillas	0	6	2	0
Infra mammas	0	7	3	0
Ad lumbos ſeu latera vbi cingunt	1	1	4	0
Hinc vero ad vmbilicum	0	1	9	0
Ad ſummum femur	0	6	7	0
Ad pubis initium vbi corpus ſit bifidum	0	8	6	0
Ad imam pubem	0	9	7	0
Ad extremas nates	1	0	4	0
Ab extremis natibus vſq; ad ſulcum feminis	0	4	4	0
Supra genu	0	8	9	0
Ad medium genu	1	1	1	0
E medio genu vſq; infra illud	0	2	2	0
Ad imam ſuram exterius	0	6	3	0
Interius	0	7	1	0
E medio genu vſq; ad montem pedis	1	3	5	0

	perticula	numerus	portio	minutū
Ad imum talum exteriorem	1	4	3	2
Ad plantam	1	6	1	0
Calcis autẽ longitudini detur	0	9	2	0

Sed brachiũ fiat hoc modo.

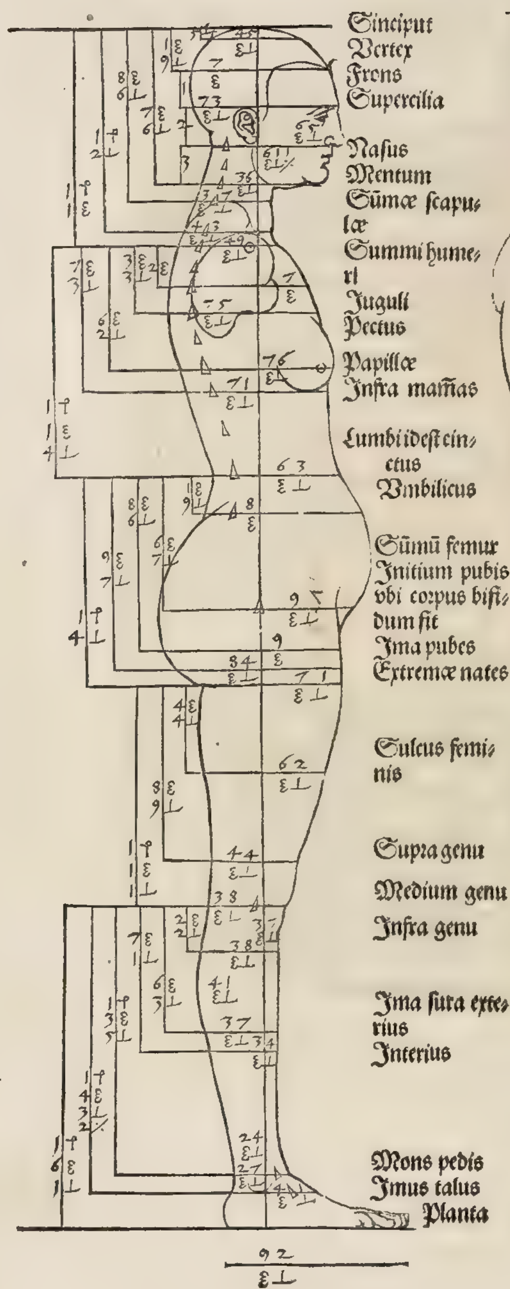
	perticula	numerus	portio	minutū
Ab humeris vſq; ad nexum cubiti eſto	1	0	8	0
E nexu ad iuncturam manus	0	8	7	0
E iũctura ad extremos digitos	0	5	7	0

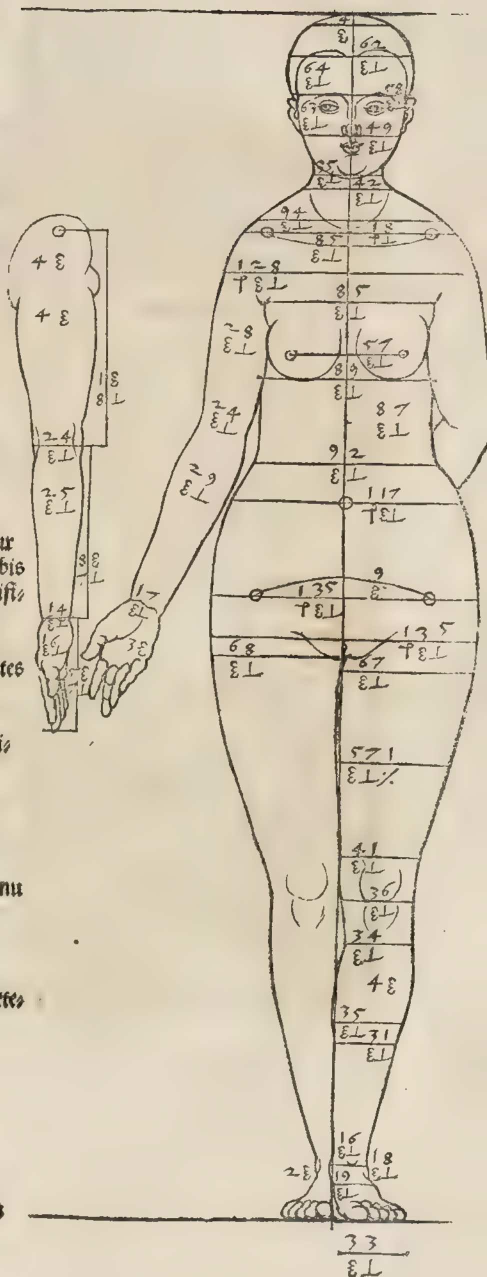
Poſthæc per has tranſuerſas longitudinis lineas, notabuntur et latitudines, primũq; obliquæ tali pacto.

	perticula	numerus	portio	minutū
Per verticem ducatur	0	4	5	0
Per frontem	0	7	0	0
Per ſupercilia	0	7	3	0
Per naſum	0	6	5	0
Per labrum ſuperius et ceruicẽ	0	6	1	1
Collum iuxta mentũ habeat	0	3	6	0
Per ſum̃as ſcapulas eſto	0	3	7	0
Per ſummos humeros	0	4	3	0
Per iugula	0	4	9	0
Per pectus	0	7	0	0
Per alam	0	7	5	0
Per papillas	0	7	6	0
Infra mammas	0	7	1	0
Per lumbos vbi cingunt	0	6	3	0
Per vmbilicum	0	8	0	0
Per ſummum femur	0	9	7	0
Per pubis initium	0	9	0	0
Per imam pubem	0	8	4	0
Femur ſub natibus obtinebit	0	7	1	0
Per ſulcum feminis	0	6	2	0
Supra genu eſto	0	4	4	0
Per medium genu	0	3	8	0
Iuxta imam patellam	0	3	7	0

	particula	numerus	portio	fusulus
Inferius	0	3	8	0
Per mediam suram	0	4	1	0
Per imam suram exterius	0	3	7	0
Interius	0	3	4	0
Per imam tibiam	0	2	4	0
Per montem pedis	0	2	7	0
Per imū talum	0	4	1	0
Sed brachium obliquum facies latum.				
Per humerum	0	4	0	0
Per musculos sub alis	0	4	0	0
Per nexum cubiti	0	2	4	0
Infra eundem	0	2	5	0
Per iuncturam manus	0	1	4	0
Palmæ assignetur	0	1	6	0
Sequuntur latitudines aduersi corporis, quæ iuxta secūdam lineam ex propositis tribus, vt sæpe dictum est, notabuntur hoc modo.				
Per verticem esto	0	4	0	0
Per frontem	0	6	2	0
Per mediam frontem	0	6	4	0
Per supercilia	0	5	8	0
Per aures	0	6	3	0
Per nasum et genas	0	4	9	0
Collum iuxta mentum habeat	0	3	5	0
Per summas scapulas	0	4	2	0
Per summos humeros	0	9	4	0
Per iugula	1	0	8	0
Ibidemq; distabunt ossa humerorum inter se	0	8	5	0
Per pectus esto	1	2	8	0
Infra alas	0	8	5	0
Infra alas auersas	1	0	0	0

	particula	numerus	portio	fusulus
Infra papillas	0	5	7	0
Infra mammas	0	8	9	0
Pauloq; inferius	0	8	7	0
Per lumbos id est cinctū	0	9	2	0
Per vmbilicum	1	1	7	0
Per summum femur	1	3	5	0
Ibidemq; distabunt inter se coxendices	0	9	0	0
Per initium pubis	1	3	5	0
Iuxta imam pubem femur habeat	0	6	8	0
Sed iuxta extremas nates	0	6	7	0
Per sulcum feminis esto	0	5	7	1
Supra genu	0	4	1	0
Per medium genu	0	3	6	0
Infra genu	0	3	4	0
Per mediam suram	0	4	0	0
Per imam suram exterius	0	3	5	0
Interius	0	3	1	0
Per imam tibiam	0	1	6	0
Per montem pedis	0	1	8	0
Per talos	0	2	0	0
Infra eosdem	0	1	9	0
Calcis quidem per extremos digitos latitudo erit	0	3	3	0
Calcaneus autem obtinebit	0	1	7	0
His omnibus præparatis formæ corporum apte exprimentur, singulæ iuxta suas lineas, vt sæpe monuimus. similiter et includetur auersa extremis aduersæ lineis, vbi quidē podicis rimæ dabitur	0	5	7	0
Quarum rerum exempla confecta subiecimus.				

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sūmæ scapu-
læ
Summi hume-
ri
Juguli
Pectus
Papillæ
Infra mammas
Lumbi idest cin-
ctus
Vmbilicus
Sūmū femur
Initium pubis
vbi corpus bifi-
dum fit
Ima pubes
Extremæ nates
Sulcus femi-
nis
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Ima sura exte-
rius
Interius
Mons pedis
Imus talus
Planta

Nunc deinceps alterius cõmensurationis corpus virile subijciam, seruans supra vsurpatum ordinem, primumqȝ exponens altitudinẽ. Quæ erit

	perticula	numerus	portio	frustulũ
a summo vsqȝ ad verticem	0	0	5	0
Ad frontem	0	1	5	0
Ad imum mentum	0	7	6	0
Ad sum̃as scapulas	0	8	3	0
Ad iugula	1	0	6	0

Tum inter summam frontem et imum mentum duab. lineis æqualia spacia tria designabis. Quorum in supremo frontem collocabis, in medio nasum, oculos, aures. Infimo buccam et mentum. Atqȝ ita perges metiri.

	perticula	numerus	portio	frustulũ
A iugulis ad caput humeri	0	0	6	0
Infra alas aduersas	0	3	6	0
Infra alas auersas	0	4	2	0
Ad mammas	0	5	4	0
Infra easdem	0	6	3	0
Ad lumbos idest cinctum	1	0	3	0
Hinc autem ad vmbilicum	0	2	2	1
Ad summum femur	0	6	5	0
Ad imam aluũ	0	7	2	0
Ad verenda	0	8	2	1
Ad extremas nates	1	0	0	0
Hinc vero ad sulcũ in femine	0	5	0	0
Supra genu	0	9	8	0
In medium genu	1	2	3	0
E medio genu vsqȝ infra illud	0	1	7	0
Ad imum talum exteriorem	0	7	0	0
Ad imum talum interiorem	0	7	6	0
Ad montem pedis	1	4	3	0
Inde vsqȝ ad plantam imam	0	2	5	0
A planta vero sursum ad talum exteriorem	0	1	7	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Longitudo autem calcis erit	0	9	4	0

Sed brachij talis.

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Ab humero ad nexum cubiti	1	0	6	0
E nexu vsqȝ in iuncturam manus	0	9	3	1
E iũctura ad extremos digitos	0	6	1	0

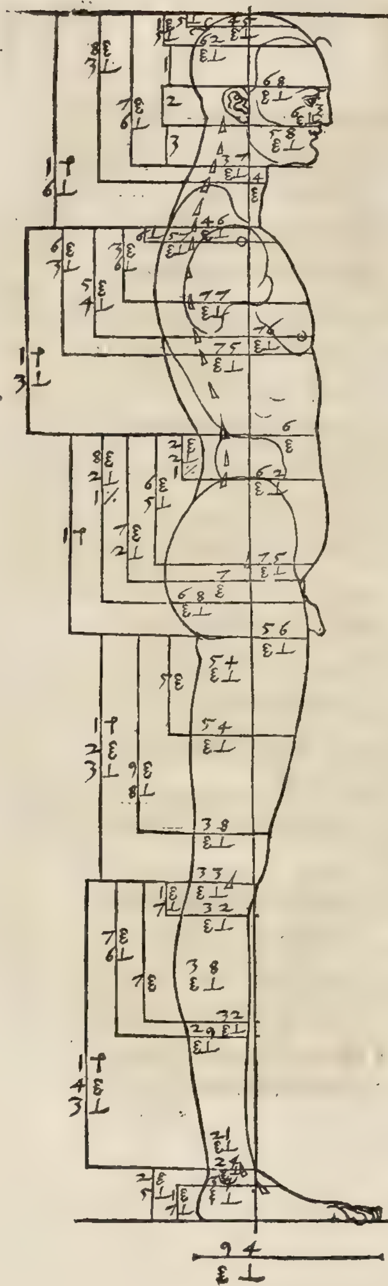
His designatis adijciantur et latitudines primumqȝ obliqui corporis quæ est crassitudo.

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Per verticem esto	0	4	5	0
Per frontem	0	6	2	0
Per supercilia	0	6	8	0
Per nasum	0	6	3	0
Per labrum superius et ceruicẽ	0	5	8	0
Collum iuxta mentum habeat	0	3	7	0
Per sum̃as scapulas ducatur	0	4	0	0
Per iugula	0	4	6	0
Per summos humeros	0	5	7	0
Per alam	0	7	7	0
Per mammas	0	7	6	0
Infra easdem	0	7	5	0
Per cinctum	0	6	0	0
Per vmbilicnm	0	6	2	0
Per summum femur	0	7	5	0
Per imam aluum	0	7	0	0
Per nates et verenda	0	6	8	0
Femoris iuxta extremas nates densitas erit	0	5	6	0
Pauloqȝ inferius	0	5	4	0
Per sulcum in femine	0	5	4	0
Supra genu esto	0	3	8	0
Per medium genu	0	3	3	0
Infra genu	0	3	2	0
Per mediam suram	0	3	8	0
Per imam suram exterius	0	3	2	0
Interius	0	2	9	0
Per imam et coactissimam tibiam	0	2	1	0

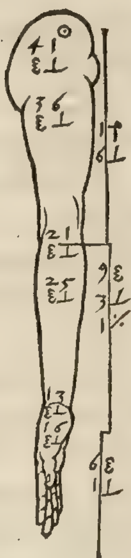
	perticula	numerus	portio	frustulũ
Per montem	o	o	4	o
Per imum talum exterius	o	3	7	o
His adijcies et brachij crassitudinem.				
Per humerum esto	o	4	1	o
Iuxta alam demissiorẽ qua tergum spectat	o	3	6	o
Per nexum cubiti	o	2	1	o
Infra eundem	o	2	5	o
Per iuncturam manus	o	1	3	o
Sed palmæ dabitur	o	1	6	o
Sequũtur latitudines aduersi corporis.				
Per verticem esto	o	4	1	o
Per frontem summam	o	5	5	o
Per mediam frontem	o	6	o	o
Per supercilia	o	5	5	o
Per aures	o	6	4	o
Per nasum et genas	o	4	4	o
Colli autem iuxta imum mentum latitudo erit	o	3	4	o
Per summas scapulas	o	4	o	o
Per iugula	1	1	4	o
Sed intra ossa humerorum spacium sit	o	9	5	o
Per pectus esto	1	3	5	o
Intra alas	o	8	8	o
Intra mammas	o	6	3	o
Infra mammas	o	9	9	o
Per cinctum	o	8	2	o
Per vmbilicum	o	9	o	o
Per summum femur	1	o	2	o
Ibidemq; distabunt coxendices inter se	o	7	3	o
Per imam aluum	1	o	1	2
Per verenda	1	o	1	o
Femur iuxta extremas nates habeat	o	4	8	o
Per sulcum in femine	o	4	o	o

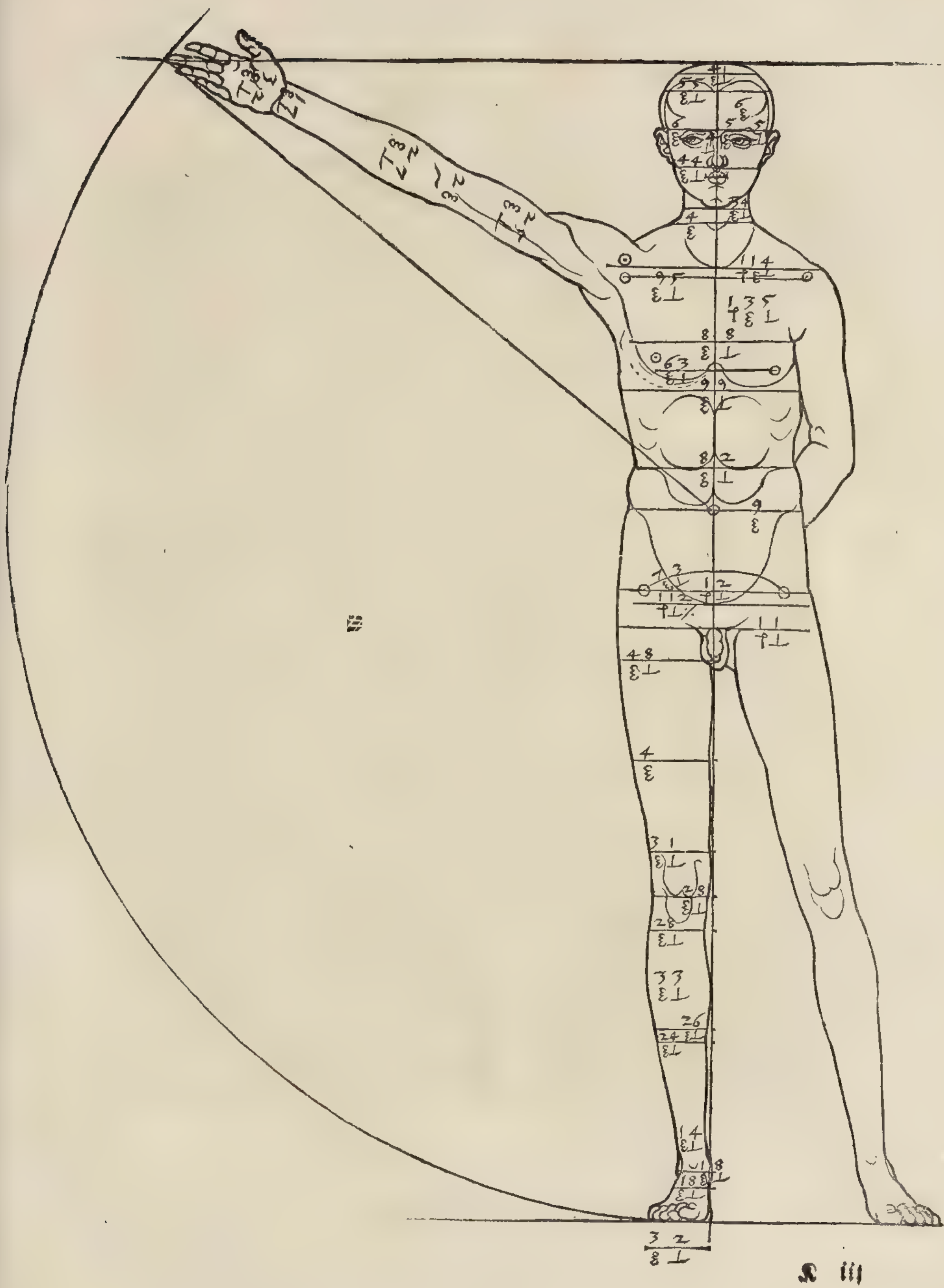
	perticula	numerus	portio	frustulũ
Supra genu esto	o	3	1	o
Per medium genu	o	2	8	o
Infra genu	o	2	8	o
Per mediam suram	o	3	3	o
Per imam suram exterius	o	2	6	o
Per imam suram interius	o	2	4	o
Per imam et coactissimam tibiam	o	1	4	o
Per montem pedis et talos	o	1	8	o
Infra talos	o	1	8	o
Sed calcis per extremos digitos latitudo erit	o	3	2	o
Tum brachium facies latũ.				
Per musculos humeri	o	2	5	o
Supra nexum cubiti	o	2	o	o
Infra eundem	o	2	7	o
Per iuncturam manus	o	1	7	o
Palma explanabitur	o	3	2	o
Posthæc accurate viriles imagines obliquam aduersamq; suo quamq; loco effinges. Auersamq; includes extremis aduersæ lineis. Et intra alas facies latam	1	o	2	o
Sed alæ quantum a iugulis abesse debeant indicatum est.				
Rima podicis obtinebit	o	5	5	o
Calcaneus vero	o	1	6	o

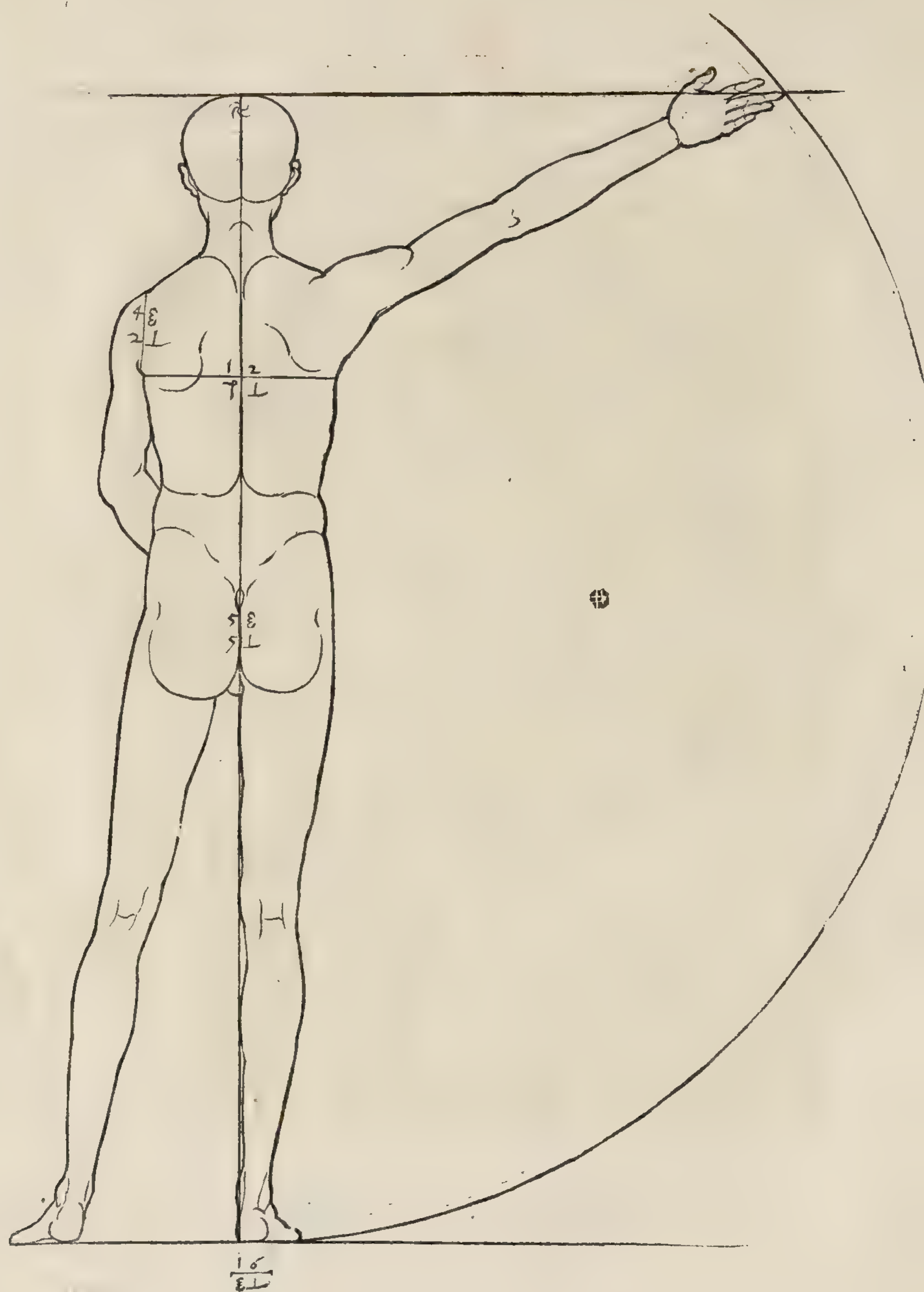
Huic corpori si circini pedem in vmbilicum vt centrum defixeris, rotundationis linea quæ pedis extensi digitos tanget, manus etiam, expassis brachijs et sursulum elatis, extremos digitos radet. Quæ omnia comtemplanda subiectis exemplis proposuimus.

Sincipit
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sũmæ scapu-
læ
Juguli
Caput humeri
Alæ aduersæ
Mammæ
Infra easdem
Cinctus
Vmbilicus
Sũmũ femur
Ima aluus
Verenda
Extremæ nates
Sulcus in femi
ne
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Imũ suræ exte-
rioris
Imum suræ in
terioris
Mons pedis
Imum tali ex-
terioris
Planta

Tali viro conformis mulier addatur, cuius corpus trifariam supra seruato modo describemus. Longitudines igitur ita sese habebunt.

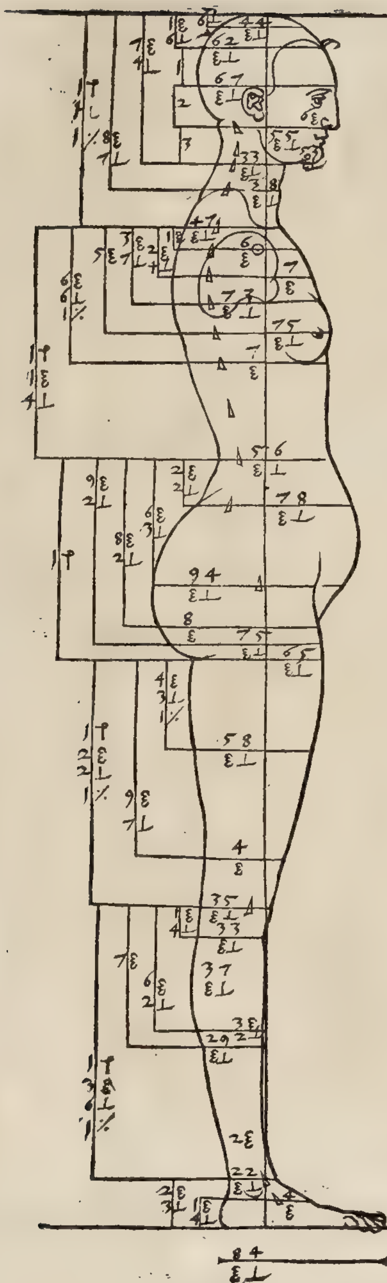
	particula	numerus	portio	frustulū
A sūmo id est sincipite ad verticem	0	0	6	0
Ad frontem	0	1	6	0
Ad imum mentum	0	7	7	0
Ad sūmas scapulas	0	8	7	0
Ad iugula	1	4	0	1
Quod intra frontem summam imumq; mentum erit, id diuides lineis duabus in æqualia spacia tria, quorū primo compræhendatur frons, Secundo nasus, oculi, aures. Tertio mentū et bucca. Tum mensurare perges.				
A iugulis ad humeros	0	1	0	0
Ad summum pectus	0	2	4	0
Ad alas aduersas	0	3	7	0
Ad alas auersas	0	4	4	0
Ad papillas	0	5	0	0
Infra mãmas	0	6	6	1
Ad cinctum	1	1	4	0
Hinc autem in vmbilicum	0	2	2	0
Ad summum femur	0	6	3	0
Ad pubis initiū	0	8	2	0
Ad imam pubem	0	9	2	0
Ad extremas nates	1	0	0	0
Hinc vero vsq; ad sulcum feminis	0	4	3	1
Supra genu	0	9	7	0
In genu medium	1	2	2	1
E medio vsq; infra illud	0	1	4	0
Ad imam suram exterius	0	6	2	0
Interius	0	7	0	0
Ad montem pedis	1	3	6	1

	particula	numerus	portio	frustulū
A monte ad imam plantam	0	2	3	0
A planta sursum ad talum exteriorem	0	1	4	0
Calcis autem longitudo erit	0	8	4	0
Sed brachium sic facies.				
Ab humero ad nexum cubiti	0	9	6	0
E nexu ad iuncturam manus	0	9	1	0
E iūctura ad extremos digitos	0	5	9	0
His constitutis latitudines adijcies, faciesq; obliquū corpus.				
Per verticem	0	4	4	0
Per frontem	0	6	2	0
Per supercilia	0	6	7	0
Per nasum	0	6	0	0
Per labrum superius	0	5	5	0
Per collum et mentum	0	5	3	0
Ibidemq; collo dabitur	0	3	3	0
Per summas scapulas	0	3	8	0
Per iugula	0	4	7	0
Per humeros	0	6	0	0
Per pectus	0	7	0	0
Per alam	0	7	3	0
Per papillas	0	7	5	0
Infra mammas	0	7	0	0
Per cinctum	0	5	6	0
Per vmbilicum	0	7	8	0
Per summum femur et nates	0	9	4	1
Per pubis initium	0	8	0	0
Per imam pubem	0	7	5	0
Sed femur iuxta extremas nates esto	0	6	5	0
Per sulcum feminis	0	5	8	0
Supra genu	0	4	0	0
Per medium genu	0	3	5	0
Infra genu	0	3	3	0
Per mediam suram	0	3	7	0
Per imam exterius	0	3	2	0
Interius	0	2	9	0

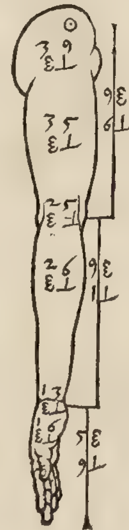
	perticula	numerus	portio	fusulus
Per imam tibiam vbi coactissima est	0	2	0	0
Per pedis montem	0	2	2	0
Infra talos	0	4	0	0
Postea brachium obliquũ ita addensebis.				
Per humerum esto	0	3	9	0
Per musculos	0	3	5	0
Per nexum cubiti	0	2	5	0
Infra eundem	0	2	6	0
Per manus iuncturam	0	1	3	0
Sed palma obtinebit	0	1	6	0
Sequuntur aduersæ latitudines.				
Per verticem esto	0	4	2	0
Per summã frontem	0	5	4	0
Per mediam frontem	0	6	0	0
Per supercilia	0	5	8	0
Per aures	0	6	2	0
Per nasum et genas	0	4	8	0
Collum iuxta imum mentũ habeat	0	3	3	0
Per summas scapulas ducatur	0	3	7	0
Per summos humeros	1	1	2	0
Ibidemq; distabunt coxendices inter se	0	8	5	0
Per pectus et humeros	1	3	0	0
Per alas aduersas	0	8	5	0
Sed per illas auersas	0	9	4	0
Intra papillas	0	6	5	0
Infra mammas	0	8	5	0
Per cinctum	0	7	8	0
Per vmbilicum	1	1	0	0
Per summum femur	1	1	9	0
Ibidemq; coxendices distabunt inter se	0	8	6	0
Per pubis initium	1	2	5	0
Per pubem imam	0	6	2	0

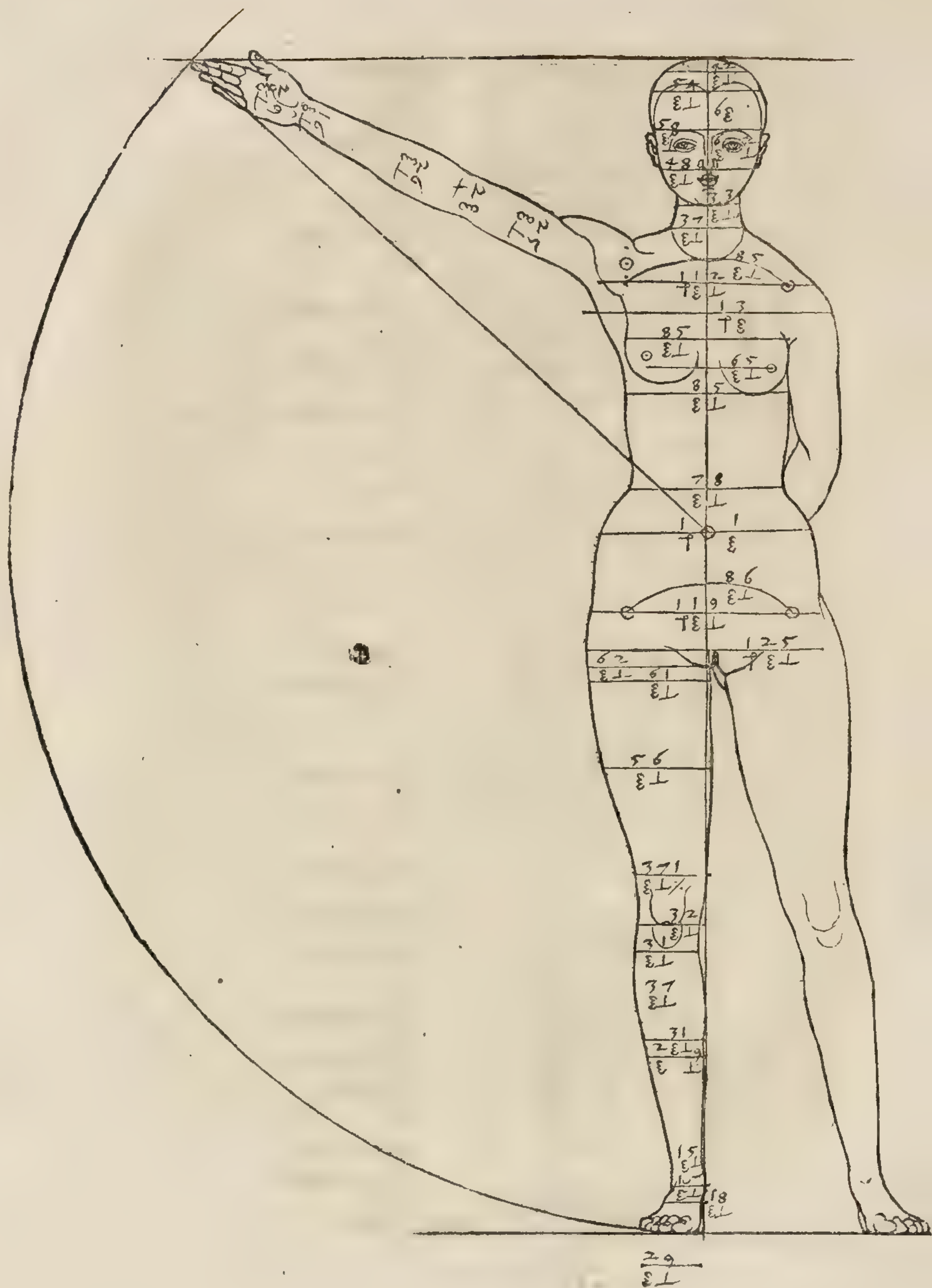
	perticula	numerus	portio	fusulus
Per extremas nates	0	6	1	0
Per sulcum feminis	0	5	6	0
Supra genu	0	3	7	1
Per medium genu	0	3	2	0
Infra genu	0	3	1	0
Per mediam suram	0	3	7	0
Per imam suram exterius	0	3	1	0
Interius	0	2	9	0
Per tibiam	0	1	2	0
Per montem pedis	0	1	7	0
Infra talos	0	1	8	0
Et calci per extremos digitos dabitur	0	2	9	0
Brachium autem ita fiet.				
Per musculos humerus latus	0	2	5	0
Supra nexum cubiti	0	2	0	0
Infra eundem	0	2	6	0
Per iuncturam manus	0	1	6	0
Palma aperietur	0	2	9	0
His designationibus partium triplicis staturæ corporũ muliebrium conuenientes suo cuiq; in loco figuras accomodabis, Auersam etiam, quod sæpe monuimus, circũscribes ijsdem, quas auersa habuerit, extremis lineis. Sed rima podicis obtinebit	0	5	7	0
Et calcaneus	0	1	5	0

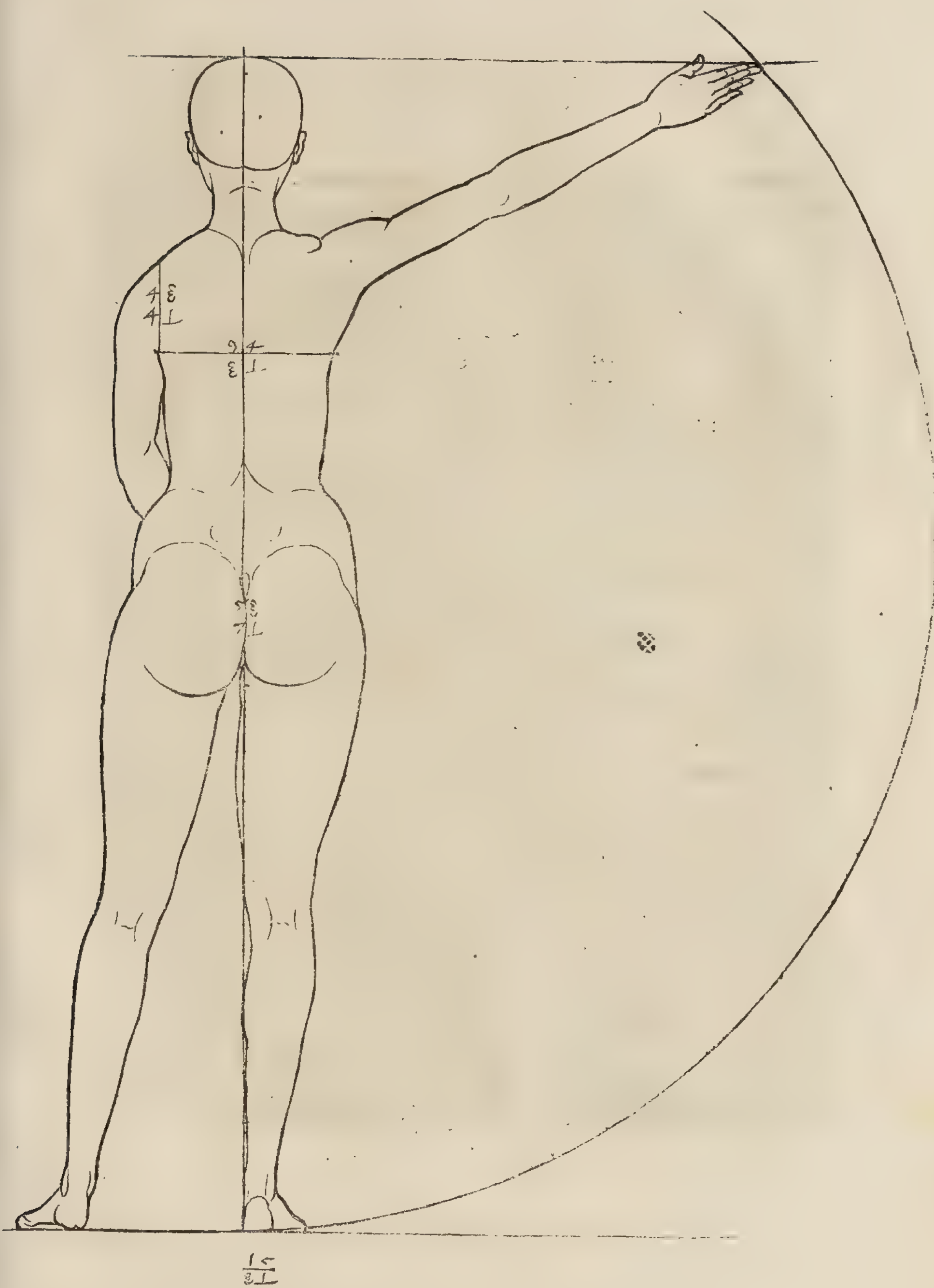
Hoc corpus extensis pedibus et manibus sursum expassis, si in vmbilicum circini pedem fixeris, ita poteris circumagere vt extremitates digitorum manus et calcis, orbis circuli attingat. Sicut et ipsum in exemplis declarauimus.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Summæ sca-
pulæ
Juguli
Sum̄i humeri
Pectus
Alæ aduersæ
Papillæ
Infra mãmas
Cinctus
Vmbilicus
Sũmũ femur
Initium pubis
Ima pubes
Extremæ nates
Sulcus femi-
nis
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Imum suræ ex
rioris
Imum suræ in
interioris
Mons pedis
Imus talus ex-
terior
Planta

Duo item corpora, viri vnũ et alterum mulieris describam primumqz altitudines partium, vt ante consueui, exequar.

	perticula	numerus	portio	frustulũ
In viri a summo sincipite ad imum mentum esto longitudinis spacium	0	7	0	0
Hinc vero sursum ad summã frontem	0	6	0	0
A fronte summa ad supercilia	0	2	0	0
A supercilijs ad imum nasum	0	2	0	0
A naso ad imum mentũ	0	2	0	0
A summo sincipite itẽ ad summas scapulas	0	7	7	0
Ad sũmos humeros	0	9	5	0
Ad iugula	1	0	4	0
Hinc autem ad summũ pectus	0	2	0	0
Infra alas	0	3	6	0
Ad mammas	0	5	0	0
Infra mãmas	0	6	0	0
In cinctum	0	9	6	0
E cinctu ad vmbilicum	0	2	0	0
Ad sinus coxarum	0	2	7	0
Ad coxam	0	6	5	0
Ad imam aluum	0	7	6	0
Ad verenda	0	8	6	0
Ad extremas nates	0	9	7	0
Hinc vero aliquantulum infra	0	0	6	0
Atqz hinc etiam inferius	0	2	5	0
Ad sulcum in femine	0	5	6	0
Ad medium genu	1	2	8	0
A medio genu vsqz supra illud exterius	0	2	8	0
Interius	0	1	9	0
A medio item genu vsqz infra illud exterius	0	0	7	0
Interius	0	1	5	0
Ad imam suram interiorem	0	6	2	0
Ad imam suram exteriorem	0	6	9	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Ad montem pedis	1	4	7	0
A monte ad imam plantam	0	2	8	0
A planta sursum ad talum exteriorem	0	1	8	0
Sed calci longitudo dabitur	0	9	0	0
Brachio autem talis.				
A sũmis iugulis ducatur longitudinis spacium vsqz in nexum cubiti	1	1	4	0
E nexu vsqz in iuncturã manus	0	8	5	0
Palmæ autem dabitur	0	6	0	0
His subijciantur latitudines viriles, primũqz obliquæ.				
Per frontem esto	0	5	1	0
Per supercilia	0	6	6	0
Per nasum et ceruicem	0	6	0	0
Per labrum et ceruicem	0	5	4	0
Per mentum et collũ similiter	0	5	4	0
Ibidemqz collũ obtinebit	0	3	4	0
Per summas scapulas	0	3	5	0
Per summos humeros	0	4	4	0
Per iugula	0	5	3	0
Per pectus	0	7	4	0
Iuxta alã	0	8	2	0
Per mammas	0	8	3	0
Infra easdem	0	7	6	0
Per cinctum	0	6	5	0
Per vmbilicum	0	6	3	0
Per sinus coxarum	0	6	5	0
Per coxam	0	8	0	0
Per imam aluum	0	7	2	0
Per verenda et clunes	0	6	9	0
Femori autem dabitur iuxta extremas nates	0	5	9	0
Infraqz aliquantum	0	5	9	0
Atqz etiam inferius	0	5	8	0
Per sulcum in femine	0	5	4	0
Supra genu exterius esto	0	4	0	0

	perticula	numerus	portio	frustulū
Interius	o	3	7	o
Per medium genu	o	3	5	o
Infra genu exterius	o	3	4	o
Interius similiter	o	3	4	o
Per mediam ſuram	o	4	o	o
Per imam ſuram exterius	o	3	7	o
Per imam ſuram interius	o	3	4	o
Per imam tibiam	o	2	1	o
Per montem pedis	o	2	4	o
Infra talos	o	4	o	o
Sequuntur brachij obliqui latitudines ſiue denſitates.				
Per humeros eſto	o	4	5	o
Infra alam per muſculos	o	3	3	o
Per nexum cubiti	o	2	4	o
Infra eundem	o	2	4	o
Pauloqꝫ inferius	o	1	7	o
Per manus iuncturam	o	1	4	o
Sed palma obtinebit	o	1	5	o
Tum latitudines aduerſæ deſignentur hoc modo.				
Per ſummam frontem eſto	o	5	1	o
Per frontem mediam	o	5	8	o
Per ſupercilia	o	5	5	o
Per aures	o	6	o	o
Per imum naſum	o	4	6	o
Collum iuxta imum mentum habeat	o	3	3	o
Per ſummas ſcapulas eſto	o	4	o	o
Per ſummos humeros	o	9	2	o
Per iugula	1	2	4	o
Ibidemqꝫ diſtabunt oſſa humerorum inter ſe	o	9	7	o
Per pectus et humeros	1	4	4	o
Intra alas	1	o	2	o
Intra mammas	o	7	o	o
Per cinctum	o	9	o	o
Per umbilicum	1	o	2	o
Per ſinus coxarum	1	o	o	o

	perticula	numerus	portio	frustulū
Per coxam	1	1	3	o
Ibidemqꝫ diſtabūt coxendices inter ſe	o	8	5	o
Per imam aluum	1	1	4	o
Per verenda	1	1	3	o
Per femur iuxta extremas nates	o	5	5	o
Infraqꝫ aliquantum	o	5	1	o
Pauloqꝫ etiam inferius ſimiliter	o	5	1	o
Per ſulcum in femine	o	4	2	o
Supra genu exterius	o	3	2	o
Interius ſimiliter	o	3	2	o
Per ſummum genu	o	2	9	o
Per medium genu	o	2	9	o
Tantundem latitudinis habebunt et duo inferius notata ſpacia. Sed cum figurabitur corpus tum erunt hac in parte delineationes curuulæ.				
Per mediam ſuram eſto	o	3	5	o
Iuxta ſuram exterius	o	3	o	o
Iuxta ſuram interius	o	2	8	o
Per imam tibiam	o	1	4	o
Per talos et montem pedis	o	1	9	o
Infra talos ſimiliter	o	1	9	o
Calcis per extremos digitos latitudo erit	o	3	o	o
Sed brachium ſic fiet.				
Brachij aduerſi per muſculos ſub alis latitudo erit	o	2	5	o
Supra cubiti nexum	o	2	1	o
Infra eundem	o	3	o	o
Pauloqꝫ etiam inferius	o	2	2	o
Per manus iuncturam	o	1	6	o
Manus autem obtinebit	o	3	1	o

Tum deinceps et muliebris corporis commenſurationem exequere facieſqꝫ primum alti-

tudines ita.

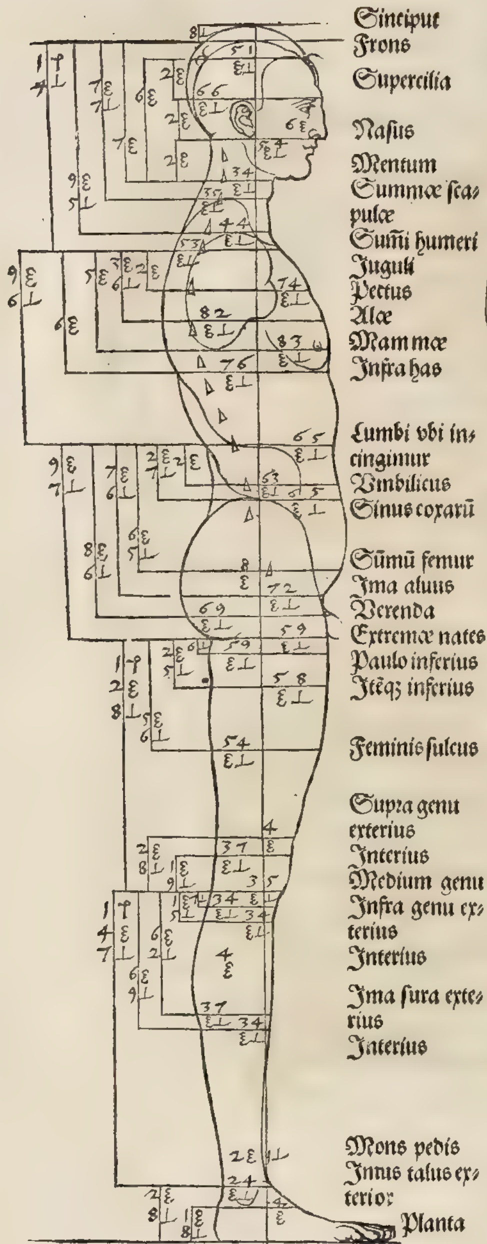
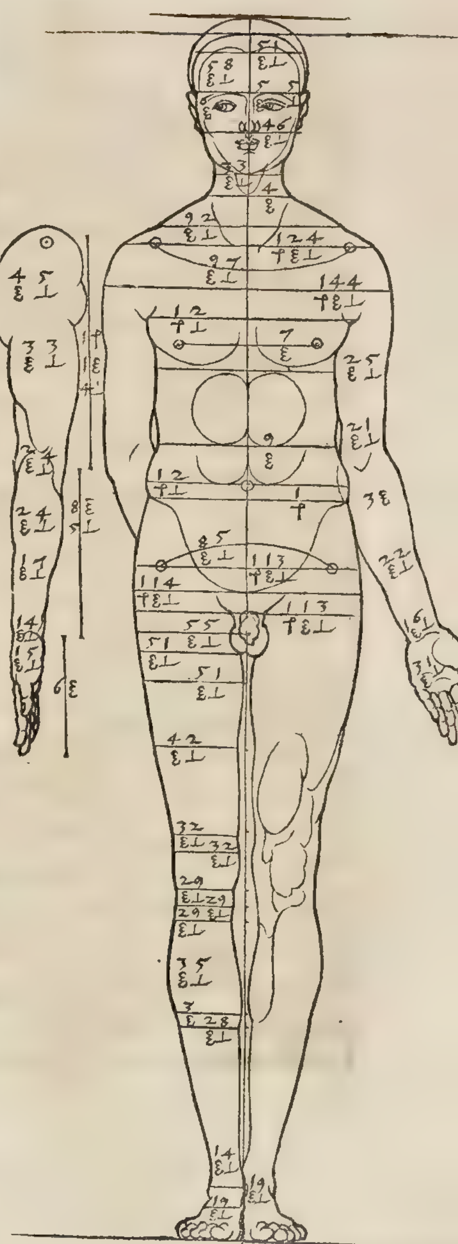
	perticula	numerus	portio	frustulū
A sincipite ad summum collum esto	0	7	0	0
Hinc vero sursum vsq; ad summam frontem	0	6	0	0
A fronte summa ad supercilia	0	2	0	0
A supercilijs ad imum nasum	0	2	0	0
Hinc ad collum similiter	0	2	0	0
Atq; inde mentū sursum paululum circumducendum erit.				
A sincipite ad summas scapulas	0	7	9	0
Ad iugula	1	0	0	0
A iugulis ad summum pectus	0	2	1	0
Infra alas	0	3	7	0
Ad papillas	0	5	5	0
Infra mammas	0	7	0	0
Ad lumbos vbi incingunt	1	1	2	0
Hinc vero in vmbilicum	0	1	5	0
Ad summum femur	0	6	0	0
Ad imam aluum	0	7	0	0
Ad pubis initium vbi corpus bifidum fit	0	8	8	0
Ad imam pubem	0	9	6	0
Ad extremas nates	1	0	4	0
Ab extremis natibus aliquā to inferius	0	2	3	0
Ad sulcum feminis	0	4	3	0
Supra genu	0	9	2	0
Medium in genu	1	1	3	0
E medio genu vsq; infra illud	0	2	0	0
Ad imam suram exterius	0	6	0	0
Interius	0	7	2	0
Ad montem pedis	1	4	5	0
Hinc vero ad imam plantam	0	2	6	0
A planta sursum ad talum exteriorem	0	1	8	0
Longitudo calcis erit	0	8	5	0

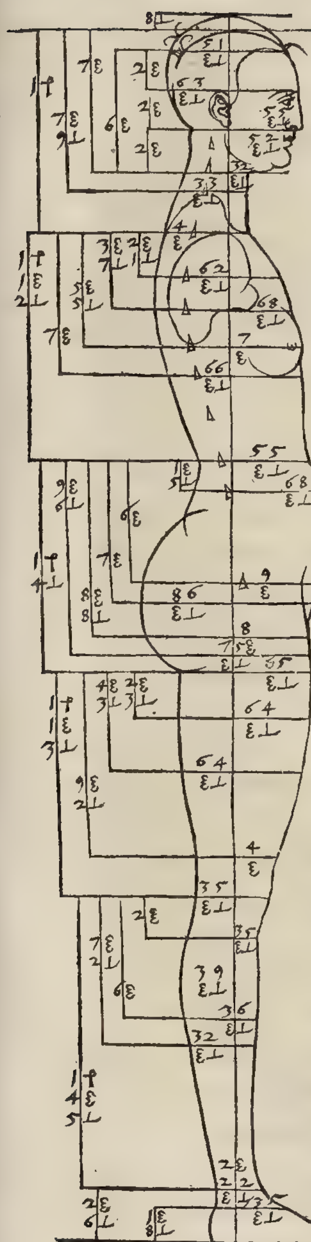
	perticula	numerus	portio	frustulū
Brachium autẽ sic facies.				
Ab humeris quæ altitudo iugulorum est ponatur vsq; ad nexum cubiti	1	1	5	0
E nexu vsq; in iuncturam manus	0	8	5	0
Spacium palma obtinebit	0	5	8	0
Post has altitudinum notationes describes et latitudines. Eæ erunt obliqui corporis tales.				
Per frontem densum esto caput	0	5	1	0
Per supercilia ponatur	0	6	3	0
Per ceruicem et nasum	0	5	5	0
Per labrum et ceruicem	0	5	2	0
Per mentum et collum similiter	0	5	2	0
Sed ibidem collum obtinebit	0	3	2	0
Per sum̄as scapulas	0	3	3	0
Per iugula	0	4	0	0
Per pectus	0	6	2	0
Iuxta alam	0	6	8	0
Per papillas	0	7	0	0
Infra mammas	0	6	6	0
Per lumbos vbi incingunt	0	5	5	0
Per vmbilicum	0	6	8	0
Per summum femur	0	9	0	0
Per imam aluum	0	8	6	0
Per pubis initium	0	8	0	0
Per imam pubem	0	7	5	0
Per femur iuxta extremas nates	0	6	5	0
Inferiusq; paulo	0	6	0	0
Per sulcum in femine	0	5	4	0
Supra genu	0	4	0	0
Per medium genu	0	3	5	0
Infra genu	0	3	5	0
Per mediam suram	0	3	9	0
Per imam suram exterius	0	3	6	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Interius	0	3	2	0
Per imam tibiã	0	2	0	0
Per mõtem pedis	0	2	2	0
Infra talos	0	3	5	0
Sed brachium ita densebitur.				
Per humerum	0	4	4	0
Infra alam	0	3	3	0
Per nexum cubiti	0	2	4	0
Infra eundem	0	2	4	0
Per iuncturam manus	0	1	3	0
Manui autem dabitur	0	1	4	0
Tum notabis iuxta proximam lineam et aduersas latitudines hoc modo.				
Per summam frontem esto	0	5	1	0
Per mediam	0	5	7	0
Per supercilia	0	5	3	0
Per aures	0	5	8	0
Per nasum et buccas	0	4	5	0
Collum iuxta mentum obtinebit	0	3	0	0
Per summas scapulas	0	3	5	0
Per iugula	0	8	7	0
Sub his ossa humerorum distabunt	0	8	5	0
Per pectus	1	2	2	0
Intra alas	0	8	2	0
Intra papillas	0	6	0	0
Thoracis infra mammas latitudo esto	0	8	4	0
Per lumbos vbi incingunt esto	0	7	7	0
Per vmbilicum	1	4	0	0
Per summum femur	1	2	0	0
Ibidemqꝫ distabunt coxendices inter se	0	8	4	0
Per imam aluum	1	1	3	0
Per pubis initium	1	2	4	0

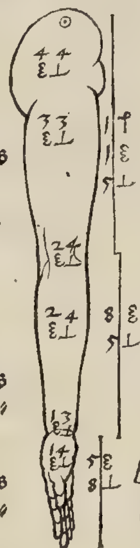
	perticula	numerus	portio	frustulũ
Iuxta imam pubẽ dabitur femori	0	6	2	0
Per extremas nates	0	6	1	0
Pauloqꝫ inferius	0	6	0	0
Per sulcũ feminis	0	5	3	0
Supra genu	0	3	8	0
Per medium genu	0	3	5	0
Infra genu	0	3	1	0
Per mediam suram	0	3	5	0
Per imam suram exterius	0	3	4	0
Per imam suram interius	0	3	0	0
Per imam tibiam	0	1	4	0
Per montem pedis	0	2	6	0
Infra talos similiter	0	2	6	0
Sed calcis per extremos digitos latitudo erit	0	2	9	0
Tum brachiũ accomodabis huiusmodi.				
Infra alas latum	0	2	4	0
Supra nexum cubiti	0	2	1	0
Infra eundem	0	2	9	0
Per iuncturam manus	0	1	5	0
Sed palmam facies latam	0	2	8	0
His notationibus circumscribes figuram virilis muliebrisqꝫ corporis cõuenientibus et aptis flexibus, vt nos facere studuisse in exemplis poteris cernere. Sed si volueris his corporis caput maiusculum imponere, produces ipsum in altitudinis linea.	0	0	8	0

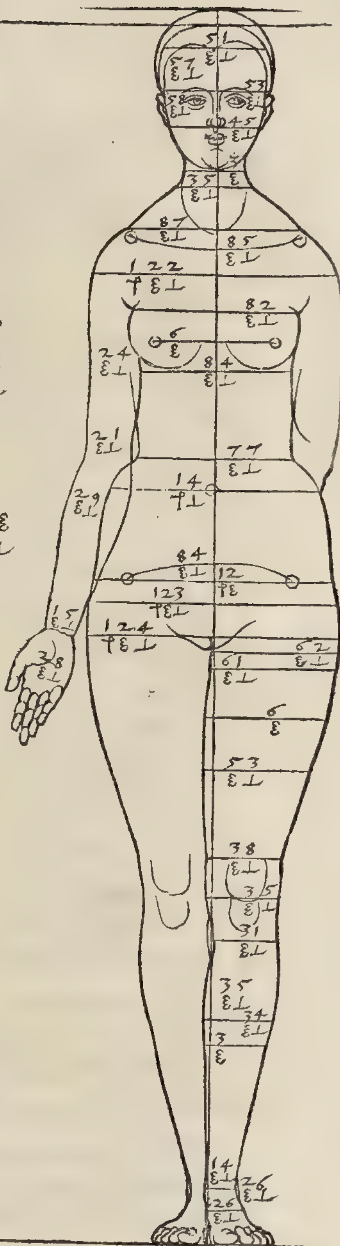
Ateqꝫ ita prolongatum pariter et densiusculũ et latiusculum in obliquo aduersoqꝫ corpore facies, ita vt et ante fieri debere ostendi, et a nobis in exemplis demonstratum est.

Sinciput
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Summæ scapulæ
Sum̃i humeri
Juguli
Pectus
Alæ
Mammæ
Infra has
Lumbi ubi incingimur
Umbilicus
Sinus coxarũ
Sũmũ femur
Ima aluus
Verenda
Extremæ nates
Paulo inferius
Itẽq; inferius
Feminis sulcus
Supra genu exterius
Interius
Medium genu
Infra genu exterius
Interius
Ima sura exterius
Interius
Mons pedis
Intus talus exterior
Planta

Sinciput
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sūmæ scapulæ
Juguli
Pectus
Alæ
Papillæ
Infra mãmas
Lumbi vbicuigunt
Vmbilicus
Sūmū femur
Ima aluus
Initium pubis vbi fit corpus bifidum
Ima pubes
Extremæ nates
Ibidemq; paulo inferius
Sulcus in femine
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Imū suræ exterioris
Interioris
Mons pedis
Imus talus exterior
Planta

Sequitur alterius virilis corporis mensuratio. Cuius latitudinis præcipuæ partes seu membra iuxta primam obliquæ effigiei lineam ita notabuntur.

	perticula	numerus	portio	frustulū
A sincipite ad verticem	0	1	0	0
Ad frontem	0	2	2	0
Ad imum mentum	0	8	4	0
Ad summos humeros	1	0	1	0
Ad ossa humerorum	1	1	0	0
Ad iugula	1	1	5	0
Hinc vero vsqz sub alam	0	2	1	0
Ad mammas	0	4	0	0
Infra easdē	0	5	3	0
In cinctum	1	0	0	0
Hinc autem in vmbilicum	0	2	3	0
Ad summum femur	0	7	5	0
Ad verenda	0	8	5	0
Ad extremas nates	1	1	0	0
Ab extremis natibus ad sulcū feminis	0	3	2	1
Supra genu	0	7	4	0
In medium genu	1	0	5	0
E medio genu vsqz infra illud	0	1	6	0
Atqz inde quoqz ad imam suram exterius	0	6	8	0
Interius	0	7	7	0
Ad montem pedis	1	4	6	0
Ad imam tibiam	1	5	4	0
Ad imam plantam	1	7	0	0
Calci autē longitudo dabitur	1	0	0	0
Sed brachium huiusmodi erit.				
Ab humero ad nexum cubiti esto	1	0	0	0
A nexu vsqz in manus iuncturam	0	9	0	0
A iunctura manus ad extremos digitos	0	6	0	0

Atqz ita designatis altitudinibus partium primum obliqui corporis densitas, deinde et latitudo aduersi exquiretur.

Densitas ita.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Per verticem esto	0	5	2	0
Per frontem	0	7	0	0
Per supercilia	0	7	5	0
Per nasum	0	7	0	0
Per labrum superius et ceruicē	0	6	2	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	4	2	0
Per summos humeros	0	4	6	0
Per ossa humerorum	0	5	0	0
Per iugula	0	6	7	0
Per alam	0	7	9	0
Per mām̄as	0	8	5	0
Infra easdem	0	8	3	0
Per cinctum	0	7	3	0
Per vmbilicum	0	6	7	0
Per summum femur	0	8	4	0
Per verenda	0	7	6	0
Per femur iuxta extremas nates	0	6	1	0
Per sulcum feminis	0	6	1	1
Supra genu	0	4	7	0
Per medium genu	0	3	8	0
Infra genu	0	3	7	0
Per mediam suram	0	4	4	0
Per imam suram exterius	0	4	0	0
Interius	0	3	7	0
Per imam tibiam	0	2	5	0
Per montem pedis	0	3	0	0
Infra talos	0	4	9	0
Brachium autē accomodabis tale.				
Per humerum densum	0	5	0	0
Per musculos	0	7	3	0
Per nexum cubiti	0	2	6	0
Infra eundem	0	2	8	0
Inferiusqz etiam	0	2	0	0
Per iuncturam manus	0	1	6	0
Sed palmæ densitas erit	0	1	9	0

Aduersæ latitudines hæ erunt.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Per verticem esto	0	5	5	0
Per frontem	0	6	6	0

	particula	numerus	portio	frustulum
Per supercilia	0	5	8	0
Per aures	0	6	5	0
Per nasum et buccas	0	4	8	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	4	0	0
Per summos humeros	1	0	0	0
Sed inter ossa humerorum relinquetur spacium	1	0	0	0
Per pectus et humeros iuxta iugula	1	5	0	0
Intra alas	1	0	0	0
Intra alas auersas	1	1	8	0
Intra mãmas	0	7	6	0
Infra mam̃as	1	1	6	0
Per cinctum	0	9	6	0
Per vmbilicum	1	0	0	0
Per sinus coxarum	1	1	7	1
Ibidemq; distabunt coxendices inter se	0	8	5	0
Per verenda	1	1	9	0
Per femur iuxta extremas nates	0	5	4	0
Per sulcum feminis	0	4	5	0
Supra genu	0	3	5	0
Per medium genu	0	3	1	1
Infra genu	0	3	0	0
Per mediam suram	0	3	8	0
Per imam suram exterius	0	3	4	0
Interius	0	3	0	0
Per imam tibiam	0	1	6	0
Per montem pedis	0	2	0	0
Infra talos	0	2	2	0
Sed calcis per extremos digitos latitudo erit	0	3	9	0

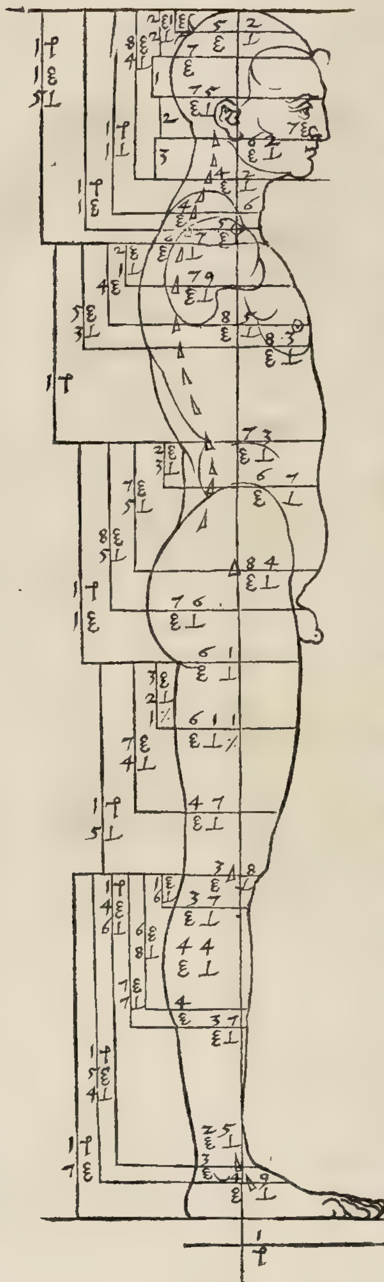
Tum deinceps et brachii latitudines describentur.

	particula	numerus	portio	frustulum
Per musculos humeri esto	0	2	6	0
Supra nexum cubiti	0	2	3	0
Infra eundem	0	3	0	0
Inferiusq; etiam	0	2	3	0
Per iuncturam manus	0	2	0	0
Palma obtinebit	0	3	2	0

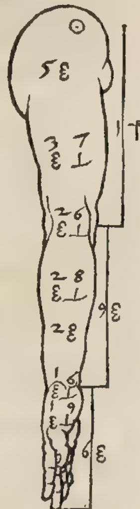
Atq; ita effinges scite conuenientibus delineationibus obliquum aduersumq; corpus vt sæpe monuimus, et a nobis factitatũ cernere est. Itemq; circumdabis auersum corpus extremis aduersi lineis.

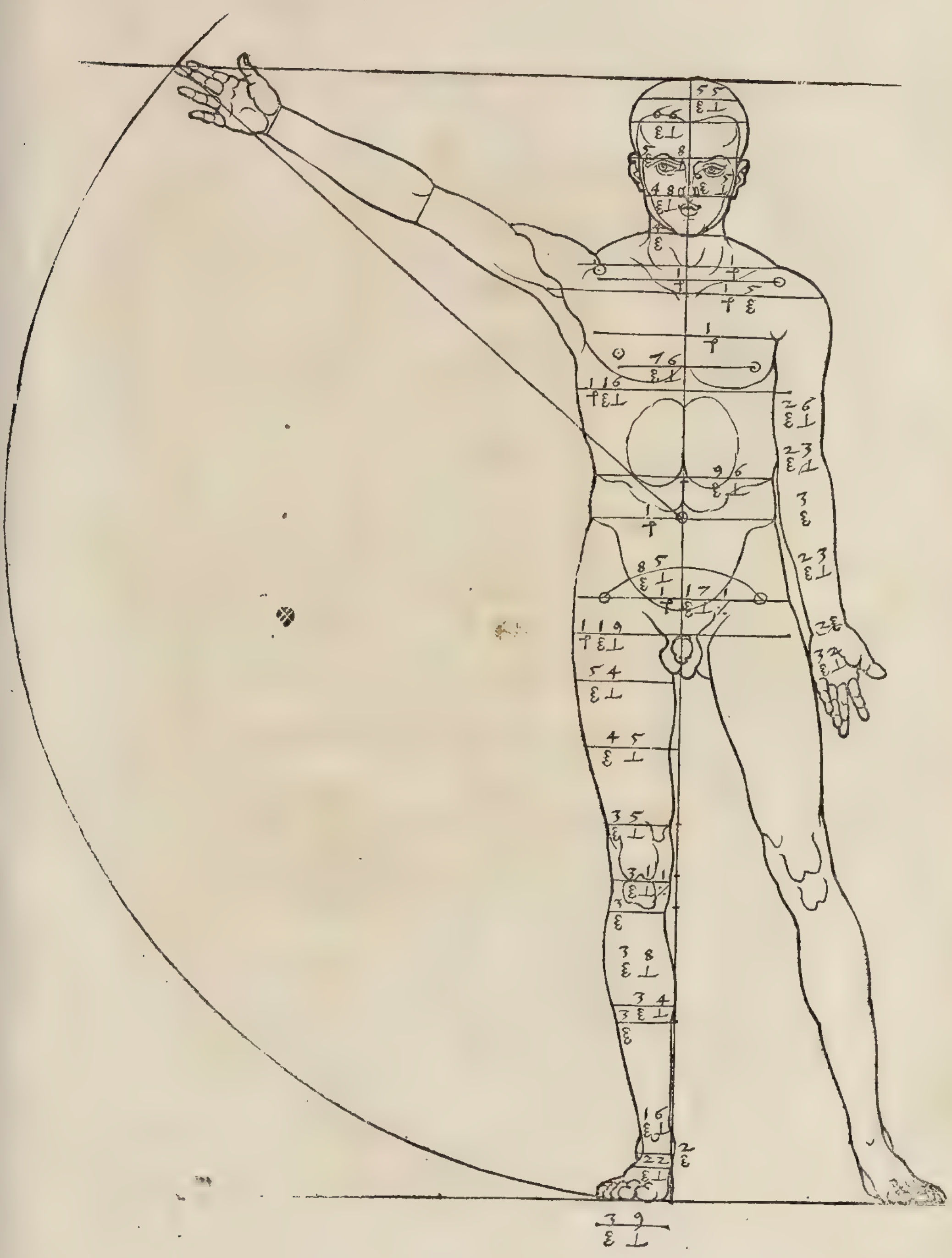
	particula	numerus	portio	frustulum
Rima autẽ podicis obtineat	0	6	0	0
Calcaneusq; patescet	0	2	2	0
Sed alæ in auerso corpore hoc est a tergo demittende erũt vt sæpe diximus, Erit igitur a summis iugulis ad alas auersas.	0	4	5	0

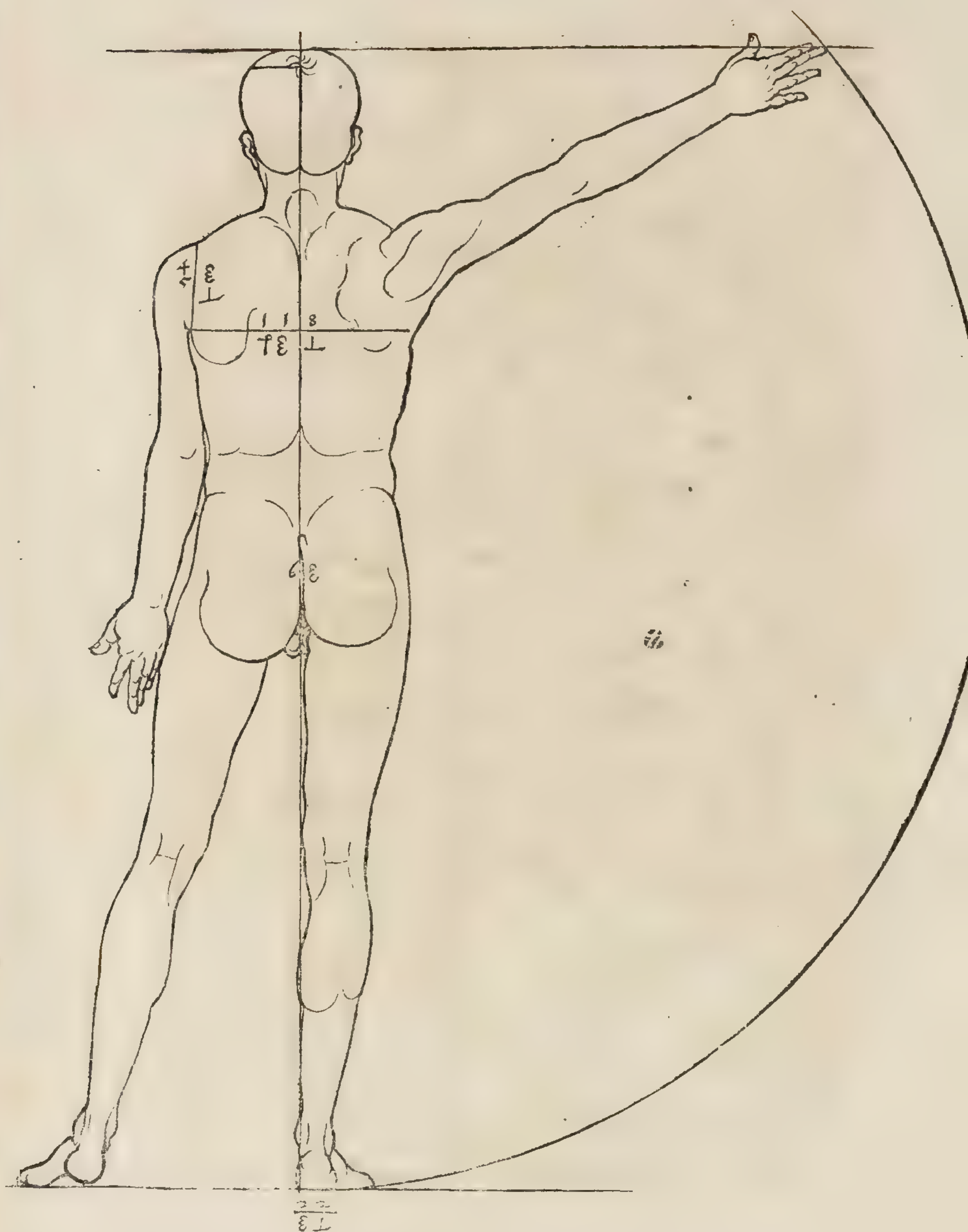
In hoc corpore extenso brachio vt extremi digiti altitudinem summis capitis æquent, et imposito circini pede in vmbilicũ rotundationis linea ad extrema in capite manibus et pedibus attinget, quod et ipsum licet in exemplis contemplere.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sum̃i humeri
Ossa humerorum
Juguli
Ala aduersa
Mammæ
Infra mãmas
Cinctus
Vmbilicus
Sũmũ femur
Verenda
Extremæ nates
Sulcus feminis
Supra genu
Mediũ genu
Infra genu
Ima sura exterius
Interius
Mons pedis
Imus talus exterior
Planta

Descripto virili corpori addatur et muliebre. Cuius altitudinem supra ostenso modo metiere iuxta primam lineam obliqui corporis ita.

	perticula	numerus	portio	frustulū
A sincipite ad verticē esto	0	0	6	0
Ad frontem	0	2	4	0
Ad imum mentum	0	8	4	0
Ad summos humeros	0	9	8	0
Ad iugula	1	1	0	0
Hinc autem vsqz ad alam	0	2	8	0
Ad alam vero a tergo	0	3	7	0
Ad papillas	0	4	5	0
Infra mammas	0	6	0	0
Ad cinctum	1	0	7	0
E cinctu in vmbilicū	0	2	6	0
Ad summum femur	0	6	2	0
Ad pubis initium	0	8	3	2
Ad imam pubem	0	9	0	0
Ad extremas nates	1	0	5	0
Hinc autem ad sulcum in femine	0	4	5	0
Supra genu	0	9	0	0
Ad medium genu	1	1	6	0
E genu medio vsqz infra ipsum	0	1	9	0
Ad imam suram exterius	0	6	4	0
Interius	0	7	3	0
Ad montem pedis	1	3	3	0
Ad imam tibiam et talum	1	4	2	0
Ad plantam	1	6	2	0
Sed calcem longum facies	0	9	4	0
Sequuntur brachij longitudines.				
Ab humero ad nexum cubiti esto	0	9	4	0
E nexu vsqz in manus iuncturam	0	8	4	0
E iunctura ad extremos digitos	0	6	1	0

Post notatas vt indicatæ sunt altitudines partium appones illis et densitatum et latitudinum mensuras, densitates quidem obliqui corporis tales.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Per verticem esto	0	4	5	0
Per frontem	0	7	2	0
Per supercilia	0	7	4	0
Per nasum	0	6	6	0
Per labrum superius et ceruicem	0	6	1	1
Collum iuxta mentum erit	0	4	0	0
Per summos humeros	0	4	5	0
Per iugula	0	5	3	0
Per alam	0	7	5	0
Per papillas	0	8	0	0
Infra mammas	0	7	5	0
Per cinctum	0	6	2	0
Per vmbilicum	0	8	0	0
Per summum femur	0	9	9	0
Per pubis initium et clunes	0	8	2	0
Per imam pubem	0	7	9	0
Per femur iuxta extremas nates	0	6	6	0
Per sulcum in femine	0	6	4	0
Supra genu	0	4	5	0
Per medium genu	0	3	8	0
Infra genu	0	3	9	0
Per mediam suram	0	4	2	0
Per imam suram exterius	0	3	8	0
Interius	0	3	6	0
Per imam tibiam	0	2	4	0
Per montem pedis	0	2	5	0
Per imū talum	0	3	9	0
Brachium post hæc obliquum ita facies.				
Per humerum densum	0	4	6	0
Per musculos	0	3	6	0
Per nexū cubiti	0	2	8	0

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Per manus iuncturam esto	0	1	4	0
Palmæ autem detur	0	1	8	0
Latitudines vero aduersi tales.				
Per verticem esto	0	4	8	0
Per frontem	0	6	4	0
Per supercilia	0	5	8	0
Per aures	0	6	2	0
Per nasum et buccas	0	4	8	0
Collo iuxta mentum assignetur	0	3	9	0
Per suños humeros	0	9	5	0
Per iugula	1	1	8	0
Ibidemq; ossa humerorum distabunt	0	9	5	0
Intra alas erit spacium	0	8	7	0
Sed à tergo	1	0	4	0
Intra papillas	0	5	7	0
Per mãmas et humeros	1	3	2	0
Infra mãmas	1	0	2	0
Per cinctum	0	9	4	0
Per vmbilicum	1	1	7	1
Per summum femur	1	2	4	0
Ibidẽq; distabunt coxendices	0	9	0	0
Per pubis initium	1	2	8	0
Per imam pubem	0	6	1	0
Per extremas nates	0	6	1	0
Per sulcum in femine	0	5	2	0
Supra genu	0	3	9	0
Per medium genu	0	3	2	0
Infra genu	0	3	1	0

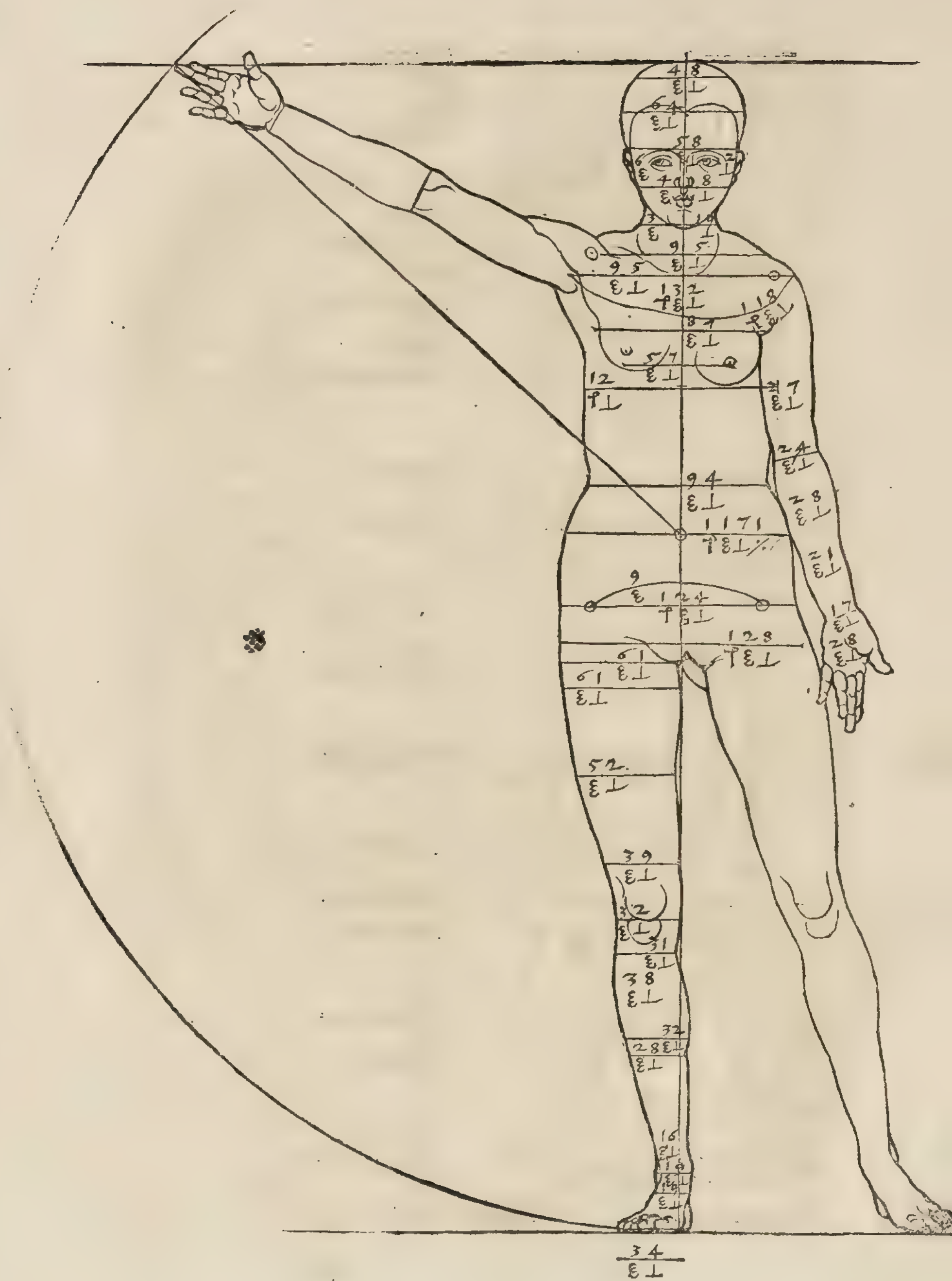
	perticula	numerus	portio	frustulu
Per mediam suram	0	3	8	0
Per imam suram exterius	0	3	2	0
Interius	0	2	8	0
Per imam tibiam	0	1	6	0
Per talos	0	1	9	0
Infra talos	0	1	9	0
Per extremos digitos erit calcis latitudo	0	3	4	0
Sequitur brachij descriptio, hoc erit latum.				
Per musculos humeri	0	2	7	0
Per nexum cubiti	0	2	4	0
Infra eundem	0	2	8	0
Inferiusq; etiam	0	2	1	0
Per manus iuncturam esto	0	1	7	0
Palmæ autem detur	0	2	8	0
Atq; ita partium altitudinibus et latitudinibus designatis inscribetur conueniens obliquo aduersoq; corpori suis in locis forma. Sed auersum includetur in extremas lineas aduersi.				
Rima autem podicis obtinebit	0	6	2	0
Sed calcaneus patebit	0	1	9	0

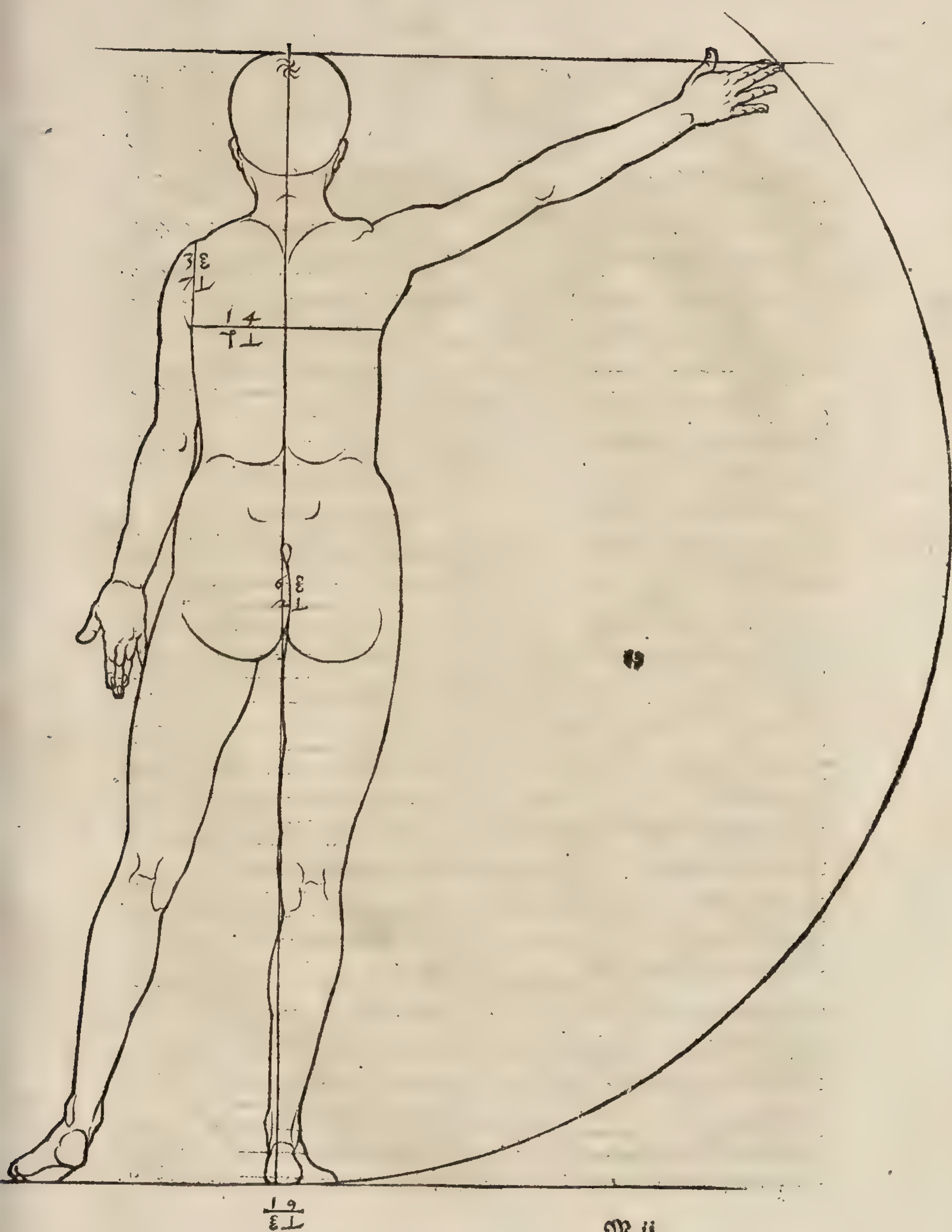
Hoc similiter corpus expassis manibus propositum vt de virili diximus, in circuli lineam includere poteris sicut in exemplis fecimus.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sũmi humeri
Juguli
Infra alas ad-
uersas
Papillæ
Infra mãmas
Cinctus
Vmbilicus
Sũmũ femur
Pubis initium
Ima pubes
Extremæ nates
Sulcus in femi
ne
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Ima sura exte-
rius
Interius

Mons pedis
Imus talus ex-
terior
Planta

Iterum describam virile corpus qua ratione alia supra facienda ostendi. Cuius quidē sit commensuratio talis.

	perticula	numerus	portio	fusulli
A sincipite ad verticem	o	1	o	o
Ad imum mentum	o	7	6	o
Ad summas scapulas	o	8	6	o
Ad summos humeros	1	o	6	o
Ad iugula	1	1	5	o

Tum quicquid erit intra summam frontem et imum mentum diuides in spacia æqualia tria lineis duabus. Supremo dabitur frons, proximo oculi, nasus, aures, Infimo bucca et mentum. Atqz ita faciē vbiqz in imaginibus effingere rectum est, nos non vbiqz meminimus. Tu tamē ex vno transferre in omnia poteris.

	perticula	numerus	portio	fusulli
A iugulis ad summum pectus	o	2	o	o
Infra alam	o	3	9	o
Infra alas auersas	o	4	2	o
Ad mammas	o	5	1	o
Infra has	o	6	1	o
Ad imum thoraca	o	7	1	o
Ad cinctum	o	9	2	o
Hinc vero in vmbilicum	o	2	9	o
Ad sinum coxæ	o	4	7	o
Ad summum femur	o	6	9	o
Ad imam aluum	o	7	9	o
Ad verenda	o	8	6	o
Ad extremas nates	1	1	5	o
Hinc autem ad sulcum feminis	o	4	4	o
Supra genu	o	9	1	1
In medium genu	1	1	o	o
E medio genu vsqz infra ipūm	o	2	5	o
Ad imam suram exterius	o	6	4	o
Interius	o	7	2	o
Ad montem pedis	1	3	9	o
Ad talum imum exterius	1	4	7	o
Ad imam plantam	1	6	8	o

	perticula	numerus	portio	fusulli
Longitudo autem calcis erit	o	9	5	o
Sed brachij talis, Ab humero vsqz in nexum cubiti esto	1	o	4	o
E nexu vsqz in iuncturam manus	o	8	3	o
E iūctura ad extremos digitos	o	6	6	o

His ita dispositis altitudinibus addes et latitudines primumqz obliquas ita.

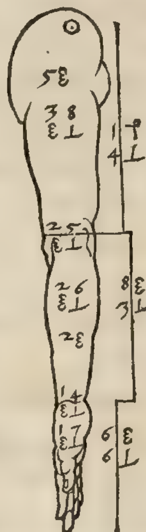
	perticula	numerus	portio	fusulli
Per verticem esto	o	5	6	o
Per supercilia	o	7	1	o
Per nasum	o	6	3	o
Per labrum superius	o	5	5	o
Per mentum et collum	o	5	2	o
Ibidemqz collum obtinebit	o	3	9	o
Per sum̄as scapulas similiter	o	3	9	o
Per summos humeros	o	4	5	o
Per iugula	o	5	6	o
Per pectus	o	7	3	o
Per alam	o	8	3	o
Per mammas	o	8	4	o
Infra has	o	7	9	o
Per imum thoracem	o	7	8	o
Per cinctum	o	7	o	o
Per vmbilicum	o	6	8	o
Per sinum coxæ	o	7	o	o
Per summum femur	o	7	6	o
Per imam aluum	o	7	2	1
Per verenda	o	7	3	o
Per femur iuxta extremas nates	o	5	8	o
Pauloqz inferius	o	5	5	o
Per sulcum in femine	o	5	6	o
Supra genu	o	4	2	o
Per medium genu	o	4	o	o
Infra patellam	o	3	5	o
Per altitudinem infra genu	o	4	o	o
Per mediam suram	o	4	2	o
Per imam suram exterius	o	3	9	o
Per imam suram interius	o	3	5	o
Per imam tibiam	o	2	4	o
Per montem pedis	o	2	8	o
Infra talos	o	3	8	o

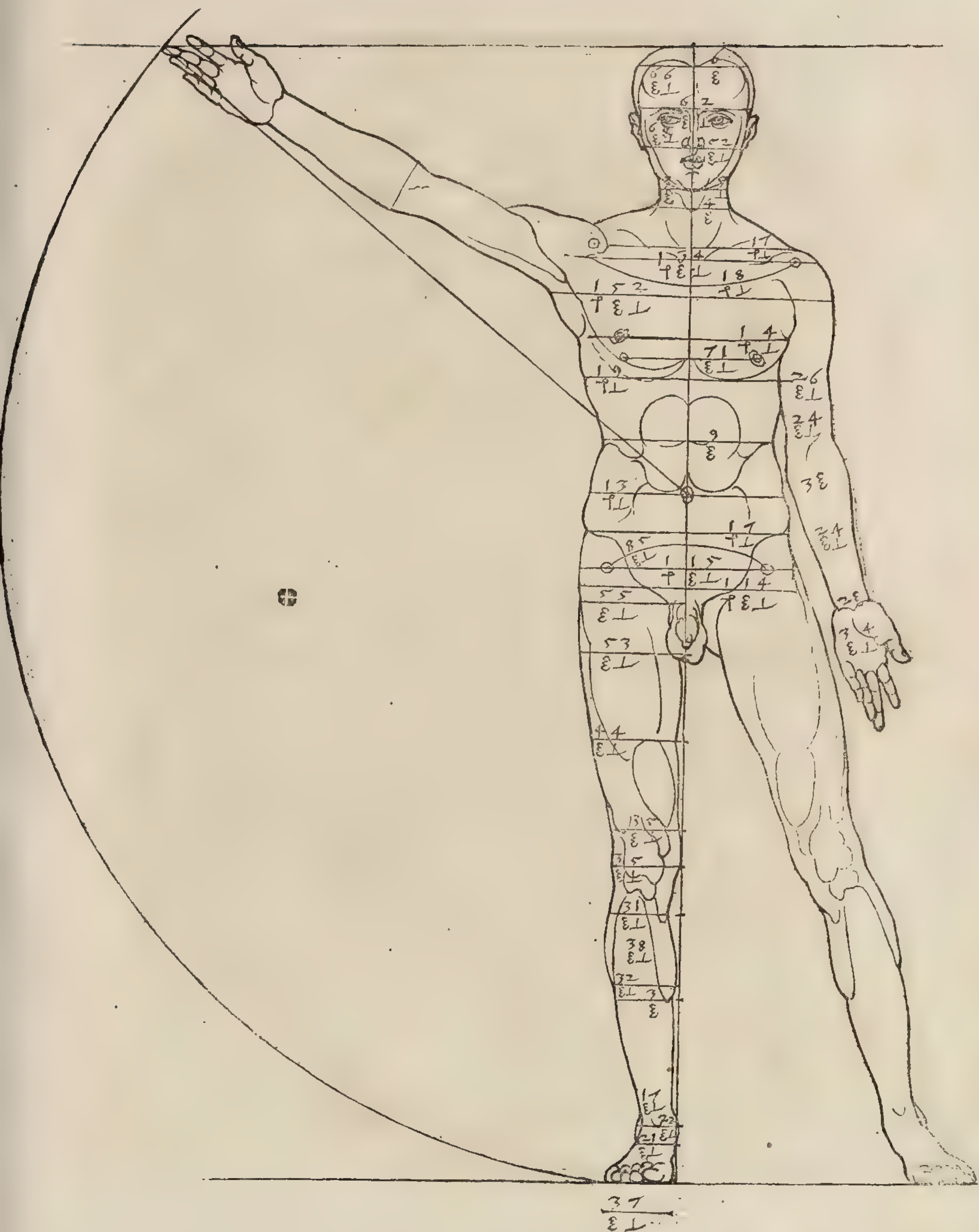
	particula	numerus	portio	fustulli
Brachium autem obliquū sic fiet.				
Per humerum latum	0	5	0	0
Per alam a tergo	0	3	8	0
Per nexum cubiti	0	2	5	0
Infra eundem	0	2	6	0
Pauloqꝫ etiam inferius	0	2	0	0
Per iuncturam manus	0	1	4	0
Sed palma obtinebit	0	1	7	0
Latitudines autem aduersæ huiusmodi notabuntur.				
Per verticem esto	0	6	0	0
Per mediam frontem	0	6	6	0
Per supercilia	0	6	2	0
Per aures	0	6	8	0
Per nasum et buccas	0	5	2	0
Collo autem iuxta mentum detur	0	3	5	0
Per summas scapulas	0	4	0	0
Per summos humeros	1	0	7	0
Per iugula	1	3	4	0
Ibidemqꝫ ossa humerorū distabunt	1	0	8	0
Per pectus	1	5	2	0
Intra alas	1	0	4	0
Intra alas auersas	1	1	8	0
Infra mammas	1	0	9	0
Per cinctum	0	9	0	0
Per vmbilicum	1	3	0	0
Per sinum coxæ	1	0	7	0
Per summum femur	1	1	5	0
Ibidemqꝫ distabunt coxendices inter se	0	8	5	0
Per imam aluum	1	1	4	0
Per femur iuxta verenda	0	5	5	0

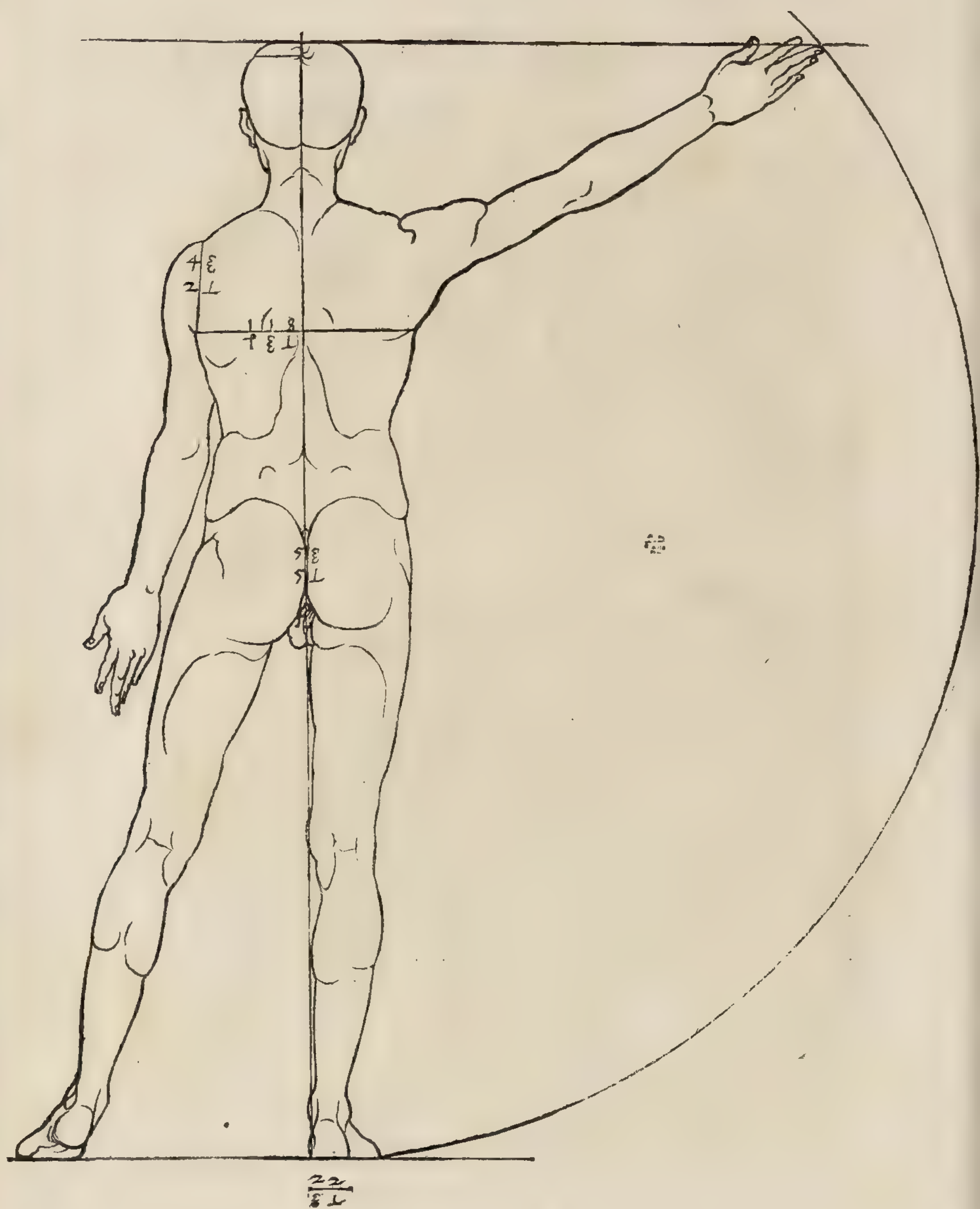
	particula	numerus	portio	fustulli
Per extremas nates	0	5	3	0
Per sulcum in femine	0	4	4	0
Supra genu	0	3	5	0
Per medium genu similiter	0	3	5	0
Infra genu	0	3	1	0
Per mediam suram	0	3	8	0
Per imam suram exterius	0	3	2	0
Interius	0	3	0	0
Per imam tibiam	0	1	7	0
Per talum et montem pedis	0	2	2	0
Infra talos per pedem	0	2	1	0
Calcis per extremos digitos latitudo esto	0	3	7	0
Brachium autem tale facies.				
Per musculos humeri latum	0	2	6	0
Supra nexum cubiti	0	2	4	0
Infra eundem	0	3	0	0
Inferiusqꝫ etiam	0	2	4	0
Per iuncturam manus	0	2	0	0
Palma autem obtineat	0	3	4	0
Post hæc forma apta locis suis virilium corporum hoc est obliqui aduersiqꝫ describetur. Sed auerso accomodabunt extremæ lineæ aduersi. Et rima podicis tenebit	0	5	5	0
Calcaneusqꝫ patescet	0	2	2	0

Hoc etiam corpus in circuli lineam includes, quæ extensas manus extremas itēqꝫ pedes radat, centro constituto in vmbilico, vt supra et in aliis ostēdimus et expressimus quoqꝫ subiectis exemplis.

Sinciput
Vertex
Supercilia
Nasus
Mentum
Summæ sca-
pulæ
Sūmi humeri
Juguli
Pectus
Ala aduersa
Mammæ
Infra illas
Imus thorax
Cinctus
Vmbilicus
Sinus coxæ
Sūmū femur
Ima aluus
Verenda
Extremæ nates
Sulcus in femi
ne
Supra genu
Mediū genu
Infra genu
Ima sura ex-
terius
Interius
Mons pedis
Talus imus ex-
terior
Planta

Describamus et muliebre congruæ staturæ corpus. Esto igitur altitudo a sincipite.

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Ad verticem	o	o	9	o
Ad frontem	o	1	8	o
Ad imum mentum	o	7	5	o
Ad summas scapulas	o	9	o	o
Ad iugula	1	1	o	o
Hinc vero ad sum̃os humeros	o	o	5	o
Ad pectus	o	2	8	o
Ad alam aduersam	o	3	7	o
Ad alam auersam	o	4	6	o
Ad papillas	o	5	6	o
Infra mammas	o	7	2	o
In cinctum	1	1	8	o
E cinctu in vmbilicum	o	1	2	o
Ad summum femur	o	6	1	o
Ad imam aluum	o	7	o	o
Supra pubem	o	8	4	o
Ad pubis initium	o	9	5	o
Ad imam pubem	1	o	2	1
Ad extremas nates	1	1	1	o
Hinc ad sulcum in femine	1	3	8	o
Supra genu	o	7	9	o
Medium in genu	1	o	o	o
E medio genu vsq; infra illud	o	1	o	o
Ad imam suram exterius	o	6	o	o
Ad imam suram interius	o	7	o	o
Ad montem pedis	1	3	1	o
Ad talum exteriorem	1	4	o	o
Ad imam plantam	1	6	1	o
Longitudo autem calcis erit	o	9	o	o
Brachij vero talis.				
Ab humero ad cubiti nexum	1	o	o	o
A nexu in iuncturam manus	o	8	3	o
E iunctura ad extremos digitos esto	o	5	8	o

Post hæc notabuntur densitates et latitudines corporis.

Densitates iuxta primam lineam obliqui corporis ita.

	perticula	numerus	portio	frustulũ
Per verticem esto	o	5	o	o
Per frontem	o	6	4	o
Per supercilia	o	7	3	o
Per nasum	o	6	4	o
Per superius labrum	o	5	8	o
Per mentum et collum	o	5	6	o
Collum ibidem obtinebit	o	3	4	o
Per summos humeros	o	3	7	o
Per iugula	o	4	8	o
Iuxta ossa humerorum	o	5	8	o
Per pectus	o	7	4	o
Iuxta alam	o	7	5	o
Per papillas	o	7	8	o
Infra mammas	o	7	2	o
Per cinctum	o	6	2	o
Per vmbilicum	o	7	2	o
Per summum femur	1	o	5	c
Per imam aluum	1	o	o	o
Supra pubem	o	9	2	o
Per pubis initium	o	8	7	o
Per imam pubem	o	8	2	o
Per femur iuxta extremas nates	o	7	o	o
Per sulcum in femine	o	6	7	o
Supra genu	o	4	8	o
Per medium genu	o	4	o	o
Infra genu	o	3	8	o
Per mediam suram	o	4	4	o
Per imam suram exterius	o	4	1	o
Per imam suram interius	o	3	6	o
Per imam tibiam	o	2	5	o
Per montem pedis	o	2	6	o
Per imos talos et pedem	o	3	8	o
Brachium obliquum ita facies.				
Per humerum densum	o	4	4	o
Per musculos	o	3	8	o
Per nexum cubiti	o	2	6	o
Infra eundem	o	2	7	o
Inferiusq; etiam	o	2	o	o
Per iuncturam manus	o	1	5	o
Sed palmæ dabitur	o	1	8	o

At latitudines iuxta alteram lineam aduersi ita.

	perticula	numerus	portio	frustuli
Per verticem esto	0	5	0	0
Per summam frontem	0	6	4	0
Per mediam frontem	0	6	5	0
Per supercilia	0	6	0	0
Per aures	0	6	5	0
Per nasum et buccas	0	5	0	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	3	2	0
Per summas scapulas	0	5	6	0
Per iugula	1	0	6	0
Per ossa humerorum	1	2	0	0
Ibidemq; distabunt ipsa inter se	0	6	5	0
Per pectus et humeros	1	3	7	1
Intra alas	0	9	1	0
Intra alas a tergo	1	0	5	0
Intra papillas	0	6	8	0
Infra mammas	0	9	7	0
Per cinctum	0	8	8	0
Per vmbilicum	1	1	2	2
Per summum femur	1	3	0	0
Ibidemq; coxendices distabũt	0	9	5	0
Per imam aluum	1	3	2	1
Supra pubem	1	3	5	0
Per pubis initium	1	3	4	0
Per femur iuxta imam pubem	0	6	6	1
Iuxta extremas nates	0	6	6	0
Per sulcum in femine	0	5	6	0
Supra genu	0	4	2	0
Per medium genu	0	3	8	1
Infra genu	0	3	7	0
Per mediam suram	0	4	3	0
Per imam suram exterius	0	3	9	0
Interius	0	3	4	0
Per montem pedis	0	1	7	0
Per imos talos et pedem	0	2	1	1
Sed per extremos digitos calcis latitudo erit	0	3	5	0

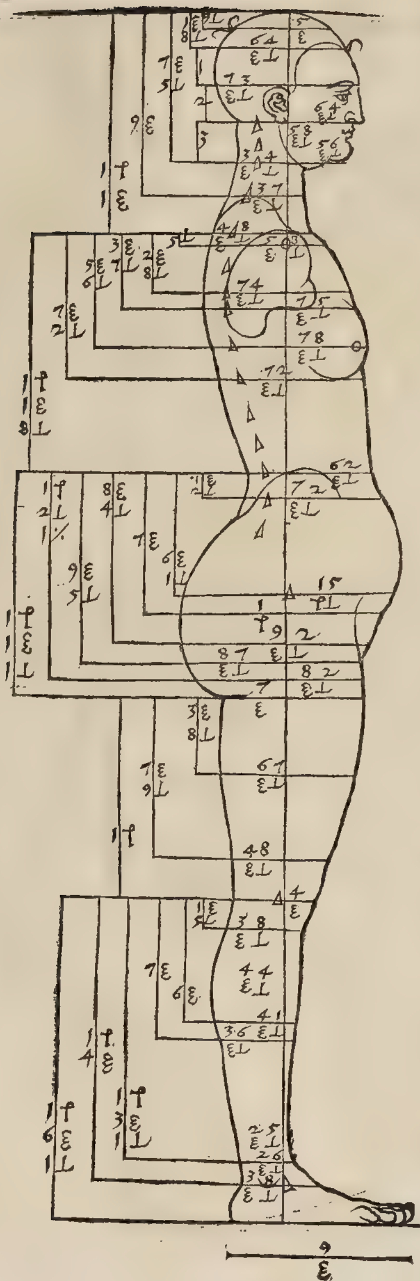
Tum brachium tale adiunges.

	perticula	numerus	portio	frustuli
Per musculos humeri latum	0	2	9	0
Supra nexum cubiti	0	2	4	0
Infra eundem	0	3	0	0
Atq; etiam inferius	0	2	4	0
Per manus iuncturã esto	0	1	8	0
Per palmam	0	3	0	0

Tum deinceps his ita perfectis forma muliebris vtriusq; corporis modi bellula et scitula describetur. Deq; auerso facies vt sæpe monuimus includens extremis lineis aduersi.

	perticula	numerus	portio	frustuli
Podicisq; assignans rimæ	0	6	0	0
Et pandens calcaneum	0	2	0	0

Hoc corpus in circuli lineam centro facto in vmbilico includes, vt aliquoties iam de aliis diximus, et in exemplis nostris conspicere est.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus

Mentum
Summæ scapulæ
Sūmi humeri
Ossa humerorū
Pectus
Ala aduersa
Papillæ
Infra mãmas

Cinctus
Vmbilicus

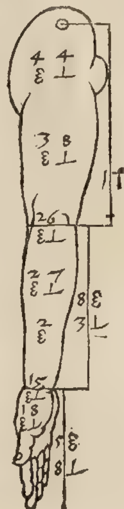
Sūmū femur
Ima aluus
Supra pubem
Initium pubis
Ima pubis
Extremæ nates

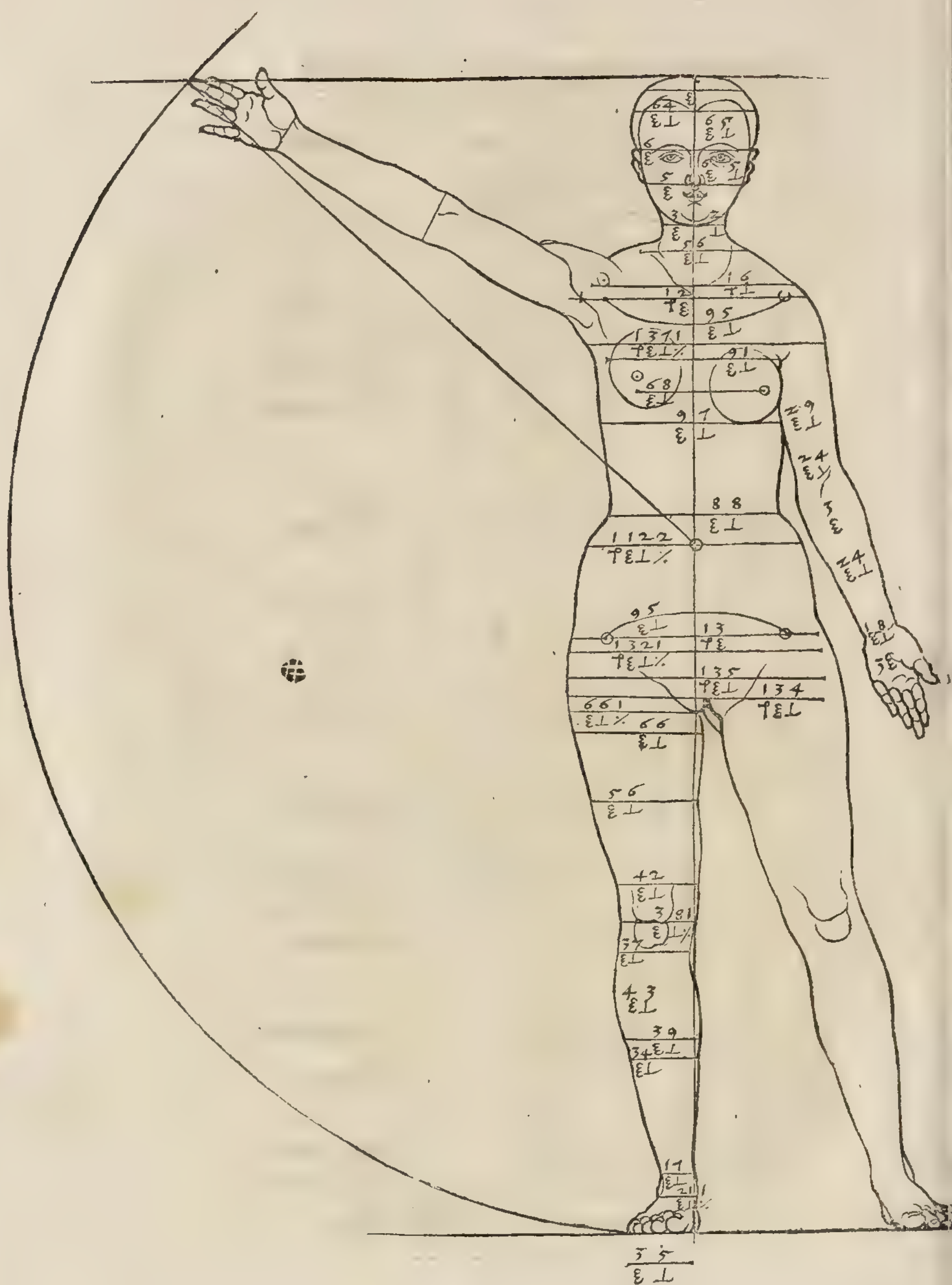
Sulcus feminis

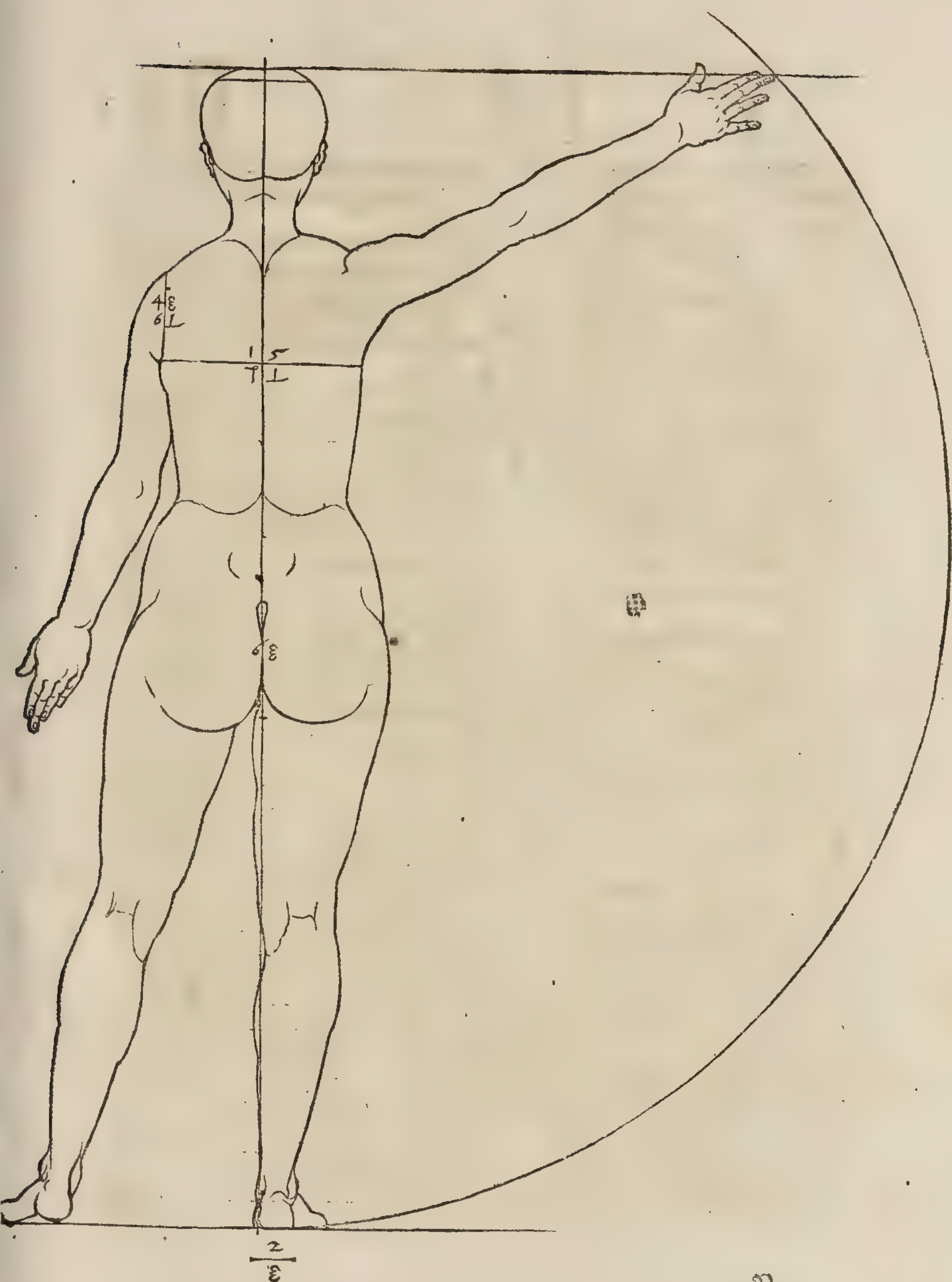
Supra genu
Medium genu
Infra genu

Ima sura exterius
Interius

Mons pedis
Imus talus exterior
Planta

Sequitur alterius muliebris corporis descriptio congruentis cum superius descripto virili. Eius igitur altitudines tales erunt.

	perticula	numerus	portio	frustulū
A sincipite ad verticẽ esto	0	0	7	0
Ad frontem	0	1	6	0
Ad imum mentum	0	6	4	0
Ad summas scapulas	0	8	7	0
Ad iugula	1	0	2	0
A fronte ad supercilia	0	2	2	0

Postea per medium vna transuersa linea diuides supercilia a mento, ita descriptis duobus spacijs æqualibus superiori attribues nasum, oculos, aures. Altero buccam et mentum. Atq; ita mensurare perges.

	perticula	numerus	portio	frustulū
A iugulis ad summos humeros	0	0	8	0
Ad ossa humerorum	0	1	5	0
Ad alam aduersam	0	4	7	0
Ad alam auersam	0	5	7	0
Ad papillas	0	6	5	0
Infra mammas	0	8	0	0
In cinctum	1	2	5	0
Inde vero in vmbilicum	0	1	6	0
Ad summum femur	0	6	5	0
Ad imam aluum	0	7	5	0
Ad pubis initium	0	8	7	0
Ad imam pubem	0	9	6	0
Ad extremas nates	1	0	8	0
Atq; hinc vsq; ad sulcum in femine	0	4	5	0
Supra genu	0	8	7	0
In medium genu	1	0	9	0
E medio genu vsq; infra illud	0	1	5	0
Ad imam suram exterius	0	5	8	0
Ad imam suram interius	0	6	7	0
Ad montem pedis	1	3	0	0
Ad imum talum exteriorem	1	3	9	0
Ad imam plantam	1	5	6	0

	perticula	numerus	portio	frustulū
Sed calcis longitudo erit	0	9	0	0

Brachium autem huiusmodi.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Ab humero ad nexū cubiti esto	1	0	0	0
E nexu in iuncturam manus	0	8	3	0
E iūctura ad extremos digitos	0	5	8	0

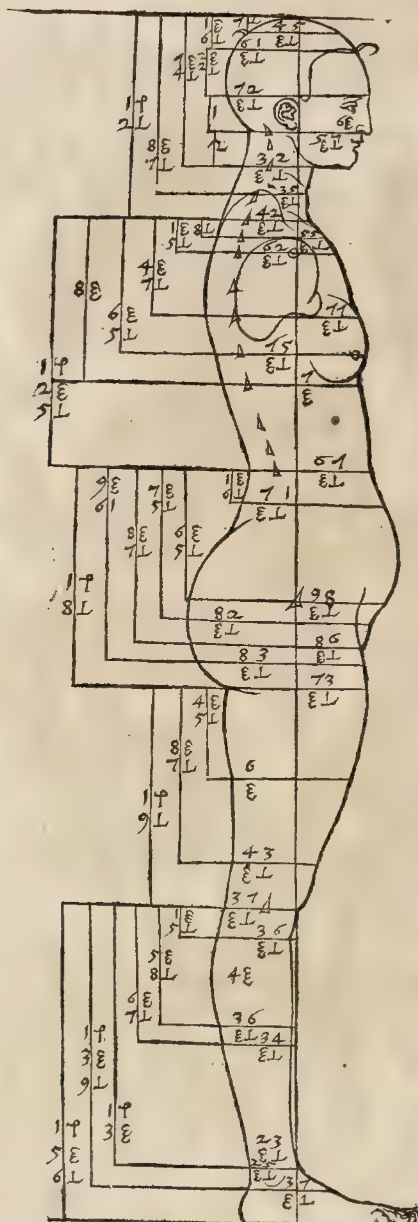
Tum primum densitatem notabis in obliquo corpore talem.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Per verticem esto	0	4	5	0
Per frontem	0	6	1	0
Per supercilia	0	7	2	0
Per nasum	0	6	0	0
Per superius labrum et ceruicẽ	0	5	7	0
Sed collum iuxta mētum habeat	0	3	2	0
Per summas scapulas	0	3	5	0
Per iugula	0	4	2	0
Per summos humeros	0	5	5	0
Per ossa humerorum	0	6	2	0
Per alam aduersam	0	7	7	0
Per papillas	0	7	5	0
Infra mammas	0	7	0	0
Per cinctum	0	6	1	0
Per vmbilicum	0	7	1	0
Per coxam	0	9	8	0
Per imam aluum	0	9	2	0
Per initium pubis	0	8	6	0
Per imam pubem	0	8	7	0
Iuxta nates extremas femori dabitur	0	7	3	0
Per sulcum in femine	0	6	0	0
Supra genu	0	4	3	0
Per medium genu	0	3	7	0
Infra genu	0	3	6	0
Per mediam suram	0	4	0	0
Per suram imam exterius	0	3	6	0
Interius	0	3	4	0
Per imam et coactissimam tibiam	0	2	3	0
Per montem pedis esto	0	2	5	0
Per imum talum exteriorem et pedem	0	3	7	0

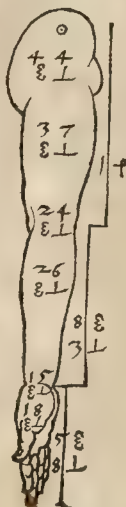
	perticula	numerus	portio	fusillus
Sequitur brachium id facies densum.				
Per humerum	0	4	4	0
Per musculos	0	3	7	0
Per nexum cubiti	0	2	4	0
Infra eundem	0	2	6	0
Per iuncturam manus	0	1	5	0
Manus ipsa obtinebit	0	1	8	0
Deinde latitudines aduersas ita notabis.				
Per verticem esto	0	4	9	0
Per summam frontem	0	6	3	0
Per mediam	0	6	5	0
Per supercilia	0	6	0	0
Per aures	0	6	5	0
Per nasum et buccas	0	4	8	0
Collum iuxta mẽtum habebit	0	3	3	0
Per summas scapulas	0	4	0	0
Per iugula	0	8	2	0
Per summos humeros	1	0	5	0
Per ossa humerorum	1	2	2	0
Interq; hæc spacium fiet	0	9	6	0
Intra alas	0	8	9	0
Intra alas auersas	0	9	9	0
Supra vero per pectus et humeros esto	1	3	5	0
Intra papillas	0	6	4	0
Infra mammas	0	9	4	0
Per cinctum	0	8	4	0
Per vmbilicum	1	1	1	2
Per coxam	1	2	8	0
Ibidemq; distabunt inter se coxendices	0	9	1	0
Per imam aluum esto	1	3	0	0
Per pubis initium	1	2	9	0
Iuxta imam pubem habeat femur	0	6	4	0

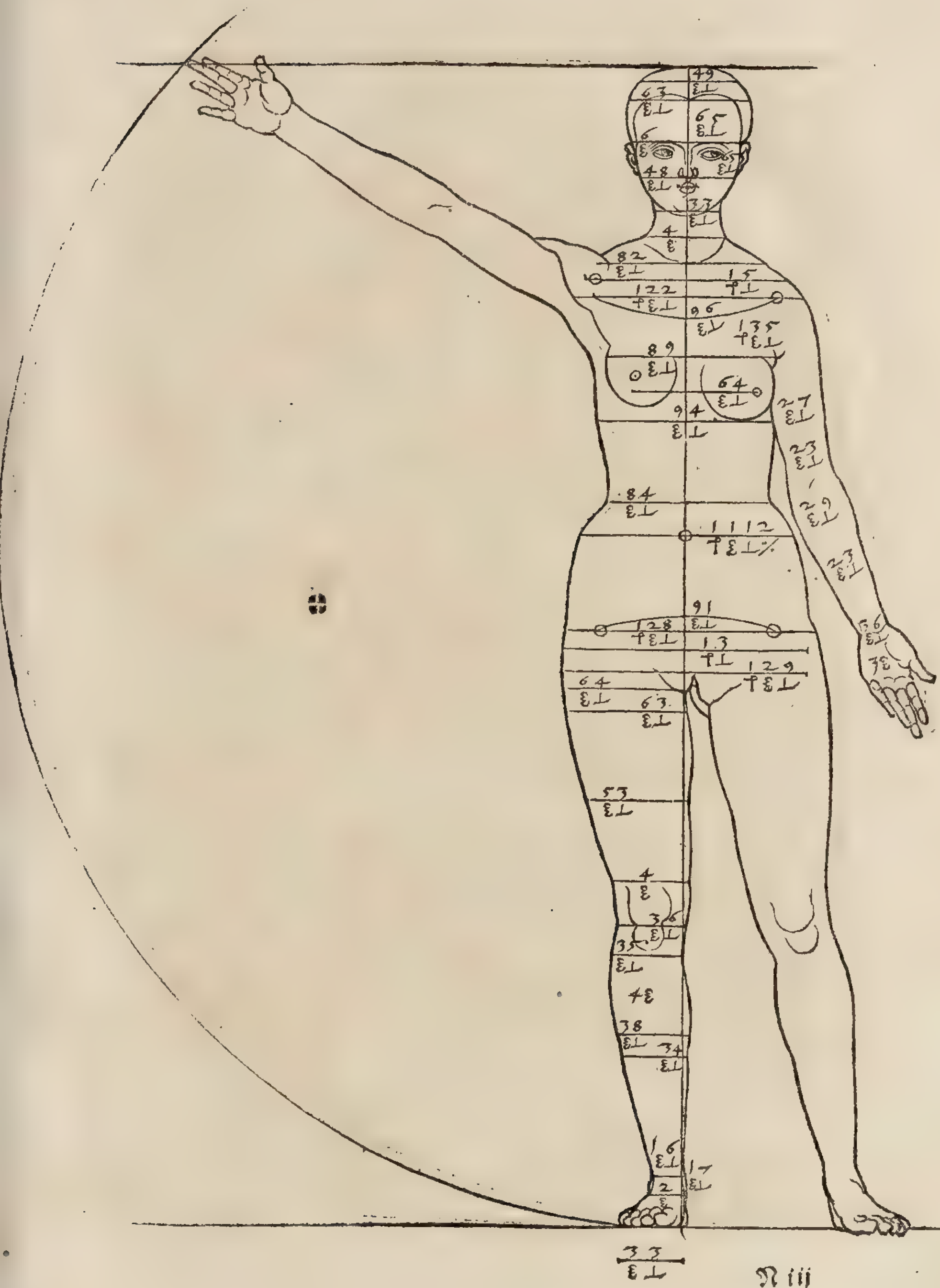
	perticula	numerus	portio	fusillus
Iuxta extremas nates	0	6	3	0
Per sulcum in femine	0	5	3	0
Supra genu	0	4	0	0
Per medium genu	0	3	6	0
Infra genu	0	3	5	0
Per mediam suram	0	4	0	0
Per imam suram exterius	0	3	8	0
Per imam suram interius	0	3	4	0
Per imam et coactissimam tibiam	0	1	6	0
Per montem pedis	0	1	7	0
Infra talos per pedem	0	2	0	0
Sed per extremos digitos erit latitudo pedis	0	3	3	0
Brachij autem talis esto.				
Per musculos humeri	0	2	7	0
Supra nexum cubiti	0	2	3	0
Infra eundem	0	2	9	0
Inferiusq; etiam	0	2	3	0
Per iuncturam manus	0	1	6	0
Palmæ autem dabitur	0	3	0	0
Atq; ita deinceps accomodabis præscriptis notatiõibus tenui ductu muliebrem effigiẽ locis suis obliqui aduersiq; corporis. Auersum autem habeat extremas lineas aduersi. Sed ibidem rima podicis	0	6	8	0
Calcaneus autem	0	1	9	0

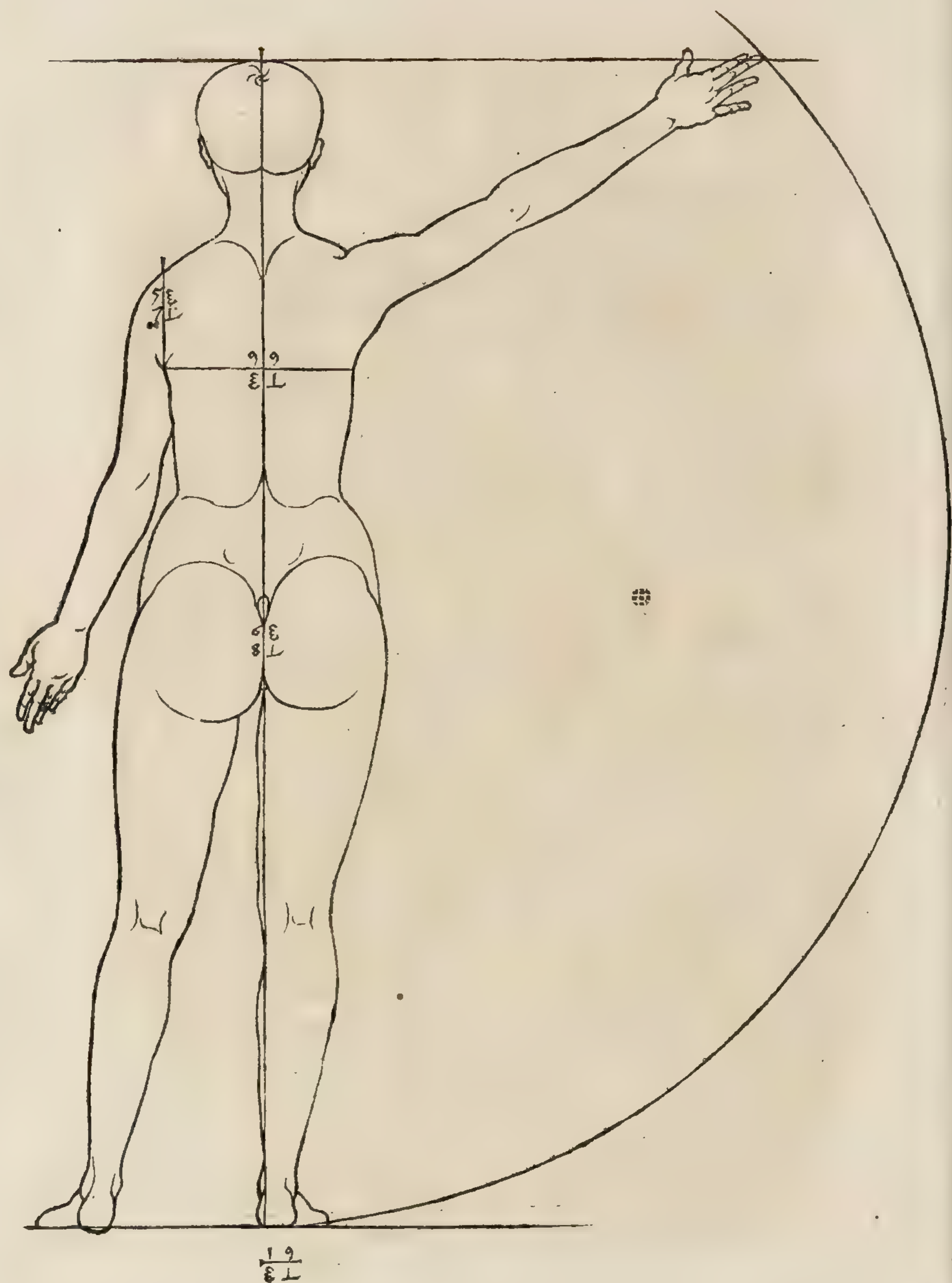
Hoc item corpus in rotundationis lineam circini, quæ extremitates manuũ pedumq; attingat includi poterit, vt et de alijs supra aliquoties dictum, et a nobis in exẽplis expressum est.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Summæ sca-
pulæ
Jugula
Sūmi humeri
Ossa humerorū
Alæ
Papillæ
Infra mā̄mas
Cinctus
Vmbilicus
Sinus coxæ
Ima aluus
Pubis initium
Ima pubes
Extremæ nates
Sulcus in femi
ne
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Ima sura exte-
rius
Interius
Mons pedis
Imus talus
Planta

In sequentibus describam effigiem viri bene longa statura et gracilis quæ exemplo esse possit volenti lõgiusculum corpus depingere. Huius igitur commensuratio talis erit.

	particula	numerus	portio	minutum
A sincipite ad verticem esto	0	0	7	0
Ad frontem	0	1	8	0
Ad imum mentum	0	7	0	0
Ad summas scapulas	0	8	0	0
Ad summos humeros	1	0	0	0
Ad iugula	1	0	9	0
Hinc vero ad summum pectus	0	1	9	0
Infra alam	0	3	3	0
Infra alam aduersam	0	3	8	0
Ad mammas	0	4	4	0
Infra as	0	5	5	0
Ad imum thoraca	0	7	0	0
In cinctum	1	0	0	0
Hinc autẽ in vmbilicum	0	2	0	0
Ad sinum coxæ	0	2	5	0
Ad summũ femur seu coxam	0	5	9	0
Ad verenda	0	7	5	0
Ad extremas nates	1	0	0	0
Atq; hine vero ad sulcum feminis	0	4	5	0
Supra genu	0	9	1	1
Medium in genu	1	1	8	0
Sed hinc infra genu	0	1	6	0
Ad imam suram exterius	0	6	2	0
Interius	0	6	8	0
Ad montem pedis	1	4	8	0
Ad imum talum exteriorem	1	5	6	0
Ad imam plantam	1	7	3	0
Sed calcis longitudo erit	0	8	5	0
Brachij vero talis.				
Ab humero ad cubiti nexũ esto	1	0	6	0
E nexu in manus iuncturam	0	8	5	0
E iũctura ad extremos digitos	0	5	4	0

His altitudinibus ita vt demonstratum est notatis, designabuntur et obliqui corporis et aduersi latitudines, primũq; obliqui.

	particula	numerus	portio	minutum
Esto per verticem	0	4	7	0
Per frontem	0	6	1	1
Per supercilia	0	6	7	0
Per nasum	0	5	8	0
Per labrum superius	0	5	2	0
Sed collum iuxta mentũ obtineat	0	3	4	0
Per summas scapulas	0	3	7	0
Per summos humeros	0	4	3	0
Per iugula	0	5	0	0
Per pectus	0	7	1	0
Iuxta alam	0	7	5	0
Per mammas	0	7	6	1
Infra has	0	7	1	0
Per imum thoracem	0	7	0	0
Per cinctum	0	5	8	0
Per vmbilicum	0	5	8	0
Per sinum coxæ	0	6	0	0
Per coxam	0	7	7	0
Per verenda et clunes	0	7	0	0
Ibidemq; femori dabitur	0	5	4	0
Per sulcum feminis	0	5	2	0
Supra genu	0	3	8	0
Per medium genu	0	3	2	0
Infraq; ipsum	0	3	0	0
Per mediam suram	0	3	6	0
Per imam suram exterius	0	3	4	0
Interius	0	3	0	0
Per imam tibiam	0	2	0	0
Per montem pedis	0	2	3	0
Per imum talum exteriorem et pedem	0	3	5	0
His addes et brachium huiusmodi.				
Per humerum esto	0	4	0	0
Per musculos	0	3	0	0
Per nexum cubiti	0	2	1	0
Infra hunc	0	2	2	0
Per manus iuncturam	0	1	2	0
Sed palma obtinebit	0	1	4	0
Aduersas vero latitudines facito tales.				
Per verticem esto	0	4	4	0

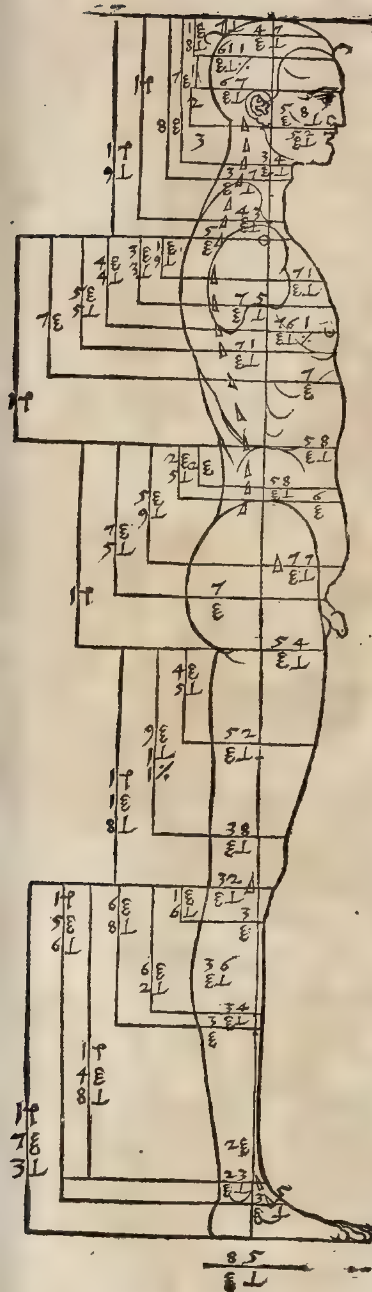
	perticula	numerus	portio	frustulū
Per frontem	0	5	5	0
Per supercilia	0	5	2	0
Per aures	0	5	8	0
Per nasum et buccas	0	4	3	0
Per collum iuxta mētum	0	3	1	0
Per summas scapulas	0	3	6	0
Per summos humeros	0	8	8	0
Per iugula	1	1	2	1
Atqꝫ ibidem distabunt ossa humerorum	0	9	4	0
Per pectus et humeros esto	1	3	2	0
Intra alas	0	9	0	0
Intra alas à tergo	1	4	0	0
Intra mamas	0	7	0	0
Infra has	0	9	6	0
Per imum thoraca tantum	0	9	0	0
Per cinctum	0	8	1	0
Per vmbilicum	0	9	1	0
Per sinum coxæ	0	9	0	0
Per coxam	1	0	0	0
Ibidemqꝫ coxendices distabūt	0	7	5	0
Per verenda esto	0	9	9	0
Per femur iuxta nates extremas	0	4	7	0
Per sulcum feminis	0	3	7	0
Supra genu	0	2	8	0
Per medium genu	0	2	6	0
Infra ipsum	0	2	6	0
Per mediam suram	0	3	2	0
Per imam suram exterius	0	2	8	0
Interius	0	2	5	0
Per imam tibiam	0	1	2	0
Per montem pedis et talum	0	1	6	0
Infra talos per pedem	0	1	5	0

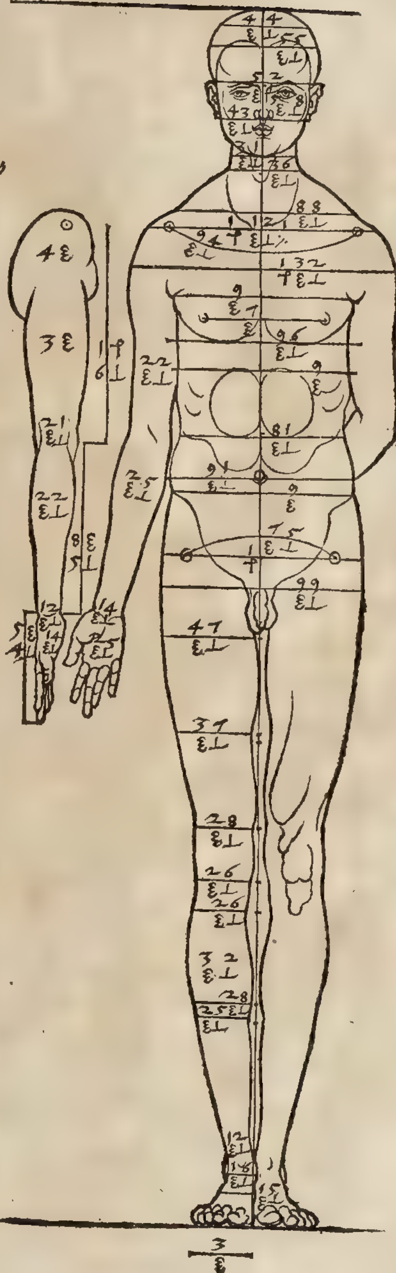
	perticula	numerus	portio	frustulū
Sed calci per extremos digitos dabis	0	3	0	0
Brachium autem sic fiet.	0	2	2	0
Per musculos humeri latum				
Infra nexum cubiti	0	2	5	0
Per iuncturam manus	0	1	4	0
Palma autem habebit	0	2	5	0

Atqꝫ ita consequenter effigiem delineationibus congruis exprimes, triplicis corporis, vt sæpe monuimus et nos fecimus subiectis exemplis. Auersum etiam corpus aduersi extremis lineis comprehendens, dabis.

	perticula	numerus	portio	frustulū
Rimæ podicis	0	5	8	0
Calcaneo vero	0	1	6	0

In huiusmodi commensurationibus animaduertent harum rerum studiosi, Obliquas latitudines quæ sunt dēsitates, per totū corporis truncum minores esse aduersis, sed per totum pedem id est femur et crura maiores. Præterea sciendum non magni negocij futurum si cui effigies descriptas libro priori numerorum partiū mēsuris, lubeat etiam hoc modo exquirere. Memineris et variationis capitis quā aliquoties exposui, nam cum caput aliter fit tota effigies corporis diuersa apparet.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Sūmæ scapulæ
Sūmi humeri
Juguli
Pectus
Ala aduersa
Mammæ
Infra has
Imus thorax
Cinctus
Vmbilicus
Sinus coxæ
Sūmū femur
Verenda
Extremæ nates
Sulcus feminis
Supra genu
Medium genu
Infra ipsum
Imū suræ exterius
Interius
Mons pedis
Imus talus exterior
Planta

	perticula	numerus	portio	minutia

Prædescripto corpori virili conueniens in sequẽtibus muliebre adijciam cuius altitudines sunto huiusmodi.

	perticula	numerus	portio	minutia
A sincipite ad verticem	0	0	5	0
Ad frontem	0	1	2	0
Ad imum mentum	0	6	7	0
Ad summas scapulas	0	8	2	0
Ad summoo humeros	1	0	6	1
Ad iugula	1	1	2	0
Hinc vero ad summum pectus	0	1	6	0
Infra alam	0	3	2	0
Infra alam a tergo	0	3	9	0
Ad papillas	0	4	8	0
Infra mammas	0	6	1	0
In cinctum	1	1	2	0
Hinc autem ad vmbilicum	0	1	3	2
Ad summum femur seu coxã	0	6	0	0
Ad pubis initium	0	8	2	0
Ad imam pubem	0	8	7	0
Ad extremas nates	0	9	5	0
Sed hinc ad sulcum feminis	0	4	5	0
Supra genu	0	9	5	0
Medium in genu	1	1	6	0
E medio genu infra illud	0	1	6	0
Ad imum suræ exterioris	0	6	2	0
Ad imum suræ interioris	0	6	9	0
Ad montem pedis	1	4	0	0
Ad imum talum exteriorem	1	5	0	0
Ad imam plantam	1	6	5	0
Sed calcis longitudo erit	0	8	4	0

Brachij vero talis.

	perticula	numerus	portio	minutia
Ab humero ad nexũ cubiti esto	0	9	7	0
E nexu ad iuncturam manus	0	9	0	0
E iũctura ad extremos digitos	0	5	4	0

Post hæc describes et latitudines primumqz obliqui corporis quæ sunt vt sæpe diximus densitates.

	perticula	numerus	portio	minutia
Per verticem esto	0	3	7	0
Per frontem	0	5	5	0
Per supercilia	0	6	2	0
Per nasum	0	5	5	0
Per superius labrum et ceruicẽ	0	5	0	0
Per mentum et collum	0	4	7	0
Ibidemqz obtinebit collum	0	2	8	0
Per summas scapulas	0	3	1	0
Per summos humeros	0	4	5	0
Per iugula	0	5	0	0
Per pectus	0	6	5	0
Iuxta alam	0	7	0	0
Per papillas	0	7	0	0
Infra mammas	0	6	2	0
Per cinctum	0	5	5	0
Per vmbilicum	0	6	7	0
Per coxam	0	8	8	0
Per pubis initium	0	7	4	0
Per imam pubem	0	7	0	0
Femori iuxta extremas nates detur	0	6	2	0
Per sulcum feminis	0	5	3	0
Supra genu	0	3	8	0
Per medium genu	0	3	2	0
Infra illud	0	3	0	0
Per mediam suram	0	3	5	0
Per imum suræ exterioris	0	3	2	0
Interioris	0	2	9	0
Per imam et coactissimam tibiam	0	2	0	0
Per montem pedis	0	2	2	0
Per imum talum exteriorem et pedem	0	5	3	0

Tum brachium accomodabis.

	perticula	numerus	portio	minutia
Per humerum densulum	0	3	6	0
Per musculos	0	3	3	0
Per nexum cubiti	0	2	1	0
Infra eundem	0	2	3	0
Per manus iuncturam	0	1	2	0
Sed palma obtinebit	0	1	4	0

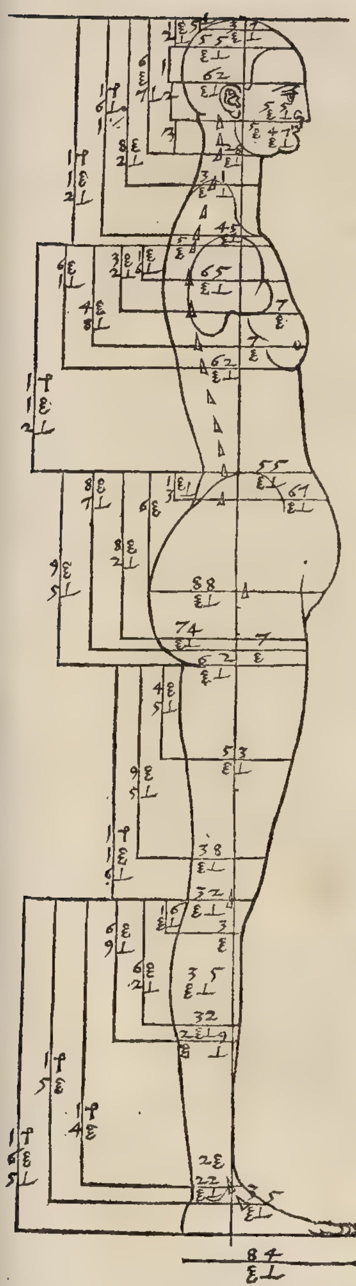
Atqz ita perges ad latitudines corporis aduersi, faciesqz ita.

	perticula	numerus	portio	minutia
Per verticem esto	0	3	6	0
Per summam frontem	0	5	1	0
Per mediam	0	5	5	0

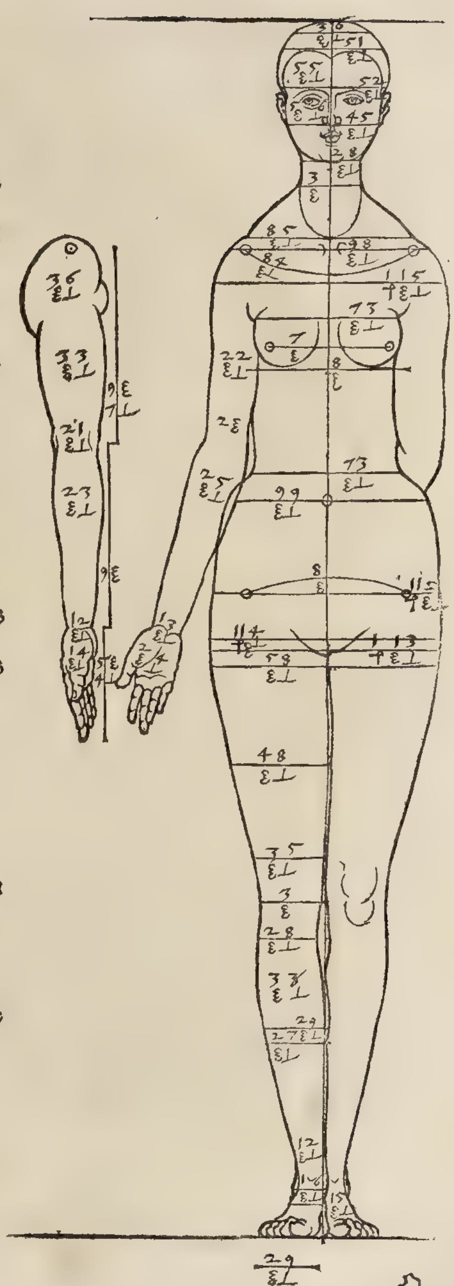
	perticula	numerus	portio	ſruſtulū
Per ſupercilia	0	5	2	0
Per aures	0	5	6	0
Per naſum et buccas	0	4	5	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	2	8	0
Per ſummas ſcapulas	0	3	0	0
Per humeros	0	8	5	0
Per iugula	0	9	8	0
Ibidemqȝ diſtabunt inter ſe coxendices	0	8	4	0
Sed per pectus et humeros eſto	1	1	5	0
Intra alas	0	7	3	0
Intra alas a tergo	0	9	0	0
Intra papillas	0	7	0	0
Infra mammas	0	8	0	0
Per cinctum	0	7	3	0
Per vmbilicum	0	9	9	0
Per coxam	1	1	2	0
Ibidemqȝ relinquetur intra coxendices	0	8	0	0
Per pubis initium	1	1	4	0
Per imam pubem	1	1	3	0
Iuxta extremas nates dabit̃ femori	0	5	8	0
Per ſulcum feminis	0	4	8	0
Supra genu	0	3	5	0
Per medium genu	0	3	0	0

	perticula	numerus	portio	ſruſtulū
Infra genu	0	2	8	0
Per mediam ſuram	0	3	3	0
Per imam ſuram exterius	0	2	9	0
Interius	0	2	7	0
Per imam et coactiſſimam tibiam	0	1	2	0
Per talos et montem pedis	0	1	6	0
Infra eoſdem et pedem	0	1	5	0
Sed calci dabitur per extremos digitos	0	2	9	0
Verum brachium tale fiet.				
Per muſculos latum	0	2	2	0
Supra nexum cubiti	0	2	0	0
Infra eundem	0	2	5	0
Per iuncturam manus	0	1	3	0
Palma autem habebit	0	2	4	0
Atqȝ ita deinceps congruentes et locis ſuis et ſexui effigies exprimes, Auerſumqȝ corpus in extrema aduerſi includes, aſſignabiſqȝ.				
Podicis rimæ	0	5	5	0
Calcaneo vero	0	1	6	0

Quæ omnia licet ſubiectis in exemplis contemplere.

Sinciput
Vertex
Frons
Supercilia
Nasus
Mentum
Summæ sca-
pulæ
Sum̃i humeri
Juguli
Pectus
Ala aduersa
Papillæ
Infra mãmas
Cinctus
Vmbilicus
Coxa
Initium pubis
Ima pubis
Extremæ nates
Sulcus femi-
nis
Supra genu
Medium genu
Infra genu
Imũ suræ exte-
rioris
Interioris
Mons pedis
Imum tali ex-
terioris
Planta

In fine huius libri propoſitis duob⁹ capitibus virilibus, illorum figurationem exquiſitius et certius quam hactenus feci, docebo. hoc modo.

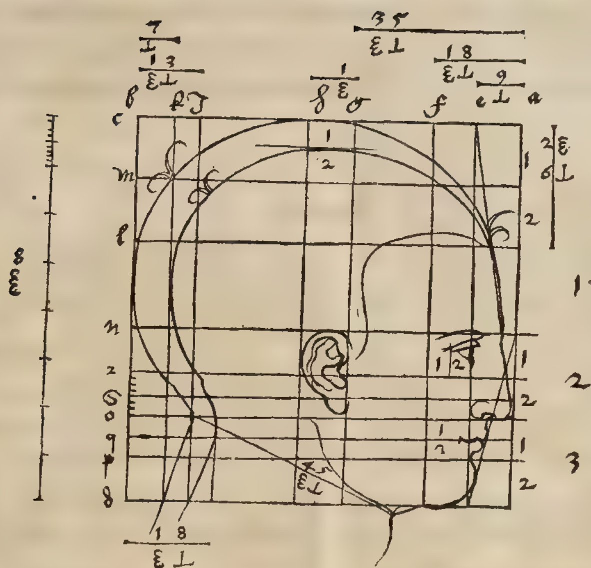
Principio quadratum conſtitues vt ſuperiori libro præcepimus, hoc ſeruiet obliquo capiti. Sed huius laterum ſpacia erunt vnius partis ſeptimæ de altitudine totius imaginis. Poteris tamen et octauæ partis facere omnibus ſimiliter conſeruatis, quæ de ſeptima parte præcipientur. Atqꝫ ita notabis quadrati conſtituti latus rectum prius ſigno. a. poſterius. b. Latus vero ſuperius tranſuerſum. c. Inferius. d. Tum deinceps ſeptimam illam partem quam diximus diuides in æquales partes. 8. id eſt numeros quos vt meminiſſe debes hac nota innuimus ξ. et numerum in decem portiones huius notæ. ⊥ Atqꝫ his menſurationes partium in capite exequemur, primum perpendiculares deſignantes lineas iſto pacto.

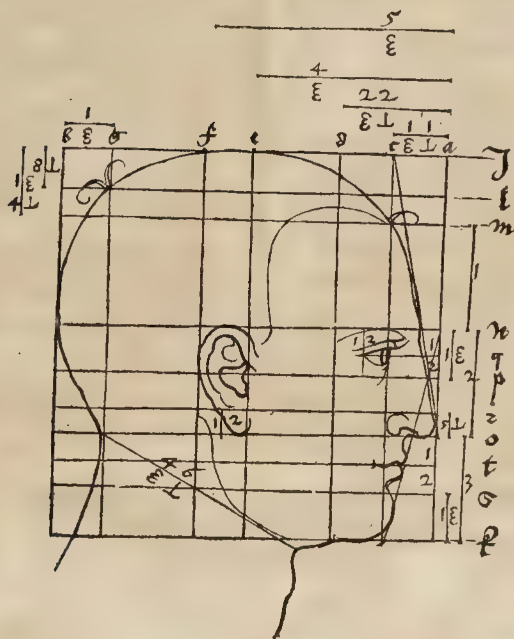
Ab. a. lineam perpendiculariter retroduces ξ. o. ⊥. 9. Ea eſto. e. tangatqꝫ extremam pupillam et intimas nares. Poſtea pones lineam. f. ab. a. ξ. 1. ⊥. 8. Ea tanget extrema ſupercilia iuxta tempora. Sed oculi proximus angulus conſtituetur in medio e. f. Tum pones tertiam perpēdicularem eaqꝫ eſto. g. ab. a. retro. ξ. 3. ⊥. 5. Hæc deſinict aurem iuxta tempora. At quarta quæ ſit. h. ab. g. retro poſita. ξ. 1. ⊥. o. extremā aurem deſcribet. Poſt hæc pones lineam quæ ſit. i. prorſus ab. b. ξ. 1. ⊥. 3. Iuxta hanc inſidet in ceruicem occiput. Tum. k. produces ab. b. ξ. o. ⊥. 7. Hæc tanget ſupra verticem et infra ceruicem iuxta tranſuerſam. d. Ac tranſuerſas paralellos quidem ita deinceps impones. Infra. c. ξ. 2. ⊥. 6. ponatur linea tranſuerſa. l. hæc deſignabit radicē capilli ſupra frontem. Tum diuides. c. l. alia tranſuerſa. m. per medium. Eaqꝫ tranſibit iuxta perpendicularem. k. per verticem. poſtea diuides. l. d. duabus lineis. n. o. in tria æqualia ſpacia. Linea quidem. n. per ſupercilia curret et ſummam attinget aurem. Sed o. imum naſum imamqꝫ aurem. Poſtea diuides. o. d. linea. p. per medium. hæc tanget ſummum mentum. Poſtea diuides. o. p. per medium linea. q. Ita ſuperius labrum intra o. q. ſtabit, et inferius intra. q. p. tranſibitqꝫ linea. q. buccam mediam ideſt oris ſynarmogen. Poſtea diuides. n. o. linea. r. per medium. Inqꝫ ſuperius ſpacium totum oculum impones. Tum. r. o. diuides in ſeptem ſpacia æqualia, et infima tria abſcindes linea. s. Hæc attinget ad ſummas narium eminentias. Sed ima auricula compræhendetur intra. ſ. o. Tum obliquæ duæ lineæ ducentur, vna ex angulo qui clauditur linea perpendiculari. e. et tranſuerſa. c. in angulum perpendicularis. a. et tranſuerſæ. o. Supra hanc frons deducetur intra tranſuerſas. l. n. Sed naſus infra, intra tranſuerſas. n. o. Altera obliqua deſcendet ab angulo lateris recti. a. et tranſuerſæ. n. retro ad angulum perpendicularis. e. et tranſuerſæ. d. hac deſinietur vtrunqꝫ labrum itemqꝫ extremum mentum. Atqꝫ his confectis capitis forma deinceps exprimetur. Ita vt ſummum caput ad. h. perpendicularem et latus. c. rotundetꝰ. Occipitiū autem intra tranſuerſas. l. n. ad latus. b. Colli autem decliuis erit denſitas ideſt ab occipitij et ceruicis commiſſura ad guttur. ξ. 4. ⊥. 5. Quæ omnia diligentiſſime ſtuduimus oculis in ſequentibus exemplis ſubijcere. Sed fieri poſſit vt tale caput alicubi maiuſculum videatur quam latura ſit propoſitæ imaginis ratio. Poteris igitur facere minus hoc modo. Sinciput in medio tranſuerſarū c. m. rotundetur iuxta perpendiculares. g. h. Et occipitium ad. k. in medio tranſuerſarum l. n. Tum iuxta occipitij commiſſuram curuabis ceruicem in linea. o. facta diſtantia ab latere. b. ξ. 1. ⊥. 8. Tum retro abduces ad latus. d. et perpendicularem. i. Velim vtran-

q; rationem diligenter cognoscas, nõ enim temere huiusmodi variationem exposuimus. Atq; hæc esto vnius capitis descriptio. Alterius vero talis.

Quadratum similiter constitues vt supra monui faciens rectorum laterum prius. a. posterius. b. Sed transuersorum superius esto. i. inferius. k. Hoc quadratum primum perpendicularibus lineis insignies, ponesq; vnam ab. a. ductam retro. ξ. j. ⊥. j. quæ sit. c. Hæc tanget extremam pupillam et intimas nares. Iterum duces retro ab. a. ξ. 2. ⊥. 2. lineam. d. hæc supercilia definiet, et super linea. k. intimum mentum. Oculorum autem anguli iuxta tempora terminabuntur in medio. c. d. Iterum pones retro ab. a. ξ. 4. ⊥. 0. lineam. e. Hæc attinget aurem vbi e temporibus enascitur, iuxtaq; illam sinciput radit latus. i. Iterum duces lineam. f. retro ab. a. ξ. 5. ⊥. 0. Hæc terminabit aurem. Tũ pones lineam. g. prorsus a latere. b. ξ. j. ⊥. 0. hæc tanget ceruicem, describetq; commissuram occipitij cum ceruice. Transuersas autem paralellos vt diximus sic facies. Ab transuersa. i. deorsũ ξ. 0. ⊥. 8. ponatur alia trãsuersa. l. hæc tanget verticẽ iuxta ppendicularẽ. g. Iterum pones infra. i. lineam transuersam. m. ξ. j. ⊥. 4. hæc tanget radicem capilli supra frontem. Postea diuides. m. k. duabus lineis. n. o. in tria æqualia spacia. Linea quidem. n. transibit per supercilia et summam aurem. Sed linea. o. tanget imum nasum et aurem. Iuxtaq; hanc occipitium in ceruicem insidet. Eritq; hinc collum densum vsq; ad guttur. ξ. 4. ⊥. 6. Iterum duces lineam. p. infra. n. ξ. j. ⊥. 0. Interq;. p. n. totus oculus compræhendetur et anguli stabunt in medio. Iterum pones lineam r. supra. o. ξ. 0. ⊥. 5. hæc tanget summas narium eminentias, at ima auricula peculiariter exprimetur intra. r. o. Iterum pones lineam. s. supra. k. ξ. j. ⊥. 0. Hæc tanget summum mentum. Tum diuides. o. s. linea. t. per medium, hæc transibit per mediam buccam. Atq; ita et duas obliquas duces. Vnam ex angulo perpendicularis. c. et transuersæ. i. ad angulum perpendicularis. a. et transuersæ. o. Alteram vero ex angulo perpendicularis. a. et transuersæ. n. ad angulum perpendicularis. c. et transuersæ. k. Suprã priorem deducetur frons intra. m. n. Infra autem nasus, intra. n. o. Iuxta alteram exprimetur labrum, bucca, mentum. Atq; ita omnibus partibus rectis lineis notatis, tum deinceps formam capitis inscribes, ita vt nos subiecto exemplo declarauimus. Neq; ignorandum similiter posse omnium membrorum mẽsurationes singulatim exquiri de eorũ altitudinibus. vt, exempli caussa, Ponatur crus a medio genu ad imum talum. hæc erit altitudo. de hac exquires latitudines, vt verbi caussa, Suram facies latam parte vna. 4. altitudinis, huiusq; quartæ dimidium duces per talos. Ita vt dixi arbitrio tuo facere in singulis membris et exacte omnia exquirere licebit.

Atq; hic esto finis libri secundi, cõmensurationum rectarum formarum. Vbi a lectoribus veniã petere libuit erratorum si qua forte in picturis exemplorum occurrerint. Neq; enim nos celaturæ vitia, neq; typorum ligneorum deprauationem præstare aut æquum aut virium nostrarum fuit. Sed de scriptura tamen poterint et illa emendari quam õni studio et diligentia q̃; emendatissime curauimus edi, correctis inter relegendum excusorum peccatis. Lector bonus et æquus gratam vt spero operam nostram acceptamq; habebit, malignos et obtrectatores non curat vt Græci aiunt Hippoclides.

Rogo te qui hæc leges, ne alicubi inter excudendum admiſſis erratis offendare, max. que ex ſubiecta correctione emendare liceat. Hanc autem veniam a te debet exorare cū chalcographo inſueta res, Cum interpretis in tanta varietate diſtractus cogitatonibus animus, preſertim cum neq; illi neq; huic laboris ſocius cōtigerit, Nam, vt apud Homerum eſt Diomedis ſententia.

Duo cum ſocias operas iunxere manuſq;
Multiplici vnum conſilio prœuerterit alter
Vtiliter, ſed ſolius eſt pectuſq; animuſq;
Tardior, atq; acies infirmœ improuida menttis.

Charta.B.facie poſteriori verſu a fine ſeptimo lege minus longa, A medio.
B.ij.poſt impreſſam ſcripturā hœc deſunt. Atq; ita conſtituto genu loco ſuo in propoſita imagine, quœ ſuper ſunt, ita metiere. E genu medio vſq; ſupra illud eſto vna.21 Infra vero vna .40. Atq; ita genu cōcludit, Medio, et quod ſupra et quod infra eſt. Ad imam ſuram exterius ducœſunto 19 Interius vna 8
Sed prius quam in hoc opere pergam ſubiciam trianguli, cuius mētionem feci, figurationem.
B iij facie priori, itemq; columnula verſu 3.lege verticem infra.
Ver.5.lege ſummam frontem.
Ver.21.malo per pudenda.
Colū.2.ver.24.le.vnam 10
ver.25.lege quaſi, vt diximus,
A tergo ver.4.ab vltimo lege coxendices.
C iij fa.col.q;.priore ver.6.lege ſummam.
ver.18 lege indeq;.ver.29 lege A cubito
ver.tertio ab vltimo le.vnius.penultimo le. toxam.ver.5.col.ſecunda lege mediam.
Fa.poſteriore ver.2.perſequendo etiam.
C iiij vocem.8.fac. Alœ
In poſteriore.f. col.prima ver.14.lege item ver.23. lege ſulcaturq; peculiariter femur.
C.v.f.et col.prima ver.8 lege diſtabunt.
Col.ſecunda.v.l.mediā.ve.14.l.Auerſam.
C.vltimo a tergo.col.pri.ver.20.le. pubem
D.vltimo ver.penultiō lege Infra illum
E fa. et col.prima ver.7.lege vna
E ij f.2.col.1.ver.5 lege infra illum
F fa.1 ver.8.ab vltimo lege puncto.6 ver.penultimo lege huic prox.
Fa 2 ver.8.ab vltimo lege. Digitorum. ver. ſequente lege ea ferme erit.
F ij fa.1.ver.18.lege parallelos
F iij ft.2.ver.7 ab vltimo lege latitudinē
G fa.2.ver.1.lege in œqualia ſpatia ver.9 lege auricula. ver.15 lege ſummum collum. ver.20. lege deſignet. vert.22.lege vbi ille ſup. ver.25. lege expreſſas ſubijciam, reliq.
G ij fa.col.q;.1.ver.15 lege notatiōes.col. 2.ver.14 lege.a.b. A tergo col.1.ve.3.lege veſtigandas latitudines. ver. ab vltimo quarto quintoq; lege vnius. col.2 ab vltiō ver.7.lege artuum ſit.
G iiij fa.1.ver.17.lege ſingulis. A tergo col.2 ver.ab vltiō 5 lege ſequuntur.
G 5 fa.1.col.1.ver.7 dele linearum.
A tergo. vox.10. eſto alœ aduerſœ.20.l. ſulcus femoris.
G.6. a tergo col.1.ver.20.lege aduerſam. ver.28.le.imam.ver.8.ab vltiō le.ad illud imum. Col.2.v.11.ab vltiō.le.genu.
H 5 fa.1.col.2.ver.12.lege requiretur.fa. poſter.col.2.v.11.l. coactiſſ.
L iij voce.12.l.cingunt.
L iiij fa.pri.col.2.v.ab vltiō.7.l.ſuffi cap v.4.l. in coaptatis manib.

Norimbergœ excudebatur opus œſtate Anni A Chriſto ſeruatore genito M.D.xxxij. In œdib. viduœ Durerianœ.